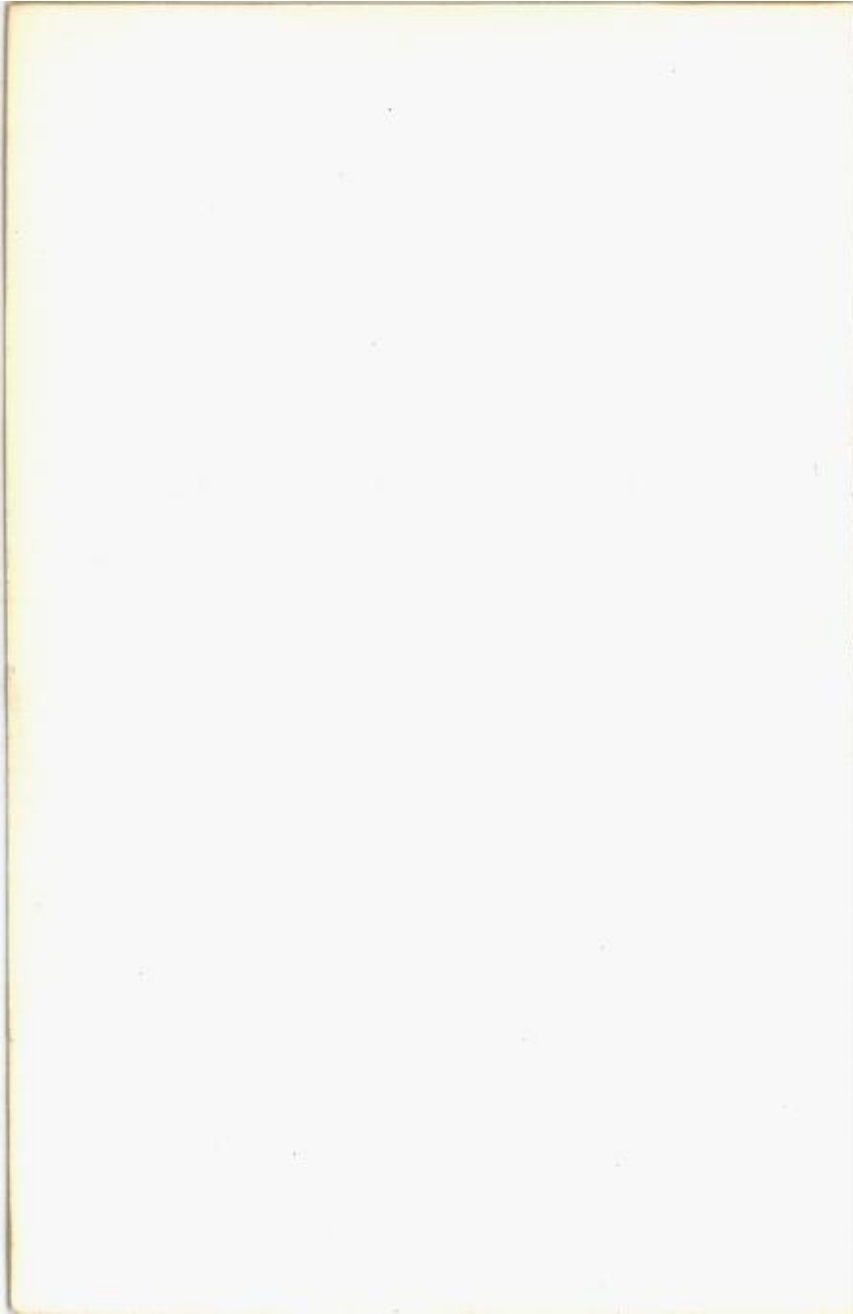

93

MILITÆR STRAFFELOV

*La mi. venerabilis Curie
Abudice. 24/3 1922 N5*

MILITÆR STRAFFELOV

AF 22 MAI 1902

MED

TILHØRENDE BESTEMMELSER AF
DEN ALMINDELIGE STRAFFELOV

UDGIVET MED OPLYSENDE ANMÆRKNINGER
OG HENVISNINGER

AF

F. HAGERUP OG P. I. PAULSEN

Nasjonalbiblioteket
Depotbiblioteket

KRISTIANIA

FORLAGT AF H. ASCHEHOUC & CO. (W. NYGAARD)

1904

344
H 122 mv
m. l. etis.

Forord.

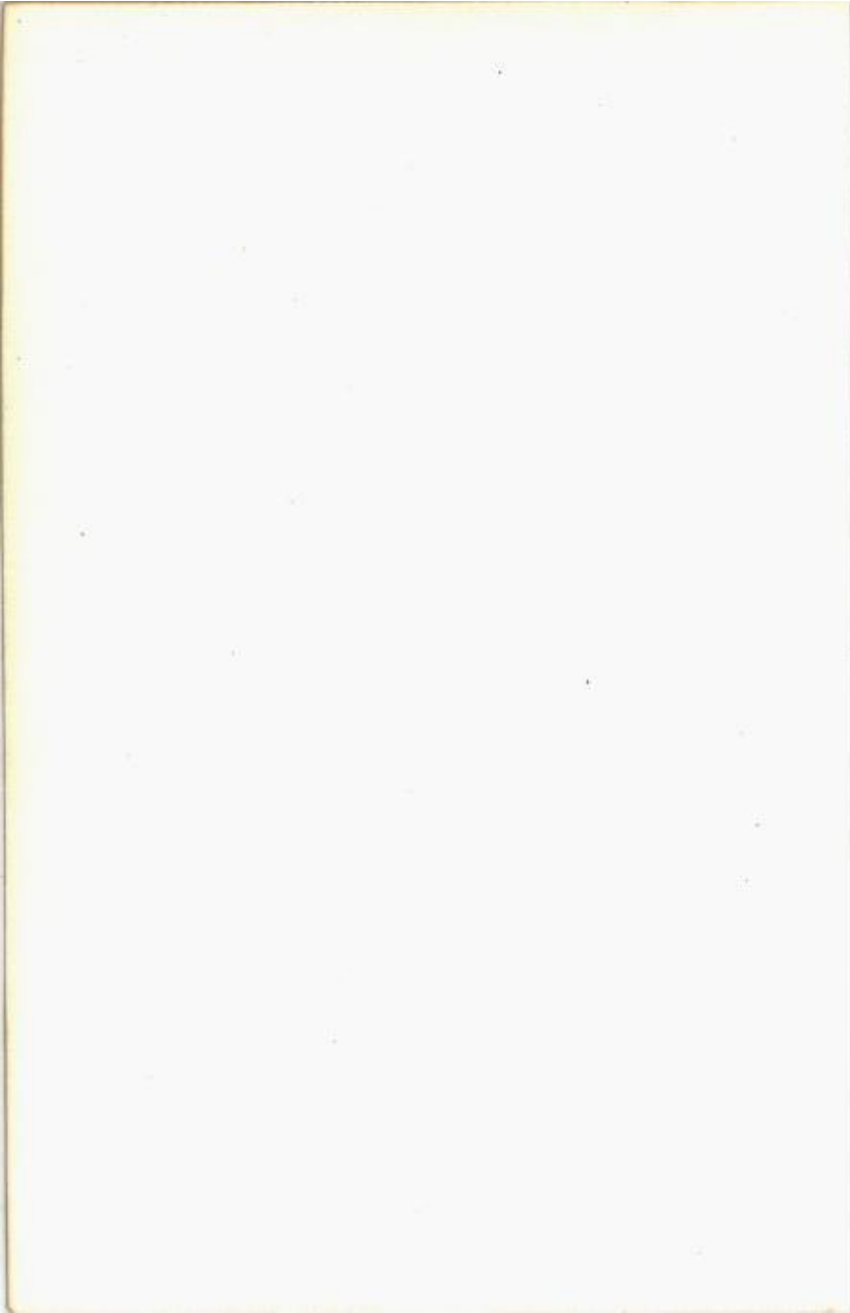
Nærværende anmærkningsudgave af den militære straffelov knytter sig til den af undertegnede F. Hagerup foranstaltede udgave af den almindelige straffelov og er udarbejdet efter samme plan som denne. Dog er der ikke i samme grad taget hensyn til den nye lovs forhold til den gamle, idet denne sidste ikke har den betydning for forstaaelsen af den nye militære straffelov, som den ældre kriminallov har for den nye almindelige straffelov. Ved de bestemmelser af den almindelige straffelov, som er gjengivne i nærværende udgave, er alene indtaget de citater og anmærkninger, som særlig foranlediges ved dens anvendelse i militære forhold, medens der iøvrigt maa henvises til anmærkningerne i Hagerups udgave af den almindelige straffelov.

Lovtexten er meddelt i den skikkelse (med den ortografi), hvori lovbeslutningen fra stortinget er oversendt regjeringen.

Herr generaladvokat Smedal har velvilligst gennemgaaet den største del af manuskriptet og derunder meddelt en række raad og oplysninger. Ligeledes har herr generalkrigskommisær Bratlie gennemseet enkelte partier af manuskriptet. For den værdifulde bistand, som saaledes er os ydet, tillader vi os at udtale vor bedste tak.

Christiania i september 1904.

F. Hagerup. *P. I. Paulsen.*

Anvendte forkortelser.

- Grl. betyder Grundloven.
- Indst. O. IX betyder den forstærkede justitskomites indstilling O. IX for 1901—1902 i storthingsforhandlingerne for samme aar bd. 6 b.
- Mil. lovs. betyder Samling af love, resolutioner m. v., landmiliteretaten vedkommende, udgivet af Edv. Hoff m. fl.
- Mil. str.l. betyder Militær straffelov 22 mai 1902.
- Mil. str.pl. betyder Militær straffeprocesslov 29 marts 1900 med ændringer 22 mai 1902.
- O. prop. nr. 4 betyder Odelsthings proposition nr. 4 for 1899—1900, storthingsforhandlingerne for samme aar bd. 3.
- Retst. betyder Norsk Retstidende.
- Str.l. betyder Almindelig borgerlig straffelov 22 mai 1902.
- Str.pl. betyder Lov om rettergangsmaaden i straffesager (Straffeprocessloven) 1 juli 1887 med senere ændringer.
- Udk. til mil. str.l. betyder Udkast til militær straffelov for kongeriget Norge med motiver, udarbejdet af en af storthinget i 1896 nedsat kommission (1898).
- Udk. til mil. str.pl. betyder Udkast til lov om rettergangsmaaden i militære straffesager med motiver, afgivet af en af justitsdepartementet i november 1891 nedsat komite (1894).
-

INDHOLD.

Militær straffelov.

Første del.

Almindelige bestemmelser.

	Side
<i>Indledende bestemmelser</i>	1
Mil. str.l. § 1. Anvendelse af den almindelige straffelovs første del	1
» » § 2. Militære forbrydelser og forseelser	2
» » § 3. Krigsartiklernes anvendelse	5
Alm. str.l. § 3. Straffelovens tilbagevirkende kraft	7
» » § 4. Handling. Undladelse	8
» » § 5. Udtrykket nogens nærmeste	8
» » § 6. — løseregjenstand	9
» » § 7. — offentlig	9
» » § 9. — betydelig skade paa legeme eller helbred	9
» » § 10. — trykt skrift	10
» » § 11. — maaned, dag	10
Mil. str.l. § 4. Krigsmænd	10
» » § 5. Forklaring af tjenestetiden	14
» » § 6. Foresat — undergIVEN. Overordnet — underordnet	16
» » § 7. Militær vagt	21
» » § 8. Togt og sjøtogt	21

	Side.
1ste kapitel. <i>Lovens virkekreds</i>	22
Mil. str.l. § 9. Hvem der er strafbar efter denne lov	22
» » § 10. Militære forbrydelser og forseelser mod anden stats krigsmænd	28
» » § 11. Militære forbrydelser og forseelser i udlandet	29
Alm. str.l. § 12, 2det led. Stedet for en strafbar hand- lings forøvelse	30
» » § 13, 3dje led. Fradrag for en i udlandet udstaaet straf	31
» » § 14. Folkeretslige undtagelser	31
2det kapitel. <i>Straffene</i>	31
Mil. str.l. § 12. Militære strafarter	31
» » § 13. Fængsel, hefte og bøder	34
Alm. str.l. § 17. Fængsel	35
» » § 18. Skjærpet fængsel	36
» » § 19. Skjærpet fængsel	36
» » § 20. Straf for livstidsfanger	36
» » § 21. Udsættelse af heftes fuldbyrdelse, naar nogen, der udstaar hefte, dømmes til fængsel	36
» » § 22. Hefte	36
» » § 23. Omsætning af hefte til fængsel	37
» » § 24. Idømmelse af hefte istedetfor fængsel, naar handlingen ikke er udspungen af fordærvet sindelag	37
» » § 25. Hvorledes frihedsstraf fastsættes	37
» » § 26. Nærmere regler for straffuldbyrdselen ved særskilt lov	37
» » § 27. Bødestrafen	37
» » § 28. Afdragsvis betaling af bøder. Sub- sidiær idømmelse af fængselsstraf	37
Mil. str.l. § 14. Dødsstraf	38
» » § 15. Arrest	38
» » § 16. Husarrest og vagtarrest	40

	Side.
Mil. str.l. § 17.	Arrestfangers beskæftigelse og underhold 41
» » § 18.	Omsætning af arrest til hefte eller fængsel 42
» » § 19.	Arrestreglement 43
» » § 20.	Tab af rettigheder 43
Alm. str.l. § 31.	Fra hvilket tidspunkt rettighedstabet indtræder 46
Mil. str.l. § 21.	Gjenerhvervelse af retten til tjenestgjøring i krigsmagten 46
» » § 22.	Afsatte krigsmænds udtjening af værnepligt 47
Alm. str.l. § 33.	Forvisning fra bestemt sted 47
Mil. str.l. § 23.	Inddragning 47
Alm. str.l. § 34.	Inddragning som straf 48
» » § 35.	Inddragning af forbryderske midler 48
» » § 36.	Inddragning af en strafbar handlings udbytte 48
» » § 37.	Til fordel for hvem inddragning sker 48
» » § 38.	Udvisning af riget 49
» » § 39.	Sikkerhedsforanstaltninger mod utilregnelige og formindsket tilregnelige 49
3dje kapitel.	<i>Forskjellige bestemmelser</i> 49
Mil. str.l. § 24.	Straffritagelse paa grund af foresattes befaling 49
Alm. str.l. 3dje kapitel.	Betingelserne for strafbarhed.
» » § 40.	Forsæt kræves som regel undtagen ved forseelser, der bestaar i undladelse 52
» » § 42.	Vildfarelse 52
» » § 43.	Uforudseelig følge tilregnes ikke 53
» » § 44.	Utilregnelighed 53
» » § 45.	Forsætlig og uagtsom hensættelse i utilregnelig tilstand 53
» » § 46.	Den strafferetslige lavalder 54

	Side.
Alm. str.l. § 47.	Nødstilstand 54
» » § 48.	Nødværge 54
Mil. str.l. § 25.	Straffritagelse eller straffenedsættelse for handlinger under paatrængende fare eller nød 55
» » § 26.	Betydningen af frygt for personlig fare 56
Alm. str.l. 4de kapitel.	Forsøg.
» » § 49.	Forsøgets strafbarhed 57
» » § 50.	Tilbagetræden 57
» » § 51.	Straffen for forsøg. Uforsætlig følges betydning 57
Alm. str.l. 5te kapitel.	Grunde, hvorfor straffen kan ned sættes eller forhøies 57
» » § 52.	Betinget straffedom 58
» » § 53.	Betinget straffedom. Senere domfæl- delse 58
» » § 54.	Forkyndelse af betinget straffedom. Appel 59
» » § 55.	Personer mellem 14 og 18 aar . . . 59
» » § 56.	Formindsket tilregnelighed 59
» » § 57.	Retsvildfarelse 60
» » § 58.	Fleres samvirken 60
» » § 59.	I gjerning bevist anger 60
» » § 60.	Udstaaet varetægtsarrest 60
» » § 61.	Skjærpet straf i gjentagelsestilfælde . 61
» » § 62.	Frihedsstrafs beregning ved sammen- stød af forbrydelser eller forseelser . 62
» » § 63.	Beregning af bødestraf ved sammen- stød af forbrydelser eller forseelser . 62
» » § 64.	Efterskudsdomme 62
» » § 65.	Ubestemte straffedomme 63
Mil. str.l. § 27.	Anvendelse af den alm. str.l. §§ 52— 54 og 62 m. h. t. arrest 63
» » § 28.	Straffeskjærpelse for handlinger af flere krigsmænd i fællesskab 64

	Side.
Mil. str.l. § 29. Særlig farlige forbryderes behandling	66
Alm. str.l. 6te kapitel. Straffbarhedens ophør.	
" " § 66. I hvilke tilfælde straffbarheden ophører	67
" " § 67. Forældelsesfristerne	67
" " § 68. Forældelse hindrer ikke inddragning m. v.	67
" " § 69. Begyndelse af forældelsens løb	68
" " § 70. Afbrydelse af forældelsens løb	68
" " § 71. Domfældtes død	68
" " § 72. Forældelse af idømt straf	68
" " § 73. Forældelse af idømt straf. Forældelsens løb	69
" " § 74. Forældelse af idømt straf. Forældelsens afbrydelse	69
" " § 75. Æresopreisning	70
" " § 76. Behandlingen af æresopreisningsbegjæringen	70
Mil. str.l. § 30. Forældelse af dødsstraf, arrest og disciplinærstraffe	71
" " § 31. Forældelse af en høistbefalendes handlinger	71
" " § 32. Forbrydelse og forseelse ved trykt skrift	72
" " § 33. Paatale af militære forbrydelser og forseelser	72

Anden del.

Militære forbrydelser og forseelser.

4de kapitel. <i>Ulovligt fravær, rømning og anden unddragelse fra krigstjeneste</i>	74
Mil. str.l. § 34. Ulovligt fravær	74
" " § 35. Rømning	76
" " § 36. Selvforvoldt udygtighed og simulation	79
" " § 37. Husarrestants arrestbrud	80

	Side.
5te kapitel. <i>Forbrydelser og forseelser m. h. t. den militære underordning</i>	81
Mil. str.l. § 38. Undladelse af de paabudte tegn paa respekt	81
» » § 39. Respektstridig opførsel	82
» » § 40. Ærekrænkelser mod foresatte eller overordnede	84
Alm. str.l. 23de kapitel. Ærekrænkelser.	
» » § 246. Ærekrænkelse	85
» » § 247. Bagtalelse	85
» » § 248. Bagtalelse mod bedre vidende	85
» » § 249. Strafadelukkende omstændigheder	86
» » § 250. Retorsion	86
» » § 253. Mortifikation	87
» » § 254. Kundgjørelse af dommen	87
Mil. str.l. § 41. Falsk anklage og ubefoiet besværing eller klage over foresatte eller overordnede	87
Alm. str.l. 16de kapitel. Falsk anklage.	
» » § 168. Falsk anklage	89
» » § 169. Strafskjærpelse paa grund af frihedsstraf eller dødsstraf	89
» » § 170. Uagtsom anklage	89
» » § 171. Angivelse af opdigtede forbrydelser o. lign. Falsk selvangivelse o. lign.	90
» » § 173. Bekjendtgjørelse af dommen	90
Mil. str.l. § 42. Frihedsforbrydelser mod foresatte eller overordnede	90
Alm. str.l. 21de kapitel. Forbrydelser mod den personlige frihed.	
» » § 222. Strafbar tvang	91
» » § 223. Frihedsberøvelse	91
» » § 224. Frihedsberøvelse under skjærpene omstændigheder, menneskerov	92
» » § 225. Hensættelse i trældom. Slavehandel	92

	Side.
Alm. str.l. § 226.	Uagtsom frihedsberøvelse og ulovfor-
	melig paagribelse 92
» » § 227.	Strafbare trusler 92
Mil. str.l. § 43.	Anvendelse af vold eller trusel for at
	fremtvinge eller hindre tjenestehand-
	ling 93
» » § 44.	Legemskrænkelser mod foresatte eller
	overordnede 94
Alm. str.l. 22de	kapitel. Forbrydelser mod liv,
	legeme og helbred.
» » § 228.	Legemsfornærmelse 95
» » § 229.	Legemsbeskadigelse 96
» » § 230.	Gjentagelsestilfælde 96
» » § 231.	Grov legemsbeskadigelse 96
» » § 232.	Legemsfornærmelse og beskadigelse
	under skjærpendinge omstændigheder . 96
» » § 233.	Drab 97
» » § 235.	Legemsfornærmelse og drab af sam-
	tykkende. Drab af medlidenhed . . 97
» » § 236.	Medvirken til selvmord eller selvbe-
	skadigelse 97
» » § 237.	Uagtsom legemsbeskadigelse 97
» » § 238.	Uagtsom forvoldelse af betydelig
	legemsskade 98
» » § 239.	Uagtsomt drab 98
» » § 242.	Udsættelse. Forladen i hjælpeløs til-
	stand 98
» » § 243.	Udsættelse etc. forbunden med øien-
	synlig fare for liv eller helbred . . 98
Mil. str.l. § 45.	Udstrekning af mil. str.l. §§ 39, 40,
	42 og 44 til handlinger, som forøves
	under tjenestlige forhandlinger og
	møder eller i uniform 99
» » § 46.	Ulydighed mod foresats befaling . . 100

	Side.
Mil. str.l. § 47.	Ophidselse af krigsmænd til uvilje eller had 103
» » § 48.	Nedsættelse af straf efter §§ 38—47 paa grund af utilbørligt forhold af foresatte eller overordnede 104
» » § 49.	Opvigleri 105
» » § 50.	Mytteri 106
» » § 51.	Undladelse af at hindre mytteri eller voldsforbrydelse 107
» » § 52.	Oprør 108
» » § 53.	Straffenedsættelse for oprørere, som itide vender tilbage til lydighed 110
» » § 54.	Hovedmænd i oprør 111
» » § 55.	Forbrydelser mod militær vagt 111
6te kapitel.	<i>Misbrug af myndighed</i> 112
Mil. str.l. § 56.	Ulovlig tvang og reglementsstridig behandling 112
» » § 57.	Retsstridig behandling af ansøgninger, forestillinger, besværinger og klager 114
» » § 58.	Retsstridig udøvelse af disciplinærmyndighed 115
» » § 59.	Ærekrænkelser og legemskrænkelser mod undergivne og underordnede 116
» » § 60.	Falsk anklage mod undergivne eller underordnede 116
» » § 61.	Foresattes eller overordnedes medvirkning til misbrug af myndighed 117
» » § 62.	Militære vagters misbrug af myndighed 118
7de kapitel.	<i>Forbrydelser og forseelser med hensyn til særegne tjenestepligter og den militære orden</i> 118
Mil. str.l. § 63.	Modtagelse af bestikkelse 120
Alm. str.l. § 112.	Modtagelse af bestikkelse 120
» » § 113.	Modtagelse af bestikkelse for at begaa uret 120

	Side.
Mil. str.l. § 64.	Modtagelse af gave eller fordel af undergivne eller underordnede eller af leverandører 121
» » § 65.	Undladelse af at anmelde eller revse undergivnes strafbare handlinger . . 122
» » § 66.	Befrielse af fanger og undladelse af paagribelse 123
» » § 67.	Urigtige tjenestlige attester, meddelelser eller erklæringer 124
» » § 68.	Løgnagtige protokoltilførsler og erklæringer 125
» » § 69.	Aabenbarelse af tjenestehemmelig-heder 126
» » § 70.	Brevbrud 127
» » § 71.	Forsømmelse af vagtpligter 128
» » § 72.	Berøelse 129
» » § 73.	Raa eller utilbørlig tale i tjenesten . 130
» » § 74.	Tvekamp 130
» » § 75.	Uforsigtighed med militære vaaben eller ammunition 131
» » § 76.	Misbrug af befalsstilling til retskræn-kelse 131
» » § 77.	Undladelse og overtrædelse af tjeneste-pligt 132
» » § 78.	Befalingsmands forsømmelighed, skjødsløshed eller uforstand i tjenesten 134
» » § 79.	Drikfældighed eller uværdigt forhold af befalingsmand 135

Tredje del.

Krigsartikler.

8de kapitel.	<i>Krigsforræderi og blotstillelse af krigs-</i> <i>magten</i>	136
Mil. str.l. § 80.	Krigsforræderi	136

		Side.
Mil. str.l.	§ 81.	Krigsforræderi 139
Alm. str.l.	§ 83.	Norges indlemmelse i fremmed rige . 140
» »	§ 84.	Paaførelse af krig 140
» »	§ 85.	Folkeretsstridig adfærd mod andre stater 140
» »	§ 86.	Bistand, ydet fienden 140
» »	§ 87.	Vægning ved at give oplysninger og bistand til spioneri 141
» »	§ 89.	Troløshed fra underhandlers side . . 141
» »	§ 90.	Røbelse af statshemmeligheder . . . 141
» »	§ 91.	Retsstridig erhvervelse af kjendskab til statshemmeligheder 142
» »	§ 93.	Forfalskning, ødelæggelse af stats- papirer o. lign. 142
» »	§ 94.	Indgaaelse af forbund og andre for- beredende handlinger til forøvelse af de i §§ 83, 84, 86 eller 90 nævnte forbrydelser 142
Mil. str.l.	§ 82.	Befrielse af krigsfanger 143
» »	§ 83.	Blotstillelse af krigsmagten ved pligt- stridigt forhold 143
» »	§ 84.	Blotstillelse af krigsmagten ved farlige handlinge 143
» »	§ 85.	Omgang eller brevveksling med fienden 145
» »	§ 86.	Udspredelse af nedstemmende efter- retninger 145
» »	§ 87.	Kapitulation uden at have udtømt alle midler til forsvar 146
» »	§ 88.	Flugt og forledelse til flugt 147
» »	§ 89.	Feighed 147
» »	§ 90.	Krigsfangers brud paa æresord . . . 148
» »	§ 91.	Spioneri 149
» »	§ 92.	Misbrug af stillingen som parlamentær eller af sanitetsoverenskomster . . . 150

	Side.
Mil. str.l. § 93.	Undladelse af at hindre krigsforræderi, spioneri eller rømning 150
» » § 94.	Undladelse af at efterkomme militære rekvisitioner 151
9de kapitel.	<i>Afændring af bestemmelser i anden del</i> 152
Mil. str.l. § 95.	Ulovligt fravær 152
» » § 96.	Rømning, udygtiggjørelse og simulation 152
» » § 97.	Forbrydelser med hensyn til den militære underordning 152
» » § 98.	Retsstridig behandling af undergivne eller underordnede 154
» » § 99.	Pligtforsømmelser 154
10de kapitel.	<i>Plyndring og andre forbrydelser mod person og gods</i> 155
Mil. str.l. § 100.	Retsstridig udskrivning af tvangsydelser 155
» » § 101.	Plyndring 155
» » § 102.	Røveri 156
» » § 103.	Hærværk 157
» » § 104.	Formuesindgreb m. h. t. de krigsvæsenets øiemed tjenende gjenstande 157
» » § 105.	Formuesindgreb m. h. t. krigsbytte . 158
Alm. str.l. 24de kapitel.	Underslag, tyveri og naskeri.
» » § 255.	Underslag 159
» » § 256.	Straffen for underslag 159
» » § 257.	Tyveri 160
» » § 258.	Grovt tyveri 160
» » § 259.	Grovt tyveri 161
» » § 260.	Grovt tyveri 161
» » § 261.	Straffen for grovt tyveri 161
» » § 262.	Naskeri 161
» » § 263.	Gjentagelse 162

	Side.
Alm. str.l. 25de kapitel. Udpresning og ran.	
» » § 266. Udpresning	162
» » § 267. Ran	162
» » § 268. Skjærpnet straf for visse tilfælde af ran	163
» » § 269. Strafbar forberedelse til ran	163
» » § 275. Utroskab	164
» » § 291. Forsætlige skadetilføielse	164
» » § 292. Kvalificerede tilfælde af forsætlig skadetilføielse	164
» » § 293. Uagtsom skadetilføielse	165
» » § 317. Hæleri	165
» » § 318. Straffen for hæleri	165
» » § 319. Straffrit hæleri	165
» » § 393. Retsstridig brug	166
» » § 394. Undladelse af at anmelde fund	166
Mil. str.l. § 106. Egenmægtig søgen efter krigsbytte	166
» » § 107. Folkeretsstridig krigsførsel	167

Fjerde del.

Den militære disciplinærmyndighed.

11te kapitel. <i>Disciplinære forseelser</i>	168
Mil. str.l. § 108. Revselsesmyndigheden	168
» » § 109. Forelægsmyndigheden	173
» » § 110. Revselsesarter	174
» » § 111. Bøders omsætning til arrest	176
» » § 112. Forelægsstraffe	177
» » § 113. Disciplinærstraffenes anvendelighed paa de forskellige grader	178
» » § 114. For samme forseelse kun én straf	178
12te kapitel. <i>Disciplinærmyndighedens tjenestemænd og deres kompetence</i>	179
Mil. str.l. § 115. Myndighed til at ilægge revselse	179
» » § 116. Myndighed til at udfærdige forelæg	182

	Side.
Mil. str.l. § 117. Udøvelse af disciplinærmyndighed i foresattes overvær	183
» » § 118. Foresattes overtagelse af disciplinær- myndighedens udøvelse	183
» » § 119. Indhentelse af foresattes bestemmelse m. h. t. disciplinærmyndighedens ud- øvelse	184
13de kapitel. <i>Disciplinærmyndighedens udøvelse</i>	185
Mil. str.l. § 120. Forelæg	185
» » § 121. Forberedende behandling	187
» » § 122. Fuldbyrdelse af disciplinærstraffe	187
» » § 123. Protokollation og anmeldelse	187
» » § 124. Indseende med undergivnes udøvelse af disciplinærmyndigheden	188
» » § 125. Ulovlig ilagte straffe	189
14de kapitel. <i>Besværing</i>	189
Mil. str.l. § 126. Besværing til højere disciplinærmyn- dighed	189
» » § 127. Videre besværing	190
» » § 128. Reglementsbestemmelser	191
<i>Slutningsbestemmelse</i>	196

Sammenstilling

<i>af den gamle militære straffelovs enkelte paragrafer med de tilsvarende bestemmelser i den nye lov</i>	198
Ordregister	201

Første del.

Almindelige bestemmelser.

Indledende bestemmelser.

§ 1. (Anvendelse af den almindelige straffelovs første del).

Den almindelige borgerlige straffelovs første del finder anvendelse paa de strafbare handlinger, som omhandles i nærværende lov,¹ forsaavidt denne intet modsat bestemmer.²

¹ De bestemmelser af den almindelige straffelov, som ifølge nærværende paragraf vil finde anvendelse paa militære forbrydelser og forseelser, er §§ 3—7, 9—11, 12, 2det led, 13, 3dje led, 14, 38—40, 42—64, 66—76, af hvilke §§ 47, 48 og 56 tildels er modificerede ved mil. str.l. §§ 25 og 26, ligesom § 69 er afændret ved mil. str.l. § 31. — Ifølge mil. str.l. §§ 12, 13, 20, 23 og 29 vil ogsaa den almindelige straffelovs §§ 17—28, 29 nr. 4, 31, 33—37 samt 65 med enkelte forandringer finde anvendelse paa de militære straffe. — De nævnte bestemmelser af den almindelige straffelov vil findes indtagne nedenfor paa den plads, hvor de efter sammenhængen hører hjemme.

² »Modsatte bestemmelser» i nærværende lov er §§ 2, 3, 11, 12 (jfr. 13—19), 20, 21, 24—31 og 33. Derhos bemærkes, at der med hensyn til disciplinærforseelser, som

alene kan straffes med revselse (§ 108, 1ste led), i enkelte henseender maa gjøres begrænsning i den almindelige straffelovs anvendelse, se anm. 1 til § 12, anm. 2 til § 27 samt anm. 2 til alm. str.l. § 61, jfr. ogsaa anm. 1 til § 108.

§ 2. (Militære forbrydelser og forseelser).

Militære forbrydelser og militære forseelser er alene de strafbare handlinger, som omhandles i denne lov¹. Ikke medtalt alene 08 - 769.

De er forbrydelser,² forsaavidt de kan medføre fængsel over 3 maaneder, hefte over 1 aar eller fradømmelse af offentlig tjeneste som hovedstraf,³ men ellers forseelser.²

¹ Betydningen af, at en strafbar handling er betegnet som militær forbrydelse eller militær forseelse, ligger deri, at den i saa fald under alle omstændigheder bliver at behandle efter den militære rettergangslovs regler, se mil. str.pl. § 6, jfr. § 1. — Ved afgjørelsen af, hvorvidt en handling skal henregnes til de militære forbrydelser og forseelser, er der to momenter, som maa tages i betragtning, nemlig:

a) hvorvidt den skyldige hører til nogen af de klasser af personer, som nævnes i § 9, jfr. 4, og

b) hvorvidt handlingen indgaar under straffebestemmelserne i mil. str.l.s 2den, 3dje eller 4de del. De strafbare handlinger, der omhandles i den militære straffelov, kan være af forskjellig art, nemlig enten saadanne, som kun er strafbare efter nævnte lov, de egentlige militære forbrydelser og forseelser (§§ 34, 35, 37, 38, 39, 46, 47, 56, 57, 58, 64, 65, 71, 72, 73, 74, 83—90 og 108), eller saadanne, der i og for sig ogsaa udgjør almindelige forbrydelser eller forseelser, men som paa grund af den overveiende vægt, loven har fundet at burde tillægge handlingens egenskab af et brud paa mili-

tære tjenesteplichter, er inddragne under den militære straffelovs ramme (§§ 36, 40—45, 49—55, 59, 60, 63, 66—70, 75—82, 91—94, 100—107). Disse sidste bestemmelser maa, baade fordi de er specielle, og fordi de er strengere, gaa forud for den almindelige straffelovs forskrifter angaaende handlinger af samme art. — Det er et fælles træk ved mil. str.l.s bestemmelser, at de, forsaavidt angaar forholdene i fredstid, alene omfatter handlinger, som er foranledigede ved det militære tjenesteforhold, eller som sker i tjenesten eller under omstændigheder, der agtes lige hermed, nemlig naar den skyldige er iført uniform eller forser sig under tjenestlige forhandlinger og møder. I krigstid har mil. str.l. et videre omraade; men ogsaa da er det forudsætningen, at den forøvede forbrydelse staar i forbindelse med militære foretagender (se § 9 nr. 3—5). Naar en strafbar handling findes omhandlet i mil. str.l., er den ligefuldt en militær forbrydelse eller forseelse, om vedkommende paragraf med hensyn til handlingens beskrivelse eller til straffen eller til begge dele alene henviser til den almindelige straffelov (se §§ 40, 41, 42, 44, 59, 60, 63, 81, 104 og 105, jfr. ogsaa mil. str.pl. § 1). Hvad særlig angaar forbrydelser og forseelser ved trykt skrift, maa mærkes § 32.

² Sondringen mellem forbrydelser og forseelser har betydning saavel i strafferetslig som i processuel henseende. Ved forbrydelser gaar saaledes bødernes størrelse fra 3 kroner til 10 000 kroner, ved forseelser fra 1 krone til 5 000 kroner (alm. str.l. § 27); de i mil. str.l. § 20 nr. 3 og 4 omhandlede tillægsstraffe kan alene anvendes ved forbrydelser (jfr. anm. 1 til denne paragraf); inddragning af gjenstande, som har været benyttede eller bestemte til at benyttes ved gerningen, kan kun finde sted, naar der foreligger en forsætlig forbrydelse (alm. str.l. § 34); reglerne om forsæt og uagtsomhed som strafbarhedsbetingelse er tildels forskjellige (alm. str.l. § 40, 2det led); forsøg paa forseelse er ikke strafbar (alm. str.l. § 49);

det tidsrum efter tidligere udstaaet straf, inden hvilket en ny strafbar handling maa være forøvet, forat bestemmelserne om skjærpet straf i gjentagelsestilfælde skal være anvendelige, er forskjelligt for forbrydelser og forseelser (alm. str.l. § 61); en efter dommen forøvet forbrydelse, men ikke en forseelse kan bevirke afbrydelse i løbet af en forældelse af adgangen til at fuldbyrde en idømt straf (alm. str.l. § 74). Se ogsaa alm. str.l. §§ 20, 2det led, 58 i. f. jfr. 59, 126 samt l. om den alm. str.l.s ikrafttræden § 11 nr. 1. I processuel henseende har en strafbar handlingens henførelse under kategorien forseelser væsentlig den betydning, at der da altid er adgang til at søge sagen afgjort ved forelægsstraf, medens dette ved forbrydelser kun gjælder i enkelte undtagelsestilfælde (se mil. str.l. § 109). — Grænsen mellem militære forbrydelser og forseelser er tildels optrukket noget anderledes end ved de handlinger, som straffes efter den almindelige straffelov, idet denne i sin § 2 henregner handlinger, som kan medføre hefte over 6 maaneder, til forbrydelser. Den eneste paragraf, hvor denne forskjel viser sin betydning, er § 74, og selv denne kun, hvor det gjælder menige krigsmænd (jfr. anm. 3). — En særegen betydning har udtrykket forseelse i mil. str.l., idet det omfatter ikke blot de egentlige straffbare forseelser, som omhandles i lovens 2den og 3dje del, og som den militære rettergangslov har for øie ved sit udtryk forseelser, men ogsaa de saakaldte disciplinærforseelser, der alene er gjenstand for revselse (§ 108, 1ste led).

³ Denne bestemmelse leder til, at hvor en og samme lovparagraf indeholder forskjellige straffetrusler, af hvilke den ene ligger under, den anden over den optrukne grænse, er alene de handlinger, som kan rammes af den strengere straffetrusel, at anse som forbrydelser; saaledes vil de handlinger, der rammes af §§ 34, 2det led, 65, 66 og 94, efter omstændighederne enten være forseelser eller forbrydelser, ligesom overtrædelse af § 64 kun i gjentagelsestilfælde vil være forbrydelse. Den i § 74 omhandlede

handling vil for menige krigsmænds vedkommende være forseelse, men for befalingsmænd forbrydelse, idet der kun ligeoverfor disse bliver tale om at anvende straf af tjeneestens tab. Hvor en af de almindelige skjærpelsesgrunde (alm. str.l. § 62, mil. str.l. §§ 28, 61 og 62) kan bringe straffen over grænsen, vil handlingen for de personers vedkommende, for hvem straffeskjærpelsen gjælder, være en forbrydelse, medens den for andre medskyldige kan være en forseelse. I denne henseende maa dog erindres undtagelserne i §§ 108 og 109, hvorefter straffens skjærpelse i krigstid ikke kommer i betragtning ved anvendelsen af revselse eller forelægsstraf.

§ 3. (Krigsartiklernes anvendelse).

Denne lovs tredje del finder kun anvendelse paa handlinger, som forøves i krigstid,¹ hvorunder ogsaa indbefattes den tid, fra hvilken den væbnede magt eller vedkommende afdeling² af samme er beordret³ sat paa krigsfod,⁴ og indtil den atter er sat paa fredsfod.

¹ Den her givne forklaring af udtrykket krigstid, der ogsaa forekommer i §§ 9, 13, 3dje led, 14, 108 og 109 (jfr. § 127), svarer til mil. str.pl. § 3, jfr. ogsaa regulativ for armeens aflønning i krigstid 11 juli 1899 § 1, men er snevære end alm. str.l. § 8, hvorefter de for krigstid foreskrevne regler kommer til anvendelse fra den tid, da den væbnede magt eller nogen del af samme er besluttet sat paa krigsfod. Denne forskjel er begrundet i sagens natur. En beslutning om at sætte en del af den væbnede magt paa krigsfod vil ikke blive fattet, medmindre krig truer, og da vil det være rimeligt, at den almindelige straffelovs bestemmelser for krigstid kan anvendes. Derimod vil der ikke være grund til at anvende den særlige militærstraffelovgivning paa andre afdelinger af den væb-

nede magt end de, som er satte paa krigsfod. Hvad angaar de krigsartikler, som ogsaa kan ramme andre end militærpersoner (§ 9 nr. 5), afhænger deres anvendelse som regel af, af forbrydelsen er forøvet paa krigsskuepladsen. Hvor det kun er en enkelt afdeling, som er sat paa krigsfod, vil disse bestemmelser gjælde inden dennes operationsfelt.

² Ved udtrykket «afdeling af den væbnede magt» tænkes ikke alene paa saadanne organiserede enheder, som i militære forhold i almindelighed benævnes «afdeling», men overhovedet paa enhver del af eller institution henhørende under den væbnede magt (jfr. Indst. O. IX p. 9—10). — «Vedkommende afdeling» er den, til hvem den militærperson hører, om hvis forfølgning der er spørgsmaal, eller som har personerne i sit følge eller under sin bevogtning eller har besat den strækning, inden hvilken forbrydelsen er forøvet (jfr. Udk. til mil. str.pl. p. 145, 2 spalte).

³ Det afgjørende tidspunkt for krigsartiklernes anvendelse er meddelelsen af den formelle ordre til vedkommende afdeling, medens krigstiden efter alm. str.l. § 8 begynder med beslutningen om at sætte den væbnede magt paa krigsfod. Strafbare handlinger, som er forøvede før ordrens meddelelse, vil ikke kunne rammes af mil. str.l.s krigsartikler, omend de i mil. str.pl. givne bestemmelser for rettergangsmaaden i krigstid kan komme til anvendelse. Paa den anden side vil handlinger under krigstilstanden bedømmes efter krigsartiklerne (med den af mil. str.l. § 14 flydende undtagelse), selvom den væbnede magt senere er sat paa fredsfod, og rettergangsreglerne derfor er de almindelige for fredstid. Strafferetsreglerne og straffeprocessreglerne falder altsaa i denne henseende ikke helt ud sammen.

⁴ Udtrykket «sat paa krigsfod» omfatter ogsaa mobilisering i anledning af en truende krig, men ikke mobilisering, der alene foretages til øvelse i fred (jfr.

Udk. til mil. str.pl. p. 145, 2 spalte). For marinens vedkommende er at mærke, at ethvert krigsskib ordentligvis skal være fuldt udrustet som for krigstid bestemt, selvom det blot er ude paa øvelsestogt i fred. For at krigsartiklerne skal komme til anvendelse, maa imidlertid ordren til udrustning særlig lyde paa krigstogt. Se forøvrigt m. h. t. udstrækningen af mil. str.l.s anvendelse under marinens togter § 9 nr. 1 og 2, jfr. § 8.

Alm. str.l. § 3¹. (Straffelovens tilbagevirkende kraft).

☆ *Har straffelovgivningen undergaaet forandring i tiden efter en handlings foretagelse, kommer, forsaavidt intet modsat er bestemt, de ved foretagelsen gjældende strafferetlige bestemmelser til anvendelse paa handlingen.*

De ved ethvert spørgsmaals afgjørelse gjældende strafferetlige bestemmelser kommer til anvendelse, naar de fører til en for sigtede gunstigere afgjørelse end de ved foretagelsen gjældende. Dog skal ved anke, kjæremaal og begjæring om gjenoptagelse ikke tages hensyn til bestemmelser, der først er blevne gjældende, efterat den afgjørelse blev truffen, i anledning af hvilken der ankes, kjæres eller begjæres gjenoptagelse.

Er forfølgning eller strafs fuldbyrdelse lovlig paa begyndt, kommer ikke i betragtning, at efter en senere i kraft traadt lov adgangen til at paatale eller til at fuldbyrde straffen er forældet — — —

— — — ☆

¹ Mil. str.l. har ingen overgangsbestemmelser, svarende til §§ 29—31 i l. om den alm. str.l.s ikrafttræden. Alle militære straffe, som maatte være idømte efter den ældre straffelovgivning, vil derfor være at fuldbyrde i overensstemmelse med dennes regler; personer, som i henhold til en under den ældre militære straffelov afsagt dom har tabt borgerlig æresret, vil alene kunne gjenvinde denne ved gjenindsættelse i de statsborgerlige rettigheder overensstemmende med alm. str.l. §§ 75 og 76 (jfr. l. om

den alm. str.l.s ikrafttræden § 31, 2det led, som her maa finde analogisk anvendelse). Med hensyn til spørgsmaalet om anvendelse af gjentagelsesstraf maa der sondres: For- saavidt den mil. str.l. henviser til den alm. str.l. paa en saadan maade, at dennes regler om straffens ansættelse gjøres anvendelige ogsaa paa de i den førstnævnte lov omhandlede strafbare handlinger (se mil. str.l. §§ 44 og 59, sammenholdt med alm. str.l. § 233, mil. str.l. §§ 104 og 105, sammenholdt med alm. str.l. §§ 263, 268 og 318), vil der ogsaa ved de militære retter blive at tage hensyn til ældre domme (jfr. anm. 2 til alm. str.l. § 61); men i alle andre tilfælde vil domme, afsagte efter den tidligere almindelige eller militære straffelov, ikke kunne begrunde gjentagelsesstraf efter den nye lovs bestemmelser (§§ 35, 56 og 64).

Alm. str.l. § 4. (Handling, undladelse).

☆ *Overalt, hvor denne lov benytter ordet handling, er, medmindre det modsatte udtrykkelig er sagt eller fremgaar af sammenhængen, derunder ogsaa indbefattet undladelse af at handle*¹. ☆

¹ Denne bestemmelse sigter ikke til de tilfælde, hvor undladelsen i sig selv er erklæret strafbar (se mil. str.l. §§ 38, 46, 51, 65, 66, 71, 77, 78, 80 nr. 8, 11 og 13, 83, 93, 94 og 108), men til de tilfælde, hvor en strafbar følge fremkaldes ved, at den skyldige retsstridig lader være at gjøre, hvad han pligter at gjøre.

Alm. str.l. § 5. (Forkl. af udtrykket nogens nærmeste).

☆ *Hvor denne lov benytter udtrykket nogens nærmeste,¹ er herunder indbefattet hans egtefælle, beslegtede i lige linje, søskende og lige nær besvogrede, fosterforældre og fosterbørn samt forlovede. Er egteskabet opløst, begrunder det fremdeles anvendelse af de om de nærmeste*

givne regler, forsaavidt angaar begivenheder før opløsningen.

Som besvoret ansees ogsaa den besvoredes egtesfælle. ☆

¹ Se mil. str.l. §§ 51 og 93.

Alm. str.l. § 6. (Løsøregjenstand).

☆ *Under udtrykket løsøregjenstand indbefattes i denne lov¹ ogsaa enhver til frembringelse af lys, varme eller bevægelse fremstillet eller opbevaret kraft. ☆*

¹ Se mil. str.l. §§ 104 og 105 sammenholdt med alm. str.l. §§ 255, 257, 267, 291, 317 og 393.

Alm. str.l. § 7. (Forkl. af udtrykket offentlig).

☆ *1. Ved offentlig sted forstaaes i denne lov¹ ethvert for almindelig færdsel bestemt eller almindelig befærdet sted.*

2. En handling ansees forøvet offentlig², naar den er forøvet ved udgivelse af trykt skrift¹ eller i overvær af et større antal personer eller under saadanne omstændigheder, at den let kunde iagttages fra et offentligt sted og er iagttaget af nogen der eller i nærheden værende. ☆

¹ Jfr. alm. str.l. § 10.

² Se mil. str.l. § 81 sammenholdt med alm. str.l. § 94.

Alm. str.l. § 9. (Forkl. af udtrykket betydelig skade).

☆ *Ved betydelig skade paa legeme eller helbred forstaaes i denne lov¹ skade, hvorved nogen mister eller faar væsentlig svækkelse paa syn, hørsel, taleevne eller evne til at forplante sin slekt, bliver vanfør, udygtig til at fortsætte sit erhverv eller i høi grad vansiret, falder i livsfarlig eller langvarig sygdom eller bliver sindssyg.*

Som betydelig skade ansees det ogsaa, naar forbrydelsen øves mod en svanger kvinde, og fosteret som følge heraf faar skade eller gaar tilgrunde. ☆

¹ Se mil. str.l. §§ 42, 44, 59, 104 og 105 sammenholdt med alm. str.l. §§ 223, 229, 231, 235, 236, 238, 242, 243, 256, 261, 267 og 292.

Alm. str.l. § 10. (Forkl. af udtrykket trykt skrift).

☆ *Under trykt skrift¹ henregnes skrift, afbildning eller lignende, der mangfoldiggjøres ved trykken eller paa anden kemisk eller mekanisk maade.*

Under udgivelse forstaaes ogsaa opslag, udlæggelse og lignende paa offentligt sted². ☆

¹ Se mil. str.l. §§ 32, 47, 49, 69 og 86.

² Jfr. alm. str.l. § 7 nr. 1.

Alm. str.l. § 11. (Forkl. af udtrykkene maaned og dag).

☆ *Ved 1 maaned forstaaes en kalendermaaned; ved 1 dag forstaaes 24 timer.* ☆

§ 4. (Krigsmænd) § 4/2A

Ved krigsmænd forstaaes i denne lov:¹

1. *Fastlønnede militære tjenestemænd fra ansættelsesdagen indtil tjenesteforholdets ophør².*
2. *Vernepligtige befalingsmænd, spillemænd og menige³ i tjenestetiden (jfr. § 5), samt naar de er indsatte i militært fængsel⁴.*
3. *Frivillige, ved den væbnede magt tjenestgjørende militære personer⁵ fra tiltrædelsesdagen indtil tjenesteforholdets ophør.*
4. *Civilmilitære personer i tilsvarende stillinger med undtagelse af de ved udskrivningsvæsenet og det militære retsvæsen ansatte tjenestemænd⁶.*

¹ Udtrykket krigsmænd, der forekommer i §§ 10, 28, 34, 43, 47, 49, 50, 51, 52, 63, 64, 65, 66, 71, 73, 74, 75, 77, 80 nr. 1, 3 og sidste led, 88, 89, 91, 92, 2det led, 100, 106, 110 og 113, betegner de militærpersoner (jfr. mil. str.pl. § 2), som befinder sig i aktivt militært tjenesteforhold. — Bestemmelsen af begrebet krigsmand har betydning i en dobbelt retning, idet dels visse straffebestemmelser alene er rettede mod

krigsmænd (se anm. 1 til § 9), dels i visse tilfælde en handlings strafbarhed er betinget af, at den er foretaget ligeoverfor krigsmænd (se saaledes §§ 47, 49, 74 og 80 nr. 3).

² Af organisationsplanerne vil det fremgaa, hvem der er at anse som fastlønnede militære tjenestemænd; se organisationsplan for den norske hær 13 juli 1887 med senere tillæg og forandringer (jfr. om landstormen kgl. res. 27 juli 1896), for marinen: plan for uddannelse og tilgang af søofficerer 8 juli 1896, jfr. kgl. res. 26 marts 1890, 6 februar 1897 og 9 juni 1900, plan for sjømilitære korps 27 juli 1896, jfr. kgl. res. 23 marts 1901, plan for haandværkskorps 9 juni 1900, jfr. kgl. res. 23 marts 1901, plan for intendanturkorps 9 juni 1900 og for sanitetet 11 juni 1898, jfr. kgl. res. 23 marts 1901. Se ogsaa lov om aldersgrænse for fastlønnede officerer med flere af armeen og marinen 27 juli 1895 (nr. 6), jfr. lov 22 mai 1902 (nr. 9); efter denne lovs § 3 skal enhver officer, som afgaar fra fastlønned tjeneste med pension af statskassen eller af pensionskassen for statens tjenestemænd, være forpligtet til, saalænge saadan pension oppebæres, i krigstid at forrette tjeneste i landstormen efter sin tidligere eller høiere grad, forsaavidt saadant af forsvarsdepartementet paa det offentliges vegne maatte forlanges. Ligeledes skal han være forpligtet til under lignende forhold efter sin grad at udføre ogsaa anden militær tjeneste i hjemlandet. Pensionerede officerer vil dog ikke kunne regnes som krigsmænd, medmindre de enten har modtaget en særskilt ansættelse ved den væbnede magt (jfr. kgl. res. 22 december 1896 § 10), eller de er indkaldte til tjeneste i krig, i hvilket sidste tilfælde de indgaar under § 4 nr. 2, jfr. § 5. Hvorvidt de forøvrigt vil kunne rammes af mil. str.l., afhænger af § 9, se anm. 3 til denne paragraf. -- Med hensyn til underofficerer mærkes lov om ansættelse og afskedigelse af hærens fastlønnede underofficerer 6 juni 1885 (med den ved mil. str.l.s slutningsbestemmelse foretagne ændring) samt kgl. res. 21

*Er ogsaa
militær i
af ansættelse
ved besætning
Rt 1912-103*

september 1903. Den første antagelse af hærens fastlønnede underofficerer sker efter denne lovs § 1 for en prøvetid af 3 aar, men ogsaa i denne tid vil de være at henhøre under «krigsmænd». Fastlønnen underofficer, som overensstemmende med nævnte lovs § 3 har erholdt afsked, vil alene under de i mil. str.l. § 4 nr. 2 nævnte betingelser være at anse som krigsmand. Om pensionerede underofficerer gjælder det samme, som ovenfor er bemærket om pensionerede officerer.

* Jfr. værnepligtslove 12 mai 1866, 3 juni 1876, 16 juni 1885 (nr. 1), 6 juli 1892 (nr. 12), 28 juni og 3 august 1897, 24 april 1899, 11 april 1900 og 24 marts 1903. Om værnepligtige officerers tjeneste mærkes bestemmelser 12 februar 1901 og for søofficerer kgl. res. 8 juli 1896, jfr. 4 marts 1898; for værnepligtige sanitetsofficerers vedkommende se kgl. res. 15 marts 1902. Ang. udtrykket befalingsmænd se anm. 2 til § 6.

¹ Udtrykket «militært fængsel» omfatter her ethvert militært straffelokale, uanset hvad slags straf (fængsel, hefte eller arrest) vedkommende har at udstaa (jfr. forh. i lagt. 1901—02 p. 363), og vistnok ogsaa husarrest.

² Under udtrykket «frivillige, ved den væbnede magt tjenestgjørende militære personer» indgaar:

a. Elever af hærens og flaadens skoler. Begyndelses-terminen for disses henhørelse under begrebet krigsmænd vil være den dag, de optages som elever eller antages til tjeneste under forberedende militære øvelser eller lign., og slutningsterminen den dag, da de endelig dimitteres fra skolen; jfr. for officerers vedkommende kgl. res. 9 november 1889 og 8 juli 1896 § 1 b, hvorefter de, der udexamineres fra krigsskolernes øverste afdeling, straks erholder ansættelse som fast officer. Se ogsaa Retst. 1877, side 451. Personer, som dimitteres fra underofficersskolerne, vil derimod i den mellemtid, som hengaar før deres ansættelse som underofficer, alene kunne regnes som krigsmænd under samme betingelser som værnepligtige (§ 4 nr. 2).

b. Hvervede personer fra hvervingsdagen indtil udtrædelsesdagen. Antallet af hvervede personer fremgaar af organisationsplanerne og de i henhold til disse afgivne bestemmelser. Hverving forudsætter en vis fasthed i forholdet til den væbnede magt; løse arbejdere og haandværkere, som antages for dagen eller til udførelse af et bestemt værk, der ikke kræver længere tids arbejde, kan ikke regnes til krigsmænd (jfr. Udk. til mil. str.pl. p. 144). Heller ikke omfatter dette udtryk privat engagerede personer ombord, som frivillig har paataget sig tjeneste under et togt, saasom hovmestre, tjenere o. lign., idet disse ikke kan regnes som militære personer; en anden sag er, at de som «medfarende paa skib» under visse betingelser kan komme ind under mil. str.l.s bestemmelser (se § 9 nr. 2)

c. Andre frivillige, der enkeltvis eller i afdeling gjør tjeneste ved krigsmagten, f. ex. skytterlag, som i krigstid opererer i forening med den væbnede magt. Med hensyn til de betingelser, hvorunder krigens love, rettigheder og pligter er anvendelige paa saadanne frivillige korps, se det af Haagerkonferencen i 1899 vedtagne reglement angaaende regler og vedtægter for krig tillands, art. 1 og 2. Fremmede officerer, som har faaet tilladelse til at deltage i hærens eller flaadens øvelser i fredstid, vil ikke kunne henføres under begrebet krigsmænd, idet de ikke kan kaldes tjenestgjørende ved Norges krigsmagt; derimod vil de i krigstid i en vis udstrækning være undergivne mil. str.l.s bestemmelser (se § 9 nr. 3).

⁶ Hvilke personer er at regne som civilmilitære, kan alene sees af de specielle organisationsbeslutninger, der imidlertid ikke for alle tilfælde giver en klar og sikker regel. Sanitets- og intendanturpersonalet samt armeens veterinærkorps er nu egentlig militære afdelinger (jfr. kgl. res. 21 september 1903 om armeens sanitetsofficerers tjenestgjørings- og ansættelsesforhold, res. 25 mai 1889 om armeens intendanturofficerer, res. 4 juni 1898 og 25 april

1903 om veterinærofficerer og for marinens vedkommende de ovenfor nævnte organisationsplaner; jfr. ogsaa de ophævede love 19 mai 1888, 28 mai 1892 og 14 juli 1893). Paa den anden side vil det sees, at mil. str.l. udtrykkelig har gjort en undtagelse for de ved udskrivningsvæsenet (lov 12 mai 1866 kap. 3, jfr. lov 3 august 1897 nr. 9) og det militære retsvæsen (mil. str.pl. §§ 22, 55 og 56) ansatte tjenestemænd, saaledes at de kun under de i § 9 nr. 2, 3 og 5 angivne betingelser vil kunne straffes efter mil. str.l. Af andre civilmilitære tjenestemænd kan nævnes sanitetsforvalteren, arsenalforvaltere, musikinstruktører og for marinens vedkommende marineingeniører og maskinmestre. Se forøvrigt res. 3 mai 1902, 25 april og 22 juni 1903 om ansættelsesvilkaar for civilmilitære og civile funktionærer ved armeens opsætning paa feltfod. — Civilmilitære personer er ikke blot fastlønnede tjenestmænd, men kan ogsaa være værnepligtige, som aftjener sin værnepligt i saadan stilling (lov 12 mai 1866 § 29 og lov 3 juni 1876 § 4, jfr. f. ex. plan for marinens intendaturkorps 9 juni 1900 § 5), eller frivillige, hvervede personer. Hvorvidt disse skal regnes som krigsmænd, afhænger af betingelserne i § 4 nr. 2 og 3.

§ 5. (Forklaring af tjenestetiden).

Ved tjenestetiden¹ forståes for de i § 4 nr. 2 nævnte personers vedkommende den tid, hvori de skal² deltage i de militære øvelser³, tjenestgjøre ved de militære verksteder eller verfter eller paa anden maade forrette som tjenestgjørende ved rigets væbnede magt³, samt den tid, som medgaar til reise til tjenestestedet og tilbage⁴, i hvert fald mindst 24 timer før fremmødet og lige lang tid efter dimissionen⁵.

¹ Loven benytter udtrykket tjenestetid som betegnelse for den tid, hvori de værnepligtige udfører aktiv militær-

tjeneste (love 16 juni 1885 og 24 april 1899 §§ 11—17 samt love 6 juli 1892 og 11 april 1900 §§ 9 og 10), medens udtrykket værnepligtstid (mil. str.l. § 22) betegner det tidsrum, hvori en værnepligtig kan indkaldes til tjeneste (lov 24 april 1899 §§ 9 og 10 samt lov 11 april 1900 §§ 9 og 10).

² Naar loven siger «den tid, hvori de skal deltage i de militære øvelser», betegnes derved, at det ikke kommer an paa vedkommendes faktiske deltagelse eller tjenestgjøring; udebliver han i den tid, han skal forrette som tjenestgjørende, bliver han dog at anse med den for krigsmænd bestemte straf saavel for udeblivelsen som for andre derunder forøvede militære forbrydelser og forseelser (jfr. Udk til mil. str.l. p. 61).

³ Udtrykkene «deltage i de militære øvelser» og «tjenestgjørende ved rigets væbnede magt» omfatter ikke mønstringer til kontrol med mandskabernes tilstedeværelse i distriktet eller andre tjenestlige møder og forhandlinger; jfr. §. 45 og § 59, 2det led, der forudsætter, at deltagelse i tjenestlige møder udenfor tjenestetiden ikke ansees som udførelse af militære tjenestepligter i egentlig forstand. De for krigsmænd givne bestemmelser vil saaledes ikke kunne anvendes paa forseelser under saadanne mønstringer og møder, men alene de straffebud, som er rettede mod alle militærpersoner (se § 9).

⁴ Naar loven medregner under tjenestetiden ogsaa den tid, som medgaar til reise til tjenestestedet og tilbage, kan dette paa den ene side ikke forstaaes saa strengt, at det kun omfatter den tid som nødvendig medgaar til reisen; selvom reisen ikke foregaar paa hurtigste maade, vil de værnepligtige staa under militær lov, naar de reiser med tjenestestedet som maal; paa den anden side kan det nævnte udtryk ikke forstaaes saa vidt, at det ogsaa omfatter en reise, som for private formaals skyld paabegyndes tidligere, end hensynet til at komme frem i betimelig tid til tjenestestedet kræver. Hvad det kommer an paa, er, at

reisen direkte har opfyldelsen af den militære tjenesteplicht til øiemed. Sker reisen under opsyn af en militær befalingsmand, bortfalder al tvivl.

^o Bestemmelsen om tjenestetidens udstrækning til 24 timer før fremmødet og efter dimissionen har fornemmelig til hensigt at betrygge opretholdelse af almindelig politiorde paa exercerpladse og andre samlingssteder og at hindre disciplinærstridige fornærmelser. Bringes mandskaber til sit hjem under militær ledelse, vil tjenestetiden være at regne efter det tidspunkt, da de endelig dimitteres af kommandoføreren.

§ 6. (Foresat — undergIVEN. Overordnet — underordnet)¹.

Enhver, som er berettiget til at give en befaling, der skal adlydes af en anden (den undergivne), er dennes foresatte².

Enhver, som har høiere grad end en anden (den underordnede), er dennes overordnede. Har begge samme grad, er den, der har ældst anciennetet, den overordnede³.

¹ Sondringen mellem foresatte og undergivne paa den ene side og mellem overordnede og underordnede paa den anden side viser fornemmelig sin betydning i henseende til forbrydelser og forseelser mod den militære subordination. Loven er gaaet ud fra, at pligten til lydighed knytter sig til det første forhold, pligten til respekt til det andet. I flere tilfælde har loven imidlertid knyttet strafanvendelsen saavel til forholdet mellem foresatte og undergivne som til forholdet mellem overordnede og underordnede, f. ex. § 40, jfr. § 59 (ærekrænkelser), § 41, jfr. § 60 (falsk anklage og anmeldelse), § 42, jfr. § 56 (frihedsforbrydelser), § 44, jfr. § 59 (legemsfornærmelser). I saadanne tilfælde maa det vistnok, hvor den underordnede er den overordnedes foresatte, antages, at forholdet som foresat er

himmels
Kongens
178/16

det bestemmende, da pligten til at adlyde sine foresatte er den grundvold, hvorpaa hele den militære organisation hviler, medens den militære agtelsespligt kun er en ydre afspeiling af lydighedspligten. Har i de nævnte tilfælde nogen overordnet optraadt mod sin underordnede foresatte i dennes egenskab af foresat, vil bestemmelserne i 5te kapitel være at anvende, medens omvendt en underordnet, der forøver nogen af de nævnte forbrydelser mod en ham undergoven overordnet, vil straffes efter 6te kapitel, saafremt han ved leiligheden har optraadt i egenskab af foresat. Dette maa gjælde, uanset hvilken straffebestemmelse er strengest, idet man, hvor flere straffebud findes anvendelige paa en og samme forbrydelse, vil have at vælge det, der særlig tager sigte paa det foreliggende tilfælde (jfr. derimod Udk. til mil. str.l. p. 63).

* Udtrykket «foresat» er videregaaende end udtrykket «befalingsmand»; dette sidste betegner efter lovens sprogbrug enhver, der har en militær eller civilmilitær grad (over menige), se navnlig § 4 nr. 2 samt §§ 13, 16, 18, 61, 76, 77, jfr. 99, 78, 79, 113, 115, 118 og 119; se ogsaa §§ 17, 71, 85 og 87, hvor dog udtrykket nærmest bruges i samme betydning som foresat. Hvem der er foresat, fremgaar af de militære tjenestereglementer og ordrer. Kommandomyndigheden kan være en følge af særskilt be- myndigelse (udnævnelse, ansættelse, ordre) eller af om- stændighedernes medfør (overtagelse af kommandoen ved en fast befalingsmands død); ogsaa menige kan saaledes komme til at forrette som foresatte. Naar kadetter be- ordres til at tjenestgjøre ved en af de stridende afdelinger i bestemt stilling, har de at fordrø militær lydighed og agtelse af enhver dem ifølge ordre undergoven militærper- son, selv om denne efter sin grad og tjenestealder inden graden i almindelighed maatte være kadettens overordnede. Derimod fremgaar det af lovens §§ 55 og 62, at militære vagter ikke er indbefattet under udtrykket «foresat», idet de nævnte paragrafer under en modsat opfatning vilde

være overflødige; de om foresatte givne særbestemmelser, f. ex. § 28, 2det led, vil saaledes ikke kunne anvendes paa militære vagter; hvad angaar § 24, maa dog den der givne regel finde analogisk anvendelse ogsaa paa de af en militær vagt givne befalinger. — Stillingen som foresat kan undertiden alene have gyldighed i specielle relationer; saaledes giver de kgl. res. ang. jurisdiktionsforholdenes ordning af 26 januar og 9 marts 1901 samt 29 december 1902 i henhold til mil. str.pl. § 51, 2det led, jurisdiktionschefer en videregaaende jurisdiktionsmyndighed (derunder ogsaa revselsesret), end deres kommandomyndighed i og for sig vilde medføre; jfr. ogsaa anm. 1 til § 115. — Ogsaa overordnede befalingsmænd kan — som ovenfor antydnet — være undergivne en dem underordnet befalingsmand som foresat; dette gjælder navnlig i forholdet mellem officerer af de stridende afdelinger paa den ene side og sanitets-, intendantur- og veterinærbefalingsmænd paa den anden side; om forholdet mellem disse henvises til de ved kgl. res. 19 mai 1888 og 4 juni 1898 (jfr. cirk. 14 mai 1892) givne bestemmelser og for marinens vedkommende til sjøtjenestereglement 15 novbr. 1897 § 5. Ligeledes kan det forekomme, at en overordnet i specielle forhold er stillet under en underordnet befaling, f. ex. ved instruktionskurser, under manøvrer eller ved samvirken mellem krigsmænd af hær og flaaede, jfr. f. eks. sjøtjenestereglement 5 mai 1900 § 2. — Personer, som ifølge reglementarisk bestemmelse eller særlig tilladelse følger den væbnede magt, er at betragte som undergivne i forhold til befalingsmænd for den afdeling, hvortil de i øieblikket er knyttede.

³ Stillingen som overordnet bestemmes dels ved grad dels ved anciennitet. Mil. str.l. omhandler alene militære eller civilmilitære overordnede, og det maa vistnok antages, at den herunder ikke indbefatter afskedigede militære tjenestemænd udenfor de tilfælde, hvor de er at anse som krigsmænd (se anm. 2 til § 4). Det kan i denne henseende ikke komme i betragtning, at vedkommende

tjenestemand beholder sin tidligere stillings grad. Da nemlig afskedigede officerer eller underofficerer i almindelighed ikke er underkastede mil. str.l. (se anm. 3 til § 9), synes de paa den anden side heller ikke at kunne omfattes af den særegne beskyttelse, som mil. str.l. giver overordnede.

De militære grader falder i to hovedafdelinger, overbefal og underbefal.

A. Overbefalet

deles igjen i tre grupper:

- a. Generals og admiralspersoner med følgende grader:
 - 1) Generaler, admiraler.
 - 2) Generalløitnanter, viceadmiraler.
 - 3) Generalmajorer, kontreadmiraler.
- b. Stabsofficerer med følgende grader:
 - 1) Oberster, kommandører.
 - 2) Oberstløitnanter, kommandørkapteiner.
 - 3) Majorer.
- c. Kapteiner og løitnanter med følgende grader:
 - 1) Kapteiner og ritmestre.
 - 2) Premierløitnanter.
 - 3) Sekondløitnanter.

Løitnanter benævnes ogsaa subalternofficerer.

B. Underbefalet

falder for armeens vedk. i to grupper:

- a. Underofficerer med følgende grader:
 - 1) Fane-, styk- og standartjunkere.
 - 2) Kommandersergeanter.
 - 3) Furerer.
 - 4) Sergeanter.
- b. Korporaler, overkonstabler; i mil. str.l. regnes disse som befalingsmænd, medens de i mil. str.pl. § 2 side-stilles med menige.

For marinens vedkommende er ordningen forskjellig ved de forskjellige korpser. Følgende grader findes:

- 1) Stabssergeant, korpssergeant, artilleriassistent, tak-

- kelassistent, mineassistent, intendanturassistent, sanitetsassistent.
- 2) Kompanisergeant, overkanoner, høibaadsmand, overminør, overmaskinist, overfyrværker, vaabenhaandværker af 1ste klasse, skibsbygningshaandværker af 1ste klasse, overfurer.
 - 3) Kanoner, baadsmand, minør, maskinist, fyrværker, vaabenhaandværker af 2den klasse, skibsbygningshaandværker af 2den klasse, furer, sanitetsunderofficer af 1ste klasse med over 15 aars tjeneste, musikunderofficer med over 15 aars tjeneste.
 - 4) Underkanoner, baadsmandsmath, underminør, undermaskinist, vaabenhaandværker af 3dje klasse, skibsbygningshaandværker af 3dje klasse, underfurer, sanitetsunderofficer af 1ste klasse med under 15 aars tjeneste, musikunderofficer med under 15 aars tjeneste.
 - 5) Kvartermester, underkanonersmath, udskreven maskinist, værnepligtig underfurer af 2den klasse, sanitetsunderofficer af 2den klasse, menig, der forretter tjeneste som styrmand eller i anden underofficers-tjeneste.

Kadetunderofficerer i marinen rangerer som underofficerer af 1ste grad og de øvrige kadetter af ældste klasse som underofficerer af 2den grad.

Under de forskjellige militære benævnelser indgaar civilmilitære af tilsvarende grader, jfr. mil. str.pl. § 2.

Den militære anciennetet afgjøres efter den til enhver tid gjældende, af kongen bestemte rangeringsordning. Ordenen inden hver enkelt grad afhænger af, hvem der først er udnævnt til vedk. grad; er tjenestealderen den samme for flere befalingsmænd, er den af dem den overordnede, der har ældst anciennetet i den af de nærmest lavere grader, i hvilken deres tjenestealder var forskjellig (subordinationsanordning 27 april 1792 § 8, kgl. res. 8 decbr. 1888 og 14 juni 1890, for marinens vedkommende reglement 6 marts 1889 (jfr. kgl. res. 3 mai 1902), 1ste kapitel og

reglement 15 novbr. 1897, 1ste kapitel). Værnepligtige officerer tager plads efter fastlønnede officerer af samme grad (res. 27 novbr. 1866, 8 juli 1896 § 31, jfr. res. 25 oktbr. 1898), men rangerer indbyrdes efter de almindelige regler. M. h. t. værnepligtige underofficerer henvises til kgl. res. 14 juni 1890 for armeens vedk.; ogsaa i marinen gjælder det, at værnepligtige underofficerer rangerer efter samtlige fastlønnede underofficerer af samme grad.

§ 7^A (Militær vagt).

Ved militær vagt forstaaes i denne lov enhver krigsmand eller militær afdeling, der har at forrette vagt- eller sikkerhedstjeneste¹.

¹ Definitionen af udtrykket militær vagt, der forekommer i §§ 55, 62, 71 og 99, omfatter ikke alene særlig udstillede eller udsendte vagter, men enhver, som ifølge de militære foretagenders eiendommelige udvikling faar sig tildelt den særlige opgave at øve bevogtning. Det kræves ikke, at vagten skal være bevæbnet eller paa anden maade betegnet som militær, men det maa dog vistnok som betingelse for den særlige beskyttelse, som mil. str.l. tilsiger militære vagter, kræves, at denne egenskab paa en eller anden maade træder frem for udenforstaaende. — Under definitionen indgaar alle vagter, af hvad navn nævnes kan: skild-, sikkerheds-, æres-, stald-, kaserne-, leir-, feltvagter, forposter, piketer, ronder, patruljer, udkigsmænd eller normænd, eskorter, fangevagter o. s. v. Poster, som udstilles, forinden mandskaber har faaet udleveret, eller efterat de har indleveret de militære effekter, indgaar ligeledes under udtrykket militær vagt.

§ 8. (Togt og sjøtogt)¹.

*Ved sjøtogt forstaaes togt paa fremmede farvand, beregnet paa en varighed af mindst 14 dage.
Et skib ansees for at være paa togt fra den tid,*

kommandoen ombord er heist, og til den igjen stryges, men paa sjøtogt fra den tid, det forlader udrustningsstationen, og til det vender tilbage til oplagsstedet.

¹ Den her givne definition, som har betydning for §§ 9 nr. 2, 31 og 35, stemmer ganske overens med mil. str.pl. § 4. — Efter lovens sprogbrug regnes enhver længere tur i eller udenfor de hjemlige farvande med et marinefartøi, der har militær befalingsmand og besætning, fra den tid, kommandoen ombord er heist, og til den igjen stryges, for et «togt». Ved sjøtogt kræves derimod, at turen skal gaa til fremmede farvand, 3: indenfor rigets sjøterritorium; et togt udenfor territorialgrænsen (jfr. res. 22, kanc. prom. 25 februar 1812) er ikke altid sjøtogt, men kun, naar fartøiets bestemmelse er at søge fremmede havne. Desuden maa togtet være beregnet paa en varighed af mindst 14 dage. Om fartøiet paa grund af uforudseede omstændigheder bliver længere tid borte, bliver togtet ikke at anse som sjøtogt, medens paa den anden side et sjøtogts karakter ikke ophæves, fordi fartøiet af tilfældige grunde maa vende tilbage tidligere end beregnet. — Begyndelses- og endeterminen for et sjøtogt er, som det sees, snevrere end for et almindeligt togt; under ophold i norsk havn kommer saaledes ikke de særlige regler for sjøtogt i § 9 nr. 2 til anvendelse.

1ste kapitel.

Lovens virkekreds.

§ 9.¹ (Hvem der er strafbar efter denne lov).

Efter denne lov straffes,² forsaavidt intet andet udtrykkelig er bestemt eller fremgaar af sammenhængen,

1. alle ved rigets væbnede magt ansatte eller dertil hørende personer med undtagelse af de ved

udskrivningsvæsenet og det militære retsvæsen ansatte tjenestemænd;³

2. medfarende paa skib, naar skibet er paa sjøtogt, ~~men kun disciplinært, naar skibet er paa~~
~~rendet togt,~~⁴

4/5 1911
h. 2

samt i krigstid⁵ endvidere

3. enhver, som i hvilkenksomhelst egenskab gjør tjeneste ved den væbnede magt eller følger afdeling af samme;⁶
4. krigsfanger, som staar under militær bevogtning;⁷
5. enhver, som gjør sig skyldig i overtrædelse af § 94, eller som paa krigsskuepladsen gjør sig skyldig i forbrydelse mod §§ 80—86, 91—93, 101—105 og 107.⁸

¹ Denne paragraf bestemmer mil. str.l.s virkekreds m. h. t. personer. Det er imidlertid kun, hvor vedkommende specielle straffebud benytter den almindelige betegnelse «den, som» eller lign. (§ 108), at alle de nævnte klasser personer kan rammes af straffebestemmelsen. I en række tilfælde er det specielle straffebud begrænset til blot at gjælde en bestemt klasse personer; navnlig er en flerhed af mil. str.l.s paragrafer alene anvendelige paa krigsmænd (§ 4), nemlig §§ 34, 2det led, 50—54, 63—66, 71, 73—75, 77, 80 i. f., 87—89, 100 og 106; andre gjælder kun befalingsmænd, nemlig §§ 76, 78, 79 og 87. § 62 gjælder blot militære vagter, § 37 blot husarrestanter (jfr. § 16), § 90 blot krigsfange, som ikke staar under militær bevogtning, og § 92 blot fiendtlige parlamentærer og krigsmænd. I andre tilfælde medfører sagens natur en begrænsning i de specielle straffebestemmelers personlige virkekreds, selv om de er rettede mod alle i almindelighed; saaledes vil §§ 56—62 i almindelighed ikke være anvendelige ligeoverfor medfarende paa

skib eller krigsfanger. I tilfælde, hvor «medvirkning» er strafbar, vil de derimod rammes af straffebudet, selv om de efter dettes indhold ikke kan straffes som egentlige gjerningsmænd (se f. ex. §§ 34—36).

² Betingelsen for mil. str.l.s anvendelse er, at handlingen er forøvet i den tid, angjældende er at anse som militærperson, eller under sjøtogtet eller i krigstid, uanset, om paatalen først reises senere. Mil. str.l. indeholder heller ikke en bestemmelse om konvertering af straffe, svarende til § 2 i militære straffelov 23 marts 1866.

³ Under post 1 indgaar ikke blot krigsmænd (mil. str.l. § 4), men ogsaa værnepligtige befalingsmænd, spillemand og menige udenfor tjenestetiden. Hvad angaar spørgsmaalet om, fra hvilken tid og til hvilken tid værnepligtige menige er at anse som hørende til den væbnede magt, bemærkes, at begyndelsepunktet er udskrivningsdagen (lodtrækningsdagen). Dette var udtrykkelig sagt i den militære straffelov 23 marts 1866 § 3, der ikke ansaaes forandret ved værnepligtslovene 12 mai 1866 § 40 og 16 juni 1885 § 8 (jfr. h.r.dom i Retst. for 1888 p. 247). En udskreven værnepligtig, der ikke har fremmødt til tjeneste i det aar, for hvilket han er udskreven, vil, saalænge som han endnu ikke er tilbageført til lodtrækningstiden, i strafferetslig forstand være at anse som hørende til den væbnede magt (værnepligtslov 12 mai 1866 § 64, jfr. Indst. O. IX p. 10); men er han tilbageført, vil han ikke være at anse som militærperson, før ny udskrivning har fundet sted. En undtagelse fra den her fremstillede regel findes i mil. str.l. § 45, 2det punktum. Endeterminen bestemmes ved værnepligtstidens udløb. Efter l. 24 april 1899, der forandrer l. 16 juni 1885 § 9, udgjør denne tid for de til landvæbningen udskrevne værnepligtige for alle vaabenarter og organer 16 aar. Vistnok er de ifølge l. 16 juni 1885 § 5 under krig pligtige til at gjøre tjeneste i landstormens forstærkningsafdeling til det fyldte 50de aar; her er imidlertid alene tale om den admin-

delige pligt, som enhver landets borger har til i farens stund at værne om fædrelandet, og ikke om den egentlige værnepligt, der er knyttet til de 3 opbud, linje, landværn og landstorm (l. 16 juni 1885 §§ 1—4, jfr. Udk. til mil. str.pl. p. 145, 1ste spalte). Personer, som staar i landstormens forstærkningsafdeling, vil alene være at betragte som militærpersoner, naar og saalænge som de i krigstid er opbudne til tjeneste. For sjøværnepligtiges vedkommende skal der ifølge l. 11 april 1900 II § 1, 2det led til tjeneste i fredstid kun udskrives saa mange, som behøves for at skaffe det fornødne mandskab. Denne udskrevne styrke staar i sjøvæbningens ruller indtil udgangen af april i det aar, hvori mandskaberne fylder det 38te aar; i denne tid regnes de ogsaa som militærpersoner i strafferetslig forstand. De mandskaber, som ikke saaledes udskrives, rulleføres fremdeles ved indrullingsvæsenet og kan under krig, eller naar krig er at befrygte, eller forsaavidt stortinget har bevilget midler til deres opøvelse, udskrives og kaldes til tjeneste ved sjøvæbningen eller kystforsvaret indtil udgangen af april i det aar, hvori de fylder det 38te aar. Som militærpersoner i strafferetslig forstand kan de dog ikke regnes, medmindre de virkelig er udskrevne. Pligten til at gjøre tjeneste ved det lokale kystforsvar i krigstid strækker sig for alle sjøværnepligtige til det fyldte 50de aar; om betingelserne for, at de skal ansees som militærpersoner, gjælder imidlertid det samme som ovenfor bemærket om personer i landstormens forstærkningsafdeling. — Værnepligtige befalingsmænd vil i heromhandlede henseende i det væsentlige være underkastede samme regler som de menige. — Afskedigede faste befalingsmænd, der ikke har modtaget særlig ansættelse ved den væbnede magt (jfr. anm. 2 til § 4), bør vistnok ikke regnes som militærpersoner, selv om de efter gjældende bestemmelser fremdeles er forpligtede til under særlige omstændigheder at gjøre tjeneste ved den væbnede magt (se f. ex. l. 27 juli 1895 (nr. 6) § 3 og l. 6 juni 1885 (nr. 4)

§ 3, forsaavidt som den der opstillede regel ogsaa gjælder efter værnepligtstidens ophør). Pligten til tjenestgjøring indtræder nemlig ikke uden særskilt forlangende, og saalænge saadant forlangende ikke fremsættes, kan en afskediget befalingsmand ikke ansees som «hørende til» den væbnede magt. Misbruger en pensioneret officer sin ret til at bære uniform, f. ex. ved at undlade at vise overordnede respekt eller ved at optræde beruset i uniform, vil han ved administrativ forføining kunne berøves denne ret, og isaafald vil misbrug kunne rammes af alm. str.l. § 328 nr. 1. — Personer, som frakjendes retten til tjenestgjøring i rigets krigsmagt, ophører at ansees som militærpersoner fra den dag, dommen bliver endelig (alm. str.l. § 31, jfr. mil. str.l. § 20 nr. 5), og indtil retten til tjenestgjøring gjenindtræder eller gjenhverves (mil. str.l. § 21).

⁴ Om de pligter, som i almindelighed gjælder for civile medfarende paa krigsskibe, se sjøtjenestereglement 15 november 1897 kap. 2. Under et togt, der ikke er sjøtogt, vil altsaa efter bestemmelsen i nærværende numer overtrædelse af disse pligter kunne straffes disciplinært efter mil. str.l. § 108; men hvis revselse ikke ansees tilstrækkelig, maa sagen behandles ved borgerlig domstol og paadømmes efter den borgerlige straffelov. Under et sjøtogt vil derimod alle de bestemmelser i mil. str.l., som efter sagens natur overhovedet er anvendelige (jfr. anm. 1), kunne gjøres gjældende mod civile medfarende, ligesom sagen isaafald hører under militær jurisdiktion (mil. str.pl. § 6). Om forskjellen mellem togt og sjøtogt se § 8.

⁵ Jfr. § 3.

⁶ Under post 3 indgaar bl. a. organiserede skytterforeninger, der frivillig deltager i krigen, hvad enten de opererer selvstændig, eller de følger nogen afdeling af den væbnede magt, jfr. anm. 5 til § 4; endvidere fremmede officerer, som har faaet tilladelse til at overvære krigsforetagendet, civilmilitære tjenestemænd (jfr. kgl. res. 3 mai 1902, krigspostreglement 31 august 1901 § 5 og krigs-

telegrafreglement 3 febr. 1902 § 5) samt civile personer, som ellers ikke har nogen fast forbindelse med militæretaten, f. ex. officerstjenere, leverandører og deres folk, marketentere o. lign.; ligeledes vil i krigstid alle medfarende paa skib høre under militær straffelov uden hensyn til, om skibet er paa togt eller sjøtogt; endelig bør ogsaa nævnes frivillige sygepleiere (jfr. res. 9 april 1892 ang. «Det røde kors») samt aviskorrespondenter. M. h. t. borgerlige forbrydelser eller forseelser, hvori de her nævnte personer gjør sig skyldige, se mil. str.pl. § 7 nr. 2.

⁷ Krigsfanger er alle de fiendtlige personer, som i anledning af krigsforetagenderne af sikkerhedshensyn holdes i forvaring; ikke blot militærpersoner, men ogsaa civile personer, som direkte yder en krigførende magt bistand, kan gøres til krigsfanger. I hvilken udstrækning mil. str.l.s bestemmelser finder anvendelse paa krigsfanger, kan ikke udelukkende afgøres efter norsk lov (jfr. herom aum. I ovenfor), men afhænger af de i folkeretten anerkjendte regler (se alm. str.l. § 14). Krigsfanger vil saaledes ikke kunne straffes for negtelse af at efterkomme befalinger, som folkeretten anser som retsstridige, f. ex. til at bistaa den norske krigsmagt ved positiv handling eller ved meddelelser om den fiendtlige krigsmagt. Paa den anden side vil de vistnok kunne straffes for krigsforræderi mod Norge, om de faar anledning til at gavne fienden eller skade Norge. Rømte krigsfanger, som gribes før de har naaet den fiendtlige krigsmagt igjen, eller før de er kommen ud af det okkuperede omraade, kan straffes med disciplinærstraf. Lykkes det dem helt at undkomme, kan de ikke straffes for sin tidligere rømning. Anderledes, hvor det gjælder krigsfange, som ikke staar under bevogtning, og som undviger under brud paa æresord; se herom mil. str.l. § 90. Krigsfanger kan alene straffes efter mil. str.l. for forbrydelser eller forseelser mod den norske stat eller mod norske krigsmænd; forøver de forbrydelser eller forseelser sig imellem, vil disse kunne blive at straffe efter den norske almindelige

straffelov (jfr. m. h. t. borgerlige forbrydelser og forseelser, begaaede af krigsfanger, mil. str.pl. § 7 nr. 3). En krigsfange kan heller ikke regnes som foresat i forhold til en anden krigsfange eller som befalingsmand, medmindre han af de norske militærmyndigheder særlig er beordret til at indtage saadan stilling; men ved anvendelsen af den norske straffelovs bestemmelser vil der være at tage hensyn til vedkommende krigsfanges rang; saaledes vil de i mil. str.l. §§ 13, 2det led og 16 givne bestemmelser om befalingsmænd finde tilsvarende anvendelse paa fiendtlige befalingsmænd, jfr. ogsaa anm. I til § 115. Jfr. i det hele art. 3—13 i det af Haagerkonferencen i 1899 vedtagne reglement ang. regler og vedtægter for krig tillands.

* De personer, som omfattes af post 5, er ikke blot norske statsborgere og indlændinger, men ogsaa udlændinger i den udstrækning, hvori handlingen for deres vedkommende ifølge folkerettens regler er retsstridig (jfr. alm. str.l. § 14). Krigsskuepladsen er hele det omraade, hvorpaa krigerske operationer udføres, ikke de krigførende landes hele territorium. Om krigsskuepladsen ligger i indlandet eller udlandet, er ligegyldigt (jfr. § 11). Der udfordres heller ingen bekjendtgørelse om, at vedkommende gebet skal ansees som krigsskueplads; dennes omraade maa bestemmes efter grundsætningerne for moderne krigsførelse!

§ 10. (Militære forbrydelser og forseelser mod anden stats krigsmænd).

Under fælles tjenestgjøring af norsk og anden med Norge forbunden stats krigsmagt bliver i tilfælde af gjensidighed¹ strafbare handlinger,² forøvede af norske krigsmænd mod den anden stats krigsmænd,³ at straffe paa samme maade, som om de var forøvede mod norske krigsmænd.⁴

¹ Gjensidigheden vil kunne være grundet paa overens-

komst eller direkte paa vedkommende lands lovgivning, hvad der regelmæssig vil være tilfældet, da de fleste fremmede lande har tilsvarende bestemmelser (svensk mil. str.l. 7 oktober 1881 § 7, dansk mil. str.l. 7 mai 1881 § 61, tysk mil. str.l. 20 juni 1872 § 8).

² M. h. t. borgerlige forbrydelser mod eller af en anden stats krigsmænd se alm. str.l. §§ 12—14.

³ Udtrykket «anden stats krigsmænd» maa forståes i overensstemmelse med de i mil. str.l. § 4 opstillede regler. Hvad derimod angaar spørgsmaalet om, hvem der skal ansees som foresat og overordnet (mil. str.l. § 6), maa vedkommende fremmede lands regler finde anvendelse; m. h. t. forholdet mellem de forskellige grader, sidestilles de fremmede krigsmænd saavidt muligt med de tilsvarende norske grader.

⁴ Denne bestemmelse kan ikke udvides til at gjælde i tilfælde af, at en fremmed stats krigsfolk skulde inddrages i Norge som hjælpetropper mod fiendtligt overfald (gr.l. § 25), naar ingen fælles tjenestgjøring finder sted. Men er denne betingelse tilstede, er det ligegyldigt, enten tjenestgjøringen finder sted i Norge eller i et andet land (mil. str.l. § 11). Det kommer heller ikke an paa, om den fælles samvirken sker i krig eller til vaabenøvelser i fredstid (gr.l. § 25, 2det led).

§ 11. (Militære forbrydelser og forseelser i udlandet).

*Nærværende lov kommer til anvendelse, ogsaa naar den strafbare handling er forøvet i udlandet.*¹

¹ Jfr. alm. str.l. § 12 nr. 3 og 4. — Ved spørgsmaalet om det sted, hvor en handling skal ansees forøvet, vil regelen i alm. str.l. § 12, sidste led (indtaget nedenfor) finde anvendelse. Bestemmelsen i nærværende paragraf omfatter ligesaavel de handlinger, der forøves i krigstid af nogen, der hører til den norske krigsmagt, eller paa et af norske tropper besat omraade, som de strafbare handlinger, hvori

en norsk militærperson gjør sig skyldig, medens han i fredstid færdes i udlandet, f. ex. for efter regeringens ordre at bivaane manøvrer eller andre øvelser, at besigtige militære indretninger o. s. v., ligesom ogsaa de af sjøfolk eller medfarende paa krigsskib i fremmed havn begaaede forbrydelser eller forseelser. Paragrafen medfører ikke nødvendigheden af strafforfølgning ligeoverfor alle i udlandet forøvede militære forbrydelser og forseelser. Hvis disse tilige indeholder et efter den alm. str.l. strafbart forhold (f. ex. en legemsfornærmelse), vil handlingen kunne blive straffet i udlandet efter vedkommende fremmede lands straffelov, og i saa fald vil strafforfølgning efter norsk lov kunne undlades (mil. str.pl. § 66); og hvis paatale reises, vil regelen i alm. str.l. § 13, 3dje led finde anvendelse. Ligeledes er det en selvfølge, at bestemmelsen i alm. str.l. § 14 ogsaa gjælder for den militære straffelovgivning. — Forsaavidt den skyldige ikke har bopæl her i riget eller opholder sig her, vil forøvrigt adgangen for den norske straffemyndighed til at ramme den i udlandet begaaede strafbare handling være betinget af, at der er adgang til at faa ham udleveret af opholdsstedets myndigheder. De for tiden af Norge med fremmede stater afsluttede udleverelsestraktater hjemler ikke udlevering paa grund af militære forbrydelser og forseelser, jfr. skr. 17 august 1901 (i Mil. lovs.) Indeholder imidlertid handlingen en efter den alm. str.l. strafbar forbrydelse eller forseelse, for hvilken udlevering kan kræves, er der intet til hinder for, at handlingen forfølges som militær forbrydelse eller forseelse.

Alm. str.l. § 12, 2det led. (Stedet for en strafbar handlings forøvelse)

— — — — —

☆ I tilfælde, hvor en handlings strafbarhed afhænger eller paavirkes af en indtraadt eller tilsigtet virkning, betragtes handlingen som foretagen ogsaa der, hvor virkningen er indtraadt eller tilsigtet fremkaldt. ☆

Alm. str.l. § **13**, 3dje led. (Fradrag for en i udlandet udstaaet straf).

☆ *I ethvert tilfælde, hvor nogen, der i udlandet er straffet, her i landet dømmes for den samme handling, bringes den udstaaede straf saavidt muligt i fradrag i den, som idømmes.* ☆

Alm. str.l. § **14**. (Folkeretslige undtagelser).

☆ *Anvendelsen af ovenstaaende regler begrænses ved de i folkeretten anerkjendte undtagelser.*¹ ☆

¹ Jfr. anm. 7 og 8 til mil. str.l. § 9.

2det kapitel.

Straffene.

De militære straffe slutter sig til systemet i den alm. str.l. §§ 15 og 16, jfr. § 29; særlige militære straffe er dødsstraf, arrest og revselse; paa den anden side kjen-der mil. str.l. ikke den i alm. str.l. § 29 nr. 5 nævnte straf, tab af ret til at drive visse næringsveie; i de tilfælde, hvor mil. str.l. henviser til den almindelige straffelovs bestem-melser, vil dog ogsaa tab af næring kunne idømmes ved militær ret, naar vedkommende straffebud hjemler dette, se alm. str.l. § 225, jfr. mil. str.l. § 42.

§ **12**. (Militære strafarter).

1. *De straffe, som anvendes efter denne lov, er dødsstraf,*

fængsel,

hefte,

arrest,

bøder og

revselse.

+ Lov. 6/5 1911 nr 2

I særlige tilfælde anvendes:

fradømmelse af offentlig tjeneste.²

2. Med ovennævnte straffe kan som tillægsstraffe forbindes:

- a. tab af offentlig tjeneste, som den skyldige indehar;*
- b. tab for en tid af 10 aar af stemmeret i offentlige anliggender³ og af adgang til at opnaa offentlig tjeneste;*
- c. tab for en tid af 10 aar af retten til tjenestgjøring i rigets krigsmagt;⁴*
- d. tab for en bestemt tid af indtil 5 aar eller for bestandig af ret til at indehave nogen af de i den almindelige straffelovs § 29 nr. 4 nævnte stillinger;⁵*
- e. bekendtgjørelse af dommen, hvorved den almindelige straffelovs §§ 173 og 254,⁶ jfr. nærværende lovs §§ 40, 41, 59 og 60, finder tilsvarende anvendelse;*
- f. forvisning fra bestemte steder overensstemmende med den almindelige straffelovs § 33⁷ og*
- g. inddragning af bestemt gjenstand.^{8 9.}*

² Af de opregnede hovedstraffe er revselse ikke ganske sideordnet med de øvrige strafarter. Revselse kan nemlig alene anvendes som disciplinærstraf for overtrædelse af mil. str.l. § 108 og overensstemmende med de særegne regler i 4de del; derimod kan domstolene ikke ilægge revselse. Dette vil være at tage i betragtning i de tilfælde, hvor der under særlige betingelser gives adgang til at ned sætte den for en handling bestemte ordinære straf til en mildere strafart (se mil. str.l. § 24 i. f. og alm. str.l.

*og Lov ikke
under dom
Hovane dog
120*

§§ 51, 56, 57, 58 og 59, jfr. mil. str.l. § 1). I denne henseende er den i nærværende paragraf opstillede følgeorden bestemmende med den nævnte begrænsning, at revselse ikke kan ilægges ved dom. — En mellemstilling mellem de egentlige straffe og revselse (§ 110) indtager de saakaldte forelægsstraffe (§ 112), blandt hvilke ogsaa forekommer en særegen strafart, negtelse af landlov.

² De tilfælde, hvor fradømmelse af offentlig tjeneste kan anvendes som hovedstraf, er §§ 64, 68, 69, 70, 74, 76, 77, 78 og 79. Om tab af offentlig tjeneste som tillægsstraf se § 20 nr. 1. Adgangen til at reise sag til fradømmelse af offentlig tjeneste kan ikke forældes, jfr. alm. str.l. § 68. M. h. t. betingelserne for at afskedige militære embeds- og bestillingsmænd af andre grunde henvises til lov om den almindelige straffelovs ikrafttræden § 10, jfr. mil. str.pl. § 8, samt lov om ansættelse og afskedigelse af hærens fastlønnede underofficerer af 6 juni 1885 § 2 (jfr. mil. str.l.s slutningsbestemmelse). — Medens der i de tilfælde, hvor mil. str.l. hjemler fradømmelse af offentlig tjeneste som hovedstraf, alene tænkes paa den militære eller civilmilitære stilling, omfatter det i § 20 nr. 1 og 2 omhandlede tab af offentlig tjeneste eller af adgangen til at opnaa saadan ikke alene militære stillinger, men ogsaa borgerlige embeder, bestillinger og ombud. — M. h. t. vedkommendes militære stilling efter tjenestens tab henvises til mil. str.l. § 22. Om tab af retten til pension se de ved kgl. res. 30 mai 1896 (jfr. lov 18 mai 1876 § 1) givne bestemmelser ang. officerers pensionering art. 4 i. f.

³ Tab af stemmeret i offentlige anliggender omfatter ikke alene den statsborgerlige og kommunale stemmeret, men f. ex. ogsaa stemmegivning i folkeskolens anliggender (love 26 juni 1889), ang. brændevinssamlags oprettelse eller nedlæggelse (lov 24 juli 1894), ang. valg af fisketilsynsmænd (love 3 og 6 august 1897), ang. valg af bestyrelse for bygde- og statsalmenninger (lov 3 august 1897 nr. 7) o. s. v. — Om de nærmere betingelser for frakjendelse

af de i § 12, 2 b nævnte statsborgerlige rettigheder se § 20 nr. 2.

⁴ M. h. t. tab af retten til tjenestgjøring i krigsmagten se § 20 nr. 3 og §§ 21 og 22. — Jfr. alm. str.l. §§ 29 nr. 3 og 30 nr. 3.

⁵ De i den almindelige straffelovs § 29 nr. 4 nævnte stillinger er: stilling som sagfører, læge, dyrlæge, apoteker, jordmoder, prest eller menighedsforstander, bestyrer af eller lærer ved undervisningsanstalt, opdragelsesanstalt eller barnehjem eller som skibsfører. — Om de nærmere betingelser for frakjendelse af saadan stilling henvises til § 20 nr. 4.

⁶ Den alm. str.l.s §§ 173 og 254 er indtagne nedenfor ved §§ 40 og 41.

⁷ Den alm. str.l.s § 33 er indtaget nedenfor side 47.

⁸ Se § 23.

⁹ Er de i nr. 2 a, b, c, d, f og g omhandlede tillægsstraffe ilagte af krigsretten eller militær forhørsret, kan den militære høiesteret under alle omstændigheder bestemme, at de ikke kommer til anvendelse, idet mil. str.pl. § 205 har givet den borgerlige straffeprocesslovs § 395 tilsvarende anvendelse.

§ 13. (Fængsel, hefte og bøder).

De i den almindelige straffelov og i lov om fængselsvæsenet givne regler¹ om fængsel, hefte og bøder kommer, forsaavidt intet modsat er bestemt,² til anvendelse paa de militære fængsels-, hefte- og bødestraffe.

Fængselsstraf, idømt en befalingsmand,³ kan ikke omsættes til skjærpet fængsel, og heftestraf, idømt en saadan, kan ikke omsættes til fængsel.

Hefte og i krigstid⁴ skjærpet fængsel kan, hvor dertil er anledning, udstaaes i fæstning, skib eller

andet militært lokale efter nærmere bestemmelse af den militære paatalemyndighed.

Naar bøder idømmes, kan der istedenfor fængselsstraf fastsættes et bestemt antal arrestdage, der skal træde istedenfor bøder, som ikke erlægges.⁵

¹ Se alm. str.l. §§ 17—28 (indtagne nedenfor) samt lov om fængselsvæsenet m. v. 12 december 1903. Jfr. ogsaa mil. str.pl. 32te kapitel samt cirk. 11 juni 1891 og 21 mai 1896.

² Se 2det. 3dje og 4de led samt §§ 110 nr. 8, 111 og 112.

³ Se anm. 2 til § 6.

⁴ Se § 3.

⁵ Medens loven i § 111 har opstillet en bestemt skala for konvertering af bøder, der ilægges som revselse, har den saavel i nærværende paragraf som i § 112, 2det led i lighed med alm. str.l. § 28, 3dje led stillet dommeren (og forelægsmyndigheden) frit ved bestemmelsen af den subsidiære arreststrafs størrelse, idet der alene bliver at tage hensyn til, hvilken frihedsstraf efter almindelige strafudmaalingsregler vil være passende for vedkommende handling. Det vil dog være det naturlige, at det i § 15, sidste led opstillede forhold mellem fængsel og arrest opretholdes, ligesom selvfølgelig de i § 15 fastsatte grænser for arrestens varighed ikke maa overskrides.

Alm. str.l. §§ 17—28.

☆ § 17. *Fængsel kan idømmes*

1. *fra 21 dage indtil¹ 15 aar eller i de i § 62 omhandlede tilfælde indtil 20 aar;*

2. *paa livstid.*

Hvor loven bestemmer fængsel, menes dermed tidsbe-grænset, medmindre det modsatte udtrykkelig er sagt.

Den til fængsel dømte kan løslades paa prøve overensstemmende med de i særskilt lov (§ 26) derom givne regler.² ☆

¹ Betyder saavel i den alm. som i den mil. str.l. ti¹ og med.

² Se fængselsl. §§ 21—25.

☆ § 18. *I dommen kan bestemmes, at idømt fængsel helt eller delvis bliver at omsætte til skjærpet fængsel. Saadan omsætning kan ogsaa besluttes ved fuldbyrdelsen efter domfældtes begjæring eller med hans samtykke.*¹ ☆
¹ Jfr. mil. str.l. § 13, 2det led.

☆ § 19. *Skjærpet fængsel er enten fængsel paa vand og brød indtil 20 eller fængsel med haardt natteleie indtil 30 dage, og svarer 1 dag af den første og 2 dage af den sidste art til 3 dages almindeligt fængsel.*

Kvinder, som giver die, maa ikke underkastes skjærpet fængsel og personer under 18 aar ikke fængsel paa vand og brød. Heller ikke kommer skjærpet fængsel ellers til anvendelse, hvor det findes at kunne medføre fare for helbredden. ☆

☆ § 20. *Forøver den, som udstaar eller skal udstaa fængsel paa livstid, en strafbar handling, kan han dømmes til en eller flere af de i loven om fængselsvæsenet bestemte revselse.*¹ *Fængsel med haardt natteleie kan i saa fald anvendes i indtil 30 dage, fængsel paa vand og brød i indtil 20 dage og mørkt fængsel i indtil 10 dage.*

Er den strafbare handling en forbrydelse,² kan foroveren ogsaa dømmes til indsættelse i enrum indtil 6 aar. De i 1ste led omhandlede straffe kan i saa fald idømmes ved siden af enrumsstraffen.

Bestemmelserne i § 16 og § 19, 2det led, kommer ogsaa i de her omhandlede tilfælde til anvendelse. ☆

¹ Se fængselsl. § 30.

² Jfr. mil. str.l. § 2.

☆ § 21. *Dømmes nogen, der udstaar hefte, til fængsel, bliver som regel fuldbyrdelsen af denne straf straks at paabegynde og den anden midlertidig at stille i bero.* ☆

☆ § 22. *Hefte kan idømmes fra 21 dage indtil 20 aar. 2 dages hefte ansees at svare til 1 dags fængsel.* ☆

☆ § 23. Hefte kan efter domfældtes begjæring eller med dennes samtykke ved fuldbyrdelsen omsættes til fængsel eller med den i § 19 nævnte begrænsning til skjærpet fængsel.¹ ☆

¹ Jfr. mil. str.l. § 13, 2det led.

☆ § 24. Hvor fængsel er nævnt som eneste frihedsstraf, kan tilsvarende hefte idømmes, saafremt særlige omstændigheder gjør det antageligt, at handlingen ikke er udsprunget af et fordærvet sindelag. ☆

☆ § 25. Frihedsstraf indtil 4 maaneder fastsættes i dage, frihedsstraf over 4 maaneder fastsættes i maaneder og aar.¹ ☆

¹ Se alm. str.l. § 11.

☆ § 26. De nærmere regler, som udfordres til gennemførelse af ovenstaaende bestemmelser saavel som angaaende fængslernes indretning og bestyrelse og fangernes behandling forøvrigt, gives ved særskilt lov.¹ ☆

¹ Se lov om fængselsvæsenet m. v. 12 december 1903.

☆ § 27. For forbrydelser¹ kan idømmes² bøder fra 3 kroner indtil 10 000 kroner og for forseelser¹ fra 1 krone indtil 5 000 kroner. Der bør tages særligt hensyn til den dømtes formuesforhold, og hvad han efter sine livsforhold antages at kunne udrede.

Boden tilfalder statskassen. ☆

¹ Se mil. str.l. § 2.

² Se anm. 2 til mil. str.l. § 112.

☆ § 28. Efter nærmere regler, givne af kongen, kan den ilagte bod tilstedes betalt afdragsvis eller optjent i statens eller kommunens tjeneste.

Betales eller optjenes den ikke, bliver den at inddrive, medmindre domfældtes formuesomstændigheder eller livserhverv derved findes at ville lide føleligt skaar.

I dommen fastsættes en fængselsstraf fra 1 dag indtil 3 maaneder eller i de i § 63 omhandlede tilfælde indtil

4½ maaned, hvilken straf indtræder, saafremt boden ikke paa nogen oven nævnt maade erlægges.¹

Har domfældte betalt en del af boden, men resten maa blive at omsætte til frihedsstraf, bliver denne forholdsvist at nedsætte, dog saaledes, at del af en dag regnes lige med en hel dag. Er en del af boden afsonet ved frihedsstraf, men resten tilbydes betalt, tages der ved beregningen heraf alene hensyn til de hele dage, hvori frihedsstraf er udstaaet. ☆

¹ Jfr. mil. str.l. § 13, 4de led samt §§ 111 og 112.

§ 14. (Dødsstraf).

Dødsstraf¹ kan kun anvendes i krigstid,² dog ikke efter krigens ophør og ikke paa personer under 18 aar. Idømt dødsstraf, som ikke er fuldbyrdet³ før krigens ophør, overgaar til fængsel paa livstid.

¹ De tilfælde, i hvilke dødsstraf kan anvendes, er §§ 80, 87, 88, 90, 91, 92, 96, 97 nr. 1 og 7, 101, 102 og 107, sidste led. Om adgangen til standretsbehandling se mil. str.pl. 33te kap.

² Jfr. § 3.

³ Reglerne om fuldbyrdelse af dødsstraf findes i mil. str.pl. § 228.

§ 15. (Arrest).

Arrest¹ anvendes kun² paa militære³ og civilmilitære⁴ personer samt krigsfanger⁵ og medfarende paa skib⁶ og idømmes som husarrest⁷ fra 1 til 30 dage eller som vagtarrest⁷ fra 1 til 60 dage, men i de i § 27, jfr. den almindelige straffelovs § 62, omhandlede tilfælde henholdsvis indtil 45 og 90 dage.⁸

3 dages arrest svarer til 2 dages hefte og 1 dags fængsel.⁹

¹ Arrest adskiller sig fra hefte baade derved, at den kan idømmes paa kortere tid, og ved bestemmelserne om stedet, hvor den kan udholdes, og om fuldbyrdelsesmaaden. Begge straffe er at betragte som en *custodia honesta*, og saavel heftefangen, som den, der har at udholde arrest, har ret til selv at sørge for sit underhold. Men hefte kan ikke idømmes for kortere tid end 21 dage, maa (med den i § 13, 3dje led nævnte undtagelse) udholdes i kredsfaengsel eller hjælpefaengsel og er forbundet med arbejdspligt, om end efter fangens eget valg med hensyn til arbejdets art. Arrest kan derimod idømmes for saa kort tidsrum som lige ned til 1 dag, hvorhos det kan udholdes i egen bolig eller lukaf og ikke er forbundet med nogensomhelst arbejdspligt, idet hertil ikke kan regnes forpligtelsen til efter ordre at udføre militære tjenestepligter. Heftefangens ret til brevvexling er derhos underkastet indskrænkninger, som ikke gjælder for den, der udholder arrest. Derimod gjælder for heftefange og vagtarrestant omtrent de samme regler med hensyn til modtagelse af besøg. I saa henseende er husarrestanten underkastet større indskrænkning. Forat ikke husarrest skal afstrefes omtrent al karakter af virkelig straf, er det forudsat, at husarrestanten som regel ikke skal kunne modtage besøg og ialfald ikke uden særskilt tilladelse for hver gang, se § 37, jfr. den tyske lovs § 23, hvorefter modtagelse af besøg endog er husarrestanten ganske forbudt, en regel, som dog er noget modificeret ved de senere ndkomne forskrifter angaaende straffuldbyrdelsen. Arrest er altsaa i det hele en mildere straf end hefte af lige varighed og kan aldrig medføre nogen indskrænkning i vedkommendes æresret. Den vil derfor blive anset som en honorablere straf end hefte, og i betragtning af disse omstændigheder er det bestemt, at 3 dages arrest skal regnes lige med 2 dages hefte (se Udk. til mil. str.l. p. 73). — Om arrests anvendelse som revselsesmiddel se § 110 nr. 9, som forelægsstraf § 112 nr. 1.

² Nærværende paragraf medfører, at arrest ikke vil

kunne ilægges civile personer, som i krigstid følger den væbnede magt eller forbryder sig mod krigsartiklerne. Jfr. anm. 6 og 8 til § 9.

² Jfr. anm. 1—5 til § 4 og anm. 3 til § 9.

⁴ Jfr. anm. 6 til § 4.

⁵ Jfr. anm. 7 til § 9.

⁶ Jfr. anm. 4 til § 9.

⁷ Om forskjellen mellem husarrest og vagtarrest se § 16. Omendskjønt loven ikke har sat disse arter af arrest i noget gradforhold til hinanden, fremgaar det dog af § 16, sammenholdt med § 37, at husarrest er at opfatte som en mildere form end vagtarrest. I de tilfælde, hvor der efter § 16 er anledning til at anvende enten husarrest eller vagtarrest, er der udenfor det i § 37 omhandlede forhold frit valg mellem begge former.

⁸ De tilfælde, i hvilke de høiere grænser for arreststraffen finder anvendelse, er de, hvor en person i samme eller i forskellige handlinger har forøvet flere forbrydelser eller forseelser, som skulde have medført arrest. Jfr. alm. str.l. § 17 nr. 1.

⁹ Forholdet mellem arrest og skjærpet fængsel udledes af alm. str.l. § 19, jfr. § 22. Herefter stiller forholdet sig saaledes, at 1 dags fængsel paa vand og brød og 2 dages fængsel med haardt natteleie svarer til 3 dages fængsel, 6 dages hefte og 9 dages arrest.

§ 16. (Husarrest og vagtarrest).

Husarrest anvendes kun paa befalingsmænd,¹ paa elever af militære skoler og paa civile personer.² Den udholdes i arrestantens bolig³ eller lukaf. Husarrestant maa ikke uden tilladelse modtage besøg.^{4 5}

Vagtarrest udholdes i militært arrestlokale, saavidt muligt i enrum. Brevveksling er arrestanten tilladt. Til bestemte tider bør det ogsaa tillades ham

at modtage besøg, forsaavidt tjenestlige hensyn ikke er til hinder derfor.

Hvor benyttelse af militært arrestlokale vilde volde uforholdsmæssig ulempe eller bekostning, kan arresten udholdes i kreds fængsel eller hjælpefængsel.⁶ Uden eget samtykke maa arrestanten ikke sættes sammen med nogen, der udstaar straf af fængsel eller hefte, eller med varetægtsfange.⁷

¹ Jfr. anm. 2 til § 6.

² De civile personer, paa hvem husarrest kan anvendes, vil ifølge hovedregelen i § 15 alene være medfarende paa skib eller krigsfanger. Forsaavidt angaar menige og underbefalingsmænd, mærkes det i § 110 nr. 6 omhandlede revselsesmiddel, frihedsindskrænkning, der efter omstændighederne vil kunne svare til husarrest.

³ Bolig betegner hele arrestantens og families leilighed, men ikke have o. lign., jfr. § 37, som forudsætter, at arresten udholdes indendørs. Jfr. ogsaa § 110 nr. 6.

⁴ Naar det forbydes husarrestant at modtage besøg gjælder dette selvfølgelig ikke hans egen familie, som han bor sammen med, og heller ikke værtsfolk, læge eller andre, med hvem han nødvendigvis maa træde i forbindelse.

⁵ Straffen for en husarrestants arrestbrud findes i § 37.

⁶ Jfr. fængselsl. kap. 1.

⁷ Jfr. fængselsl. § 43.

§ 17. (Arrestfangers beskæftigelse og underhold).

Fange, der udholder arrest, kan af vedkommende befalingsmand¹ paalægges at udføre militære tjenestpligter,² men kan ikke paalægges andet arbejde. Afbrydes arresten, bliver dette uden indflydelse paa beregningen af arresttiden, forsaavidt afbrydelsen ikke i sammenhæng varer længere end 12 timer.

Husarrestant sørger selv for sit underhold. Det

*samme tillades ogsaa vagtarrestant inden de grænser, som god orden foreskriver.*³

¹ Se anm. 2 til § 6.

² Det afhænger af vedkommende brigade(vaaben-)chefs bestemmelse, hvorvidt personer, der i den aktive tjenestetid (jfr. § 5) har udholdt arrest uden at være udtagne til udførelse af militære tjenesteplichter, skal beordres til ved ekstraordinært fremmøde at indhente det forsømte.

³ Se cirk. 11 juni 1891 og 21 mai 1896 samt skr. 10 november 1887, 12 juni 1901 og 24 januar 1902 (i Mil. lovs.)

§ 18. (Omsætning af arrest til hefte eller fængsel).

*Arrest kan efter domfældtes begjæring eller med hans samtykke ved fuldbyrdelsen omsættes¹ til hefte eller, forsaavidt den skyldige ikke er befalingsmand,² til fængsel eller skjærpet fængsel, dog saaledes, at dette sidste bliver mindst 2 dage.*³

¹ Jfr. alm. str.l. § 23, sammenholdt med mil. str.l. § 13, 2det led.

² Jfr. anm. 2 til § 6.

³ Overensstemmende med det i anm. 9 til § 15 nævnte forhold mellem arrest og de øvrige frihedsstraffe vil omsætning til fængsel med haardt natteleie kunne ske, naar den ilagte straf er 9 dages arrest eller derover, og til fængsel paa vand og brød, naar den ilagte straf er 18 dages arrest eller derover. Hvad angaar omsætning til simpelt fængsel eller hefte, tilsiger konsekvensen, at omsætning heller ikke for disse frihedsstraffes vedkommende bør finde sted, medmindre straffetiden i det mindste faar en varighed af 2 dage; thi der er ingen grund til at give de mildere former af frihedsstraf en kortere varighed end de strengere. — Den i alm. str.l. § 19 nævnte begrænsning i adgangen til omsætning til skjærpet fængsel vil ogsaa gjælde for arrest, jfr. for hefte alm. str.l. § 23. — Hvorvidt den. der

er ilagt arreststraf, har retskrav paa omsætning, er et noget tvivlsomt spørgsmaal. Efter paragrafens affatning kan et saadant retskrav vistnok ikke anerkjendes i sin almindelighed, men der skal dog særlige grunde til at afslaa et saadant forlangende.

§ 19. (Arrestreglement).

Nærmere regler angaaende arrest og arrestfangers behandling gives af kongen.

§ 20. (Tab af rettigheder).¹

1. Dødsdom og dom paa fængsel i 1 aar eller derover for nogen forbrydelse efter denne lov medfører tab af enhver offentlig tjeneste, som den skyldige indehar.² Til kortere tids fængsel saavel som til hefte og fradømmelse af offentlig tjeneste bliver at knytte tab af offentlig tjeneste, hvortil den skyldige ved den strafbare handling har vist sig uskikket eller uwærdig.³
2. Dødsdom og dom paa fængsel i 2 aar eller derover for nogen forbrydelse efter denne lov medfører tab af de i § 12, 2 b nævnte statsborgerlige rettigheder. Til dom paa kortere tids fængsel eller paa hefte i 3 aar eller derover eller paa tjenestens tab knyttes tab af disse rettigheder, forsaavidt den skyldige ved den strafbare handling har vist sig uwærdig til dem.
3. Til dødsdom og dom paa fængsel eller paa hefte i 3 aar eller derover eller paa tjenestens tab for nogen forbrydelse efter denne lov kan knyttes tab af retten til tjenestgjøring i rigets krigsmagt, for-

Lo 6/11/21
m D

*saavidt den skyldige ved den strafbare handling har vist sig uværdig dertil.*⁴

Er nogen i udlandet dømt skyldig i strafbar handling, som efter norsk almindelig eller militær straffelov kan gjøre ham uværdig til krigstjeneste, kan den militære forhørsret⁵ efter den militære paatalemyndigheds paastand frakjende ham retten til tjenestgjøring i rigets krigsmagt.

4. *Til dødsdom og dom paa fængsel eller tjenestens tab for nogen forbrydelse efter denne lov kan knyttet tab af de i den almindelige straffelovs § 29, 4⁶ nævnte stillinger eller nogen enkelt af disse,³ saafremt den skyldige ved den strafbare handling har vist sig uværdig til den for stillingen fornødne tillid, eller saafremt han har krænket pligter, som paahvilede ham i kraft af stillingen, og der foreligger fare for gjentagelse.*
5. *Den almindelige straffelovs § 31 finder tilsvarende anvendelse.*

¹ Jfr. alm. str.l. § 30. Af hensyn til den større streng-
hed, hvormed straffene for militære forbrydelser udmaales,
har mil. str.l. i nr. 1 og 2 forhøiet grænsen for det straffe-
maal, der betinger de der omhandlede tillægsstraffes ind-
træden. Efter mil. str.l. kan tillægsstraffene derhos alene
anvendes ved militære forbrydelser (§ 2), medens alm.
str.l. i denne henseende ikke gjør nogen forskjel mellem
forbrydelser og forseelser. Spørgsmaalet om frakjendelse
af de i nr. 1, 2 og 4 nævnte rettigheder paa grund af dom-
fældelse i udlandet vil altid være at indbringe for almin-
delig domstol (se alm. str.l. § 32). — De i § 20 nævnte
tillægsstraffe anvendes i forening, saafremt betingelserne
for anvendelsen af hver enkelt art er tilstede. I de til-

fælde, hvor tab af rettigheder er en simpel følge af straffens størrelse, er det ligegyldigt, om straffemaalet fremkommer som følge af reglerne om flere forbrydelsers sammenstød (alm. str.l. § 62). — Om gjenindsættelse i de statsborgerlige rettigheder se alm. str.l. §§ 75 og 76, som finder tilsvarende anvendelse paa de militære forbrydelser og forsejler (se nedenfor side 70).

² Tab af offentlig tjeneste overensstemmende med nr. 1 omfatter, som allerede i anm. 2 til § 12 bemærket, ikke alene militære stillinger, men ogsaa borgerlige embeder, bestillinger og ombud. M. h. t. udelukkelse fra at tjenestgjøre som domsmand i militære sager se mil. str.pl. § 32, jfr. § 41. Efter de her givne regler behøver tabet af denne stilling ikke særlig at nævnes (se anm. 3), naar vedkommende frakjendes de statsborgerlige rettigheder eller militært embede eller bestilling, og udenfor disse tilfælde vil der ikke blive spørgsmaal om særlig at frakjende nogen retten til at forrette som domsmand, idet mil. str.pl. i denne henseende vistnok maa ansees udtømmende.

³ Disse stillinger maa nævnes i dommen, idet lovens betingelse «at den skyldige ved den strafbare handling har vist sig uskikket eller uværdig» meget vel kan tænkes at foreligge kun for en enkelt stillings vedkommende, men ikke for andre.

⁴ I hvilke tilfælde en efter den almindelige straffelov strafbar handling kan gjøre nogen uværdig til krigstjeneste, bestemmes i alm. str.l. § 30 nr. 3. Den i mil. str.l. § 20 nr. 3, andet punktum givne regel om frakjendelse af retten til tjenestgjøring i krigsmagten maa antages at gaa foran alm. str.l. § 32, forsaavidt der i anledning af en borgerlig forbrydelse bliver spørgsmaal om at kjende nogen uværdig til krigstjeneste. Om gjenerhvervelse af retten til tjenestgjøring i krigsmagten se § 21.

⁵ Se mil. str.pl. § 28, jfr. §§ 88—92.

⁶ Jfr. anm. 5 til § 12.

Alm. str.l. § 31. (Fra hvilket tidspunkt rettighedstabet indtræder).

☆ *En fradsomt ret tabes fra den dag, dommen bliver endelig.¹ Ved fradømmelse paa bestemt tid regnes tiden fra hovedstraffens udstaaelse.² Udstaaes ikke denne, regnes tiden fra dens eftergivelse ved benaadning³ eller forældelse.⁴ Ved løsladelse paa prøve⁵ regnes den fra den dag, løsladelsen er blevet endelig. Er hovedstraffens fuldbyrdelse udsat (§ 52), regnes den uden hensyn til, om hovedstraffen senere kommer til fuldbyrdelse, fra den dag, dommen bliver endelig. ☆*

¹ Jfr. mil. str.pl. §§ 207 og 211, jfr. 226.

² Jfr. fængselsl. § 39.

³ Jfr. gr.l. § 20.

⁴ Jfr. alm. str.l. kap. 6 og mil. str.l. §§ 30 og 31.

⁵ Jfr. alm. str.l. § 17 og fængselsl. §§ 22—24.

§ 21. (Gjenerhvervelse af retten til tjenestgjøring i krigsmagten).

Uværdighed til at udføre krigstjeneste bortfalder, naar den domsfældte gjenindsættes i de statsborgerlige rettigheder.¹ Retten til tjenestgjøring kan ogsaa særskilt gjenerhverves overensstemmende med den almindelige straffelovs §§ 75 og 76², dog saaledes, at begjæringen fremsættes for den militære paatalemyndighed³ og afgjøres henholdsvis af denne eller ved kjendelse af den militære forhørsret.⁴ Med hensyn til sagsbehandlingen og kjæremaal mod samme finder i saa fald den militære rettergangslovs regler⁵ anvendelse.

¹ Se alm. str.l. §§ 75 og 76.

² Indtaget nedenfor side 70.

³ Jfr. mil. str.pl. kap. 7.

⁴ Jfr. mil. str.pl. § 28, jfr. §§ 88—92.

⁵ Jfr. mil. str.pl. kap. 19, 20 og 26.

6/5-21
m2

§ 22. (Afsatte krigsmænds udtjening af vernepligt).

Dømmes nogen, der ikke har udtjent sin vernepligt,¹ til tjenestens tab, eller omfatter det tidsrum, hvorfor nogen er frakjendt retten til tjenestgjøring i rigets krigsmagt, ikke hele hans tilbageværende vernepligtstid,² er han forpligtet til³ at udføre den gjenstaaende del af sin vernepligt som menig.

Det samme gjælder ogsaa den, der gjenerhverver retten til tjenestgjøring.

¹ M. h. t. vernepligtsbestemmelserne henvises til de i anm. 3 til § 4 nævnte love.

² Se anm. 1 til § 5.

³ Efter udtryksmaaden vil det afhænge af de militære myndigheder, hvorvidt denne pligt skal gjøres gjældende. Hvor det af en eller anden grund ikke vil være hensigtsmæssigt at benytte sig af bestemmelsen i nærværende paragraf, er der adgang til at kræve, at vedkommende tjenestgjør som befalingsmand (jfr. Indst. O. IX p. 13).

Alm. str.l. § 33. (Forvisning fra bestemt sted).

★ Findes det i betragtning af den handlingens art eller driefjær, hvorfor nogen dømmes, at hans nærværelse paa bestemt sted er forbunden med særlig fare for person eller eiendom, kan det i dommen forbydes ham at bo eller at indfinde sig paa dette sted eller inden en i dommen bestemt afstand fra samme.

Naar forbudet ikke længere findes nødvendigt, kan det af kongen eller den, han dertil bemyndiger, hæves med eller uden betingelse for bestandig eller for bestemt tid. ★

§ 23. (Inddragning).

Med hensyn til inddragning finder den almindelige straffelovs §§ 34—37 tilsvarende anvendelse.¹

¹ Se § 112 nr. 4, jfr. § 120.

Alm. str.l. §§ 34—37.

☆ § 34. *Gjenstande, som er frembragte ved en strafbar handling, eller som har været benyttede eller bestemte til at benyttes ved en forsættlig forbrydelse,¹ kan, naar de tilhører nogen i den strafbare handling skyldig, ved dom inddrages.² ☆*

☆ § 35.³ *Gjenstande, hvis egentlige bestemmelse er at tjene som middel ved forøvelsen af en strafbar handling, kan, forsaavidt det findes at være i det offentliges interesse, ved dom inddrages, i hvis eie de end er, og uden at straffesag behøver at være reist eller at kunne reises mod nogen. ☆*

☆ § 36.³ *Det ved en strafbar handling vundne udbytte eller et beløb, svarende til det antagelige udbytte af samme, kan ved dom inddrages hos den skyldige eller hos den, paa hvis vegne han har handlet, uden at straffesag behøver at være reist eller at kunne reises mod nogen.*

Er en strafbar virksomhed drevet sedvansmæssig, kan det beløb, som inddrages, bestemmes efter det antagelige udbytte af den hele virksomhed.² ☆

☆ § 37. *Inddragning sker, forsaavidt intet andet er bestemt, til fordel for statskassen.*

Kan den ved en strafbar handling skadelidende ikke hos den skyldige erholde erstatning, bliver, saavidt det lader sig gjøre, de inddragne gjenstande at tilstede anvendt til hans skadesløsholdelse. ☆

¹ Se mil. str.l. § 2.

² Jfr. m. h. t. forældelse alm. str.l. §§ 68 og 71. Efter l. om den alm. str.l.s ikrafttræden 22 mai 1902 § 28. 3dje led er adgangen til inddragning efter alm. str.l. § 36 heller ikke gjenstand for civil forældelse.

³ Ang. forfølgning af sager efter §§ 35 og 36 se mil. str.pl. § 14. Særskilt sag ang. inddragning i henhold til disse paragrafer maa anlægges efter den borgerlige straffeprocelseslovs regler (se dennes § 2 nr. 2).

Alm. str.l. § 38. (Udvisning af riget).

☆ *Forsaavidt intet modsat ved overenskomst med fremmed stat er vedtaget,¹ kan personer, der ikke er norske statsborgere, naar de er dømt til fængsel over 6 maa- neder eller heste over 3 aar, udvises af riget overens- stemmende med nærmere forskrifter, som gives af kongen, og om fornødent ved politiets foranstaltning føres ud af riget. Dog gjælder ikke dette den, som er født her i riget og i de 3 sidste aar har haft fast bopæl eller sta- digt ophold her. ☆*

¹ Jfr. traktat med Rusland 27 december 1860.

Alm. str.l. § 39. (Sikkerhedsforanstaltninger mod utilregnelige og formindsket tilregnelige).

☆ *Naar retten finder, at en tiltalt, der enten paafindes eller i henhold til §§ 45 eller 56 idømmes nedsat straf, er farlig for retssikkerheden paa grund af utilregnelig- hed eller formindsket tilregnelighed, kan den beslutte, at han efter øvrighedens nærmere bestemmelse bliver at an- vise eller forbyde et bestemt opholdssted eller, forsaavidt dertil efter almindelige forskrifter, udfærdigede af kon- gen eller den, han dertil bemyndiger, er adgang, at an- bringe i sindssygeasyl eller kur- eller pleieanstalt eller arbeidshus. Den trufne forholdsregel bliver igjen af ved- kommende regjeringsdepartement at ophæve, naar den efter indhentet lægeerklæring ikke længere findes nødvendig.*

— — — ☆.

3dje kapitel.

Forskjellige bestemmelser.

§ 24. (Straffritagelse paa grund af foresattes befaling).

Foresattes¹ befaling i tjenesteanliggende fritager den undergivne¹ for straf,² uden forsaavidt som han

Den militære straffelov.

overskrider befalingen,³ eller han har indseet eller klarlig maatte have indseet, at han ved befalingens udførelse medvirker til en retsstridig handling.⁴ I ethvert fald kan retten nedsætte straffen under det for handlingen bestemte lavmaal og til en mildere strafart.⁵

¹ Jfr. § 6.

² Jfr. § 46, krigsartikelsbrev 9 marts 1683 § 20, subordinationensanordning 27 april 1792 kap. 1 § 11 samt marine-reglementer 6 marts 1889 kap. 3 og 15 november 1897 kap. 1. — Straffritagelsen efter nærværende paragraf er i det store hele kongruent med den militære lydighedspligt. I samme udstækning, hvori en undergoven ubetinget er forpligtet til at adlyde en befaling, fritages han ogsaa for straf for de i henhold til befalingen foretagne handlinger. Den militære lydighedspligt gjælder imidlertid alene ligeoverfor retmæssige befalinger, og retmæssig er befalingen kun, hvis den er afgiven af rette vedkommende og angaar et tjenesteanliggende (jfr. anm. 7 til § 46). Hvis ikke disse betingelser er opfyldte, vil ikke den, som adlyder, kunne fritages for straf i medfør af nærværende paragraf, men muligens i henhold til en af de almindelige strafudelukkelsesgrunde; befinder saaledes den undergivne sig i vildfarelse m. h. t. den befalendes berettigelse til at give ham befaling, vil det efter alm. str.l. § 57 afhænge af retten, om den undergivne helt skal frifindes, idømmes den fulde straf eller en lavere straf end den regelmæssige; ligeledes vil uvidenhed eller vildfarelse om, hvorvidt befalingen angaar et tjenesteanliggende eller ei, efter omstændighederne kunne begrunde fritagelse for straf efter alm. str.l. § 42 eller § 57. Selvom befalingen, rent ydre seet, angaar et tjenesteanliggende, kan den alligevel være uretmæssig, fordi den i virkeligheden ikke til sigter at fremme den væbnede magts lovlige formaal, men

gaar ud paa at iværksætte en retsstridig handling. Ogsaa isaafald skal den undergivne imidlertid ifølge nærværende paragraf være straffri, hvis han ikke har indseet eller klarlig maatte have indseet, at han ved befalingens udførelse medvirker til en retsstridig handling, hvilket medfører en mildere bedømmelse af retsvildfarelsens virkning, end der vilde flyde af den almindelige straffelov; jfr. Indst. O. IX p. 13—14 og Hagerups udg. af alm. str.l. anm. 1 og 2 til § 57.

³ Denne undtagelsesbestemmelse er vistnok alene tilføjet for fuldstændigheds skyld; thi den, som overskrider en befaling, handler forsaavidt for egen regning og maa selv svare derfor. Under denne bestemmelse indgaar forøvrigt baade det tilfælde, at den af den foresatte givne befaling i sig selv ikke tilsigter noget retsstridigt, men først ved den undergivnes overskridelse af befalingen fremkalder en strafbar følge, og det tilfælde, at den givne befaling i sig selv tilsigter en retskrænkelse, som imidlertid af den undergivne føres endnu videre.

⁴ Den retsstridige handling, hvortil den undergivne yder sin medvirkning ved udførelsen af en uretmæssig befaling, kan være saavel en almindelig som militær forbrydelse eller forseelse; det kan ogsaa hænde, at handlingen for den ene kan være en militær, for den anden en borgerlig forbrydelse eller forseelse, f. ex. hvis en foresat giver befaling til mishandling af undergivne.

⁵ Jfr. anm. 1 til § 12. — «Paragrafens sidste punktum er for tilfælde af retsvildfarelse kun en gjengivelse af den borgerlige straffelovs § 57, men har for den faktiske vildfarelse sin særlige betydning ved siden af samme lovs § 42, 2det led, der ingen tilsvarende regel indeholder» (Indst. O. IX p. 14). — Forsaavidt angaar den foresatte, vil straffen, hvor det gjælder militære forbrydelser eller forseelser, kunne forhøies overensstemmende med § 28, 2det led.

Alm. str.l. **3dje kap. Betingelserne for strafbarhed.**

☆ § 40. Paa den, der ei har handlet med forsæt, kommer ikke denne lovs straffebestemmelser til anvendelse, medmindre det udtrykkelig er bestemt¹ eller utvetydig forudsat,² at ogsaa den uagtsomme handling er strafbar.

Forseelse,³ der bestaar i undladelse,⁴ straffes, ogsaa naar den er forøvet af uagtsomhed, medmindre det modsatte er udtrykkelig bestemt⁵ eller utvetydig forudsat.⁶ ☆

¹ Jfr. mil. str.l. §§ 65, 66, 71, 75, 78, 83, 84 samt mil. str.l. §§ 44 og 59 smh. med alm. str.l. §§ 237—239, mil. str.l. § 81 smh. med alm. str.l. §§ 89 og 90 og mil. str.l. §§ 104 og 105 smh. med alm. str.l. § 293.

² Jfr. mil. str.l. § 108, 1ste led samt § 40 smh. med alm. str.l. §§ 247 og 249, 2 og mil. str.l. §§ 104 og 105 smh. med alm. str.l. § 317.

³ Jfr. mil. str.l. § 2.

⁴ Herved sigtes alene til de tilfælde, hvor forseelsen i selve lovstedet er betegnet som undladelse, ikke til saadanne undladelser, paa hvilke alm. str.l. § 4 finder anvendelse. Jfr. Hagerups udg. af alm. str.l. anm. 7 til § 40.

⁵ Jfr. mil. str.l. §§ 38 og 94.

⁶ Herunder gaar de tilfælde, hvor velkommende lovsted benytter en aktiv form for betegnelsen af forseelsen, se mil. str.l. §§ 34 og 72, jfr. Hagerups udg. af alm. str.l. anm. 9 til § 40. Se ogsaa anm. 3 til mil. str.l. § 46.

☆ § 42. Har nogen ved foretagelsen af en handling befundet sig i uvidenhed angaaende omstændigheder ved denne, der betinger strafbarheden eller forholdier strafskylden, bliver disse omstændigheder ikke at tilregne ham.¹

Saafernt uvidenheden selv kan tilregnes som uagtsom, kommer i de tilfælde, hvor uagtsomhed er strafbar,² den herfor bestemte straf til anvendelse.

Vildfarelse med hensyn til en gjenstands værdi eller til

det beløb, hvortil en voldt skade maa ansættes, kommer alene i betragtning, hvor strafbarheden betinges deraf. ☆

¹ Jfr. mil. str.l. § 24 med anm. 2 samt alm. str.l. § 57.

² Jfr. alm. str.l. § 40.

☆ § 43. *Hvor loven bestemmer en forholdt straf i tilfælde af, at en strafbar handling medfører nogen uforsettlig følge,¹ indtræder denne straf dog alene, hvor den handlende kunde have indseet muligheden af en saadan følge, eller saafremt han har undladt efter evne at afeerge den, efterat han er bleven opmærksom paa faren.* ☆

¹ Se mil. str.l. §§ 46, 3dje led, 52, 2det led, 69, 71, 2det led, 75 i. f., 77, 2det led, 78, 3dje led, 94, 99, 1ste, 3dje, 4de og 5te led samt §§ 41 og 60 smh. med alm. str.l. § 169, § 42 smh. med alm. str.l. § 223, 2det led, §§ 44 og 59 smh. med alm. str.l. §§ 228, 2det led, 229, 242, 3dje led, 243, § 81 smh. med alm. str.l. § 90 samt §§ 104 og 105 smh. med alm. str.l. § 256, 2det led i. f., 261, 2det led, 267 og 292, 3dje led.

☆ § 44. *En handling er ikke strafbar, naar den handlende ved dens foretagelse var sindssyg, bevidstløs eller iøvrigt utilregnelig paa grund af mangelfuld udvikling af sjælsevernerne eller svækkelse eller sygelig forstyrrelse af disse eller formedelst tvang eller overhængende fare.*¹ ☆

¹ Jfr. alm. str.l. § 56 og l. om den alm. str.l.s ikrafttræden § 23.

☆ § 45. *Har nogen i den hensigt at forøve en strafbar handling heusat sig i en forbigaaende tilstand af nogen i § 44 omhandlet art, bliver denne tilstand uden indflydelse paa strafbarheden.*¹

*Er han ellers ved egen skyld kommen i en saadan tilstand, og foretager han paa grund af denne nogen handling, der er strafbar, ogsaa naar den forøves af uagtsomhed, anvendes den for uagtsomhed bestemte straf.*² ☆

¹ Jfr. alm. str.l. § 56.

² Jfr. alm. str.l. § 40.

☆ § 46. *Ingen kan straffes for handling, foretaget før det fyldte 14de aar.*¹ ☆

¹ Jfr. l. om forsømte børn 6 juni 1896 samt l. om den alm. str.l.s ikrafttræden 22 mai 1902 § 22.

☆ § 47. *Ingen kan straffes for handling, som han har foretaget for at redde nogens person eller gods fra en paa anden maade uafvendelig fare, naar omstændighederne berettigede ham til at anse denne som særdeles betydelig i forhold til den skade, som ved hans handling kunde forvoldes.*¹ ☆

¹ Jfr. mil. str.l. §§ 25 og 26, alm. str.l. § 56 samt l. om den alm. str.l.s ikrafttræden 22 mai 1902 § 24.

☆ § 48. *Ingen kan straffes for handling, som han har foretaget i nødverge.*¹

Det er nødverge, naar en ellers strafbar handling foretages til afværgelse af eller forsvar mod et retsstridigt angreb, saafremt handlingen ikke overskrider, hvad der fremstillede sig som fornødent hertil, og det i betragtning af angrebets farlighed, angriberens skyld eller det angrebne retsgode ei heller maa agtes ubetinget utilbørligt at tilføie et saa stort onde som ved handlingen tilsigtet.

Hvad ovenfor er bestemt om afværgelse af retsstridigt angreb, kommer ogsaa til anvendelse med hensyn til handlinger, der foretages i hensigt at iverksætte en lovlig paa-gribelse² eller hindre, at straf- eller varetægtsfanger rømmer.

Har nogen overskredet grænserne for nødverge, er han dog straffri, hvis overskridelsen alene har fundet sted paa grund af en ved angrebet fremkaldt sindsbevægelse eller bestyrtelse. ☆

¹ Jfr. mil. str.l. § 25, alm. str.l. § 56 samt l. om den alm. str.l.s ikrafttræden 22 mai 1902 § 24.

² Se mil. str.pl. 18de kap., jfr. den borgerlige straffeproclosvs 19de kap. Jfr. ogsaa Hagerups udg. af alm. str.l. anm. 10 til § 48.

§ 25. (Straffritagelse eller -nedsættelse for handlinger under paatrængende fare eller nød).

Paa handling, der under paatrængende fare eller nød foretages for at faa givne befalinger adlydt, finder den almindelige straffelovs §§ 47, 48 og 56¹ tilsvarende anvendelse.²

¹ §§ 47 og 48 er indtaget foran side 54, § 56 nedenfor side 59.

² Ved denne bestemmelse udvides straffriheden (eller straffenedsættelsen) paa grund af nødstilstand eller nødværge til handlinger, som sigter til opretholdelsen af den militære disciplin og den offentlige orden, hvad enten det gjælder at afværge et retsstridigt angreb eller at fremtvinge lydighed, jfr. søfartslov 20 juli 1893 § 101, 2det led. I dette øiemed er vedkommende under de angivne betingelser berettiget til at anvende endog de yderste midler. Ligeoverfor feighed under fægtning vil nedskydning kunne være det eneste middel til at bringe de øvrige til at holde stand. — Enhver, som er berettiget til at give en befaling, vil kunne nyde godt af den her hjemlede beskyttelse, saaledes f. ex. ogsaa militære vagter. Det er ikke nødvendigt, at den befalende selv direkte har udført handlingen; straffriheden (eller straffenedsættelsen) gjælder ogsaa, om handlingen er udført gennem en undergIVEN, som har faaet befaling til at udføre den (jfr. om den undergivnes stilling i dette tilfælde § 24). — Forudsætningerne for straffrihed efter nærværende paragrafer: a) at den givne befaling angaar et militært tjenesteanliggende (jfr. anm. 7 til § 46); b) at vedkommende undergivne har negtet lydighed mod befalingen, hvad enten det nu er skeet ved unladelse eller ved ord eller positiv handling; c) at saavel denne lydighedsnegtelse som den handling, der tilsigter at skaffe lydighed, finder sted under paatrængende fare eller nød. Hvorvidt den ene eller anden af disse sidstnævnte betingelser foreligger, maa afgjøres efter, hvorledes sagen stillede sig for den handlende

i handlingsøieblikket; men har han vist uagtsomhed i bedømmelsen af situationen, vil han i de tilfælde, hvor uagtsomhed er strafbar, kunne straffes herfor (se alm. str.l. § 42, 2det led). — Da det siges, at den almindelige straffelovs §§ 47 og 48 finder tilsvarende anvendelse, vil det heraf være følgen, at der kræves forholdsmæssighed mellem det anvendte middel og det øiemed, som gjennem handlingen søges fremmet. Ved bedømmelsen af dette moment vil det af alm. str.l. §§ 47 og 48 sees, at der er forskjel mellem nødtilstand og nødværge; ved nødtilstand kræves, at omstændighederne berettigede vedkommende til at anse faren som særdeles betydelig i forhold til den skade, som ved hans handling kunde forvoldes, altsaa en ren objektiv maalestok; ved nødværge kommer det derimod an paa, at handlingen ikke overskrider, hvad der for den handlende fremstillede sig som fornødent til afværgelse af eller forsvar mod det retsstridige angreb, en udtryksmaade, som peger hen paa en subjektiv bedømmelse. Ved nødværge skal derhos sees hen til, om det i betragtning af de interesser, der stod paa spil, og af vedkommendes skyld ikke maatte agtes ubetinget utilbørligt at tilføie et saa stort onde, som ved nødvegehandlingen tilsigtet.

§ 26.¹ (Betydningen af frygt for personlig fare).

Frygt for personlig fare begrunder ved forsømmelse af militær tjenestepligt² ikke udelukkelse af strafskylden eller nedsættelse i straffen.

¹ Denne paragraf modificerer den alm. str.l. §§ 47 og 56 og er betinget af det særegne militære tjenesteforhold. Ligegyldighed for personlig fare hører til krigsmandens første pligter, en pligt, der i kollisionstilfælde maa agtes høiere end selvopholdelsesretten, og hvis overtrædelse under visse omstændigheder endog er belagt med særskilt straf (se §§ 88 og 89).

* Militær tjenestepligt er enhver pligt, som paahviler en militærperson som saadan, hvad enten den skyldes en speciel befaling eller almindelige anordninger, reglementer eller instruktioner.

Alm. str.l. **4de kap. Forsøg.**¹

☆ § 49. *Strafbart forsøg foreligger, naar en forbrydelse² ei er fuldbyrdet, men der er foretaget handling, hvorved dens udførelse tilsigtedes paabegyndt.*

Forsøg paa forseelse² er ikke strafbart. ☆

☆ § 50. *Forsøgets strafbarhed bortfalder, saafremt den skyldige af egen fri vilje enten afstaar fra den forbryderske virksomhed, før endnu fuldendt forsøg foreligger, eller forebygger den følge, ved hvis indtrædelse forbrydelsen vilde være fuldbyrdet, forinden han endnu ved, at den forbryderske virksomhed er opdaget.* ☆

☆ § 51. *Forsøg straffes mildere end den fuldbyrdede forbrydelse; straffen kan nedsættes under det for denne bestemte lavmaal og til en mildere strafart.*³

Den for den fuldbyrdede forbrydelse bestemte høieste straf kan anvendes, saafremt forsøget har medført nogen følge, der, om den havde ligget indenfor den skyldiges forsæt, kunde have berettiget til anvendelse af en saa høi straf. ☆

¹ Jfr. mil. str.l. §§ 36, 2det led, 43, 47, 49, 52, 56, 57, 80 nr. 1 og 2, 88 og 106 samt § 81 smh. med alm. str.l. § 94, §§ 104 og 105 smh. med alm. str.l. § 269.

² Jfr. mil. str.l. § 2.

³ Jfr. anm. 1 til mil. str.l. § 12.

Alm. str.l. **5te kap. Grunde, hvorfor straffen kan nedsættes eller forhøies.**¹

¹ Loven giver ingen almindelige regler om selve straffedømmingen. Denne er derfor overladt dommerens skøn. Se Hagerups udg. af alm. str.l. p. X—XI. Det er en selvfølgelig, at de militære domstole herved ogsaa vil have at tage

hensyn til de krav, som hensynet til opretholdelsen af den militære disciplin stiller.

☆ § 52. Naar retten idømmer straf af bøder,¹ hefte indtil 6 maaneder eller fængsel indtil 3 maaneder, kan det i dommen bestemmes, at fuldbyrdelsen af de nævnte straffe skal udsættes.

Retten bør herved foruden til forbrydelsens eller forseelsens størrelse og de omstændigheder, hvorunder den forøvedes, tage hensyn til den skyldiges alder og vandel samt til, om der er hengaaet lang tid siden forbrydelsens forøvelse, om den skyldige har afgivet fuldstændig og oprigtig tilstaaelse og ydet den fornærmede den opreisning og erstatning, hvorpaa denne har krav, eller erklæret sig rede til efter evne at yde saadan erstatning. I sidste tilfælde kan dommen opstille som betingelse, at en i samme bestemt erstatning ydes inden en fastsat frist. ☆

☆ § 53. Forøver den efter § 52 dømte senere nogen forsætlig forbrydelse eller forseelse, hvorfor han inden 3 aar efter dommens afsigelse som sigtet² undergives forfølgning med det udfald, at han dømmes til fængsel, bliver ogsaa den udsatte straf at fuldbyrde. Er den nye strafbare handling uforsætlig, eller dømmes han til anden straf end fængsel, bliver det ved dommen at afgjøre, hvorvidt den udsatte strafs fuldbyrdelse fremdeles skal udstaa. Afgjøres den senere sag ved vedtagelse af forelæg, bliver herved ogsaa at afgjøre, om den udsatte strafskal fuldbyrdes.

Er ydelse af erstatning opstillet som betingelse, bliver, om fristen oversiddes, straffen ligeledes at fuldbyrde, medmindre oversiddelsen skyldes omstændigheder, der ikke kan tilregnes domfældte. Paastaes dette at være tilfældet, bliver spørgsmaalet overensstemmende med straffeprocesslovens § 481³ at indbringe til afgjørelse af retten, der i tilfælde kan bestemme en ny frist eller frafalde betingelsen.

Kommer den, der er dømt til frihedsstraf, hvis fuldbyrdelse er udsat, inden 3 aar efter dommens afsigelse under forfølgning som sigtet² for nogen anden før dom-

men forøvet strafbar handling, for hvilken en frihedsstraf, hvis fuldbyrdelse ikke bliver at udsætte, findes at burde idømmes, bliver en ny for begge handlinger fælles straf at idømme. Er straffen for begge handlinger bøder¹ eller for den ene frihedsstraf, for den anden bøder,¹ bliver efter de nærmere omstændigheder at afgjøre, om den udsatte strafs fuldbyrdelse fremdeles skal udstaa.

Kommer den udsatte straf ikke til fuldbyrdelse, betragtes den som udstaaet ved dommens afsigelse. ☆

☆ § 54. Ved forkyndelsen af en dom, hvori udsættelse med straffens fuldbyrdelse er bestemt, gjøres domfældte bekendt med foranstaaende regler. Dommeren bør, saafremt domfældte er under 21 aar, tildele ham en saadan alvorlig advarsel og formaning, som omstændighederne maatte opfordre til, og kan i dette øiemed indkalde ham til særskilt retsmøde.

De processuelle regler om straffeuudmaalingen⁴ finder anvendelse paa spørgsmaalet om straffefuldbyrdelsens udsættelse. ☆

¹ Jfr. mil. str.l. § 27.

² Jfr. mil. str.pl. § 75.

³ Jfr. mil. str.pl. § 231.

⁴ Jfr. mil. str.pl. §§ 101 (smh. med borgerlig str.pl. § 166), 174, 177, 188, 198, 205 (smh. med borgerlig str.pl. §§ 392 og 395).

☆ § 55. For strafbare handlinger, forøvede før det fyldte 18de aar, kommer frihedsstraf paa livstid¹ ikke til anvendelse, og kan straffen inden samme strafart nedsættes under det for handlingen bestemte lavmaal. ☆

¹ Jfr. mil. str.l. § 14.

☆ § 56. Retten kan nedsætte straffen under det for handlingen bestemte lavmaal og til en mildere strafart,¹ naar nogen under overskridelse af nødverge eller drevet af berettiget harme har forøvet en strafbar handling, eller naar han ved dens foretagelse befandt sig i nogen tilstand af de i §§ 44 og 47 omhandlede slags, men dog

ei i saa høi grad, at strafskyld udelukkes. Foranstaaende bestemmelse finder ikke anvendelse paa selvforskyldt beruselse.² ☆

¹ Jfr. anm. 1 til mil. str.l. § 12.

² Jfr. mil. str.l. §§ 25 og 26; krigsartikelsbrev 9 marts 1683 § 38.

☆ § 57. *For den, som ved handlingens foretagelse be-
fandt sig i vildfarelse med hensyn til dens retsstridige
beskaffenhed, kan, saafremt retten ikke finder af denne
grund at burde frifinde ham, straffen nedsættes under
det for handlingen bestemte lavmaal og til en mildere
strafart.¹ ☆*

¹ Jfr. anm. 1 til mil. str.l. § 12, anm. 2 til mil. str.l.
§ 24 samt alm. str.l. § 42.

☆ § 58. *Hvor flere har samvirket til et strafbart
oieemed, kan straffen nedsættes under det for handlingen
bestemte lavmaal og til en mildere strafart¹ for deres ved-
kommende, hvis medvirken væsentlig har været foran-
lediget ved deres afhængige stilling til nogen anden af
de skyldige eller har været af ringe betydning i forhold
til andres.² Hvor straffen ellers kunde have været fast-
sat til bøder, og ved forseelser³ kan den helt bortfalde.⁴ ☆*

¹ Jfr. anm. 1 til mil. str.l. § 12.

² Jfr. mil. str.l. §§ 28 og 61.

³ Jfr. mil. str.l. § 2.

⁴ Jfr. anm. 4 til mil. str.l. § 24.

☆ § 59. *Hvad i foregaaende paragraf er bestemt,
kommer ogsaa til anvendelse paa den, som, forinden han
endnu vidste sig mistænkt, har saavidt muligt og i det
væsentlige forebygget handlingens skadelige følger eller
gjenoprettet den derved forvoldte skade eller selv angivet
sig og aflagt fuldstændig tilstaaelse. ☆*

☆ § 60. *Har den dømte været underkastet varetægts-
fængsel, som han ikke ved sit forhold under sagen har*

*paadraget sig, bør dette i domsslutningen helt eller delvis bringes i afdrag i den forskyldte straf, saa at denne endog kan ansees helt afsonet.*¹ ☆

¹ Jfr. mil. str.pl. § 227 smh. med borgerlig str.pl. § 475.

☆ § 61. *Bestemmelserne om skjærpet straf i tilfælde af gjentagelse¹ er alene anvendelige paa dem, der ved den tidligere strafbare handling forøvelse havde fyldt sit 18de aar, og som har forøvet den nye strafbare handling, efterat straffen for den tidligere forøvede helt eller delvis var fuldbyrdet. Ei heller indtræder, medmindre noget modsat er bestemt, skjærpelse, saafremt den nye strafbare handling, om den er en forbrydelse, er forøvet mere end 6 aar og, om den er en forseelse, mere end 2 aar, efterat fuldbyrdelsen af straffen for den tidligere forøvede afsluttedes.*²

Retten kan lade tidligere, i andre lande idømte straffe begrunde skjærpet straf paa samme maade som her i landet idømte. ☆

¹ Se mil. str.l. §§ 35, 56, 64, 73 samt §§ 44 og 59 smh. med alm. str.l. §§ 230 og 233, §§ 104 og 105 smh. med alm. str.l. §§ 263, 266, 268 og 318.

² I de tilfælde, hvor mil. str.l. for de militære forbrydelsers vedkommende alene henviser til den alm. str.l.s bestemmelser, kan de militære domstole anvende gjentagelsesstraf ikke alene, hvor der tidligere er ilagt militær straf for vedkommende forbrydelse, men ogsaa hvor vedkommende person tidligere er dømt efter den borgerlige straffelov (se mil. str.l. §§ 44 og 59, jfr. alm. str.l. §§ 230 og 233, og mil. str.l. §§ 101, 104 og 105, jfr. alm. str.l. §§ 263, 266, 3dje led, 268 nr. 1 og 318, sidste led. Jfr. ogsaa anm. 1 til alm. str.l. § 3. — Da den alm. straffelov som betingelse for anvendelse af gjentagelsesstraf forudsætter en tidligere straf i egentlig forstand, maa det antages, at den skjærpede straf alene kan anvendes, hvor den tidligere straf er ilagt ved dom eller forelæg (mil.

str.l. §§ 109, jfr. 112 og 120, sidste led), men ikke naar vedkommende tidligere er ilagt revselse for en forseelse, der kan begrunde gjentagelsesstraf (se § 73, jfr. § 108).

☆ § 62. *Har nogen i samme eller i forskjellige handlinger forøvet flere forbrydelser eller forseelser,¹ som skulde have medført fængsel eller hefte,² anvendes en fælles frihedsstraf, der maa være strengere end den høieste for nogen enkelt af forbrydelserne eller forseelserne fastsatte lavmaalsstraf og ikke i noget tilfælde maa overstige den høieste straf, som for nogen af dem er lovbestemt, med mere end det halve. Den fælles frihedsstraf fastsættes som regel til fængsel, hvor nogen enkelt af de strafbare handlinger vilde have medført saadan straf.*

Forsaavidt nogen af forbrydelserne eller forseelserne skulde have medført fængsel, idømmes, ogsaa naar hefte anvendes, de samme tillægsstraffe, som om fængsel var blevet anvendt.³ ☆

☆ § 63. *Har nogen i samme eller i forskjellige handlinger forøvet flere forbrydelser eller forseelser, hvorfor straf af bøder idømmes, anvendes en fælles bødestraf, der maa være strengere end den, som nogen enkelt af forbrydelserne eller forseelserne skulde have medført.*

Retten kan, hvor nogle af forbrydelserne eller forseelserne skulde have medført frihedsstraf, andre bøder, undlade at idømme disse og istedet betragte de forbrydelser eller forseelser, hvorfor bødestraf er bestemt, som skjærpjende omstændigheder. ☆

☆ § 64.⁴ *Fældes nogen, som allerede er idømt straf, for nogen forud for dommen forøvet forbrydelse eller forseelse, iagttages ved straffens fastsættelse, at reglerne i §§ 62 og 63 saavidt muligt sker fyldest.⁵*

I dette tilfælde kan frihedsstraf under 21 dage idømmes. Skal bøder i henhold til flere domme afsones, bortfalder, naar de strafbare handlinger er forøvede, forinden

nogen af dem blev paadømt, den del af frihedsstraffen, som overstiger, hvad i én dom kunde være ilagt. ☆

¹ Jfr. anm. 2 til mil. str.l. § 27.

² Jfr. mil. str.l. § 27, 2det punktum.

³ Jfr. mil. str.l. § 20.

⁴ Denne paragrafs bestemmelser er lige anvendelige, hvad enten den senere straf ilægges ved militær eller borgerlig domstol.

⁵ Jfr. mil. str.pl. § 227 smh. med borgerlig str.pl. § 478.

☆ § 65.¹ *Har nogen gjort sig skyldig i flere fuldbyrdede eller forsøgte forbrydelser, strafbare efter §§ 148, 149, 152, 2det led, 153, 1ste, 2det og 3dje led, 154, 159, 160, 161, 174, 178 jfr. 174, 191, 192, 193, 195, 196, 197, 198, 200, 201, 202, 203, 204, 217, 224, 227, 230, 231, 233, 245, 2det led, 261, 266, 267, 268 eller 292, kan retten beslutte at stille lagretten spørgsmaal, om den skyldige i betragtning af forbrydelsernes beskaffenhed, den drivfjær, som for samme ligger til grund, eller det sindelag, som gjennem dem aabenbarer sig, maa ansees særlig farlig for samfundet eller for enkeltes liv, helbred eller velfærd.*

Bejaes det stillede spørgsmaal, kan dommen bestemme, at domfældte kan beholdes i fængsel, saalænge det findes fornødent, dog ikke længere ud over den fastsatte straffetid end det tredobbelte af denne og i intet tilfælde længere end 15 aar ud over samme. ☆

¹ Jfr. mil. str.l. § 29.

§ 27. (Anvendelse af den alm. str.l.s §§ 52—54 og 62 m. h. t. arrest).

Bestemmelserne i den almindelige straffelovs §§ 52—54 kan bringes i anvendelse, ogsaa hvor der idømmes arrest.¹ Samme lovs § 62 finder tilsvarende anvendelse,² hvor nogen af de strafbare handlinger skulde have medført nævnte straf.³

¹ §§ 52—54 er indtaget foran side 58—59. Adgangen til at anvende revselse (§ 110) vil gjøre anvendelsen af betinget domfældelse mindre hyppig ved militære forseelser. Det maa imidlertid erindres, at retten ikke har adgang til at anvende revselse (se anm. 1 til § 12); og hvor den finder, at det forhold, for hvilket retslig tiltale er reist, vilde have egnet sig til afgjørelse ad disciplinær vei, vil betinget domfældelse være naturlig.

² De alm. str.l. §§ 62—64 givne, foran side 62 indtagne regler om strafudmaalingen gjælder alene for de egentlige forbrydelser og forseelser, men ikke for disciplinærforseelser, som straffes med revselse. En anden sag er det, at den grundsætning, at der ilægges en fælles straf, kan og bør anvendes, ogsaa hvor flere disciplinærforseelser samtidig afgjøres ved revselse, forsaavidt ikke særegne omstændigheder kræver særskilt afstraffelse af den enkelte forseelse.

³ Ang. arreststraffens maximum ved sammenstød af forbrydelser eller forseelser se § 15.

§ 28. (Straffeskjærpelse for handlinger af flere krigsmænd i fællesskab).

Naar en efter denne lov strafbar handling¹ forøves af flere² krigsmænd³ i fællesskab, kan straffen, hvor vedkommende straffebud ikke selv tager særligt sigte paa forholdet,⁴ inden de for vedkommende strafart fastsatte grænser forhøies med indtil en halvdel.

Paa samme maade⁵ og under samme forudsætning⁶ kan straffen forhøies for en foresat,⁷ som forsætlig har samvirket⁸ med nogen ham undergIVEN eller under hans opsyn staaende person.⁹

¹ Efter ordene skulde paragrafen kunne anvendes saavel ved uagtsomme som ved forsætlige handlinger; praktisk seet vil imidlertid den betingelse, at handlingen skal være

forøvet i fællesskab, medføre, at straffeskjærpelsen kun vil omfatte forsætlige forbrydelser og forseelser.

² Flere betyder her som ellers i straffeloven to eller flere.

³ Se § 4 med anm.

⁴ Denne undtagelsesbestemmelse omfatter ikke alene det tilfælde, at handlingens forøvelse af flere krigsmænd i fællesskab er fremhævet som særligt skjærpende moment i vedkommende specielle straffebestemmelse (som i §§ 96 og 101, begges sidste led), men ogsaa det tilfælde, at selve forbrydelsens gjerningsindhold forudsætter en fælles optræden (som i §§ 50, 52, 81, 2det led, 97 nr. 5 og 7). Ligeledes er det indlysende, at i de tilfælde, hvor nærværende paragrafs 2det led finder anvendelse, vil straffeskjærpelsen ikke indtræde mere end en gang.

⁵ D. e. straffen kan forhøies med indtil en halvdel inden de for vedkommende strafart fastsatte grænser.

⁶ D. e. hvor vedkommende straffebud ikke selv tager særligt sigte paa forholdet, nemlig det forhold, at en foresat samvirker med undergivne (som i § 54 nr. 2 og § 61); derimod vil straffeskjærpelsen for foresatte indtræde ogsaa i de tilfælde, hvor vedkommende specielle straffebud forudsætter en fællesoptræden af flere krigsmænd, og den vil ramme alle foresatte, som er delagtige, ikke blot den, som har den høieste charge (jfr. derimod § 54 nr. 1). Den forhøiede straf for den foresatte vil kunne anvendes, selvom den undergivne ikke ilægges straf eller overhovedet ikke kan straffes, f. ex. fordi han har handlet paa befaling (jfr. § 24).

⁷ Jfr. § 6 med anm.

⁸ Udtrykket samvirken omfatter ikke alene positiv handling, men ogsaa forsætlig unkladelse af at hindre undergivnes forbrydelser eller forseelser, forsaavidt den foresatte kunde forhindre disse og var tjenestlig forpligtet til at gjøre det.

⁹ Foreligger de i nærværende paragraf omhandlede skjærpelsesgrunde samtidig med andre almindelige eller specielle omstændigheder, som begrunder forhøiet straf,

vil den saaledes skjærpede straf være at forhøje med indtil en halvdel. Hvis f. ex. en officer i forening med en undergiven har forbrudt sig mod § 43, 1ste led og samtidig fremsat en efter § 40 nr 3, jfr. alm. str.l. § 248, strafbar beskyldning mod fornærmede, vil straffens maximum være $6 + 3 + 3 = 12$ aar. Har han selv formaaet den undergivne til at forøve handlingen (jfr. § 56, 2det punktum), vil straffens maximum være $6 + 3 + \frac{1}{2} 9 (6 + 3) = 13\frac{1}{2}$ aar. Paa samme maade stiller forholdet sig ved de specielle straffeskjærpelsesgrunde; hvis f. ex. en vagtbefalingsmand i forening med vagtmandskabet misbruger sin myndighed overfor nogen, som udenfor vagtjenesten er vagtens foresatte, vil straffens maximum for vagtbefalingsmanden være $2 + 1 + \frac{1}{2} 3 (2 + 1) = 4\frac{1}{2}$ aar, men hvis han selv har befalet vagten at udføre den strafbare handling, $6 + 3 + \frac{1}{2} 9 (6 + 3) = 13\frac{1}{2}$ aar.

§ 29. (Særlig farlige forbryderes behandling).

Har nogen gjort sig skyldig i flere fuldbyrdede eller forsøgte militære forbrydelser af nogen i den almindelige straffelovs § 65 omhandlet art,¹ kan den militære domstol, der straffælder ham, forsaavidt det er den militære høiesteret² eller en krigsret,³ beslutte, at de æer bestemte forholdsregler skal bringes i anvendelse, saafremt den skyldige i betragtning af forbrydelseernes beskaffenhed, den drivfjær, som for samme ligger til grund, eller det sindelag, som gennem dem aabenbarer sig, ansees særlig farlig for samfundet eller for enkeltes liv, helbred eller velfærd.

¹ § 65 er indtaget foran side 63. De militære forbrydelser, som vil falde ind under nærværende paragraf, er saadanne, som omhandles i alm. str.l. §§ 224 og 227, jfr. mil. str.l. § 42, alm. str.l. §§ 230, 231 og 233, jfr. mil. str.l.

6/5 21
m 2.

§§ 44 og 59 samt alm. str.l. §§ 261, 267, 268 og 292, jfr. mil. str.l. §§ 102, 104 og 105.

² Jfr. mil. str.pl. § 16.

³ Jfr. mil. str.pl. §§ 19 og 20.

Alm. str.l. **6te kap. Strafbarhedens ophør.**

☆ § 66. *Adgangen til at reise straffesag eller afsige straffedom bortfalder*

1. *ved den skyldiges død;*
2. *ved forældelse overensstemmende med nedenstaaende regler.* ☆

☆ § 67. *Til forældelse udkræves ved strafbare handlinger, for hvilke den høieste lovbestedte straf¹ er*

- fængsel paa livstid, 25 aar;*
- tidsbestemt fængsel over 10 aar, 20 aar;*
- fængsel indtil 10 aar, 15 aar;*
- fængsel indtil 5 aar, 10 aar;*
- fængsel indtil 2 aar, 5 aar;*
- fængsel indtil 6 maaneder, 2 aar.*

Ved strafbare handlinger, for hvilke den høieste lovbestedte straf er hefte, udkræves til forældelse halvparten af de tidsrum, som for fængsel er bestemte.

*Ved andre strafbare handlinger udkræves 1 aar.*² ☆

¹ Herved kommer ogsaa i betragtning de almindelige eller særlige skjærpelsesgrunde, f. ex. mil. str.l. §§ 28, 61 og 62.

² Jfr. mil. str.l. § 30.

☆ § 68. *At forældelse er indtraadt, er ikke til hinder for, at sag kan reises til inddragning overensstemmende med §§ 35 og 36¹ eller til fradømmelse af offentlig tjeneste eller for at faa en beskyldning erklæret død og magtesløs overensstemmende med § 253.*² ☆

¹ Jfr. anm. 3 til alm. str.l. §§ 35 og 36.

² Se mil. str.l. §§ 40 og 59.

☆ § 69. Forældelsen begynder sit løb fra den dag, da den strafbare virksomhed er afsluttet eller det strafbare forhold ophørt.¹

Naar en handlings strafbarhed afhænger eller paavirkes af en indtraadt virkning, løber forældelsen dog i intet tilfælde før fra virkningens indtræden.

Er som følge af den strafbare handling nogen uretlig ved dom eller paa anden maade berøvet friheden, begynder forældelsen sit løb først fra den dag, da den forurettede har gjenvundet friheden eller er afgaaet ved døden.

[Er en strafbar handling af den i kapitlerne 30 og 42 omhandlede art forøvet udenfor riget, eller] er forøvrigt en strafbar handling forøvet paa norsk skib, begynder forældelsen ikke sit løb før fra den dag, da skibet er kommet til norsk havn eller til et sted med norsk konsul, dog saaledes, at paabegyndelsen i intet tilfælde udsættes længere end 1 aar. ☆

¹ Jfr. mil. str.l. § 31.

☆ § 70. Forældelsens løb afbrydes ved ethvert rettergangsskridt, hvorved den skyldige er betegnet som sigtet.¹

Indstilles forfølgningen, eller stilles den i bero paa ubestemt tid, gjenoptager forældelsen fra dette tidspunkt sit løb.

Kan forfølgning ei reises eller fortsættes, forinden en i en anden sag fremsat paastand er afgjort, løber forældelsen ikke, saalænge denne sag uden afbrydelse fortsættes. ☆

¹ Jfr. mil. str.pl. § 75.

☆ § 71. Efter domfældtes død kan ikke straf fuldbyrdes; dog har hans død ingen indflydelse paa den i dommen fastsatte inddragning af gjenstande eller af den strafbare handlings udbytte (§§ 34—36) og ei heller paa bestemmelsen om dommens bekjendtgjørelse.¹ ☆

¹ Jfr. mil. str.l. § 12, 2 c.

☆ § 72. Ved forældelse bortfalder adgangen til at fuldbyrde efternævnte straffe:¹

fængsel paa livstid efter 30 aars forløb;
 tidsbestemt fængsel over 10 aar efter 25 aars forløb;
 fængsel indtil 10 aar efter 20 aars forløb;
 fængsel indtil 5 aar efter 15 aars forløb;
 fængsel indtil 1 aar efter 10 aars forløb;
 fængsel indtil 3 maaneder efter 5 aars forløb;

hefte efter forløbet af halvdelen af de tidsrum som for fængsel bestemt, dog ikke, før ligesaa lang tid som den idømte straffetid og i hvert fald 5 aar er forløbet;

bøder over 20 kroner efter 5 aars forløb;

bøder indtil 20 kroner efter 2 aars forløb.

Kan fuldbyrdelsen ei paabegyndes paa grund af udstaaelsen af en anden frihedsstraf i eller udenfor riget eller paa grund af udsættelse efter § 52, løber i dette tidsrum ingen forældelse. ☆

¹ Jfr. mil. str.l. § 30.

☆ § 73. Forældelsen begynder sit løb fra den dag, da dommen er bleven endelig,¹ dog i intet tilfælde før fra det tidspunkt, da forældelsen af afgang til at reise straffesag efter § 69 begynder at løbe.

Forældelsens løb afbrydes ved paabegyndelsen af straffens fuldbyrdelse eller ved den dømtes paagrøbelse i hensigt at sikre fuldbyrdelsen.²

Løslades eller undviger han, uden at straffens fuldbyrdelse er paabegyndt, eller afbrydes denne, begynder fra dette tidspunkt en ny forældelse at løbe, hvis frist regnes efter den del af straffen, som staar tilbage at fuldbyrde.

I tilfælde af, at en løsladelse paa prøve³ tilbagekaldes, begynder forældelsen sit løb fra tilbagekaldelsen. ☆

¹ Jfr. mil. str.pl. §§ 207 og 211 jfr. 226.

² Se mil. str.pl. § 230.

³ Se alm. str.l. § 17, jfr. fængselsl. § 22.

☆ § 74. Forældelsens løb afbrydes ligeledes, naar nogen, der er dømt til fængsel i mere end 6 maaneder, findes skyldig i en efter dommen forøvet forbrydelse,¹

hvorfor han i eller udenfor riget idømmes over 2 aars frihedsstraf.

Dog begynder fra den sidste forbrydelses forøvelse (§ 69) en ny forældelse at løbe. ☆

¹ Se mil. str.l. § 2.

☆ § 75. Naar ligesaa lang tid som den idømte straffe-tid og i ethvert fald mindst 3 aar er forløbne (§ 31), kan den, der er fradømt de statsborgerlige rettigheder (§ 29,2), gjenindsættes i disse, saafremt det paa tilfredsstillende maade godtgjøres, at han i de sidste 3 aar har ført en hæderlig vandel og efter evne erstattet den ved den strafbare handling voldte skade.

Den, der er dømt til hefte eller til fængsel under 1 aar, har efter 5 aars forløb (§ 31) ret til gjenindsættelse, saafremt han i de sidste 3 aar har opholdt sig her i riget og ikke vides i dette tidsrum at have gjort sig skyldig i noget strafbart forhold, som medfører tab af den borgerlige agtelse.

Uværdighed til at udføre krigstjeneste (§ 29,3) bortfalder,¹ naar den domfældte gjenindsættes i de statsborgerlige rettigheder. ☆

¹ Jfr. mil. str.l. § 21.

☆ § 76. Begjæring om gjenindsættelse fremsættes for paatalemyndigheden,¹ der straks meddeler samme, ifald den efter at have anstillet fornøden undersøgelse finder, at domfældte har ret til gjenindsættelse efter § 75, 2det led, men i andet fald forbereder sagen og indbringer den for forhørsretten² paa det sted, hvor domfældte bor eller sidst havde bopæl i riget. Afgjørelsen sker ved kjendelse, i fornødent fald, efterat domfældte og vidner er afhørte.

Med hensyn til sagsbehandlingen, kjendelsen og kjæremaal mod samme finder straffeprocesslovens regler anvendelse.³

Afslaaes begjæringen, kan den først efter 2 aars forløb gjentages. ☆

¹ Jfr. mil. str.pl. kap. 7.² Jfr. mil. str.pl. § 28, jfr. §§ 88—92.³ Jfr. mil. str.pl. kap. 19, 20 og 26.

§ 30. (Forældelse af dødsstraf, arrest og disciplinærstraffe).

Med hensyn til forældelse gjælder for dødsstraf og arrest de samme regler som i den almindelige straffelovs 6te kapitel henholdsvis for fængsel paa livstid og hefte bestemt.¹

~~Ved disciplinærforseelser² udkræves til forældelse 6 måneder.~~

¹ De her givne bestemmelser sigter saavel til forældelse af adgangen til at reise straffesag (jfr. alm. str.l. § 67) som til forældelse af adgangen til at fuldbyrde straffe (jfr. alm. str.l. § 72).

² Ved udtrykket disciplinærforseelser sigtes her alene til de i § 108, 1ste led omhandlede forsømmelser eller forseelser, der ikke er strafbare efter lovens 2den og 3dje del.

§ 31. (Forældelse af en høistbefalendes handlinger).

Er en efter denne lov strafbar handling¹ forøvet af den høistbefolende for en afsondret del af krigsmagten,² begynder forældelsen ikke sit løb før fra den dag, da felttoget eller togtet³ er endt, eller den afsondrede del af krigsmagten er kommet under kommando af en høiere befalingsmand, som kan reise paa tale.⁴

¹ Herunder ogsaa disciplinærforseelser.² Herunder ogsaa afdeling, der i fredstid udfører militære øvelser (jfr. § 116).³ Jfr. § 8.⁴ Jfr. mil. str.pl. §§ 50, 51 og 69 (jfr. §§ 52 og 53) og mil. str.l. §§ 115 og 116.

§ 32. (Forbrydelse og forseelse ved trykt skrift).

Forbrydelse eller forseelse ved trykt skrift,¹ hvis forfatter ikke har navngivet sig eller paa anden maade betegnet sig som hørende til den væbnede magt,² er ikke at anse som militær forbrydelse eller forseelse uden i de i §§ 47, 49, 69 og 86 nævnte tilfælde.³

¹ Jfr. alm. str.l. § 10.

² Forat en forbrydelse eller forseelse udenfor de specielt opregnede tilfælde skal bedømmes efter mil. str.l., kræves det, at forfatteren selv har navngivet sig eller paa anden maade betegnet sig som hørende til den væbnede magt (f. ex. ved underskrifter som «officer», «menig» el. lign.); det er dog ikke nødvendigt, at en saadan betegnelse findes knyttet netop til vedkommende forbryderske skrift; det er f. ex. tilstrækkeligt, at forfatteren et eller andet sted i samme eller et senere nummer af vedkommende avis eller tidsskrift har opgivet sig som kilde, eller at han selv uopfordret har navngivet sig mundtlig eller skriftlig for de militære myndigheder. — Mangler betingelserne for at anse handlingen som militær forbrydelse, er det ligegyldigt, om denne er forøvet i eller udenfor tjenestetiden; vedkommende vil da i ethvert tilfælde alene kunne drages til ansvar efter den almindelige straffelov.

³ I disse tilfælde vil alle medvirkende, der overhovedet hører under militær jurisdiktion, kunne straffes efter mil. str.l.

§ 33. (Paatale af militære forbrydelser og forseelser).

Alle militære forbrydelser og forseelser er offentlig paatale undergivet.¹

¹ Da denne bestemmelse er dikteret af hensynet til opretholdelsen af den militære disciplin og orden, finder offentlig paatale sted ikke alene ved de egentlig militære

forbrydelser og forseelser, men ogsaa ved de under mil. str.l. inddragne almindelige forbrydelser, hvis paatale ellers afhænger af fornærmedes begjæring. — M. h. t. reglerne for paatalen henvises til mil. str.pl. 8de kapitel; af dettes §§ 71 og 72 sees, at den fornærmede ikke engang subsidiært selv kan paatale en militær forbrydelse, uanseet om vedkommende sigtede eller fornærmede senere er udraadt af det militære forhold, der begrunder den militære straffelovs anvendelse (jfr. anm. 2 til § 9).

Anden del.

Militære forbrydelser og forseelser.

4de kapitel.

Ulovligt fravær, rømning og anden unddragelse fra krigstjeneste.

§ 34.¹ (Ulovligt fravær).

Den,² som retsstridig³ forlader eller bliver borte⁴ fra det sted, hvor det paaligger ham som militær pligt at være tilstede,⁵ straffes med bøder⁶ eller med arrest.⁷

Er den skyldige krigsmand,⁵ straffes han for saadant ulovligt fravær med arrest eller med fængsel indtil 3 måneder og, ifald hans fravær varer mere end 7 dage, med fængsel indtil 2 aar, men under særdeles formildende omstændigheder med arrest.⁷

Paa samme maade straffes den,² som retsstridig bevirker eller medvirker⁸ til, at en anden forlader eller bliver borte³ fra det sted, hvor det paaligger ham som militær pligt at være tilstede.

¹ Jfr. § 95.

² Denne paragrafs første og tredje led kan anvendes paa alle de i § 9 nr. 1—4 nævnte personer. M. h. t.

*Indset 1871/15
§ 17/15*

§ 18

krigsfanger mærkes ogsaa § 90. Straffen for at unddrage sig udskrivning eller for uden gyldigt forfald at udeblive fra session findes i værnepligtslovene 12 mai 1866 § 84 og 3 juni 1876 § 21.

² Hvorvidt handlingen er retsstridig, afhænger af de gjældende værnepligtsregler og de givne militære befalinger og tjenestebestemmelser, jfr. udskrivningsreglement 28 februar 1877 § 101, Retst. 1875 side 312, 1881 side 625 og 1889 side 829. Sygdom eller andet gyldigt forfald vil selvfølgelig afskjære straf efter nærværende paragraf; undladelse af at melde forfaldet til vedkommende foresatte vil kunne straffes efter § 108, 1ste led. — Religiøse grunde berettiger ikke nogen til at negte at udføre krigstjeneste; angaaende adgangen til at indvilge overgang til ikke-stridende stilling for værnepligtige mandskaber, hvis trosbekjendelse forbyder dem at tjene som soldat, henvises til cirk. 6 august 1900, jfr. ogsaa cirk. fra kommanderende general 18 februar 1902 (i Mil. lovs.) angaaende adgang til at fratage paatale, naar negtelsen er begrundet i alvorlig religiøs overbevisning.

³ Under nærværende paragraf vil et ulovligt fravær alene kunne henføres, naar det er forsætligt, d: naar det sker med bevidsthed om, at vedkommende unddrager sig sin militære pligt, jfr. alm. str.l. § 40. Det er ikke nødvendigt, at hensigten er midlertidig at unddrage sig tjenesten (jfr. anm. 3 til § 35). Den blotte forsømmelse af fremmøde i rette tid vil i regelen kun blive at straffe som en disciplinærforsømmelse efter § 108, 1ste led.

⁴ Paragrafens første led vil hovedsagelig finde anvendelse paa værnepligtiges ulovlige reiser eller undladelse af at fremmøde til mønstringer. Efter andet led straffes krigsmand (jfr. § 4), som retsstridig enten a) forlader det sted, hvor han har at opholde sig, eller b) undlader at vende tilbage dertil efter med tilladelse at have været borte derfra, eller c) forlader sin tjeneste, eller d) undlader at indfinde sig til tjeneste. Den skyldiges udebliven fra tjene-

sten behøver ikke at bestaa i fjernelse fra selve tjenestestedet (øvelsespladsen, kasernen, leiren); ogsaa den, der skjuler sig paa tjenestestedet, kan blive at straffe efter nærværende paragraf. Det er heller ikke nødvendigt, at en egenmægtig fjernelse fra stedet sker hemmelig. — Forbrydelsen er fuldendt i samme øieblik, vedkommende forlader stedet, eller bliver borte, uanseet om fraværet er kortere eller længere; denne omstændighed vil alene have indflydelse paa straffendmaalingen. — M. h. t. forfølgningen af sagen mærkes mil. str.pl. § 163. — Saafremt den skyldige ved at forlade eller blive borte fra tjenestestedet forsømmer vagtpligter, vil § 71 blive at anvende ved siden af § 34 under iagttagelse af reglerne i alm. str.l. §§ 62—64. Derimod maa § 89 finde anvendelse fremfor § 34, hvor betingelserne for straf efter førstnævnte paragraf foreligger.

⁶ Størrelsen af de bøder, som kan ilægges efter paragrafens første led, vil i fredstid være fra 1 krone til 5000 kroner, i krigstid derimod fra 3 kroner til 10000 kroner, idet den i § 95 hjemlede strafskjærpelse medfører, at ulovligt fravær i alle tilfælde gaar over til at være forbrydelse (jfr. anm. 3 til § 2).

⁷ I henhold til § 108, 2det led kan overtrædelser af § 34 straffes disciplinært med revselse, og efter § 109, 2det led kan overtrædelse af § 34, jfr. § 95 afgjøres ved forelægsstraf, uanseet om handlingen er at anse som en forbrydelse eller en forseelse.

⁸ Paa andre end de i § 9 nr. 1—4 nævnte personer vil den alm. str.l. § 134, 2det led, jfr. § 87 nr. 3 kunne gjøres gjældende.

⁹ Jfr. anm. 5.

§ 35.¹ (Rømning).

Den, ² som i hensigt ³ aldeles at unddrage sig sin militære tjenesteplicht ⁴ forbryder sig saaledes som i § 34 omhandlet, straffes for rømning med fængsel fra 3 maaneder indtil 2 ~~år~~, men i gjentagelses-

Udblood af manuskript

Gr. Komm. 07-234.

10-344-fgd

14-593 -

299/84

250/22 (Hæ. Lov)

27/2

tilfælde,⁵ eller naar rømningen sker fra fartøi paa togt,⁶ med fængsel fra 1 indtil 3 aar.

Fremstiller den skyldige sig inden 7 dage igjen frivillig til udførelse af sin militære tjeneste, straffes han med fængsel indtil 2 aar; under særdeles formildende omstændigheder kan arrest anvendes.⁷

Paa samme maade straffes den, som retsstridig bevirker eller medvirker til, at en anden rømmer.⁸

¹ Jfr. § 96. Jfr. ogsaa § 80 i. f., der i tilfælde bliver at anvende ved siden af § 35.

² De personer, som rammes af nærværende paragraf, er de i § 9 nr. 1—4 nævnte; faktisk vil der imidlertid ikke kunne blive anledning til at straffe alle de der omhandlede klasser af personer som gjerningsmænd, idet betingelsen, at vedkommende har til hensigt at unddrage sig den ham efter norsk ret paahvilende militære tjenestepligt, medfører, at kun norske militærpersoner (§ 9 nr. 1) vil kunne være gjerningsmænd; derimod vil de øvrige i § 9 nr. 2—4 nævnte personer kunne straffes efter nærværende paragraf for medvirkning til norske militærpersoners rømning.

³ Forskjellen mellem ulovligt fravær (§ 34) og rømning (§ 35) bestaar alene deri, at der ved rømning kræves den hensigt aldeles at unddrage sig den militære tjenestepligt, medens det til ulovligt fravær er tilstrækkeligt, at den skyldige har bevidsthed om, at han overtræder sin militære pligt til at være tilstede. At den skyldige har havt til hensigt aldeles at unddrage sig sin militære tjenestepligt, maa fra det offentliges side bevises, og der gjælder ikke nogen legal formodning om rømningshensigt. I mangel af tilstaaelse fra den skyldiges side maa sagen afgjøres efter de foreliggende ydre omstændigheder, som i de fleste tilfælde vil lægge det tilstrækkelig tydeligt for dagen, hvorvidt det har været vedkommendes hen-

*Indlæg
Lov. 24/22
2.
10/7 25 hr 2*

ni 134 55 21

sigt overhovedet ikke at vende tilbage til sin tjenesteplicht. Det er ligegyldigt, enten beslutningen herom var tilstede fra det øieblik, den retsstridige udeblivelse tog sin begyndelse, eller først senere opstod. Har udeblivelse i saadan hensigt først fundet sted, kan en senere fremstilling til tjeneste ikke forandre forbrydelsens karakter, om end straffen i saa tilfælde kan blive mildere. — Det kan ikke kræves, at vedkommende udelukkende har til hensigt at unddrage sig sin tjenesteplicht; en person, der udvander nærmest i den hensigt at bane sig en ny næringsvei, vil rammes af nærværende paragraf, naar hans udvandring foretages uden behørig tilladelse (se herom udskrivningsreglement 28 februar 1877 (med senere ændringer) §§ 28 og 104 samt reglement for udskrivning af det søfarende mandskab 5 november 1900 § 50). Forøvrigt er det m. h. t. rømningens gjerningsindhold ligegyldigt, om den skyldige begiver sig til udlandet eller om han forbliver i riget, men selvfølgelig vil den omstændighed, at han reiser ud af landet, være et moment af væsentlig betydning ved afgjørelsen af spørgsmaalet, om han har til hensigt aldeles at unddrage sig militærtjenesten. — M. h. t. sagens forfølgning mærkes mil. str.pl. § 163.

⁴ Om pligten umiddelbart hviler paa lovens bud eller paa en frivillig overtagelse, er ligegyldigt. Civilmilitære tjenesteplichter er i denne henseende ligestillet med militære.

⁵ Jfr alm. str.l. § 61.

⁶ Jfr. § 8.

⁷ Ifølge § 109, 2det led kan forbrydelser mod § 35, 2det led afgjøres ved forelægsstraf.

⁸ Ang. medvirkning af andre end de i § 9 nr. 1—4 nævnte personer se alm. str.l. § 134, 2det led, jfr. § 87 nr. 3. — Har flere i forening aftalt og udført rømning, indtræder for krigstid særskilt straffeskjerpelse efter § 96, 2det led.

§ 36.¹ (Selvforvoldt udygtighed og simulation).

Den,² som i hensigt³ at unddrage sig sin militære tjeneste⁴ ved lemlæstelse eller paa anden maade gjør sig helt eller delvis⁵ ubrugbar dertil, eller som medvirker til, at nogen anden⁶ i saadan hensigt⁷ gjøres ubrugbar til krigstjeneste, straffes med fængsel indtil 2 aar.

Paa samme maade straffes den,² som ved at foregive sygdom eller legemsfeil søger⁸ at unddrage sig fra militær tjeneste, eller som medvirker hertil.

¹ Jfr. §§ 89 og 96. Den første bliver, hvor betingelserne for straf efter den foreligger, at anvende ved siden af § 36.

² De personer, som kan straffes efter denne paragraf, er de samme, som rammes af § 35. For andres vedkommende se alm. str.l. § 134, 1ste led.

³ Hensigten med den skyldiges handling behøver ikke at have gaaet ud paa at blive aldeles fri krigstjeneste; selv en midlertidig unddragelse vil være tilstrækkelig til at gjøre paragrafen anvendelig. Har vedkommende derimod havt et andet maal end unddragelse fra krigstjenesten, kan ikke straf efter § 36 anvendes.

⁴ Jfr. anm. 3 til § 35.

⁵ Det er tilstrækkeligt til strafanvendelse, at vedkommende bliver udygtig til den specielle gren af den militære tjeneste, hvortil han efter gjældende bestemmelser eller frivillig overtagen forpligtelse er antagen eller skal antages, uanseet, om han fremdeles er skikket til at udføre en anden art af militære tjenesteforretninger. Ligeledes er straffen efter denne paragraf anvendelig, om vedkommende kun for en tid bliver udygtig til tjeneste.

⁶ Her sigtes kun til militærpersoner.

⁷ Den medvirkende maa for at kunne straffes efter nærværende paragraf have kjendt til, at hensigten var at

unddrage sig krigstjeneste. Jfr. ellers alm. str.l. §§ 235 og 236, smh. med mil. str.l. §§ 44 og 59.

² Det er ikke nødvendigt, at det løgnagtige foregivende ledsages af noget tegn til bekræftelse af anførelsens rigtighed; det kræves heller ikke, at foregivendet har vundet tiltro, ligesaa lidt som det er nødvendigt, at vedkommende er befriet fra sin tjenestepligt; selve forsøget er betegnet som en selvstændig forbrydelse; regelen i alm. str.l. § 50 finder derfor ikke anvendelse.

§ 37. (Husarrestants arrestbrud).

Husarrestant,¹ som i arresttiden forlader² de rum,³ hvor arresten skal udholdes, eller som uden tilladelse modtager besøg,⁴ straffes med vagtarrest i mindst dobbelt saa lang tid som den idømte husarrest eller med fængsel indtil 3 maanedes.⁵

¹ Se § 16 med anm. 2.

² Det er kun forsættelig overtrædelser, som er strafbare efter denne paragraf (jfr. alm. str.l. § 40); uagtsomme handlinger vil kunne straffes efter § 108, 1ste led. — Forudsætningen her som ellers er, at handlingen er retsstridig. Har en husarrestant faaet tilladelse eller ordre af rette vedkommende til at forlade sit opholdssted, er selvfølgelig straf ikke anvendelig; har det været paatrængende nødvendigt for vedkommende at forlade arresten, f. ex. for at hente lægehjælp, vil han under de i alm. str.l. § 47 opstillede vilkaar fritages for straf.

³ Jfr. anm. 3 til § 16.

⁴ Jfr. anm. 4 til § 16.

⁵ Forseelsen kan afgjøres ved forelægsstraf (§ 109, 1ste led).

5te kapitel.¹**Forbrydelser og forseelser med hensyn til den militære underordning.**

¹ Jfr. ved dette kapitel krigsartikelsbrev 9 marts 1683 kap. 2, subordinationsanordningerne 12 oktober 1767 og 27 april 1792 kap. I, tjenestereglement 31 december 1820, 2det kapitel, landtjenestereglement for marinen 6 marts 1889 3dje kapitel (jfr. res. 3 mai 1902) og sjøtjenestereglement 15 november 1897, 2det kapitel.

§ 38. (Unkladelse af de paabudte tegn paa respekt.)

Den,¹ som under tjenestlige forhandlinger og møder,² eller naar han er iført militær dragt,³ forsættelig⁴ undlader at vise en overordnet⁵ de paabudte tegn paa respekt,⁶ straffes⁷ med arrest indtil 10 dage.⁸

¹ D. e.: nogen af de i § 9 nr. 1—4 nævnte personer.

² Jfr. anm. 2 til § 45.

³ Jfr. anm. 4 til § 45.

⁴ Uagtsom undladelse af hilsningsrespekt er ikke strafbar, jfr. alm. str.l. § 40, 2det led. Om hvorvidt der er adgang til at anvende disciplinærstraf, se anm. 3 til § 108.

⁵ Jfr. § 6.

⁶ Herved sigtes til de ved reglement til enhver tid paabudte regler om hilsning og lignende, hvorimod anden respektstridig opførsel vil indgaa under § 39. Efter sammenhængen maa det ogsaa antages, at § 38 alene sigter til undladelse af hilsning fra den enkelte persons side, medens undladelse af skyldig honnørgjøring af troppeafdeling falder ind under § 39. Overtrædelse af de ved reglement givne regler om enkeltmands hilsning kan ikke straffes (ikke heller med revselse), medmindre de i mil. str.l. § 38 nævnte betingelser foreligger.

⁷ Se § 48.

⁸ Overtrædelser af § 38 kan straffes disciplinært med revselse (§ 108, 2det led) eller afgjøres ved forelægsstraf (§ 109, 1ste led).

§ 39.¹ (Respektstridig opførsel).

Med arrest straffes den,² som i anledning af tjenesten³ eller under udførelse af militære tjenesteplichter⁴ ligeoverfor⁵ en foresat⁶ tilkjendegiver uvilje⁷ mod hans befaling eller tager til gjenmæle mod hans tilrettevisning eller ligeoverfor⁵ en overordnet⁶ gjør sig skyldig i respektstridig opførsel,⁸ som ikke er omhandlet i § 38.⁹ Sker det med truende holdning¹⁰ eller i nærvær af samlet trop eller skibsmandskab¹¹ eller nogen betydelig del deraf, straffes den skyldige med fængsel indtil 6 maaneder.

Paa samme maade straffes den, som ved forledelse eller tilskyndelse medvirker til, at en anden forser sig saaledes som oven nævnt.¹²

¹ Jfr. §§ 45 og 48.

² D. e.: nogen af de i § 9 nr. 1—4 nævnte personer.

³ Udtrykket «i anledning af tjenesten» kan pege saavel mod fremtid som fortid, altsaa angaa saavel tjenestesager, der er udførte, som de, der skal udføres (Indst. O. IX p. 15). Der sigtes ikke alene til bestemte tjenestehandlinger, men ogsaa til det almindelige militære tjenesteforhold. Knytter den respektstridige opførsel sig til en bestemt tjenestehandling af en foresat eller overordnet, er straffen anvendelig, hvad enten denne tjenestehandling angaar den skyldige selv eller andre.

⁴ Ved udtrykket «under udførelse af militære tjenesteplichter» eller «under en tjenestehandling» har man tilsigtet at betegne, at man ikke begrænser sig til selve øieblikket, da den militære forretning eller handling udføres enten af den skyldige eller af den, mod hvem den

strafbare handling er rettet, men ogsaa til det tidspunkt, da vedkommende er paa vei dertil eller under umiddelbar forberedelse dertil og altsaa i det hele er «i funktion» (Indst. O. IX p. 15).

⁵ Heri ligger, at nærværende paragraf ikke finder anvendelse, hvor nogen overfor andre end vedkommende foresatte eller overordnede har tilkjendegivet uvilje mod hans befaling eller vist respektstridig opførsel. I saa tilfælde vil forholdet alene være strafbart som disciplinærforseelse, saafremt ikke betingelserne for strafbar ærekrænkelse (§ 40) foreligger.

⁶ Jfr. § 6; se ogsaa § 55. Straffebestemmelsen i nærværende paragraf finder alene anvendelse, naar den foresatte eller overordnede optræder som saadan.

⁷ Jfr. § 46.

⁸ Den respektstridige opførsel kan enten vises ved ord eller adfærd eller i skriftlige udtryk. Straf efter § 39 kommer alene til anvendelse paa forsættelige handlinger (jfr. alm. str.l. § 40, 1ste led); uagtsom respektforsømmelse kan alene straffes disciplinært med revselse.

⁹ Jfr. anm. 6 til § 38.

¹⁰ Den truende holdning kan vises enten ved ord (mundtlig eller skriftlig) eller ved handling, men behøver ikke at være af den art, at den medfører fare for liv eller lemmer, naar det onde, hvormed der trues, ikke fra militært synspunkt er berettiget. Er truselen i sig selv strafbar (se mil. str.l. §§ 42 og 43), vil der kunne ilægges straf herfor ved siden af straf efter § 39 under iagttagelse af reglerne i alm. str.l. § 62.

¹¹ Det er ikke nødvendigt, at alle nærværende mandskaber har seet eller hørt den strafbare handling, naar de blot har havt anledning til at kunne iagttage begivenheden; det straffeskjærpende moment ligger deri, at der ved en respektstridig opførsel i andres nærvær foreligger en mulighed for, at det herved givne slette eksempel kan virke tilbage paa de øvrige nærværende. Forudsætningen er, at

troppen eller mandskabet er samlet i den militære tjenestes medfør (f. ex. ogsaa ved mønstringer i distriktet), men ikke netop, at handlingen sker under udførelse af nogen tjenesteforretning. Heller ikke er det nødvendigt, at personerne er bevæbnede eller iførte militær dragt.

¹² Overtrædelser af § 39 kan straffes disciplinært med revselse (§ 108. 2det led), ligesom de under alle omstændigheder kan søges afgjorte ved forelæg (§ 109. 2det led).

§ 40.¹ (Ærekrænkelser mod foresatte eller overordnede).

Den,² som mod³ en foresat eller overordnet⁴ i anledning af tjenesten eller under udførelse af militære tjenesteplichter⁵ gjør sig skyldig i nogen ærekrænkelse,⁶ straffes⁷

1. ved handling af den i den almindelige straffelovs § 246 og § 247, 1ste led omhandlede art med arrest eller med fængsel indtil 1 aar;
2. ved handling af den i samme lovs § 247, 2det led omhandlede art med arrest eller med fængsel indtil 2 aar;
3. ved handling af den i samme lovs § 248 omhandlede art med fængsel indtil 3 aar, men under særdeles formildende omstændigheder med arrest.

¹ Jfr. § 45.

² D. e.: nogen af de i § 9 nr. 1—4 nævnte personer.

³ At ærekrænkelserne skal være øvet mod en foresat eller overordnet betegner ikke, at den skal være rettet til ham personlig, men alene at den ved forbrydelsen fornærmede maa være en foresat eller overordnet. Med hensyn til vildfarelse i denne henseende mærkes alm. str.l. § 42; har den skyldige ikke bevidsthed om, at det er en foresat eller overordnet, han krænker, vil forbrydelsen ikke kunne straffes efter mil. str.l. og som følge deraf heller ikke paa-

dømmes ved militær ret, forsaavidt ikke betingelserne i mil. str.pl. §§ 7 eller 11, 2det led foreligger.

⁴ Jfr. §§ 6, 55 og 59.

⁵ Se anm. 3 og 4 til § 39.

⁶ De i den alm. str.l. § 252 omhandlede forbrydelser kan ikke antages at omfattes heraf, hvorfor denne paragraf i det følgende er indklamret. — Se § 32 om betingelserne for, at en ærekrænkelse i trykt skrift skal ansees som militær forbrydelse.

⁷ Se §§ 12, 2 e og 48.

Alm. str.l. **23de kap. Ærekrænkelser.**

★ § 246. *Den, som retsstridig ved ord eller handling tilføjer en anden en ærekrænkelse, eller som medvirker hertil, straffes¹ med bøder eller med fængsel indtil 6 maaneder.* ★

¹ Jfr. mil. str.l. § 40 nr. 1 og § 59.

★ § 247. *Med bøder eller med fængsel indtil 6 maaneder straffes¹ den, som søger at bevirke eller at medvirke til, at noget finder tiltro, der er egnet til at skade en andens gode navn og rygte eller at udsætte ham for had, ringeagt eller tab af den for hans stilling eller næring fornødne tillid.*

Er beskyldningen fremsat i trykt skrift² eller paa anden maade gjort almindelig bekendt, eller er den fremsat enten mod offentlig tjenestemand i tjenesten eller paa grund af offentlig tjenestehandling eller som hævn for nogen saadan, kan fængsel indtil 1 aar idømmes.³ ★

¹ Jfr. mil. str.l. § 40 nr. 1 og § 59.

² Jfr. alm. str.l. § 10, mil. str.l. § 32, gr.l. § 100.

³ Jfr. mil. str.l. § 40 nr. 2 og § 59.

★ § 248. *Har den efter § 247 skyldige handlet mod bedre vidende, straffes¹ han med fængsel indtil 3 aar.*

Under særdeles formildende omstændigheder kan bøder anvendes. ★

¹ Jfr. mil. str.l. § 40 nr. 3 og § 59.

☆ § 249.

1. *Straf efter § 247 kommer ikke til anvendelse, saafremt der føres bevis for beskyldningens sandhed. Saadant bevis tilstedes ikke ført for strafbar handling, for hvilken den beskyldte ved endelig dom i ind- eller udland er frikjendt.*
2. *Paa den, der har været pligtig eller nødsaget til at udtale sig, eller som har udtalt sig til berettiget varretagelse af eget eller andres tarv, eller hvis udtalelse ikke er fremført offentlig, kommer straf efter § 247 ikke til anvendelse, medmindre han har vist mangel paa tilbørlig agtsomhed.*
3. *Bestemmelserne under nr. 1 og 2 i denne paragraf er ikke til hinder for, at en udtalelse straffes efter § 246, naar dens fremsættelse efter sin form eller paa grund af den maade, hvorpaa eller de omstændigheder hvorunder den sker, eller af andre grunde uanseet dens sandhed maa ansees utilbørlig.*
4. *I ethvert tilfælde, hvor en udtalelse uanseet dens sandhed forfølges til straf efter § 246 som utilbørlig, er bevis for dens sandhed udelukket. ☆*

☆ § 250. *Er ærekrænkelsen fremkaldt af den fornærmede selv ved utilbørlig adfærd eller gjengjældt med en legemsfornærmelse eller ærekrænkelse, kan straf bortfalde.¹ ☆*

¹ Jfr. mil. str.l. § 48 med anm. 2 og alm. str.l. § 228.

☆ [§ 252.¹ *De i dette kapitel som strafbare betegnede handlinger bliver ogsaa at straffe, naar de er rettede mod en afdøds minde. Dog bliver her straffen i de i §§ 246 og 247 omhandlede tilfælde at nedsætte til bøder og i det i § 248 omhandlede til bøder eller fængsel indtil 3 maaneder.*

— — —
— — —
Ærekrænkelse, fremført mod nogen 10 aar efter hans død, kan alene paatales, naar den falder ind under § 248] ☆

¹ Se anm. 6 til mil. str.l. § 40.

☆ § 253. I alle tilfælde, hvor der har været adgang til at føre bevis for en beskyldnings sandhed, kan den fornærmede forlange, at retten, saafremt beviset ikke findes ført, erklærer beskyldningen for død og magtesløs. ☆

☆ § 254. Ketten kan efter derom nedlagt paastand tilpligte den domfældte at udrede til fornærmede en sum, hvis størrelse bestemmes i dommen, til bestridelse af omkostningerne ved kundgjørelse i en eller flere offentlige tidender enten af domsslutningen alene eller af denne i forbindelse med domsgrundene.

Er fornærmelsen fremsat i offentligt blad eller tidsskrift, kan udgiveren efter begjæring af fornærmede under løbende mulkt paalægges at indtage saavel domsgrundene som domsslutningen. Indtagelsen, der sker uden vederlag og i spidsen af bladet eller tidsskriftet, maa finde sted inden en uge, cfterat den dertil bestemte afskrift er modtaget, eller, om det ei kan ske inden denne tid, i det første derefter udkommende nummer eller hefte.¹ ☆

¹ Jfr. mil. str.l. § 12, 2 e.

§ 41. (Falsk anklage og ubeføiet besværing eller klage over foresatte eller overordnede).

Den,¹ som ved falsk anklage til militær myndighed² mod³ nogen foresat eller overordnet⁴ forgaar sig paa saadan maade som i den almindelige straffelovs §§ 168—171⁵ omhandlet, straffes med de der bestemte straffe,⁶ dog saa, at arrest træder istedenfor bøder.

Den, som ellers⁷ mod bedre vidende til militær myndighed indgiver nogen ubeføiet besværing⁸ eller klage⁹ over foresatte eller overordnede¹⁰ i anledning af tjenesteforhold, eller som medvirker hertil, straffes med arrest eller med hefte eller fængsel indtil 6

*maaneder.*⁶ *Sker det ikke mod bedre vidende, men dog uden rimelig grund, og besværingen eller klagen viser sig at være aldeles ubeføiet, straffes den skyldige med arrest.*¹¹

¹ D. e.: nogen af de i § 9 nr. 1—4 nævnte personer.

² D. e.: militær domstol, paatalemyndighed eller foresatte.

³ Med hensyn til vildfarelse i denne henseende mærkes alm. str.l. § 42 og anm. 3 til mil. str.l. § 40.

⁴ Jfr. §§ 6, 55 og 60.

⁵ Af denne henvisning fremgaar det, at paragrafen ogsaa rammer den, der ved bortryddelse af bevis eller tilveiebringelse af falsk bevis eller paa anden maade mod bedre vidende ligeoverfor militær myndighed har paadraget en foresat eller overordnet sigtelse eller fældelse for en strafbar handling. — Det er ligegyldigt, om det er en militær eller borgerlig forbrydelse eller forseelse, hvorfor vedkommende anklages eller anmeldes.

⁶ Jfr. §§ 12, 2 e og 48.

⁷ D. e.: hvor anklagen eller anmeldelsen gjælder andet end strafbare handlinger (se Retst. 1876 side 167, 1888 side 632).

⁸ Jfr. mil. str.l. 14de kapitel.

⁹ Klage er enhver mundtlig eller skriftlig forestilling, hvorigjennem vedkommende militære myndighed gjøres bekendt med og anmodes om at afhjælpe en virkelig eller formentlig uret, som er overgaaet klageren eller andre, altsaa ikke almindelige rapporter. Angaaende klagers affattelse og indgivelse gjælder der efter de militære reglementer bestemte regler (se f. ex. krigsartikelsbrev 9 marts 1683 § 175, subordinationsanordning 27 april 1792 kap. I §§ 15—17); overtrædelse af disse forskrifter vil kunne straffes efter § 108, 1ste led.

¹⁰ Jfr. § 57 om foresattes forhold ligeoverfor besværinger og klager.

*maa foresættes
skump
Nyl 08-203.*

¹¹ Overtrædelser af paragrafens 2det led kan søges afgjorte ved forelæg (se § 109).

Alm. str.l. **16de kap. Falsk anklage.**

☆ § 168. Den, som ved falsk anklage, anmeldelse eller forklaring til retten, paatalemyndigheden eller anden offentlig myndighed¹ eller ved forvanskning eller bortryddelse af bevis eller tilveiebringelse af falsk bevis eller mod bedre vidende paa anden maade søger at paadrage en anden sigtelse eller fældelse for en strafbar handling,² eller som medvirker hertil, straffes, hvis der handles om en forbrydelse,³ med fængsel fra 6 maaneder indtil 8 aar og, hvis der handles om en forseelse,³ med fængsel indtil 4 aar. ☆

¹ Se mil. str.l. § 41 anm. 2.

² Jfr. anm. 5 til mil. str.l. § 40.

³ Jfr. mil. str.l. § 2, alm. str.l. § 2 og ikr.l. § 5.

☆ § 169. Er¹ paa grund af saadan forbrydelse som i § 168 nævnt nogen fældet til frihedsstraf, som helt eller delvis er udstaaet, eller til dødsstraf, straffes den skyldige med fængsel ikke under 1 aar.²

Er¹ paa grund af forbrydelsen dødsstraf fuldbyrdet eller frihedsstraf udstaaet i mere end 5 aar, kan den skyldige straffes med fængsel paa livstid. ☆

¹ Jfr. alm. str.l. § 43.

² Jfr. alm. str.l. § 17, 2det led.

☆ § 170. Med bøder¹ eller med hefte eller fængsel indtil 1 aar straffes den, som uden rimelig grund til mistanke for retten eller paatalemyndigheden anklager eller anmelder nogen for en strafbar handling,² eller som forleder en anden til saadan anklage eller anmeldelse.

— — — ☆

¹ Jfr. mil. str.l. §§ 41 og 60.

² Jfr. anm. 5 til mil. str.l. § 40.

☆ § 171. Med bøder¹ eller med hefte eller fængsel indtil 1 aar straffes

1. den, som mod bedre vidende for retten, paatalemyndigheden eller anden offentlig myndighed² anmelder en strafbar handling, som ikke er forøvet, eller foretager noget, der tilsigter at vække mistanke om, at en saadan er forøvet, eller som medvirker hertil;
2. den, som falskeligt angiver sig selv eller nogen anden med dennes samtykke som skyldig i en strafbar handling, eller som medvirker hertil. ☆

¹ Jfr. mil. str.l. §§ 41 og 60.

² Jfr. mil. str.l. § 41 anm. 2.

☆ § 173. I den dom, hvorved nogen fældes efter §§ 168, 169 eller 170, kan det paa forlangende af fornærmede bestemmes, at enten dommen eller domsslutningen ved offentlig foranstaltning skal bekjendtgjøres i en eller flere offentlige tidender. Til bestridelse af omkostningerne herved tilpligtes domfældte at udrede en sum, hvis størrelse bestemmes i dommen.¹ ☆

¹ Jfr. mil. str.l. § 12, 2 e.

§ 42.¹ (Frihedsforbrydelser mod foresatte eller overordnede).

Den,² som mod³ en foresat eller overordnet⁴ i anledning af tjenesten eller under udførelse af militære tjenestepligter⁵ gjør sig skyldig i nogen forbrydelse mod den personlige frihed,⁶ straffes med de i den almindelige straffelov bestemte straffe, dog saa, at arrest træder istedenfor bøder, og at straffen inden de for vedkommende strafart fastsatte grænser kan forhøies med indtil en halvdel.⁷

Er forbrydelsen forøvet i nærvær af samlet trop eller skibsmandskab eller nogen betydelig del deraf,⁸ straffes den skyldige med fængsel i mindst 1 aar.⁹

¹ Jfr. § 45.

² D. e.: nogen af de i § 9 nr. 1—4 nævnte personer.

³ Med hensyn til vildfarelse i denne henseende mærkes alm. str.l. § 42 og anm. 3 til mil. str.l. § 40.

⁴ Jfr. §§ 6, 55 og 56.

⁵ Jfr. anm. 3 og 4 til § 39.

⁶ Jfr. alm. str.l. kapitel 21 (indtaget nedenfor).

⁷ Jfr. §§ 48 og 97 nr. 1.

⁸ Jfr. anm. 11 til § 39.

⁹ Jfr. alm. str.l. § 17, 2det led.

Alm. str.l. **21de kap. Forbrydelser mod den personlige frihed.**

☆ § 222. Med bøder¹ eller med fængsel indtil 3 aar straffes den, som ved retsstridig adfærd eller ved at true med saadan tvinger nogen til at gjøre, taale eller undlade noget, eller som medvirker hertil.

Med bøder¹ eller med fængsel indtil 1 aar straffes den, som ved at true med anklage eller anmeldelse for en strafbar handling eller med fremsættelse af en ærekrænkende beskyldning retsstridig tvinger nogen til at gjøre, taale eller undlade noget, eller som medvirker hertil.

— — — ☆

¹ Jfr. mil. str.l. § 42.

☆ § 223. Den, som ulovlig¹ berøver en anden friheden eller medvirker til saadan frihedsberøvelse, straffes med fængsel indtil 5 aar.

Har frihedsberøvelsen varet over en maaned, eller har den voldt² nogen ualmindelige lidelser eller betydelig skade paa legeme eller helbred³ eller medført² nogens død, idømmes fængsel i mindst 1 aar.⁴ ☆

¹ Jfr. mil. str.pl. §§ 117 og 118.

² Jfr. alm. str.l. § 9.

³ Jfr. alm. str.l. § 43.

⁴ Jfr. alm. str.l. § 17, 2det led.

☆ § 224. Med fængsel indtil 10 aar¹ straffes den, som ved magt, trusel eller underfundig adfærd ulovlig bringer nogen i sin eller en andens vold i hensigt at hensætte ham i hjælpeløs tilstand eller fremmed krigstjeneste eller i fangenskab eller anden afhængighed i et fremmed land eller for i utugtigt siemed at føre ham til et fremmed land, eller som medvirker hertil. ☆

¹ Jfr. mil. str.l. § 29.

☆ § 225. Den, som bevirker eller medvirker til, at en anden bringes i trældom, straffes med fængsel fra 5 aar indtil paa livstid.

Paa samme maade straffes den, som driver eller medvirker til slavehandel ellerørsel af personer, bestemte for saadan handel.

Er forbrydelsen forøvet under udøvelsen af en næringsvei, kan den skyldige fradømmes retten til at fortsætte denne. ☆

☆ § 226. Med bøder¹ eller med hefte eller fængsel indtil 3 maaneder straffes den, som gjør sig skyldig i en frihedsberøvelse, som han uden skjellig grund anser for lovlig, eller i tilfælde, hvor paagribelse lovlig kan finde sted, foretager en saadan med tilsidesættelse af den lovbestemte fremgangsmaade,² eller som medvirker til nogen saadan forbrydelse.

— — — ☆

¹ Jfr. mil. str.l. § 42.

² Se mil. str.pl. 18de kapitel.

☆ § 227. Med bøder¹ eller med fængsel indtil 3 aar² straffes den, som i ord eller handling truer med et strafbart foretagende, der kan medføre høiere straf end 1 aars hefte eller 6 maaneders fængsel, under saadanne omstændigheder, at truselen er skikket til at fremkalde alvorlig frygt, eller som medvirker til saadan trusel.

— — — ☆

¹ Jfr. mil. str.l. § 42.

² Jfr. mil. str.l. § 29.

§ 43. (Anvendelse af vold eller trusel for at fremtinge eller hindre tjenestehandling).

Den,¹ som ved vold eller trusel² søger³ at forhindre maa en foresat eller overordnet⁴ til at foretage eller undlade en tjenestehandling⁵ eller at hindre ham under en saadan,⁶ eller som medvirker hertil, straffes med fængsel indtil 6 aar.⁷

Med fængsel indtil 3 aar⁷ straffes den, som ved vold eller trusel² søger³ at hindre en anden krigsmand⁸ fra at udføre en ham af foresatte given befaling i tjenesteanliggende, eller som medvirker hertil.

¹ D. e.: nogen af de i § 9 nr. 1-4 nævnte personer.

² Vold betegner enhver anvendelse af kræfter, hvorved øiemedet tilsigtes opnaaet og som nøder den foresatte eller overordnede enten til en sterkere kraftanvendelse for at fjerne hindringen eller til foreløbig at afstaa fra den paa tænkte handling. Det kræves ikke, at den forøvede vold skal være rettet mod en foresat eller overordnet, ikke engang at der skal være øvet vold paa person; ogsaa den, som klamrer sig fast til en gjenstand, eller som river sig løs, kaster sig ned og bliver liggende, spærrer en anden inde o. s. v., anvender vold; jfr. ogsaa Retst. 1879 side 867. — Trusel er enhver adfærd, hvorved tilføielsen af et onde stilles i udsigt, naar det blot er af den art, at en forstandig mands handlemaade kan bestemmes deraf; om dette onde er umiddelbart forestaaende eller først senere skal indtræde, om truselen er rettet ligeoverfor den foresatte eller overordnede eller ei, er ligegyldigt. — Er der øvet vold eller trusel mod vedkommende foresatte eller overordnede, kan der ikke samtidig med straf efter nærværende paragraf anvendes straf for legemsfornærmelse efter mil. str.l. § 44, jfr. den alm. str.l. § 228, 1ste led, eller for trusel efter mil. str.l. § 42, jfr. alm. str.l. § 222, men vel for legemsbeskadigelse (mil. str.l. § 44, jfr. alm. str.l. §§ 228, 2det led,

229—232) eller frihedsberøvelser af den i alm. str.l. §§ 223—226, jfr. mil. str.l. § 42 omhandlede art; herved bliver reglerne i alm. str.l. § 62 at iagttage.

³ At hensigten med anvendelsen af volden eller truselen er naaet, kræves ikke. Forsøgshandlingen i sig selv er strafbar, og regelen i alm. str.l. § 50 finder ikke anvendelse. — Hvis hensigten gaar ud paa noget andet end at formaa en foresat eller overordnet til at foretage eller undlade en tjenestehandling eller at hindre ham under en saadan eller at hindre en anden krigsmand fra at udføre en given befaling, kan der alene anvendes straf efter mil. str.l. § 42, jfr. alm. str.l. § 222 eller 227 (i tilfælde i forbindelse med straf for legemsfornærmelse, om saadan er øvet mod den foresatte eller overordnede).

⁴ Jfr. §§ 6 og 55. M. h. t. vildfarelse i denne henseende mærkes alm. str.l. § 42 og anm. 3 til mil. str.l. § 40.

⁵ Om tjenestehandlingen angaar den skyldige selv eller ei, om den er retmæssig eller ei, er ligegyldigt.

⁶ Jfr. anm. 4 til § 39.

⁷ Jfr. §§ 48 og 97 nr. 2.

⁸ Se § 4.

§ 44.¹ (Legemskrænkelser mod foresatte eller overordnede).

Den,² som mod³ en foresat eller overordnet⁴ i anledning af tjenesten eller under udførelse af militære tjenesteplichter⁵ gjør sig skyldig i nogen forbrydelse mod liv, legeme og helbred,⁶ straffes med de i den almindelige straffelov bestemte straffe, dog saa, at arrest træder istedenfor bøder, og at straffen inden de for vedkommende strafart fastsatte grænser kan forhøies med indtil en halvdel.⁷

Er forbrydelsen forsætlig og forøvet i nærvær af samlet trop eller skibsmandskab eller nogen betydelig

del deraf,⁸ straffes den skyldige med fængsel i mindst 1 aar.⁹

¹ Jfr. § 45.

² D. e.: nogen af de i § 9 nr. 1—4 nævnte personer.

³ M. h. t. vildfarelse i denne henseende mærkes alm. str.l. § 42 og anm. 3 til mil. str.l. § 40.

⁴ Jfr. §§ 6, 56 og 59.

⁵ Jfr. anm. 3 og 4 til § 39.

⁶ Jfr. den alm. str.l.s 22de kapitel (indtaget nedenfor). Den alm. str.l.s 39te kapitel om forseelser mod personer er ikke inddraget under den mil. str.l.s ramme (jfr. dog med hensyn til overskridelse af revselsesret mil.str.l. § 58).

⁷ Jfr. §§ 48 og 97 nr. 1.

⁸ Jfr. anm. 11 til § 39.

⁹ Jfr. alm. str.l. § 17, 2det led.

Alm. str.l. 22de kap. Forbrydelser mod liv, legeme og helbred.

☆ § 228. *Den, som øver vold mod en andens person eller paa anden maade fornærmer ham paa legeme,¹ eller som medvirker hertil, straffes for legemsfornærmelse med bøder² eller med fængsel indtil 6 maaneder.*

Har legemsfornærmelsen tilfølgende³ skade paa legeme eller helbred eller betydelig smerte, kan fængsel indtil 3 aar anvendes, men indtil 5 aar, hvis den har døden tilfølgende, eller skaden er betydelig.⁴

Er en legemsfornærmelse gjengjældt med en legemsfornærmelse, eller er ved en saadan en forudgaaende legemsfornærmelse eller ærekrænkelse gjengjældt,⁵ kan den lades straffri.

— — — ☆

¹ Jfr. alm. str.l. § 246 og mil. str.l. § 40.

² Jfr. mil. str.l. §§ 44 og 59.

³ Jfr. alm. str.l. § 43.

⁴ Jfr. alm. str.l. § 9.

⁵ Jfr. alm. str.l. § 250 og mil. str.l. § 48 med anm. 2.

☆ § 229. Den, som skader en anden paa legeme eller helbred eller hensætter nogen i afmagt, bevidstløshed eller lignende tilstand, eller som medvirker hertil, straffes for legemsbeskadigelse med fængsel indtil 3 aar, men indtil 6 aar, saafremt nogen sygdom eller arbejdsudygtighed, der varer over 2 uger, eller en uhelbredelig lyde, fejl eller skade er voldt, og indtil 8 aar, saafremt døden eller betydelig skade paa legeme eller helbred¹ er blevet følgen.²

— — — ☆

¹ Jfr. alm. str.l. § 9.

² Jfr. alm. str.l. § 43.

☆ § 230. De i §§ 228 og 229 bestemte straffe kan forhøies med indtil en halvdel,¹ saafremt den skyldige tidligere² er straffet for nogen forbrydelse af voldsom art.³ ☆

¹ Jfr. mil. str.l. § 29.

² Jfr. alm. str.l. § 61.

³ Jfr. mil. str.l. §§ 42—45, 49, 52, 55, 56, 59, 62 samt 101, 102, 104 og 105, smh. med alm. str.l. §§ 266 og 267.

☆ § 231. Den, som bevirker eller medvirker til, at en anden tilføies betydelig skade paa legeme eller helbred,¹ straffes for grov legemsbeskadigelse med fængsel i mindst 2 aar.² Har han handlet med overlæg, kan fængsel paa livstid anvendes, saafremt forbrydelsen har haft døden tilfølge.³ ☆

¹ Jfr. alm. str.l. § 9.

² Jfr. alm. str.l. § 17, 2det led og mil. str.l. § 29

³ Jfr. alm. str.l. § 43.

☆ § 232. Er nogen i §§ 228—231 nævnt forbrydelse forsætlig udført paa en særlig smertevoldende maade eller ved hjælp af gift eller andre stoffe, der er i høi grad farlige for sundheden, eller ved kniv eller andet særlig farligt redskab, bliver altid fængsel at idømme, og kan for forbrydelse mod § 231 fængsel paa livstid i ethvert tilfælde anvendes samt ellers straffen forhøies med indtil 3 aar. ☆

☆ § 233. Den, som forvolder en andens død, eller som medvirker dertil, straffes for drab med fængsel i mindst 6 aar.¹

Har den skyldige handlet med overlæg, eller har han forøvet drabet for at lette eller skjule en anden forbrydelse eller unddrage sig straffen for en saadan, kan fængsel paa livstid anvendes. Det samme gjælder i gjentagelsestilfælde² samt, hvor forøvrigt særdeles skjærpende omstændigheder foreligger. ☆

¹ Jfr. alm. str.l. § 17, 2det led og mil. str.l. § 29.

² Jfr. alm. str.l. § 61.

☆ § 235. Straf efter §§ 228 og 229 kommer ikke til anvendelse, naar handlingen er foretaget med nogen, som deri har samtykket.¹

Er nogen med eget samtykke dræbt eller tilføiet betydelig skade paa legeme eller helbred,² eller har nogen af medlidenhed berøvet en haabløs syg livet eller medvirket hertil, kan straffen nedsættes under det ellers bestemte lavmaal og til en mildere strafart. ☆

¹ Jfr. mil. str.l. §§ 36 og 74.

² Jfr. alm. str.l. § 9.

☆ § 236. Den, som medvirker til, at nogen berøver sig selv livet eller tilføier sig betydelig skade paa legeme eller helbred,¹ straffes som for medvirkning til drab eller grov legemsbeskadigelse, øvet mod en samtykkende.²

Straf kommer ikke til anvendelse, naar døden eller betydelig skade paa legeme eller helbred ikke er indtraadt. ☆

¹ Jfr. alm. str.l. § 9.

² Jfr. mil. str.l. §§ 36 og 74.

☆ § 237. Den, som ved uagtsomhed forvolder saadan arbejdsudygtighed, sygdom, lyde, fejl eller skade som i § 229 nævnt, straffes med bøder eller med fængsel indtil 6 maanedes.¹

— — — ☆

¹ Jfr. mil. str.l. §§ 44, 59 og 75.

☆ § 238. Den, som ved uagtsomhed forvolder betydelig skade paa legeme eller helbred,¹ straffes med bøder eller med fængsel indtil 3 aar.²

— — — ☆

¹ Jfr. alm. str.l. § 9.

² Jfr. mil. str.l. §§ 44, 59 og 75.

☆ § 239. Den, som ved uagtsomhed forvolder en andens død, straffes med fængsel indtil 3 aar eller under særdeles skjærpende omstændigheder indtil 6 aar. Under særdeles formildende omstændigheder kan bøder anvendes.¹ ☆

¹ Jfr. mil. str.l. §§ 44, 59 og 75.

☆ § 242. Den, som hensætter en anden i hjælpeløs tilstand eller medvirker hertil, straffes med fængsel indtil 3 aar.

Paa samme maade straffes den, som retsstridig forlader i hjælpeløs tilstand nogen, som staar under hans varetægt, eller som han pligter at ledsage, befordre, modtage eller paa anden maade drage omsorg for, eller lader nogen saadan person forblive i hjælpeløs tilstand, saavel som den, som ved forledelse eller tilskyndelse medvirker hertil.

Har forbrydelsen havt døden eller betydelig skade paa legeme eller helbred¹ tilfølge,² straffes den skyldige med fængsel indtil 6 aar.

— — — ☆

¹ Jfr. alm. str.l. § 9.

² Jfr. alm. str.l. § 43.

☆ § 243. Fremkaldtes ved nogen i § 242 omhandlet forbrydelse øiensynlig fare for liv eller helbred, straffes den skyldige med fængsel indtil 8 aar, men med fængsel i mindst 3 aar,¹ saafremt forbrydelsen har døden eller betydelig skade paa legeme eller helbred² tilfølge.³ ☆

¹ Jfr. alm. str.l. § 17, 2det led.

² Jfr. alm. str.l. § 9.

³ Jfr. alm. str.l. § 43.

§ 45. (Udstrækning af §§ 39, 40, 42 og 44 til handlinger, som forøves under tjenestlige forhandlinger og møder eller i uniform).

Straf efter §§ 39, 40, 42 og 44 finder ogsaa anvendelse, forsaavidt handlingen¹ er forøvet under tjenestlige forhandlinger og møder² med den skyldiges foresatte eller overordnede,³ eller naar den skyldige er iført militær dragt.⁴ For vernepligtige gjælder det her bestemte fra den tid, de har faaet fornøden undervisning om sine pligter.^{5 6}

¹ Herved menes alene handlinger, der besidder de øvrige i §§ 39, 40, 42 og 44 beskrevne kjendemerker.

² Forhandlingerne kan være skriftlige eller mundtlige. — Militære retsmøder indgaar ikke under denne bestemmelse. Til opretholdelse af orden og sømmelighed under retsforhandlingerne finder de almindelige bestemmelser om rettergangspolitiet (se mil. str.pl. § 93 jfr. borgerlige str.pl. §§ 119—120) anvendelse ogsaa paa militærpersoner.

³ Jfr. §§ 6 og 55. Se ogsaa § 59, 2det led.

⁴ Dette udtryk kan ikke forstaaes saa snevert, at vedkommende ved leiligheden skal være iført hel uniform; er handlingen forøvet i den tid, han pligter at bære uniform, vil straf for subordinationsforbrydelser ogsaa komme til anvendelse, om den skyldige under handlingens forøvelse er mere eller mindre ufuldstændig paaklædt (jfr. Indst. O. IX p. 16). Paa den anden side vil det ikke være naturligt at anvende den militære straffelov paa handlinger, som ikke egentlig krænker det militære tjenesteforhold, f. ex. hvor en underordnet sidder i uniform og skriver en ærekrænkende avisartikel om en overordnet, uden at denne artikel berører den militære tjeneste.

⁵ o: Pligter i henseende til subordination.

⁶ Med hensyn til adgangen til disciplinærbehandling se anm. 8 til § 108 og anm. 4 til § 109.

§ 46.¹ (Ulydighed mod foresats befaling).

*Krypspel
militær
925/15-*

Den,² som undlader³ at vise skyldig⁴ lydighed mod en foresats⁵ befaling⁶ i tjenesteanliggende⁷ eller retsstridig⁴ handler mod eller overskrider befalingen eller mod bedre vidende giver en foresat⁵ et usandt svar paa spørgsmaal i tjenesteanliggende,⁸ straffes med arrest eller med fængsel indtil 3 maaneder.⁹

08-239

Vedbliver den undergivne trods gjentagen befaling¹⁰ sin ulydighed, eller giver han ved ord eller adfærd sin foresatte¹¹ udtrykkelig tilkjende, at han ikke vil udføre hans befaling, straffes han med fængsel indtil 1 aar.⁹ Sker det i nærvær af samlet trop eller skibsmandskab eller nogen betydelig del deraf,¹² kan straffetiden forlænges til 2 aar.⁹

Forøves den strafbare handling¹³ under saadanne omstændigheder, at tab af menneskeliv eller betydelig skade¹⁴ maatte befrygtes at ville voldes derved, straffes den skyldige med fængsel indtil 3 aar.⁹ Voldes¹⁵ derved saadant tab eller saadan skade, kan straffetiden forlænges til 8 aar.⁹

Paa samme maade som oven bestemt straffes den, som forleder eller tilskynder en anden til saadan ulydighed.¹⁶

¹ Jfr. § 80 nr. 11.

² D. e.: nogen af de i § 9 nr. 1—4 nævnte personer.

³ Straf efter nærværende paragraf vil alene kunne anvendes paa forsætlig undladelse af skyldig lydighed. Paa grund af den i § 97 nr. 3 fastsatte skjærpede straf gaar nemlig undladelsen i krigstid over til at blive forbrydelse, og i henhold til alm. str.l. § 40 vil nærværende paragraf i krigstid alene være anvendelig paa den, som har handlet med

forsæt; det kan da ikke antages, at paragrafen i fredstid skulde kunne anvendes ogsaa paa uagtsom undladelse af at efterkomme en befaling. Dette forhold vil derfor alene kunne straffes efter § 108, 1ste led eller i tilfælde efter § 78; jfr. ogsaa militære straffelov 23 marts 1866 § 104, der gaar ud fra, at uagtsom undladelse af at efterkomme en befaling mere er at betragte som forsømmelse af tjenesteplicht end som brud paa lydighedspligten.

⁴ Jfr. § 24 med anmærkninger. Lydighedspligt skyldes — som tidligere nævnt — kun overfor rettmæssige befalinger i tjenesteanliggender. Selvom befalingen angaar et tjenesteanliggende (se anm. 7 nedenfor), maa der dog opstilles visse grænser for det omraade, hvor der kan gives befaling. Hvor det nemlig dreier sig om en militærpersons personlige retsstilling eller økonomiske forhold, maa han være berettiget til at hævde en opfatning, der afviger fra hans foresattes, uden derfor at straffes for ulydighed; selvfølgelig gjælder det her som ellers, at de foreskrevne former for den maade, hvorpaa forestillinger skal fremføres, maa iagttages. — Anvendelsen af straf for ulydighed er her som ellers afhængig af, at undladelsen er retsstridig; indtræder der nogen omstændighed, som med rette hindrer den undergivne fra at udføre befalingen, f. ex. sygdom, uovervindelige naturhindringer o. s. v., kan straf efter nærværende paragraf ikke anvendes. Undlader han i tide at melde hindringen for sin foresatte, uagtet dette var ham muligt, vil han kunne straffes efter § 108, 1ste led.

⁵ Jfr. §§ 6 og 55.

⁶ Befaling er ethvert tilkjendegivende, der ikke blot meddeler den undergivne en underretning, men som indeholder en forskrift for ham eller et paalæg om at iagttage (paase), foretage eller undlade noget. Befalingen er lige bindende, hvad enten den meddeles af den foresatte personlig eller gennem hans underordnede organer (adjutanter eller andre). — I tilfælde af strid mellem flere befalinger er den undergivne forpligtet til at befølge den senest mod-

tagne befaling, hvad enten den er udgaaet fra en lavere eller høiere foresat; det maa imidlertid bemærkes, at den undergivne pligter i alle tilfælde at gjøre den senere befalings udsteder opmærksom paa den tidligere befaling, og en senere ordre af en lavere foresat maa da udtrykkelig gjentages eller fordres adlydt, før den efterkommes, medens senere ordre af en høiere foresat bliver at befølge, medmindre han udtrykkelig tilbagekalder den (jfr. i det hele: Sinding-Larsen Subordination, respekt, disciplin, side 13 flg. og side 24 flg.) — Ved befaling sigtes her alene til specielle paabud for det enkelte tilfælde; undladelse af at efterkomme almindelige forskrifter og forholdsregler angaaende fremgangsmaaden ved tjenestens udførelse og militære pligters opfyldelse vil alene kunne straffes efter de bestemmelser, som angaar forsømmelse i tjenesten (se §§ 34 jfr. 95, 65, 66, 71, 78 jfr. 99, 83, 84 og 108).

⁷ Tjenesteanliggende er ethvert af de øiemød, hvortil den væbnede magt benyttes, ikke alene landets forsvar mod fiender og retsordenes opretholdelse, men ogsaa bistand mod eller forebyggelse af følgerne af naturbegivenheder eller andre materielle forstyrrelser, repræsentation overfor udlandet o. s. v. Ligeoverfor befalinger i andre anliggender gjælder ikke den militære lydighedspligt, jfr. krigsartikelsbrev 9 marts 1683 § 20; dog maa det erindres, at en militærperson, der tjenestgjør som oppasser hos officerer, i en vis udstrækning ogsaa pligter at udføre tjenester, der har en blandet militær og privat karakter.

⁸ Straffen for usandhed efter nærværende paragraf anvendes alene, hvor den undergivne udtrykkelig spørges. Hvor han har en særlig forpligtelse til uspurgt at afgive tjenestlige erklæringer eller meldinger, vil straffen for usandhed i denne henseende være at søge i § 67 eller betingelsesvis i § 80 nr. 8.

⁹ Jfr. §§ 48 og 97 nr. 3.

¹⁰ Det er ikke nødvendigt, at den gjentagne befaling er udgaaet fra den samme foresatte, der har givet den

første befaling; men begge befalinger maa have det samme tjenestlige formaal.

¹¹ At den udtrykkelige vægring af lydighed skal tilkjendegives umiddelbart til den befalende foresatte, er ikke ubetinget nødvendigt; den kan ogsaa være øvet ligeoverfor den foresattes stedfortræder eller overfor ordrens overbringer.

¹² Jfr. anm. 11 til § 39.

¹³ Herved sigtes saavel til de i 1ste led som til de i 2det led omhandlede former af ulydighed.

¹⁴ Det kræves ikke, at skaden gaar ud over militærvesenet; den kan ogsaa ramme private personer; jfr. derimod §§ 52, sidste led og 99, 1ste led.

¹⁵ Jfr. alm. str.l. § 43.

¹⁶ Overtrædelser af § 46, 1ste led kan efter § 108, 2det led straffes disciplinært med revselse saavel i krigstid som i fredstid. Ligeledes kan de efter § 109 søges afgjorte ved forelægsstraf; denne sidste fremgangsmaade kan ogsaa anvendes overfor de i § 46, 2det punktum omhandlede forbrydelser.

§ 47. (Ophidselse af krigsmænd til uvilje eller had).

Den,¹ som søger² at ophidse³ krigsmand⁴ til uvilje⁵ mod tjenesten⁶ eller til had⁷ mod foresatte eller overordnede,⁸ eller som medvirker hertil, straffes⁹ med arrest eller med fængsel indtil 3 aar, men indtil 4 aar, saafremt forbrydelsen er forøvet ved trykt skrift.¹⁰

¹ D. e.: nogen af de i § 9 nr. 1—4 nævnte personer.

² Forbrydelsen er fuldendt, selvom det ikke lykkes at fremkalde uvilje. Regelen i alm. str.l. § 50 finder ikke anvendelse.

³ Medens nærværende paragraf rammer en optræden, hvor hensigten blot i almindelighed er rettet paa fremkaldelse af uvilje, forudsætter § 49 og § 80 nr. 3, at hensigten

Ry 1917/722

er at opnaa en bestemt handling; her kræves det ogsaa, at den skyldige har søgt at paavirke flere krigsmænd.

⁴ Jfr. § 4.

⁵ Med udtrykket uvilje har det været meningen at tilkjendegive, at ikke ethvert privat udtryk for kritik over forpleining o. lign. eller samtale herom skal ansees rammet af straffebestemmelsen (Indst. O. IX p. 16—17).

⁶ Udtrykket tjenesten omfatter ikke alene de specielle militære tjenesteforretninger, men ogsaa det militære tjenesteforhold i almindelighed med alt, hvad deraf følger jfr. anm. 7 til § 46.

⁷ Jfr. alm. str.l. § 135.

⁸ Jfr. §§ 6 og 55.

⁹ Jfr. §§ 48 og 97 nr. 4.

¹⁰ Jfr. alm. str.l. § 10, mil. str.l. § 32.

§ 48. (Nedsættelse af straf efter §§ 38—47 paa grund af utilbørligt forhold af foresatte eller overordnede).

Har den foresatte eller overordnede¹ ved utilbørligt forhold givet anledning til nogen i §§ 38—47 omhandlet strafbar handling,² kan straffen nedsættes under det for handlingen bestemte lavmaal og til en mildere strafart³ og, hvor den bestaar i arrest, under særdeles formildende omstændigheder endog helt bortfalde.⁴

Har den foresattes eller overordnedes utilbørlige forhold bestaaet i mishandling eller nedværdigende behandling af den skyldige, maa fængsel paa livstid ikke anvendes og straffen ikke overstige tredjedelen af høieste straf, naar denne er tidsbestemt frihedsstraf.²

¹ Straffenedsættelse efter denne paragraf finder alene anvendelse, hvor det er den ved forbrydelsen fornærmede,

som selv har givet anledning til den strafbare handling; skyldes forbrydelsen utilbørligt forhold af andre foresatte eller overordnede, vil straffen efter omstændighederne kunne nedsættes ifølge alm. str.l. §§ 56 og 58.

² Jfr. alm. str.l. §§ 250 og 228, 3dje led. som ligeoverfor undergivne og underordnede maa anvendes med den begrænsning, der flyder af nærværende paragraf, som indeholder regelen for et særligt forhold.

³ Jfr. anm. 1 til § 12.

⁴ Jfr. § 74, 2det punktum.

§ 49. (Opvigleri).

Den,¹ som søger² at ophidse³ krigsmænd⁴ til i fællesskab retsstridig

a. at øve vold⁵ mod en foresat eller overordnet,⁶ eller

b. at tvinge en saadan til at foretage eller undlade en tjenestehandling, eller

c. at negte⁷ lydighed mod en foresats⁶ befaling i tjenesteanliggende,

eller som medvirker hertil, straffes⁸ for opvigleri med fængsel indtil 6 aar.⁹

Rgt 1901/1220

¹ D. e.: nogen af de i § 9 nr. 1—4 nævnte personer. M. h. t. fiendtlige parlamentsrøer og deres ledsagere mærkes § 92, 1ste led.

² Opvigleri er en forsøgshandling, der straffes som fuldendt forbrydelse, selvom forsøget ikke lykkes. Regelen i alm. str.l. § 50 finder saaledes ikke anvendelse. Lykkes derimod forsøget, kan det enten resultere i et mytteri (§ 50) eller i et oprør (§ 52); i første fald vil opvigleren alene blive at straffe efter § 49; leder derimod opvigleriet til oprør, vil han blive at straffe efter § 52 som anstifter; derimod kan der ikke blive tale om i de nævnte tilfælde at straffe baade efter § 49 og §§ 50 eller 52. — Er hensigten forrædersk, anvendes i krigstid straf efter § 80 nr. 3.

³ Jfr. anm. 3 til § 47.

⁴ Jfr. § 4. Det maa være tilstrækkeligt, at opfordringen rettes til to krigsmænd, selvom den ikke sker samtidig, naar blot selve insubordinationen skal øves i fællesskab.

⁵ Jfr. anm. 2 til § 43. Det er ikke nødvendigt, at voldsøvelsen sker i tjenesten eller i anledning af denne.

⁶ Jfr. §§ 6 og 55.

⁷ Udtrykket «negte» lydighed betegner det forsætlige brud paa lydighedspligten, jfr. § 46, 1ste led med anm. 3.

⁸ Jfr. § 32.

⁹ Jfr. § 97 nr. 5.

§ 50. (Mytteri).

Aftaler¹ flere krigsmænd² at ville i fællesskab øve saadan vold, tvang eller ulydighed som i § 49 omhandlet,³ straffes de for mytteri med fængsel indtil 4 aar,⁴ men med fængsel indtil 6 maaneder, hvis de alle⁵ opgiver den strafbare plan, før nogen militær myndighed er kommen til kundskab om samme; under særdeles formildende omstændigheder kan i saa fald straf helt bortfalde.

¹ Udtrykket aftale forudsætter, at der foreligger en endelig beslutning om udførelse af en bestemt handling, der kan betegnes som vold, tvang eller ulydighed; raadslagning eller almindelige, ubestemte bestræbelser gaar ikke ind under denne straffebestemmelse. Paa den anden side kan der heller ikke kræves fuldstændig enighed om detaillerne ved planens udførelse. — Forbrydelsen er fuldendt med aftalen, og regelen i alm. str.l. § 50 finder derfor ikke anvendelse. Jfr. forøvrigt anm. 7 i. f. til § 52.

² Se § 4, jfr. anm. 1 til § 97, hvorefter i krigstid ogsaa andre end krigsmænd kan straffes for mytteri efter nærværende paragraf. Flere : to eller flere.

³ Jfr. § 55.

⁴ Jfr. § 97 nr. 5.

⁵ Den enkelte skyldige, der saaledes opgiver den straffbare plan, vil kunne vente nedsættelse i straffen med hjemmel af alm. str.l. § 59 jfr. § 58.

§ 51.¹ (Undladelse af at hindre mytteri eller voldsforbrydelser).

Med heste eller fængsel indtil 2 aar straffes den krigsmand,² som undlader³ gennem betimelig anmeldelse for vedkommende myndighed eller paa anden maade at søge afverget et mytteri⁴ eller en forbrydelse mod §§ 42 eller 44 af nogen i den almindelige straffelovs §§ 223, 2det led, 225, 231, 233 eller 243 omhandlet slags eller sammes følger, uagtet han til en tid, da forbrydelsen eller dens følger endnu kunde forebygges,⁵ har erholdt paalidelig kundskab⁶ om, at den er igjære⁷ eller er forøvet.

Dog er han straffri, dersom det ikke kommer til udførelse af planen eller til strafbart forsøg⁸ eller anmeldelsen ikke kunde ske uden at udsætte nogen af hans nærmeste⁹ for tiltale eller fare for liv, helbred eller velfærd.¹⁰

¹ Jfr. §§ 93 og 97 nr. 6 samt alm. str.l. § 139.

² Jfr. § 4. Med hensyn til befalingsmænd mærkes § 65 med anm. 2. — Personer, som selv er deltagere i mytteriet eller den planlagte subordinationsforbrydelse, vil selvfølgelig ikke kunne straffes efter nærværende paragraf. — Jfr. anm. 1 til § 97, hvorefter i krigstid ogsaa andre end krigsmænd kan straffes for undladt anmeldelse i overensstemmelse med nærværende paragraf.

³ Undladelsen er alene strafbar, hvor den er forsætlig, jfr. alm. str.l. § 40.

⁴ Jfr. § 50.

⁵ Er forbrydelsen fuldendt, og lader dens følger sig heller ikke forebygge, gjælder ingen anmeldelsespligt.

⁶ Formodninger eller rygter medfører altsaa ingen anmeldelsespligt; paa den anden side kan der heller ikke kræves absolut vished om forbrydelsen, men alene en efter almindelig opfatning overveiende sandsynlighed.

⁷ Herved sigtes ikke alene til saadanne forberedelser, der i sig selv er strafbare enten som forsøgshandlinger (jfr. alm. str.l. §§ 49—51) eller som specielt delikt (jfr. mil. str.l. §§ 47 og 49), men ogsaa til andre rent forberedende eller foreløbige samtaler eller foranstaltninger.

⁸ Jfr. alm. str.l. §§ 49 og 50.

⁹ Jfr. alm. str.l. § 5.

¹⁰ At anmeldelsen er forbundet med personlig fare for den anmeldelsespligtige selv, kommer ikke i betragtning, se § 26.

§ 52. (Oprør).

18/11/1913-2
⁺ Søger¹ flere krigsmænd² i fællesskab retsstridig
 a. at øve vold³ mod en foresat eller overordnet,⁴ eller
 b. at tvinge en saadan til at foretage eller undlade en tjenestehandling, eller
 c. at negte⁵ lydighed mod en foresats⁴ befaling i tjenesteanliggende,

bliver de deri skyldige at straffe for oprør, unstiftere og hovedmænd⁶ saavel som de, der øver vold⁷ mod foresatte eller overordnede, med fængsel i mindst 3 aar⁸ og de øvrige medvirkende med fængsel fra 6 maaneder til 6 aar.⁹

Voldes¹⁰ ved oprøret tab af menneskeliv eller betydelig skade for krigsvæsenet, eller foregaar forbrydelsen i havsnød, eller medfører den fare for

skibets sikkerhed, kan straffen for anstiftere og hovedmænd⁶ forlænges til fængsel paa livstid og for de øvrige medvirkende til fængsel indtil 12 aar.

¹ «Et oprør kan være forberedt ved et mytteri og manifestere sig som iværksættelse eller forsøg paa iværksættelse af den ved mytteriet aftalte plan. Men en saadan forudgaaet aftale hører ikke nødvendig med til forbrydelsens begreb. Har flere krigsmænd, der er komne sammen i hvilket som helst andet øiemed, i fællesskab søgt at øve saadan vold eller tvang, som i lovtexten nævnt, eller at undlade at vise skyldig lydighed, er det ligeegyldigt (undtagen for straffeudmaalingen), om det er skeet ifølge forudgaaet aftale eller efter en pludselig indskydelse. Det er tilstrækkeligt, at de ved sin adfærd lægger for dagen, at det er deres bevidste hensigt i fællesskab at forøve eller deltage i forøvelsen af nogen i paragrafen nævnt forbrydelse, og at de er ifærd med foretagelsen af en handling, hvorved udførelsen tilsigtes paabegyndt» (Kommissionsudk.s motiver p. 84—85). — Forbrydelsen er fuldendt med selve forsøget, hvorfor den alm. str.l. § 50 ikke finder anvendelse. Derimod indtræder straffenedsættelse efter mil. str.l. § 53 for den, som itide vender tilbage til lydighed.

² Jfr. § 4. Ligeoverfor oprør af andre end krigsmænd vil den alm. str.l. §§ 136 eller 312 være at anvende, jfr. imidlertid anm. 1 til § 97, hvorefter i krigstid ogsaa andre end krigsmænd kan straffes for oprør efter nærværende paragraf. — Flere 3: to eller flere.

³ Jfr. anm. 2 til § 43 og anm. 5 til § 49.

⁴ Jfr. §§ 6 og 55.

⁵ Jfr. anm. 7 til § 49.

⁶ Jfr. § 54.

⁷ Herunder indgaar vold af den i den alm. str.l. § 228. 1ste led omhandlede art; og straf efter denne paragraf (jfr. mil. str.l. § 44) bliver ikke at anvende ved siden af § 52. Hvis der derimod er forøvet nogen grovere legemsforvær-

melse mod den foresatte eller overordnede, vil straf herfor (mil. str.l. § 44) blive at anvende ved siden af § 52 under iagttagelse af bestemmelsen i alm. str.l. § 62. — Jfr. ogsaa anm. 2 til § 49 samt § 50. Den sidste paragraf, der omhandler en særlig art forberedende handlinger, bliver at anvende ved siden af § 52 under iagttagelse af alm. str.l. § 62 (jfr. Kommissionsudk.s motiver p. 86).

⁸ Jfr. alm. str.l. § 17, 2det led.

⁹ Jfr. § 97 nr. 7.

¹⁰ Jfr. alm. str.l. § 43.

§ 53. (Straffenedsættelse for oprørere, som itide vender tilbage til lydighed).

For de deltagere¹ i oprør, som vender tilbage til lydighed,² førend det er kommet til forøvelse af vold eller tvang mod den foresatte eller overordnede,³ nedsættes straffen, forsaavidt de ikke er anstiftere eller hovedmænd, til fængsel indtil 2 aar. For anstiftere og hovedmænd⁴ nedsættes den til fængsel indtil 5 aar, saafremt alle deltagere vender tilbage til lydighed,² inden det er kommet til saadan forøvelse af vold eller tvang.

¹ Ved «deltagere» forstaaes her kun de, der har taget personlig del i oprøret. Den, der er medskyldig som deltager i eller anstifter af et forudgaaet mytteri uden at komme til at deltage i selve oprøret, gaar ikke ind under nærværende paragraf (jfr. Kommissionsudk.s motiver p. 86).

² At denne tilbagevenden skal være skeet af egen drift, er ikke nødvendigt. Straffenedsættelsen indtræder ogsaa, naar vedkommende har vendt tilbage til lydighed efter foresattes eller overordnedes befaling, eller efterat der er truet med magt, naar det blot ikke er kommet saa vidt, at der virkelig er anvendt tvangsforholdsregler for at stanse oprøret (jfr. § 54 nr. 4).

³ Jfr. § 6. At der er øvet vold mod andre end foresatte og overordnede eller mod gjenstande, er ikke til hinder for straffenedsættelsen.

⁴ Jfr. § 54.

§ 54. (Hovedmænd i oprør).

Som hovedmænd i oprør ansees

1. den, der optræder som ansfører for deltagerne;¹
2. den blandt oprørerne, der indehar den højeste grad eller ældst anciennitet;²
3. den, der beforder³ oprøret ved misbrug⁴ af militære signaler;
4. den, der udtrykkelig ved ord eller handling⁵ negter at efterkomme den foresattes opfordring til ham personlig om at vise lydighed.

¹ Jfr. anm. 1 til § 53.

² Jfr. anm. 3 til § 6 og anm. 6 til § 28.

³ Udtrykket «beforder» forudsætter, at oprøret allerede er i gang; misbruges militære signaler til at sætte et oprør i gang, vil vedkommende kunne straffes som anstifter.

⁴ Misbrug o: benyttelse i retsstridig hensigt, uanseen om det sker af vedkommende signalist eller af nogen af deltagerne i oprøret.

⁵ Jfr. alm. str.l. § 4.

§ 55. (Forbrydelser mod militær vagt).

Den,¹ som gjør sig skyldig i nogen i §§ 39—47, 49, 50 eller 52 nævnt strafbar handling mod² en militær vagt³ under udførelsen af dens tjeneste,⁴ straffes paa samme maade, som om handlingen var forøvet mod en foresat.⁵

¹ Paragrafens personlige virkekræds maa være den samme som efter de opregnede straffebestemmelser; følge-

lig vil i fredstid alene krigsmænd kunne straffes for mytteri (§ 50) eller oprør (§ 52) mod en militær vagt.

² Jfr. § 62 om forbrydelser af vagter.

³ Se § 7 med anm.

⁴ Jfr. anm. 3 til § 39. Handlinger, som blot er foranledigede ved den militære vagttjeneste, falder ikke ind under nærværende paragraf.

⁵ Heri ligger, at ogsaa den i § 48 omhandlede nedsættelse i straffen under de angivne betingelser finder anvendelse.

6te kapitel.

Misbrug af myndighed.¹

¹ Jfr. ved dette kapitel subordinationsanordning 27 april 1792 kap. II, landtjenestereglement for marinen 6 marts 1889 kap. 4 (jfr. res. 3 mai 1902) og sjøtjenestereglement 15 november 1897 kap. 4. — Som det af de enkelte paragrafer vil sees, handler kapitlet kun om misbrug af myndighed mod undergivne eller underordnede. Om misbrug af myndighed i andre forhold se kap. 7, navnlig § 76.

§ 56. (Ulovlig tvang og reglementsstridig behandling).

Den,¹ som ved² at misbruge³ sin myndighed eller ved uretmæssig at tillage sig saadan⁴ retsstridig⁵ søger⁶ at formaa en undergivent eller underordnet⁷ til at gjøre, taale eller unnlade noget, straffes med arrest eller med fængsel indtil 2 aar, men i gjentagelsestilfælde⁸ indtil 4 aar. Har den skyldige søgt at formaa den undergivent eller underordnede til at forøve en strafbar handling,⁹ kan fængsel indtil 6 aar anvendes.

Den,¹ som gjør sig skyldig i¹⁰ anden mod reglementer eller forholdsordrer stridende behandling af

undergivne eller underordnede,¹ straffes med arrest eller med fængsel indtil 3 maaneder.¹¹

¹ Denne paragraf er anvendelig paa alle i § 9 nr. 1—4 nævnte personer, forsaavidt der er tillagt dem militær myndighed (som foresat eller vagt) eller de selv tiltager sig saadan. — Se ogsaa § 62.

² Den militære myndighed maa have været midlet, hvorigjennem oiemedet er opnaaet, hvad enten det nu er skeet ligefrem gjennem en befaling eller gjennem det moralske tryk, som er udøvet gjennem aabenbar eller fordækt paaberaabelse af den militære stilling eller de magtmidler, denne medfører (f. ex. hvor en officer anmoder vagen om at undlade at give rapport om for sen tilbagekomst efter permission).

³ Misbrug af myndigheden α : benyttelse i retsstridig hensigt, jfr. anm. 5.

⁴ Heri ligger en særskilt forbrydelse, hvorfor straf efter alm. str.l. § 129 tillige kommer til anvendelse under iagttagelse af alm. str.l. § 62.

⁵ Retsstridig er enhver benyttelse af den militære myndighed, som strider mod de militære pligtforskrifter, eller som overhovedet ikke har militære tjenesteanliggender til formaal. Særlig vil det være retsstridigt at søge fremmet private formaal, f. ex. at opnaa laan, gaver o. s. v. Selvfølgelig foreligger intet misbrug, naar vedkommende foresatte har ret til at forlange tjenester af privat art, og kravet ikke gaar videre end efter reglement eller sædvane tilladt (f. ex. overfor oppassere).

⁶ Forbrydelsen er fuldendt med forsøget, og regelen i alm. str.l. § 50 finder saaledes ikke anvendelse.

⁷ Se § 6. — Om misbrug af den militære stilling overfor andre end undergivne eller underordnede se § 76.

⁸ Se alm. str.l. § 61 med anm., jfr. ogsaa anm. 1 til alm. str.l. § 3.

⁹ Ved strafbar handling sigtes baade til almindelige og militære forbrydelser og forseelser, derunder vistnok ogsaa disciplinærforseelser (jfr. § 2). Forudsætningen er, at det er en bestemt handling, hvortil vedkommende er forledet, og at det ikke er en opfordring af rent almindelig art. Om vedkommende har forøvet den strafbare handling eller ei, er med hensyn til anvendelsen af nærværende paragraf ligegyldigt; hvis han virkelig har forøvet den strafbare handling, vil den foresatte eller overordnede tillige kunne straffes som medskyldig i denne; med hensyn til den undergivne selv mærkes § 24.

¹⁰ Her sigtes kun til forsættlige handlinger (jfr. alm. str.l. § 40). Uagtsomhed vil være at straffe disciplinært efter § 108, 1ste led. Se ogsaa § 73.

¹¹ Jfr. § 98.

§ 57. (Retsstridig behandling af ansøgninger, forestillinger, besværinger og klager).

Den,¹ som retsstridig² søger³ at afholde en undergiven eller underordnet⁴ fra at fremkomme med eller fastholde en ansøgning, forestilling, besværing eller klage,⁵ eller som ved modtagelsen af nogen saadan unddrager sig fra at foretage, hvad der i den anledning paaligger ham,⁶ straffes med arrest eller med fængsel indtil 2 aar.

¹ Denne paragraf finder anvendelse paa alle i § 9 nr. 1—4 nævnte personer, forsaavidt de er beføiede til at modtage forestillinger etc.

² Retsstridig vil behandlingen være, naar vedkommende søger at paavirke ansøgeren o. s. v. ved utilladte midler eller under urigtige foregiver. Derimod vil ikke raad eller velvillige forestillinger kunne rammes af nærværende paragraf.

³ Forbrydelsen er fuldendt med selve forsøget, og regelen i alm. str.l. § 50 finder saaledes ikke anvendelse. Under nærværende paragraf gaar kun forsætlige handlinger (jfr. alm. str.l. § 40); uagtsomhed med hensyn til ansøgnings o. s. v. viderebehandling vil være at straffe disciplinært efter § 108, 1ste led.

⁴ Jfr. § 6.

⁵ Se anm. 8 og 9 til § 41.

⁶ Er ansøgningen o. s. v. indleveret til urette person, vil denne ikke kunne straffes efter nærværende paragraf, om han lader den ligge.

§ 58. (Retsstridig udøvelse af disciplinærmyndighed).

Den, som uberettiget udøver disciplinærmyndighed, eller som overskrider sin disciplinærmyndighed, straffes med arrest eller med fængsel indtil 5 aar.¹

¹ Jfr. kap. 12 og anm. 5 til § 65. — Straf efter nærværende paragraf kan alene anvendes, naar handlingen er forsætlig (jfr. alm. str.l. § 40). Har vedkommende svævet i vildfarelse, eller har han forøvrigt handlet af uagtsomhed, kan han alene straffes disciplinært efter § 108, 1ste led. — Forbrydelsen er fuldendt med selve ilægelsen af den uretmæssige disciplinærstraf, uden at denne ogsaa behøver at være fuldbyrdet. — Under «uberettiget» udøvelse af disciplinærmyndighed indbefattes ogsaa det tilfælde, at der anvendes disciplinærstraf, skjønt der i virkeligheden ikke var tilstrækkelig reel grund dertil (jfr. Indst. O. IX p. 17). Tilsidesættelse af de for disciplinærmyndighedens udøvelse givne forskrifter vil alene kunne straffes efter § 108, 1ste led. — Retsstridig indflydelse paa retspleien vil alene være at straffe som borgerlig forbrydelse efter alm. str.l. §§ 115—119, jfr. ogsaa samme lovs §§ 308 nr. 1, 386 og 420 (se de indledende bemærkninger til kap. 7). — Om undladelse af pligtmæssig at anvende sin disciplinærmyndighed se § 65.

§ 59. (Ærekrænkelser og legemskrænkelser mod undergivne og underordnede).¹

Den,¹ som mod² en undergivent eller underordnet³ i anledning af tjenesten eller under udførelse af militære tjenesteplichter⁴ gjør sig skyldig i nogen ærekrænkelse⁵ eller forbrydelse mod liv, legeme eller helbred, straffes med de i den almindelige straffelov bestemte straffe,⁶ dog saa, at arrest træder istedenfor bøder, og at der for de i §§ 228, 1ste led, 246 og 247 omhandlede forbrydelser kan anvendes fængsel indtil 1 aar.

Denne bestemmelse kommer ogsaa til anvendelse, forsaaavidt handlingen er forøvet under tjenestlige forhandlinger og møder med den skyldiges undergivne eller underordnede, eller naar den skyldige er iført militær dragt.⁷

¹ D. e.: nogen af de i § 9 nr. 1—4 nævnte personer. Se ogsaa § 62.

² Jfr. anm. 3 til §§ 40 og 44.

³ Se § 6.

⁴ Se anm. 3 og 4 til § 39.

⁵ Se § 32 om betingelserne for, at en ærekrænkelse i trykt skrift skal ansees som militær forbrydelse.

⁶ Vedkommende straffebestemmelser er indtagne foran i tilknytning til mil. str.l. §§ 40 og 44. Med hensyn til ærekrænkelser mærkes mil. str.l. § 12, 2 e.

⁷ Jfr. § 45 med anm.

§ 60. (Falsk anklage mod undergivne eller underordnede).

Den, som ved falsk anklage¹ til militær myndighed mod nogen undergivent eller underordnet² forgaar sig paa saadan maade som i den almindelige straffe-

lovs §§ 168—171³ omhandlet, straffes med de der bestemte straffe, dog saa, at arrest træder istedenfor bøder.⁴

¹ Jfr. § 41, 1ste led med anm. 1, 2, 3, 5 og 6.

² Jfr. § 6.

³ Disse bestemmelser er indtagne foran i tilknytning til mil. str.l. § 41.

⁴ Til § 41, 2det led findes ingen direkte tilsvarende bestemmelse for foresatte eller overordnede. Hvis en saadan udenfor de i nærværende paragraf omhandlede tilfælde skulde indgive nogen ubeføiet klage over undergivne eller underordnede i anledning af tjenesteforhold, vilde forholdet efter omstændighederne være at straffe efter §§ 61, 56, 2det led eller 108, 1ste led.

§ 61.¹ (Foresattes eller overordnedes medvirkning til misbrug af myndighed).

En foresat eller overordnet,² som forleder eller tilskynder nogen ham i tjenesten undergIVEN befalingsmand³ til at forøve nogen i dette kapitel omhandlet forbrydelse eller forseelse eller bistaar ham dermed eller vidende lader ham forøve den, eller som misbruger sin stilling til at tilskynde⁴ en anden befalingsmand² til at forøve en saadan eller til at bistaar ham dermed, straffes efter de samme straffebud som denne, dog saa, at straffen inden de for vedkommende strafart fastsatte grænser kan forhøies med indtil en halvdel.⁵

Straffen kommer til anvendelse uden hensyn til, om den anden person paa grund af god tro eller af andre grunde ikke er strafskyldig.

¹ Jfr. alm. str.l. §§ 58 og 125.

² Se § 6.

³ Se anm. 2 til § 6.

⁴ At den anden befalingsmand netop paa grund af den overordnede stilling skal være foranlediget til den strafbare handling, er ikke nødvendigt, jfr. derimod anm. 2 til § 56.

⁵ Jfr. § 28, som her ikke kommer til anvendelse.

§ 62. (Militære vagters misbrug af myndighed).

En militær vagt,¹ som forøver nogen i §§ 56 eller 59 omhändertaget strafbar handling,² straffes, som om en foresat havde forøvet handlingen.

Forøves den mod nogen, som udenfor³ vagttjenesten er vaktens foresatte, kan straffen forhøies med indtil en halvdel.

¹ Jfr. §§ 7 og 55.

² Den strafbare handling kan være forøvet saavel mod civile som mod militære personer. Hvad angaar forholdet til civile personer, bemærkes imidlertid, at disse neppe vil kunne ansees som undergivne en militær vagts myndighed, uden forsaavidt denne har almindelig politimyndighed (mil. str.pl. § 251, jfr. ogsaa landtjenestereglement for marinen 10 december 1896 §§ 6, nr. 4, 36, nr. 1 og 44, nr. 3). Med hensyn til militære personer gjælder den grundsætning, at vaktens myndighed strækker sig til alle, selv om de er overordnede, naar de ikke er vaktens specielle foresatte.

³ Forøver vagten handlingen mod nogen, som i vagttjenesten eller med hensyn til denne er vaktens foresatte, kommer bestemmelserne i 5te kapitel til anvendelse.

7de kapitel.

Forbrydelser og forseelser med hensyn til særegne tjenesteplichter og den militære orden.

Nærværende kapitel svarer for en væsentlig del til den alm. str.l.s 11te og 33te kapitel, idet de der givne straffe-

bestemmelser med hensyn til forbrydelser og forseelser i den offentlige tjeneste er udvidede til krigsmænd i det hele eller til andre under militær jurisdiktion hørende personer, paa samme tid som straffene tildels er skjærpede af hensyn til det særegne militære forhold; se saaledes §§ 63, 68, 69, 70, 76, 77 og 78, smb. med alm. str.l. §§ 112, 113, 120, 121, 122, 123, 324 og 325. Overensstemmende med det grundsynspunkt, hvorpaa den mil. str.l. hviler, er imidlertid omfanget af de tjenesteforbrydelser, som er inddragne under militær jurisdiktion, i sterk grad begrænset, og navnlig bør det bemærkes, at de handlinger, der kan betegnes som krænkelser af retspleien (alm. str.l. §§ 110, 114—119), ikke betragtes som militære forbrydelser; disse forhold vil derfor for militære eller civilmilitære embeds- og bestillingsmænds vedkommende alene kunne straffes efter alm. str.l.; dog maa det erindres, at mil. str.l. indeholder særbestemmelser med hensyn til den militære disciplinærmyndighed, se §§ 58 og 65, af hvilke den sidste tillige har et særligt straffebud for undladelse af at anmelde undergivnes strafbare handlinger; i denne forbindelse kan det ogsaa bemærkes, at mil. str.l. § 66 inden sit omraade udelukker anvendelsen af alm. str.l. § 119. — Seet i forhold til den ældre militære straffelov 23 marts 1866 vil det springe i øinene, at den nye lov ikke indeholder nogen bestemmelse, svarende til hin lovs § 56, hvorefter almindelige forbrydelser og forseelser betragtedes som militære forbrydelser og forseelser, ifald de forøvedes af militærpersoner og angik militære ting eller indeholdt brud paa militære pligter. Kun de tjenesteovertrædelser, som særlig findes omhandlede i mil. str.l., er nu at anse som militære forbrydelser eller forseelser (§ 2, 1ste led). Ligeledes vil det sees, at der i den nye mil. str.l. ikke findes bestemmelser om formuesforbrydelser med hensyn til militære ting, uden forsaavidt som der i krigstid vil kunne blive anvendelse for § 104. I fredstid vil saadanne forbrydelser alene kunne straffes

efter alm. str.l. Imidlertid maa det herved tages i betragtning, at. forsaa vidt der i den forøvede formuesforbrydelse tillige ligger en forseelse mod militær tugt og orden, vil dette særlige forhold kunne straffes disciplinært efter § 108, 1ste led.

§ 63. (Modtagelse af bestikkelse).

Krigsmand,¹ som forbyder sig paa saadan maade som i den almindelige straffelovs §§ 112 og 113 omhandlet,² eller som medvirker hertil, straffes saaledes som der bestemt, dog saa, at arrest træder istedenfor bøder.

¹ Se § 4.

² Som eksempel paa tilfælde, der vil rammes af bestemmelsen, nævner kommissionsudk.s motiver, at menige soldater, udstillede som sikkerhedsvagt, for at gjøre sin pligt kræver eller modtager betaling af den, hvis person eller eiendom skal beskyttes.

Alm. str.l. §§ 112 og 113.

☆ § 112. *En offentlig tjenestemand, som for udførelse eller undladelse af en tjenestehandling for sig eller andre enten kræver nogen uberettiget fordel eller modtager nogen saadan eller løfte derom, vidende om,¹ at den gives eller tilsiges for at øve indstyldelse paa hans optræden i tjenesteanliggende, straffes med bøder,² tjenestens tab eller med fængsel indtil 6 maaneder. ☆*

☆ § 113. *Var i det i § 112 omhandlede tilfælde den handling eller undladelse, hvorfor fordelen blev modtaget eller tilsagt, en pligtstridig, eller har tjenestemanden vægret sig ved at foretage en tjenestehandling for derved at tilvinge sig eller andre en saadan fordel, straffes han med fængsel indtil 5 aar.*

Paa samme maade straffes den, som modtager nogen fordel, vidende om, at den ydes ham for at have foretaget en pligtstridig tjenestehandling. ☆

¹ Jfr. mil. str.l. § 64.² Jfr. mil. str.l. § 63.

§ 64. (Modtagelse af gave eller fordel af undergivne eller underordnede eller af leverandører).

Krigsmand,¹ som i anledning af tjenesten² modtager³ nogen gave eller fordel af undergivne eller underordnede⁴ uden deres fælles foresattes udtrykkelige eller stiltiende samtykke, eller som modtager³ nogen gave eller uberettiget⁵ fordel af den, hvis ydelser⁶ til krigsmagten han har eller i det sidst forløbne aar har haft befatning med, straffes med arrest, men i gjentagelsestilfælde⁷ med arrest eller tjenestens tab.⁸

¹ Se § 4.² Se anm. 3 til § 39.

³ Modtagelsen behøver ikke at finde sted af vedkommende krigsmand personlig, naar blot denne trods fuldt kjendskab til forholdet ikke bringer gaven tilbage. — Handlingen kan alene straffes efter nærværende paragraf, naar den er forsætlig (se alm. str.l. § 40). I de militære reglementsforskrifter findes der i enkelte anvendelser videregaaende forbud mod at modtage gave. Overtrædelse heraf vil alene kunne straffes disciplinært efter § 108, 1ste led.

⁴ Se § 6.

⁵ Uberettiget er her enhver fordel, der ikke har særlig hjemmel i lov eller reglement.

⁶ Herunder gaar ogsaa ind forholdet til udredere (jfr. lov om armeens udrederkvarterer 6 juni 1891). — Med hensyn til fremgangsmaaden ved bortsættelse af leverancer og arbejder for statens regning se de ved kgl. res. 16 december 1899 givne forskrifter, jfr. cirk. 7 marts og 14 marts 1901.

¹ Se alm. str.l. § 61 med anm., jfr. ogsaa anm. 1 til alm. str.l. § 3.

² Sager angaaende denne paragraf kan i alle tilfælde afgjøres ved forelægsstraf, se § 109.

§ 65. (Undladelse af at anmelde eller revse undergivnes strafbare handlinger).

Krigsmand,¹ som pligtstridig² undlader at anmelde sine undergivnes³ strafbare handlinger⁴ eller at udøve sin disciplinærmyndighed,⁵ straffes med arrest eller med fængsel indtil 3 aar, men med arrest eller med hefte indtil 3 maaneder, saafremt undladelser er skeet af uagtsomhed.

¹ Se § 4; paragrafen finder alene anvendelse paa krigsmænd, der er foresatte (jfr. § 6).

² Efter mil. str.pl. § 134 har befalingsmænd en almindelig pligt til at anmelde undergivnes strafbare handlinger, der hører under militær straffemyndighed. En særlig pligt til anmeldelse følger af mil. str.l. §§ 51, 93 og 97 nr. 6 samt alm. str.l. § 139. Forsaavidt betingelserne for straf efter disse bestemmelser foreligger, vil de maatte anvendes ved siden af nærværende paragraf under iagttagelse af regelen i den alm. str.l. § 62.

³ Se § 6.

⁴ Herunder gaar ogsaa borgerlige forbrydelser og forseelser, men kun forsaauidt de hører under militær straffemyndighed (mil. str.pl. § 7, jfr. § 134), idet befalingsmænd kun i denne udstrækning i sin egenskab som saadanne er pligtige til at anmelde sine undergivnes borgerlige forbrydelser eller forseelser.

⁵ Udtrykket disciplinærmyndighed omfatter saavel revselsesmyndigheden (§ 108) som forelægsmyndigheden (§ 109); jfr. forøvrigt om myndighedens udøvelse kap. 12 og 13. — Det er kun den forsætlige eller uagtsomme (jfr. alm. str.l. § 40, sidste led) pligtstridige undladelse af at udøve

disciplinærmyndighed, som er strafbar; tror vedkommende befalingsmand efter stedfunden overveielse at handle konduitemæssig ved at undlade at straffe en forseelse, vil han ikke kunne ilægges straf efter nærværende paragraf (jfr. den mil. str.pl. § 66, 3).

§ 66. (Befrielse af fanger og undladelse af paagribelse).

Krigsmand,¹ som bevirker eller medvirker til, at en fange, der staar under militær bevogtning,² undviger,³ eller som undlader at udføre en paagribelse,⁴ der paaligger ham ifølge tjenestepligt eller særlig befaling, straffes med hefte eller fængsel indtil 5 aar, men, hvis det er skeet af uagtsomhed, med arrest eller med hefte indtil 6 maaneder.

¹ Se § 4. Med hensyn til befrielse af fanger ved andre end krigsmænd se alm. str.l. §§ 119, 131, 132 og 346, 2det led samt mil. str.l. §§ 80 nr. 14 og 82. Med hensyn til undladelse af at udføre paagribelse mærkes alm. str.l. §§ 118 og 119. Selvbefrielse vil for militærpersoner kunne være strafbar efter §§ 34 eller 35 jfr. 95 og 96; for krigsfangers vedkommende mærkes § 90 og anm. 2 i. f.

² Det er ligegyldigt, om fangen er en civil eller militær person, om han er anbragt i et eget lokale eller ei, om han er paagreben paa grund af strafbare handlinger eller blot af militære sikkerhedshensyn. Med hensyn til krigsfanger (se anm. 7 til § 9) kommer § 82 eller i tilfælde § 80 nr. 14 til anvendelse, uanseet om de staar under militær bevogtning eller ei (jfr. § 90).

³ Forbrydelsen er fuldendt, saasnart fangen helt er undsluppen den militære bevogtning, om end kun for et øieblik; at han gribes igjen eller selv fremstiller sig, har i denne henseende ingen betydning.

⁴ Jfr. mil. str.pl. §§ 113—130.

§ 67. (Urigtige tjenestlige attester, meddelelser eller erklæringer).

Den,¹ som afgiver² urigtige³ tjenestlige⁴ attester,⁵ meddelelser⁶ eller erklæringer, eller som medvirker hertil, straffes med arrest eller med fængsel indtil 3 aar.

Hvor feilen er uvæsentlig og ingen skade tilsiglet eller voldt, kan bøder anvendes og under særdeles formildende omstændigheder straf helt bortfalde.⁷

¹ D. e.: nogen af de i § 9 nr. 1—4 nævnte personer.

² Straf efter § 67 kan alene anvendes, hvor vedkommende har handlet forsætlig og med bevidsthed om attestens urigtighed (alm. str.l. § 40). Har han handlet i uagtsomhed eller blot overtraadt de reglementariske formalbestemmelser, vil han kunne straffes disciplinært efter § 108, 1ste led; i krigstid vil dog efter omstændighederne § 83 kunne finde anvendelse paa saadanne handlinger. — Er hensigten forrædersk, finder i krigstid § 80 nr. 8 anvendelse. — Har udfærdigelsen af den urigtige attest eller rapport været midlet til forøvelsen af en anden strafbar handling, anvendes straf for begge handlinger under iagttagelse af reglerne i alm. str.l. §§ 62—64.

³ Her sigtes kun til urigtighed i selve indholdet af attesten eller rapporten; en urigtig datering vil ikke være strafbar efter nærværende paragraf, naar den ikke er af betydning for indholdet. — Falsk med hensyn til militære attester, meddelelser eller erklæringer vil alene kunne straffes efter alm. str.l., se dennes 18de kap. samt §§ 371 og 372.

⁴ Som bemærket i anm. 8 til § 46 finder § 67 anvendelse, hvor der er en særlig tjenestlig forpligtelse til at afgive melding. Hvorvidt dette er tilfældet, afhænger af vedkommende tjenesteforskrifter. Begrebet bør vistnok opfattes saa vidt, at det omfatter enhver attest eller rapport, som overhovedet vedkommer den militære tjeneste,

selvom den angaar personlige anliggender, naar vedkommendes foresatte blot ifølge tjenestebestemmelse har at befatte sig dermed (f. ex. giftermaal).

⁵ Herunder gaar enhver bevidnelse, som en militærperson i kraft af sin tjenestlige stilling eller særegen tjenesteforretning er beføiet eller forpligtet til at udstede, f. ex. lægeattest.

⁶ Herunder gaar saavel rapporter, der afgives til bestemte tider, som meddelelser, som en undergiven uopfordret afgiver angaaende et faktum. Meddelelsen kan være afgiven skriftlig eller mundtlig eller blot ved et tegn.

⁷ Handlinger, der gaar ind under paragrafens andet led, kan ogsaa afgjøres ved revselse, se § 108, 2det led.

§ 68. (Løgnagtige protokoltilførsler og erklæringer).¹

Den,² som bevirker eller medvirker til,³ at der i nogen tjenesten vedkommende protokol anføres usandhed eller lægges skjul paa sandheden, eller at der ved udfærdigelsen af protokoludskrift, telegram eller telefonmeddelelse eller anden tjenestlig erklæring, der er afgiven for at tjene som bevis, anføres eller bevidnes usandhed eller lægges skjul paa sandheden, straffes med tjenestens tab eller med fængsel indtil 3 aar, men indtil 6 aar, saafremt den skyldige har handlet i hensigt at forskaffe sig eller andre en uretrettiget vinding⁴ eller at skade nogen.

¹ Jfr. alm. str.l. § 120.

² D. e.: nogen af de i § 9 nr. 1—4 nævnte personer.

³ Kun forsætlige handlinger rammes af nærværende paragraf (alm. str.l. § 40). Uagtsomhed vil kunne straffes disciplinært efter § 108, 1ste led.

⁴ Det fjernere motiv til handlingen er ligegyldigt; straffen rammer derfor ogsaa den, der ikke forfølger noget

egoistisk formaal, men tilsigter at forføie over den uretmæssig tilegnede ting til fordel for andre. Det væsentlige er, at der tilsigtes en formueforrykkelse. Udelukket fra den særlige straf for vindesyge er særlig tilegnelser, der sker a) mod tilstrækkeligt vederlag, b) i selvtægthen-sigt, c) i hensigt at anvende det tilegnede i eierens egen interesse, d) i udelukkende skadegjørende hensigt. — Formueforrykkelsen maa være tilsigtet; det er ikke nok, at den er en akcessorisk følge af en i anden hensigt foretaget handling. Jfr. i det hele Hagerups udg. af alm-str.l., anm. 2 til § 255.

§ 69.¹ (Aabenbarelse af tjenestehemmeligheder).

Den,² som uden skjellig grund aabenbarer, hvad der i den militære³ tjenestes medfør er blevet ham betroet⁴ eller ved lov⁵ eller anden gyldig bestemmelse⁶ er betegnet som tjenestehemmelighed,⁷ eller som medvirker hertil, straffes⁸ med arrest eller tjenestens tab eller med fængsel indtil 5 aar, men med fængsel ikke under 1 aar,⁹ saafremt hemmeligheden er forraadt til anden stat eller betydelig skade¹⁰ er voldt.¹¹

Denne bestemmelse kommer til anvendelse ogsaa paa den,² der efter at være fratraadt tjenesten for-bryder sig som anført med hensyn til, hvad han under denne har faaet vide.

¹ Jfr. alm. str.l. § 121.

² D. e.: nogen af de i § 9 nr. 1—4 nævnte personer. Paa grund af den i nærværende paragrafs 2det led indtagne specielle bestemmelse gjælder her ikke de i anm. 2 til § 9 nævnte begrænsninger i mil. str.l.s anvendelse.

³ Herunder ogsaa den civilmilitære tjeneste, forsaavidt der ikke ifølge § 9 nr. 1, jfr. § 4 nr. 4 er gjort undtagelse.

⁴ Udtrykket omfatter neppe tilfældig, om end paa tjenestlig vei erhvervet viden (jfr. dog i modsat retning O. prop. nr. 4 for 1899—1900).

⁵ Se saaledes krigsartikelsbrev 9 marts 1683 § 101, mil. str.pl. §§ 87 og 105 jfr. borgerlig str.pl. §§ 115 og 218, sidste led.

⁶ Jfr. saaledes krigspostreglement 31 august 1901 § 6 og krigstelegrafreglement 3 februar 1902 § 7. Saadan bestemmelse kan ogsaa være givet for enkelt tilfælde (f. ex. angaaende mobiliseringsplaner) eller til en enkelt person.

⁷ Kun forsætlige handlinger rammes af nærværende paragraf (alm. str.l. § 40). Uagtsomhed vil kunne straffes efter § 108, 1ste led. Mærk forøvrigt for krigstid § 81 sammenholdt med alm. str.l. § 90, der omfatter baade forsætlige og uagtsomme handlinger. Om aabenbarelse af hemmelige tegn eller af signalbogen i forrædersk hensigt jfr. § 80 nr. 7.

⁸ Se § 32.

⁹ Se alm. str.l. § 17, 2det led.

¹⁰ Jfr. anm. 14 til § 46.

¹¹ Se alm. str.l. § 43.

§ 70.¹ (Brevbrud).

Den,² som ulovlig³ aabner eller tilsteder nogen at aabne et ham i tjenestens medfør betroet brev,⁴ eller som medvirker hertil, straffes med tjenestens tab eller med fængsel indtil 3 aar, men indtil 6 aar, saafremt han forøver forbrydelsen for at forskaffe sig eller andre en uberettiget vinding.⁵

¹ Jfr. alm. str.l. § 122.

² D. e.: nogen af de i § 9 nr. 1—4 nævnte personer.

³ Se mil. str.pl. § 105 jfr. borgerlig str.pl. § 218; krigsartikelsbrev 9 marts 1683 § 56; krigspostreglement 31 august 1901.

⁴ Kun forsætlige handlinger rammes af nærværende paragraf (alm. str.l. § 40). Uagtsomhed vil kunne straffes efter § 108, 1ste led.

⁵ Jfr. anm. 4 til § 68 og Hagerups udg. af alm. str.l. anm. 2 til § 255.

§ 71. (Forsømmelse af vagtpligter).

Krigsmand,¹ som under udførelse af vagttjeneste² eller i egenskab af befalingsmand³ for en militær vagt⁴ eller for fartøi eller anden afdeling, der er beordret til lignende tjeneste, forsællig eller af uagtsomhed forsømmer de ham i nævnte tjeneste paahvilende pligter⁵ eller sætter sig ud af stand til at varetage dem,⁶ straffes med arrest eller med fængsel indtil 1 aar.⁷

Er ved forbrydelsen voldt betydelig skade,⁸ eller er noget skib derved blevet udsat for fare,⁹ kan fængsel indtil 3 aar anvendes, men indtil 10 aar, saafremt forbrydelsen er forøvet ombord i havsnød.¹⁰

¹ Se § 4.

² Jfr. anm. 4 til § 39.

³ Herunder indgaar kun den, som i øieblikket fører kommandoen over vagten, ikke enhver foresat, som hører til vagten, jfr. krigsartikelsbrev 9 marts 1683 §§ 92 og 93.

⁴ Se § 7.

⁵ Se vagtreglement for den norske arme 4 marts 1902, sjøtjenestereglement 15 november 1897 § 36, jfr. krigsartikelsbrev 9 marts 1683 § 82.

⁶ Jfr. §§ 36 og 89.

⁷ Jfr. § 99. Efter § 108, 2det led kan vagtforsømmelser, der omhandles i § 71, 1ste led, afgjøres disciplinært ved røvselse, og efter § 109 kan de afgjøres ved forelæg, uagtet de er forbrydelser (jfr. § 2).

657/8

* Jfr. anm. 14 til § 46. Efter § 99, 1ste led kræves som betingelse for den skjærpede straf, at der er voldt betydelig skade for krigsmagten.

⁹ Se alm. str.l. § 43.

¹⁰ Jfr. § 99.

§ 72. (Beruselse).

Med arrest eller med fængsel indtil 3 maaneder straffes den,¹ som viser sig beruset² under udførelse af militære tjenesteplichter,³ eller naar tjeneste ham vitterlig forestaar, eller under tjenestlige forhandlinger og møder, eller naar han er iført militær dragt.⁴

¹ D. e.: nogen af de i § 9 nr. 1—4 nævnte personer. Jfr. om befalingsmænd § 79.

² Straf efter denne paragraf rammer kun den, som handler forsætlig (alm. str.l. § 40); og hertil kræves, at vedkommende enten, da han berusede sig, havde bevidsthed om, at han vilde komme til at vise sig i denne tilstand under de i paragrafen anførte omstændigheder, eller at han har bevidsthed om, at han viser sig beruset, i sidste tilfælde uanseet om selve beruselsen skyldes forsæt eller uagtsomhed eller endog ikke er selvforskyldt. Uagtsomhed vil alene kunne straffes efter § 108, 1ste led, men ogsaa da kun under betingelse af, at han «viser sig beruset»: paa en eller anden maade selv gjør andre opmærksom paa sin tilstand, og kun naar det sker under tjenesten eller de dermed ligestillede forhold (jfr. anm. 3 til § 108). Forøvrigt maa det erindres, at ogsaa den forsætlige forseelse vil kunne afgjøres disciplinært ved revselse, se § 105, 2det led. — Om paagribelse og fængsling af berusede se mil. str.pl. §§ 113 og 126. — Har den skyldige ved at beruse sig forsømt nogen tjenesteplicht (f. ex. vagttjeneste), vil straf herfor tillige anvendes under iagttagelse af reglerne i alm. str.l. §§ 62—64, forsaavidt ikke vedkommende straffebud særskilt nævner beruselse som en grund til forsømmelsen, jfr. § 89.

³ Jfr. anm. 4 til § 39.

⁴ Jfr. § 45 med anm. 2 og 4 samt § 59, 2det led og § 73.

§ 73. (Raa eller utilbørlig tale i tjenesten).

Krigsmand,¹ som under udførelse af militære tjenesteplichter² eller under tjenestlige forhandlinger og møder³ bruger raa eller utilbørlig tale,⁴ straffes med arrest, men i gjentagelsestilfælde⁵ med arrest eller med fængsel indtil 3 maanedes.⁶

¹ Se § 4.

² Se anm. 4 til § 39.

³ Se anm. 2 til § 45.

⁴ Indeholder ytringen en ærekrænkelse, kommer tillige §§ 40 eller 59 eller den alm. str.l. kap. 23 til anvendelse under iagttagelse af alm. str.l. § 62. Om ytringen er rettet mod nogen bestemt person eller ei, er forøvrigt ligegyldigt. Straf efter nærværende paragraf rammer kun den forsætlige handling.

⁵ Jfr. alm. str.l. § 61.

⁶ Overtrædelser af denne paragraf kan afgjøres disciplinært ved revselse, se § 108, 2det led.

§ 74. (Tvekamp).

Krigsmand,¹ som udfordrer en anden krigsmand til tvekamp,² eller som modtager udfordringen, eller som deltager i eller medvirker³ ved tvekamp,⁴ straffes med arrest eller tjenestens tab eller med hefte indtil 1 aar. § 48, 1ste led finder tilsvarende anvendelse.

¹ Se § 4.

² Ved tvekamp (duel) forstaaes alene en forud aftalt kamp med vaaben.

³ Herunder gaar saavel sekundanter og tilstedeværende læger som personer, der overbringer udfordringen (kartelbærere).

⁴ Har tvekampen medført legemsbeskadigelse, indtræder tillige strafbarhed efter alm. str.l. §§ 228 - 233 jfr. 235 eller under de nødvendige betingelsers tilstedeværelse efter mil. str.l. §§ 44 eller 59. Regelen i alm. str.l. § 62 bliver herved at iagttage.

§ 75. (Uforsigtighed med militære vaaben eller ammunition).

Krigsmand,¹ som ved uforsigtig behandling² af militære vaaben eller ammunition skader nogen paa legeme, straffes med arrest eller med fængsel indtil 3 aar, men indtil 6 aar, saafremt nogens død derved er voldt.

¹ Se § 4.

² Om anden uagtsomhed se alm. str.l. §§ 237 - 239 eller, hvis forbrydelsen er forevet i tjenesten mod eller af foresatte eller overordnede, mil. str.l. §§ 44 og 59, sammenholdt med de nævnte paragrafer af den alm. str.l. — Den uforsigtige behandling kan bestaa i handling eller undladelse (alm. str.l. § 4). — Om den uforsigtige behandling har fundet sted under udførelse af militære tjenesteplichter eller ei, er efter ordlyden ligegyldigt, om der end ikke altid vil være grund til i sidstnævnte tilfælde at reise paa tale ved militær ret.

§ 76.¹ (Misbrug af befalsstilling til retskrænkelse).

Misbruger en befalingsmand² sin stilling til ved foretagelse eller undladelse af tjenestehandling at krænke nogens ret, straffes han saavel som den befalingsmand, der medvirker til saadan misbrug,³ med arrest eller tjenestens tab eller med fængsel indtil 1 aar.

Har han handlet for at forskaffe sig eller andre en uberettiget vinding,⁴ eller er ved forbrydelsen be-

tydelig, skade eller retskrænkelser forsætlig voldt, kan fængsel indtil 5 aar anvendes.

¹ Jfr. alm. str.l. § 123.

² Se anm. 2 til § 6.

³ Paragrafen rammer kun forsætlige handlinger (alm. str.l. § 40). Uagtsomhed vil kunne indeholde en forseelse mod militær disciplin, strafbar efter § 108, 1ste led.

⁴ Jfr. anm. 4 til § 68 og Hagerups udg. af alm. str.l. anm. 2 til § 255.

§ 77. (Undladelse og overtrædelse af tjenestepligt).

Undlader¹ en krigsmand² at udføre nogen tjenestepligt, eller overtræder han paa anden maade sine tjenestepligter,³ straffes han med arrest eller med fængsel indtil 6 maaneder, men, hvis den skyldige er befalingsmand,⁴ med arrest eller tjenestens tab eller med fængsel indtil 2 aar.⁵

Er betydelig skade⁶ voldt,⁷ kan fængsel indtil 2 aar eller for befalingsmænd⁴ indtil 4 aar anvendes. Er nogens død voldt,⁶ kan fængsel indtil 6 aar anvendes.⁸

Paa samme maade straffes den, som forleder eller tilskynder en anden til at undlade eller overtræde sin tjenestepligt.

¹ Da de i denne paragraf omhandlede strafbare forhold er forbrydelser (se § 2), er den ogsaa for undladelsers vedkommende alene anvendelig paa forsætlige overtrædelser (jfr. alm. str.l. § 40). Om uagtsom overtrædelse af almindelige militære pligter se § 108, 1ste led og, forsaavidt angaar forsømmelighed eller skjødesløshed af befalingsmænd ved udførelsen af tjenestepligter, § 78, 1ste og 3dje led. — Jfr. ogsaa § 80 nr. 13 og § 83.

² Se § 4.

Nes 110-244/129

³ Herved sigtes til de pligter, som paahviler en krigsmand ifølge reglementer og andre almindelige anordninger, men ikke til, hvad der ved særskilt befaling er ham paalagt. Paa overtrædelser af pligter af sidstnævnte art finder nemlig § 46, jfr. § 99 nr. 3 anvendelse. Det er imidlertid ikke nødvendigt at paavise en udtrykkelig bestemmelse med hensyn til, hvad krigsmanden pligter at udføre; ogsaa undladelse af handlinger, som efter tjenestens medfør paaligger ham, vil kunne straffes efter nærværende paragraf. — Udtrykket militære tjenesteplichter er her brugt i den mest omfattende betydning. Det er ligegyldigt, om pligtovertrædelsen angaar den egentlige militære tjeneste, eller om den vedkommer andre forhold, som knytter sig hertil, tilveiebringelse af krigsmagtens midler, dens forhold til civile personer eller til fiendtlige krigsmænd o. s. v. I virkeligheden omfatter udtrykket ogsaa de specielle militære pligter, subordination, respekt og disciplin. Paragrafen er saaledes for forsætlige handlingers eller undladelsers vedkommende den almindelige straffebestemmelse, der vil kunne anvendes, forsaavidt der ikke kan paavises noget specielt straffebud, som tager sigte paa forholdet. Den har et sidestykke i § 108, 1ste led, som imidlertid har et endnu videre omfang, idet den dels omfatter den uagtsomme forsømmelse af alle, ogsaa specielle militære tjenesteplichter, hvis overtrædelse i lovens specielle straffebud alene rammes i den forsætlige form, dels baade forsætlige og uagtsomme forseelser mod militær tugt og orden, forsaavidt mil. str.l. ikke særlig har sat straf derfor. — Nærværende paragraf vil ogsaa kunne anvendes ved siden af straf for en borgerlig forbrydelse eller forseelse, forsaavidt den skyldige herved tillige forsætlig har krænket sine militære pligter. Har imidlertid den borgerlige domstol ved strafudmålingen særlig taget hensyn til dette forhold som skjærpende omstændighed, vil der kunne være grund for den militære paatalemyndighed til at undlade paatale for militær ret (jfr. mil. str.pl. § 66 nr. 2).

⁴ Se anm. 2 til § 6.

⁵ Se § 99. Efter § 108, 2det led kan overtrædelser af nærværende paragrafs 1ste led afgjøres disciplinært ved revselse og efter § 109, 2det led ved forelæg.

⁶ Jfr. anm. 14 til § 46.

⁷ Se alm. str.l. § 43.

⁸ Se § 99.

§ 78. (Befalingsmands forsømmelighed, skjødesløshed eller uforstand i tjenesten).

Befalingsmand,¹ som gjør sig skyldig i forsømmelighed² eller skjødesløshed² ved udførelsen af sine tjenesteplichter,³ straffes med arrest eller tjenestens tab eller med hefte indtil 6 maaneder.⁴

Paa samme maade⁴ straffes befalingsmand,² som gjør sig skyldig i grov uforstand i tjenesten eller foretager⁵ nogen handling, der paa grund af hans stilling er ham forbudt.⁶

Er ved befalingsmandens forsømmelighed, skjødesløshed eller uforstand betydelig skade⁷ voldt,⁸ kan hefte eller fængsel indtil 2 aar⁴ anvendes, men fængsel indtil 6 aar,⁴ saafremt nogens død derved er voldt.⁸

¹ Se anm. 2 til § 6.

² Dette udtryk sigter alene til gjentagen eller grovere tilsidesættelse af pligtmæssigt forhold i tjenesten. Simpel uagtsom pligtforsømmelse vil alene være at straffe disciplinært efter § 108, 1ste led, forsaavidt der ikke er sat særskilt straf derfor (som f. ex. i § 71). Jfr. ogsaa § 83.

³ Jfr. anm. 3 til § 77. Hvad der her er bemærket om forholdet til de øvrige straffebestemmelser, finder tilsvarende anvendelse paa nærværende paragraf.

⁴ Se § 99. — Efter § 108, 2det led kan overtrædelser af nærværende paragrafs 1ste og 2det led afgjøres disciplinært ved revselse og efter § 109, 2det led ved forelæg, selv om det er forbrydelser.

⁵ Her sigtes kun til forsætlige handlinger (alm. str.l. § 40); uagtsomhed er kun strafbar efter § 108, 1ste led.

⁶ Se eksempelvis krigsartikelsbrev 9 marts 1683 § 169.

⁷ Jfr. anm. 14 til § 46.

⁸ Se alm. str.l. § 43. *142 620/15*

§ 79. (Drikkældighed eller uværdigt forhold af befalingsmand).

Befalingsmand,¹ som ved drikkældighed² eller forøvrigt ved sit forhold i eller udenfor tjenesten gjør sig uværdig til den for hans stilling fornødne tillid eller agtelse, straffes med tjenestens tab.³

¹ Se anm. 2 til § 6.

² Udtrykket drikkældighed betegner, at vedkommende maa være henfalden til drik, saaledes at han beherskes af en trang til beruselsesmidler. Ved hvilke midler denne trang søges tilfredsstillet (brændevin, morfin, nafta o. s. v.), er ligegyldigt. *142 680/15*

³ Jfr. lov om den alm. str.l.s ikrafttræden 22 mai 1902 § 10 og mil. str.pl. § 8.

Se Sak 10 51/16

Tredje del.

Krigsartikler.¹

¹ Se § 3.

8de kapitel.

Krigsforræderi og blotstillelse af krigsmagten.

§ 80. (Krigsforræderi).

For krigsforræderi straffes den,¹ som i hensigt² at gavne fienden eller skade Norges eller nogen med Norge forbunden stats krigsmagt

- 1. søger³ at bringe norske eller forbundne tropper eller krigsmænd⁴ i fiendtlig vold;*
- 2. søger³ at bringe fæstningsverk, besat plads, pas eller anden forsvarspost, mineanlæg, signalstation, havn, krigsskib, fartøi, militært verft eller verksted, tøihus, magasin eller forraad af vaaben og ammunition, krigskasse eller andre krigsfornödenheder, jernbane, vei, bro, telegraf, telefon eller lignende beforderings- eller meddelelsesmiddel eller vandledning eller dæmning i fiendtlig vold eller ødelægger eller ubrugbargjør dem;*
- 3. forleder norske eller forbundne krigsmænd⁴ til at*

- gaa over til fienden⁵ eller ophidser dem til mytteri⁶ eller anden troløshed;⁷*
4. *oplyser fienden om krigsmagtens tilstand, stilling, styrke, forsyning eller operationsplan;*
 5. *meddeler fienden tegninger, karter eller andre oplysninger angaaende fæstninger, mineanlæg, signalstation, telegraf- eller telefonledning, vagt, fast stilling, vei, harn eller seilled;*
 6. *skaffer fienden spion⁸ eller yder fiendtlig spion skjul, underhold eller anden bistand;*
 7. *aabenbarer⁹ parol, løsen, feltraab, signal eller andet hemmeligt tegn eller meddeler fienden signalbogen eller et uddrag deraf;*
 8. *afgiver falsk melding eller tjenestlig meddelelse¹⁰ eller undlader pligtmæssig at afgive rigtig saadan;¹¹*
 9. *i egenskab af veiviser¹² eller kjendtmand fører norsk eller forbunden trop eller skib paa afvei eller skaffer fienden veiviser, lods eller kjendtmand eller tjener ham som saadan;¹³*
 10. *i fiendens nærhed¹⁴ opfordrer til flugt¹⁵ eller giver vildledende eller foruroligende signal eller tegn;¹⁶*
 11. *undlader at udføre tjenestlig befaling eller at udføre den rigtig;¹⁷*
 12. *blandt krigsfolket udbreder¹⁸ fiendtlige opraab;*
 13. *undlader pligtmæssig¹⁷ at sørge for krigsfolkets anvendelse mod fienden eller dets sikkerhed eller forpleining, eller*
 14. *løslader fiendtlige krigsfanger.¹⁹*

Straffen for krigsforræderi er fængsel fra 10 aar indtil paa livstid eller dødsstraf.²⁰

Paa samme maade straffes den, som medvirker til nogen oven nævnt handling, samt krigsmand,⁴ som løber over til fienden.²¹

¹ Denne paragraf kan foruden paa de i § 9 nr. 1—4 nævnte personer ogsaa anvendes overfor enhver, som paa krigsskuepladsen gjør sig skyldig i krigsforræderi (jfr. § 9 nr. 5 og anm. 8 til denne paragraf). I denne sidste henseende maa det imidlertid bemærkes, at det afgjøres efter folkerettens regler, hvorvidt andre end norske undersaatte kan straffes for krigsforræderi mod den norske stat. — Mærk forøvrigt § 10 samt alm. str.l. § 14.

² Med hensyn til bistand uden forrædersk hensigt se mil. str.l. §§ 81, 83 og 84.

³ Forbrydelsen er her fuldenkt med selve forsøget, og regelen i alm. str.l. § 50 finder saaledes ikke anvendelse.

⁴ Se § 4. «Krigsmænd» 3: to eller flere.

⁵ Jfr. § 80 i. f. om krigsmand, som løber over til fienden, jfr. ogsaa § 80 nr. 10. Forledelse til desertion uden forrædersk hensigt er strafbar efter § 88.

⁶ Se § 50, jfr. § 49. For at forbrydelsen skal være fuldenkt udkræves, at det er lykkedes at fremkalde mytteri eller troløshed.

⁷ Troløshed omfatter ikke alene virkelig forræderske handlinger, men ogsaa adfærd, som indeholder et brud paa den militære disciplin, jfr. udtrykket «mytteri eller anden troløshed».

⁸ Se § 91, 2det led. Bistand til spion uden forrædersk hensigt straffes efter § 81, jfr. alm. str.l. § 87 nr. 2.

⁹ Det er ligegyldigt, om hemmeligheden røbes overfor fienden eller nogen anden, som ikke skal have kundskab derom. — Aabenbarelse uden forrædersk hensigt vil kunne straffes efter § 69 eller § 83.

¹⁰ Jfr. § 67.

¹¹ Er undladelsen ikke skeet i forrædersk hensigt, vil efter omstændighederne § 83 eller §§ 77 eller 78, jfr. 99 komme til anvendelse.

¹² Herunder ogsaa lods.

¹³ Det er her ligegyldigt, om tjenesten som veiviser eller kjendtmænd er frivillig eller sker efter rekquisition. Er vedkommende ved vold eller trusler tvungen af fienden til at gjøre tjeneste, kan han ikke straffes, om han viser rigtig vei (jfr. alm. str.l. § 47).

¹⁴ Hvorvidt denne betingelse foreligger, maa afgjøres efter en konkret bedømmelse af situationens farlighed. Det er nødvendigt, at den skyldige har bevidsthed om, at han fremkommer med de forræderske opfordringer eller signaler i fiendens nærhed; med hensyn til vildfarelse i denne henseende mærkes alm. str.l. § 42.

¹⁵ Jfr. §§ 88 og 89; se ogsaa § 80 nr. 3.

¹⁶ Jfr. § 84.

¹⁷ Er hensigten ikke forrædersk, indtræder efter omstændighederne straf efter § 83 eller §§ 77 eller 78, jfr. 99.

¹⁸ Udbredelse forudsætter, at det fiendtlige opraab gjøres tilgjængeligt for en flerhed af krigsmænd paa saadan maade, at disse kan erholde kjendskab til indholdet.

¹⁹ Jfr. §§ 82 og 66.

²⁰ Se § 14.

²¹ Jfr. §§ 89 og 96.

§ 81. (Krigsforræderi).

Den,¹ som forøver nogen i den almindelige straffelovs §§ 83—86, 87 nr. 1 og 2, 89—91, 93 eller 94 omhandlet forbrydelse, straffes ligeledes for krigsforræderi med de i nævnte paragrafer bestemte straffe, forhøiet inden de for vedkommende strafart fastsatte grænser med indtil en halvdel.

Den ved nærværende paragraf, jfr. den almin-

delige straffelovs § 94, for indgaaelse af krigsforrædersk forbund fastsatte høieste straf nedsættes til det halve, hvis alle deltagere af egen fri vilje opgiver den strafbare plan, forinden der er foretaget noget, hvorved dens udførelse er tilsigtet paabegyndt,² og forinden nogen militær myndighed er kommen til kundskab om samme.

¹ Jfr. anm. 1 til § 80.

² Jfr. alm. str.l. §§ 49 og 50.

Alm. str.l. §§ **83—86, 87 nr. 1 og 2, 89—91, 93 og 94.**

☆ § 83. *Den, som retsstridig søger at bevirke eller at medvirke til, at Norge eller nogen del af riget bringes under fremmed herredømme eller indlemmes i anden stat, eller at nogen del af riget løsriveres, straffes med hefte i mindst 8 aar eller med fængsel fra 8 aar indtil paa livstid. ☆*

☆ § 84. *Den, som retsstridig bevirker eller medvirker til, at Norge eller nogen med Norge under en udbrudt krig forbunden stat paaføres krig eller fiendtligheder, straffes med hefte i mindst 5 aar eller med fængsel fra 5 aar indtil paa livstid. ☆*

☆ § 85. *Den, som ved folkeretsstridig adfærd mod fremmed stat udsætter Norge for krig eller modforanstaltninger, eller som medvirker hertil, straffes med hefte indtil 2 aar, men, om krig paafølger, indtil 4 aar.*

Under særdeles skjærpende omstændigheder kan fængsel inden de samme tidsgrænser anvendes. ☆

☆ § 86. *Med hefte i mindst 3 aar eller med fængsel fra 3 aar indtil paa livstid straffes den, som retsstridig bærer vaaben mod Norge, eller som under en krig, hvori Norge deltager, eller med saadan krig for oie yder*

fienden bistand i raad eller daad eller svækker Norges eller nogen med Norge forbunden stats stridsevne.

Straf kommer ikke til anvendelse paa nogen i udlandet bosiddende norsk statsborger for handling, hvortil han efter bostedets love er pligtig. ☆

☆ § 87. *Med hefte eller fængsel indtil 4 aar straffes den, som i krigstid retsstridig*

1. *vægrer sig ved at meddele en militær befalingsmand¹ de oplysninger, han maatte have erhvervet angaaende omstændigheder af betydning for et krigsforetagende, eller som medvirker hertil, eller*
2. *yder fiendtlig speider² skjul, underhold eller anden bistand, eller*
3. — — —

Paa samme maade straffes den, som ligeoverfor nogen med Norge under krigen forbunden stat forbryder sig saaledes som oven nævnt. ☆

¹ Jfr. anm. 2 til mil. str.l. § 6.

² Jfr. mil. str.l. § 80 nr. 6 og § 91.

☆ § 89. *Med hefte eller fængsel i mindst 1 aar straffes den, som handler mod Norges tarv eller undlader at varetage dette under forhandling eller afslutning af overenskomst med anden stat paa Norges vegne, eller som ved forledelse eller tilskyndelse medvirker hertil.*

Har nogen af uagtsomhed forbrudt sig paa nævnte maade, straffes han med bøder eller med hefte indtil 2 aar. ☆

☆ § 90. *Den, som retsstridig bevirker eller medvirker til, at noget aabenbares, som bør holdes hemmeligt af hensyn til rigets sikkerhed ligeoverfor anden stat,¹ straffes med hefte eller fængsel indtil 3 aar, men fra 1 aar indtil 10 aar, saafremt hemmeligheden er forraadt til anden stat eller betydelig fare voldt.*

Har den skyldige handlet af uagtsomhed, anvendes bøder eller hefte indtil 1 aar.

Var hemmeligheden betroet den skyldige i stillings medfør, kan de ovennævnte frihedsstraffe forhøies med indtil en halvdel. ☆

¹ Jfr. mil. str.l. § 69.

☆ § 91. *Den, som retsstridig sætter sig eller andre i besiddelse af saadan hemmelighed som i § 90 nævnt, i hensigt at aabenbare den, eller som medvirker hertil, straffes med hefte eller fængsel indtil 2 aar, men indtil 6 aar, saafremt hensigten var at forraade den til anden stat, eller der ved aabenbarelsen vilde voldes betydelig skade.*

Den, som ellers uberettiget sætter sig eller andre i besiddelse af nogen saadan hemmelighed, straffes med bøder eller med hefte eller fængsel indtil 1 aar. ☆

☆ § 93. *Den, som bevirker eller medvirker til, at noget dokument eller anden gjenstand, der er af betydning for rigets sikkerhed eller velfærd, forfalskes, ødelægges eller bringes tilside, straffes med fængsel fra 2 aar indtil 8 aar, men indtil 12 aar, saafremt deraf betydelig skade er opstaaet. ☆*

☆ § 94. *Den, som indgaar forbund med en eller flere personer med formaal at udføre nogen i §§ 83, 84, 86 eller 90 nævnt forbrydelse, straffes med hefte eller fængsel indtil 10 aar, dog i intet tilfælde med høiere straf end to tredjedele af den høieste for forbrydelsen selv anvendelige.¹*

Paa samme maade straffes den, som

- 1. offentlig² opfordrer til iverksættelsen af nogen saadan forbrydelse,*
- 2. i hensigt at forøve en saadan indlader sig med nogen fremmed magt,*
- 3. i saadan hensigt tiltager sig eller udøver nogen mili-*

tør befaling eller samler eller holder samlet krigsfolk eller nogen bevæbnet skare, eller

4. *medvirker til nogen i denne paragraf nævnt handling.* ★

¹ Jfr. mil. str.l. § 81, 2det led.

² Jfr. alm. str.l. § 7.

§ 82. (Befrielse af krigsfanger).

Med heste eller fængsel indtil 4 aar straffes den,¹ som bevirker eller medvirker til, at en fiendtlig krigsfange² undviger.³

¹ Jfr. anm. 1 til § 80.

² Jfr. anm. 7 til § 9.

³ Jfr. §§ 66, 80 nr. 14 og 90 samt alm. str.l. § 131.

§ 83. (Blotstillelse af krigsmagten ved pligtstridigt forhold).¹

Den,² som ved forsømmelse af tjenestepligt³ eller andet pligtstridigt forhold⁴ bevirker eller medvirker til,⁵ at fiendens foretagender befordres, eller at den norske eller en forbunden krigsmagt udsættes for fare eller skade, eller at dens foretagender mislykkes, straffes med fængsel indtil 10 aar, men indtil 5 aar, naar den skyldige har handlet af uagtsomhed.⁶

¹ Jfr. § 84 og alm. str.l. § 150.

² Jfr. anm. 1 til § 80.

³ Se anm. 3 til § 77.

⁴ Naar ogsaa andet pligtstridigt forhold her medtages, vil dette fornemmelig have hensyn til andre end militærpersoner.

⁵ Straf efter denne paragraf forudsætter, at den skyldige har indset muligheden af, at som følge af pligtforsømmelsen fiendens foretagender befordredes o. s. v. (jfr. alm. str.l. § 43). Har han forsætlig eller uagtsomt forsømt sine pligter uden at have havt forestilling om faren, vil

han alene kunne straffes efter §§ 77 eller 78 jfr. § 99. Har han handlet med fuld bevidsthed om, at fiendens foretagender befordredes, eller at den norske eller en med Norge forbunden krigsmagt udsattes for fare, vil § 81 jfr. alm. str.l. § 86 eller, hvis saadan bistand eller skade har været ligefrem tilsigtet, § 80 være anvendelig.

⁶ Den uagtsomhed, hvortil her sigtes, maa henføres til det pligtstridige forhold.

§ 84. (Blotstillelse af krigsmagten ved farlige handlinger) ¹

Den, ² som ved at ødelægge, fjerne eller beskadige nogen i § 80 nr. 2 nævnt gjenstand, ved at give eller anbringe noget falsk eller vildledende tegn, ved at anbringe nogen hindring i skibsfarvand eller ved at forstyrre den sikre drift af jernbane eller lignende befordringsmiddel retsstridig ² bevirker eller medvirker ³ til, at fiendens foretagender befordres, eller at den norske eller en forbunden krigsmagt udsættes for fare eller skade, eller at dens foretagender mislykkes, straffes med fængsel indtil 10 aar, men indtil 5 aar, naar den skyldige har handlet uden at være opmærksom paa faren eller af uagtsomhed.

¹ Jfr. § 83 og alm. str.l. § 150.

² Jfr. anm. 1 til § 80. Bestemmelsen tilsigter væsentlig at ramme personer, som ikke er krigsmænd, idet forholdet for disse sidstes vedkommende regelmæssig vil gaa ind under § 83. Straf efter denne paragraf er tænkt at skulle ramme ogsaa den, hvis handling vilde være strafri, saafremt den var uden betydning med hensyn til krigsforetagenderne (jfr. Kommissionsudk.s motiver side 97, 1ste spalte).

³ Jfr. anm. 5 til § 83.

§ 85. (Omgang eller brevveksling med fienden).

Den,¹ som uden tilladelse fra den høistbefalende eller anden befalingsmand,² der er bemyndiget til at meddele saadan tilladelse, har omgang eller brevveksler med nogen, der hører til den fiendtlige krigsmagt eller befinder sig paa fiendtligt omraade,³ eller som medvirker hertil, straffes med arrest eller med fængsel indtil 3 aar.

¹ Jfr. anm. 1 til § 80.

² Jfr. anm. 2 til § 6.

³ «Straffen finder anvendelse ligeoverfor enhver egenmægtig omgang eller brevveksling, selvom den i det foreliggende tilfælde har været ganske uskyldig. Det er almindelig anerkjendt, at enhver ukontrolleret mundtlig eller skriftlig forbindelse med fienden af hensyn til den dermed forbundne fare for forestaaende krigsforetagender eller hærens sikkerhed, ubetinget under strafansvar maa være forbudt» (Kommissionsudk.s motiver side 97). Det er ligegyldigt om den person, med hvem man omgaaes eller brevveksler, er krigsmand eller ei; befinder den person, med hvem man omgaaes eller brevveksler, sig paa fiendtligt omraade, er det ligegyldigt, om han er ven eller fiende. For de i § 9 nr. 1—4 nævnte personers vedkommende er det derhos ligegyldigt, om handlingen sker paa krigsskuepladsen eller ei. — Om betingelserne for, at et territorium skal ansees for besat, se art. 42 i Haagerkonferencens reglement for krig tillands.

§ 86. (Udspredelse af nedstemmende efterretninger).

Den,¹ som udspreder efterretninger,² der er egnede til at nedstemme krigsfolkets mod, eller som uden tilladelse udspreder efterretninger om krigsmagtens stilling, styrke eller operationsplaner, eller som medvirker

hertil, straffes med fængsel indtil 3 aar, men indtil 4 aar, saafremt forbrydelsen er forøvet ved trykt skrift.³

Jfr. anm. 1 til § 80.

² Om efterretningerne er falske eller ei, er ligegyldigt.

³ Jfr. § 32 og alm. str.l. § 10.

§ 87. (Kapitulation uden at have udtømt alle midler til forsvar).

Med fængsel fra 5 aar indtil paa livstid eller med døden¹ straffes²

1. *den høistbefalende paa fæstning eller befæstet plads, som uden at have udtømt alle midler til forsvar overgiver³ fæstningen eller pladsen til fienden;*
2. *den befalingsmand,⁴ som i aaben mark overgiver sig og sit mandskab^b til fienden, uagtet der endnu var udsigt for ham til at kunne slaa sig igjennem eller til at faa undsætning, eller som uden at have udtømt alle midler til forsvar forlader⁵ den ham anbetroede post;⁶*
3. *den høistbefalende paa flaade eller krigsskib, som overgiver sig til fienden uden at have udtømt alle midler til forsvar eller til at bringe sin flaade eller sit skib i sikkerhed.*

¹ Se § 14.

² De i paragrafen nævnte handlinger vil alene kunne ansees som retsstridige, naar de ikke har hjemmel i taktiske hensyn (jfr. Indst. O. IX p. 22). Ved bedømmelsen heraf maa man stille sig paa kapitulantens standpunkt i handlingsoieblikket. Se forøvrigt krigsartikelsbrev 9 marts 1683 §§ 72—75. Vildfarelse om den faktiske situation vil efter

alm. str.l. § 42 udelukke forsæt, der er betingelse for straf efter nærværende paragraf (alm. str.l. § 40).

³ Forbrydelsen er fuldendt, saasnart der er sluttet overenskomst med fienden om overgivelse, selvom der senere kommer undsætning.

⁴ Jfr. anm. 2 til § 6. Straffen rammer enhver befalingsmand ved vedkommende afdeling, ikke blot den høist-befalende. — Med hensyn til betydningen af høiere forettes befaling se § 24.

⁵ Forudsætningen er, at befalingsmanden forlader posten med sit mandskab; ellers vil de øvrige bestemmelser om pligtovertrædelser være at bringe i anvendelse.

⁶ Udtrykket post omfatter ikke alene midlertidige befæstninger, forskansninger o. s. v., men ogsaa andre ikke befæstede punkter, som efter sin beskaffenhed er egnede til forsvar eller optagelse af tropper o. s. v., og som i dette øiemed skal holdes af vedkommende afdeling.

§ 88. (Flugt og forledelse til flugt).

Krigsmand,¹ som under fegtning² selv griber flugten³ og ved ord eller tegn søger at forlede sine vaabnfæller til flugt, straffes med fængsel fra 5 aar indtil paa livstid eller med dødsstraf.⁴

¹ Se § 4.

² «Under fegtning» er ikke alene den, som deltager i kampen, men ogsaa de troppeafdelinger, som holdes beredte til umiddelbart at gribe ind eller til at bistaa de kjæmpende, og ligeledes de tropper, som, efterat kampen er begyndt, foretager bevægelser i øiemed at gribe ind i kampen.

³ At motivet til flugten skal have været feighed, kræves ikke.

⁴ Se § 14.

§ 89. (Feighed).

Krigsmand,¹ som under fegtning,² eller naar fegtning forestaar,³ griber flugten, hemmelig bliver tilbage

fra sin trop, sniger sig bort, holder sig skjult, kaster vaaben eller ammunition eller lader sig tage til fange uden at gjøre tilbørlig modstand,⁴ eller som ved forsætlig at paaføre sig eller lade sig paaføre sygdom eller legemsbeskadigelse eller ved forsætlig beruselse eller under usandfærdigt paaskud af at være syg eller saaret unddrager sig nogen med fare for hans person forbunden tjeneste,⁵ straffes med fængsel.⁶

*Giver han senere fremragende beviser paa tap-
perhed og opofrelse, kan straffen nedsættes til arrest
eller endog ganske bortfalde.⁷*

¹ Se § 4.

² Jfr. anm. 2 til § 88.

³ Fegtning forestaar, saasomt fremrykning mod fienden finder sted i det øjemed at begynde kampen.

⁴ I de her nævnte tilfælde kræves ikke bevis for, at pligtforsømmelsen skyldes feighed; jfr. derimod det følgende. Se ogsaa § 26.

⁵ Pligtovertrædelser, der ikke bestaar i de i nærværende paragraf nævnte handlinger, bliver — bortset fra de tilfælde, hvor handlingen falder ind under de strengere bestemmelser i §§ 80, 81, 83 eller 84 — at straffe efter vedkommende paragrafer i lovens 2den del, sammenholdt med 9de kapitel.

⁶ Se alm. str.l. § 17, 2det led.

⁷ Med hensyn til foresattes adgang til paa stedet at nedlægge den skyldige for at hindre flugt se § 25.

§ 90. (Krigsfangers brud paa æresord).

Med fængsel fra 10 aar indtil paa livstid eller med døden¹ straffes krigsfange,² som undviger under brud paa givet æresord,³ eller som før krigens ophør

bryder de betingelser,⁴ paa hvilke han er løsladt af fangenskabet.⁵

¹ Se § 14.

² Se anm. 7 til § 9. Hvorvidt vedkommende krigsfange staar under militær bevogtning eller ikke, er her ligegyldigt.

³ Rømning uden brud paa æresord vil alene kunne straffes efter § 108, 1ste led.

⁴ Hvorvidt vedkommende udtrykkelig har gaaet ind paa betingelserne eller ei, er ligegyldigt, naar han blot ikke har protesteret mod den betingede løsladelse. Jfr. forøvrigt art. 10—12 i det af Haagerkonferencen i 1899 vedtagne reglement for krig tillands.

⁵ Jfr. §§ 82, 66 og 80 nr. 14 samt alm. str.l. § 131.

§ 91. (Spioneri).

Med fængsel paa livstid eller med døden¹ straffes den,² der tjener fienden som spion. Er han fiendtlig krigsmand eller undersaat, kan han kun straffes for spioneri, hvori han gribes, men ikke for tidligere handlinger af lignende art.³

Som spion betragtes alene den, der hemmelig eller under falske paaskud samler eller søger at samle oplysninger paa krigsmagtens operationsfelt eller noget i § 80 nr. 2 nævnt militært sted i hensigt at meddele dem til fienden.⁴

¹ Se § 14.

² Se anm. 1 til § 80.

³ Derimod kan de behandles som krigsfanger, se art. 31 i Haagerkonferencens reglement for krig tillands.

⁴ Denne definition af spioneri er overensstemmende med den af Haagerkonferencen i 1899 vedtagne art. 29 i reglement angaaende regler og vedtægter for krig tillands.

§ 92. (Misbrug af stillingen som parlamentær eller af sanitetsoverenskomster).

Fiendtlige parlamentærer¹ og deres ledsagere, der misbruger sin stilling til spioneri² eller til anstiftelse af rømning,³ mytteri⁴ eller forræderske anslag,⁵ straffes med fængsel paa livstid eller med døden.⁶

Paa somme maade straffes fiendtlige krigsmænd, som til opnaaelse af militær fordel misbruger de i Genferkonventionen eller lignende overenskomst eller forening til beskyttelse af hospitaler, syge og saarede fastsatte bestemmelser og tegn.⁷

¹ Som parlamentær betragtes ifølge art. 32 i det af Haagerkonferencen vedtagne reglement for krig tillands den person, som af den ene af de krigførende bemyndiges til at indlede underhandlinger med den anden, og som fremstiller sig med et hvidt flag.

² Jfr. § 91, 2det led.

³ Jfr. § 35.

⁴ Jfr. § 50.

⁵ Jfr. §§ 80 og 81.

⁶ Se § 14.

⁷ Se Genferkonventionen 22 august 1864 samt den under 4 september 1900 for Norges vedkommende ratificerede konvention om anvendelse paa sjøkrig af grundsætningerne i Genferkonventionen.

§ 93.¹ (Undladelse af at hindre krigsforræderi, spioneri eller rømning).

Den,² som undlader³ gennem betimelig anmeldelse for vedkommende øvrighed eller paa anden maade at søge afverget udførelsen eller følgerne af et krigsforræderi,⁴ spioneri⁵ eller forbund om rømning,⁶ uagtet han til en tid, da forbrydelsen eller dens

følger kunde forebygges, har faaet paalidelig kundskab om, at den er i gjære eller forøvet, straffes med hefte eller fængsel indtil 4 aar.

Dog er han straffri, saafremt forbrydelsen ikke kommer til fuldbrydelse eller til strafbart forsøg, eller saafremt afvergelsen ikke kunde ske uden at udsætte nogen af hans nærmeste for tiltale.

¹ Jfr. §§ 51 med anm. og 97 nr. 6; alm. str.l. § 139.

² Jfr. anm. 1 til § 80.

³ Kun den forsætlige undladelse er strafbar efter nærværende paragraf, jfr. alm. str.l. § 40.

⁴ Jfr. §§ 80 og 81.

⁵ Jfr. § 91.

⁶ Jfr. §§ 35 og 96.

§ 94. (Undladelse af at efterkomme militære rekvisitioner).

Den,¹ som forsættlig undlader at efterkomme, hvad der ifølge lov² paaligger ham til fyldestgjørelse af militære rekvisitioner, eller modsætter sig udleveringen eller overgivelsen af det rekvirerede eller ødelægger, beskadiger eller skjuler samme, straffes med bøder eller med hefte indtil 6 maaneder, men med hefte eller fængsel indtil 3 aar, saafremt³ krigsmagten derved udsættes for fare eller skade.

¹ Efter § 9 nr. 5 er nærværende paragraf anvendelig paa enhver, hvorsomhelst han befinder sig. Paragrafen vil ogsaa kunne finde anvendelse paa fremmede under-saatter, nemlig paa indvaanere af okkuperede landstrækninger, hvor der til fyldestgjørelse af hærens fornødenheder bliver gjort rekvisition (jfr. Kommissionsudk.s motiver side 101).

² Se lov om militære rekvisitioner i krigstilfælde 27 juli 1896 med tilhørende reglementer 15 august 1898 og 12 mai 1900 samt lov om udskrivning af heste og kjørteøier til feltribrug 27 juli 1896 med tillægslov 29 mai 1901.

³ Jfr. alm. str.l. § 43.

9de kapitel.

Afændring af bestemmelser i anden del.

§ 95. (Ulovligt fravær).

For ulovligt fravær (§ 34) kan den skyldige straffes med fængsel indtil 4 aar.

§ 96. (Rømning, udygtiggjørelse og simulation).¹

For rømning (§ 35) og for den i § 36 omhandlede forbrydelse straffes den skyldige med fængsel fra 1 til 8 aar.²

Har flere³ i forening aftalt og udført⁴ rømning, straffes anstifteren og ansføreren med fængsel fra 8 aar indtil paa livstid eller med dødsstraf,⁵ de øvrige deltagere med fængsel fra 3 til 12 aar.⁶

¹ Jfr. §§ 80 i. f., 88 og 89.

² Se værnepligtslov 3 juni 1876 § 18.

³ D. e.: to eller flere.

⁴ Aftale om rømning er i og for sig ikke strafbar, naar der ikke er taget skridt til udførelse af beslutningen. For at straf efter nærværende paragrafs 2det led skal komme til anvendelse, er det ikke nødvendigt, at alle udfører rømningen paa en og samme tid.

⁵ Se § 14.

⁶ Jfr. § 28.

§ 97. (Forbrydelser med hensyn til den militære underordning).

Den,¹ som gjør sig skyldig i nedennævnte forbrydelser, kan straffes

1. for forbrydelser af den i §§ 42 og 44 omhandlede art med fængsel indtil paa livstid eller i de tilfælde, hvor forbrydelsen ellers kunde have medført denne straf, med dødsstraf;²
2. for forbrydelser af den i § 43 omhandlede art med fængsel indtil 12 aar;
3. for forbrydelser af den i § 46, 1ste led omhandlede art med fængsel indtil 1 aar og for forbrydelser af den i 2det led omhandlede art med fængsel indtil 12 aar;
4. for forbrydelser af den i § 47 omhandlede art med fængsel indtil 5 aar;
5. for forbrydelser af den i §§ 49 og 50 omhandlede art med fængsel indtil 15 aar;
6. for forbrydelser af den i § 51 omhandlede art³ med heste eller fængsel indtil 4 aar;
7. for forbrydelse mod § 52, anstiftere og hovedmænd⁴ saavel som de deltagere,⁵ der øver vold mod den foresatte eller overordnede,⁶ med fængsel indtil paa livstid eller med dødsstraf² og de øvrige deltagere⁵ med fængsel indtil paa livstid.

¹ Straf efter nærværende paragraf kommer til anvendelse paa alle, som efter § 9 nr. 1—4 er undergivne militær straffelov, uanseet om den bestemmelse i 5te kapitel, hvortil der henvises, kun er rettet mod krigsmænd (jfr. Oth. prp. nr. 4 for 1899—1900 p. 30—31). Saaledes vil ogsaa andre end krigsmænd kunne straffes for mytteri (§ 50) og oprør (§ 52) eller for undladelse af at melde de i § 51 nævnte forbrydelser.

² Se § 14.

³ Jfr. § 93 og alm. str.l. § 139.

⁴ Jfr. § 54.

⁵ Jfr. anm. 1 til § 53.

⁶ Se § 6.

§ 98. (Retsstridig behandling af undergivne eller underordnede).

Straffen for mod forholdsordrer eller reglementer stridende behandling af undergivne eller underordnede (§ 56) kan skjærpes til fængsel indtil 3 aar.

§ 99. (Pligtforsømmelser).

Straffen for forsømmelse af vagtpligter efter § 71 kan skjærpes til fængsel indtil 2 aar, men indtil 10 aar, saafremt¹ krigsmagten er bleven udsat for fare og til fængsel indtil paa livstid, saafremt¹ betydelig skade for krigsmagten er voldt.

Straffen for forbrydelser mod § 77, 1ste led kan skjærpes til fængsel indtil 2 aar, men for befalingsmænd² indtil 4 aar.

Straffen for forbrydelser mod § 77, 2det punktum kan skjærpes til fængsel indtil 4 aar, men for befalingsmænd² indtil 8 aar.

Straffen for forbrydelser mod § 78 kan skjærpes til hefte eller fængsel indtil 2 aar, men indtil 4 aar, saafremt¹ betydelig skade³ er voldt.

Er i de i §§ 77 eller 78 omhandlede tilfælde nogens død voldt,¹ kan straffen skjærpes til fængsel indtil 8 aar.

¹ Se alm. str.l. § 43.

² Se anm. 2 til § 6.

³ Se anm. 14 til § 46, jfr. § 99, 1ste led.

10de kapitel.

Plyndring og andre forbrydelser mod person og gods.

§ 100. (Retsstridig udskrivning af tvangsydelser).

Med fængsel indtil 6 aar straffes den krigsmand,¹ som i hensigt derved at forskaffe sig eller andre en uberettiget vinding² retsstridig³

1. *udskriver krigsskat eller tvangsydelse eller*

2. *forhøier retmæssige rekvisitioner eller*

3. *negter at udstede modtagelsesbevis for borttagen eller rekvireret eiendom,*

eller som medvirker hertil.

¹ Se § 4.

² Se anm. 4 til § 68 og Hagerups udg. af alm. str.l. anm. 2 til § 255. Hvor den vindesyge hensigt mangler, vil handlingen kunne straffes efter §§ 76 eller 108, 1ste led.

³ Jfr. lov om militære rekvisitioner i krigstilfælde 27 juli 1896 med tilhørende reglementer 15 august 1898 og 12 mai 1900 samt lov om udskrivning af heste og kjøretøier til feltbrug 27 juli 1896 med tillægslov 29 mai 1901. — I hvilken udstrækning og under hvilken form den norske krigsmagt er berettiget til i fremmed land at udskrive kontributioner, afhænger af folkerettens regler; jfr. herom art. 48—52 i det af Haagerkonferencen udarbejdede reglement for krig tillands. Retsstridig vil udskrivningen under ingen omstændighed være, naar der med vedkommende foresattes samtykke alene tages, hvad der for det forhaandenværende behov nødvendig tiltrænges af levnetsmidler, lægemidler, klæder, brænde, foder, befodringsmidler, leir-materiel, skibsfornødenheder o. lign.

§ 101. (Plyndring).

Med fængsel indtil 6 aar straffes den,¹ som forøver en i den almindelige straffelovs §§ 255, 257 eller 266² omhandlet forbrydelse

1. *under benyttelse af krigsfrygten eller militær overlegenhed³ eller*
2. *mod en i krigen falden eller mod en syg eller saaret paa kamppladsen, paa marschen, under transporten eller i lasarettet eller mod en til hans varetægt betroet krigsfange⁴*

Forøves saadan forbrydelse efter aftale af flere i fællesskab,⁵ straffes anstiftere og anførere med fængsel fra 10 aar indtil paa livstid eller med dødsstraf⁶ og de øvrige deltagere⁷ med fængsel fra 4 indtil 10 aar.

¹ Straffen er foruden paa de i § 9 nr. 1—4 nævnte personer tillige anvendelig paa enhver, som paa krigsskuepladsen gjør sig skyldig i forbrydelse mod nærværende paragraf, jfr. § 9 nr. 5.

² De nævnte straffebestemmelser er indtaget nedenfor i tilknytning til § 105.

³ Det er udnyttelsen af egen overlegenhed og andres rædsel og forsvarsløshed, der er det karakteristiske for plyndring. I almindelighed kan det antages, at fiendtlige troppers nærvær altid fremkalder frygt hos befolkningen, men forat gjerningsmanden skal kunne straffes efter nærværende paragraf, er det ogsaa nødvendigt, at han har handlet med bevidsthed om den særegne situation, som troppernes nærvær eller den militære overlegenhed bevirker.

⁴ Jfr. anm. 7 til § 9.

⁵ Jfr. § 28.

⁶ Se § 14.

⁷ Jfr. anm. 1 til § 53.

§ 102. (Røveri).

Med fængsel fra 3 aar indtil paa livstid eller med døden¹ straffes den,² som forøver en i den almindelige straffelovs § 267³ omhandlet forbrydelse

1. *under benyttelse af krigsfrygten eller militær overlegenhed;*⁴
2. *mod en syg eller saaret paa marschen, under transporten eller i lasarettet eller mod en til hans varetaget betroet krigsfange;*⁵
3. *paa krigsskuepladsen.*⁶

¹ Se §§ 14 og 29.

² Jfr. anm. 1 til § 101.

³ Indtaget nedenfor i tilknytning til § 105.

⁴ Jfr. anm. 3 til § 101.

⁵ Jfr. anm. 7 til § 9.

⁶ Jfr. anm. 8 til § 9. Se ogsaa deklaration 13 juni 1856.

§ 103. (Hærværk).

Den,¹ som uden nødvendighed ødelægger eller beskadiger fremmed eiendom,² eller som medvirker hertil,³ straffes med fængsel indtil 6 aar, men med fængsel indtil paa livstid, hvis det sker ved forvoldelse af ildebrand, sammenstyrtning, sprængning, oversvømmelse, sjøskade eller jernbaneulykke.

¹ Jfr. anm. 1 til § 101.

² Med hensyn til beskadigelse af militære ting eller krigsbytte se §§ 104 og 105 sammenholdt med alm. str.l. §§ 291—293.

³ Straf efter nærværende paragraf finder kun anvendelse paa forsætlige handlinger (alm. str.l. § 40).

§ 104. (Formuesindgreb med hensyn til de krigsvæsenets øiemed tjenende gjenstande).

Den,¹ som forøver en efter den almindelige straffelovs kapitler 24 eller 25 eller §§ 275, 291, 292, 293, 318 og 393 strafbar handling² med hensyn til

nogen krigsvæsenets øiemed tjenende gjenstand,³ straffes med de i nævnte lov bestemte straffe, dog saa, at arrest træder istedenfor bøder, og at straffen inden de for vedkommende strafart fastsatte grænser kan forhøies med indtil en halvdel.

¹ Jfr. anm. 1 til § 101.

² De nævnte bestemmelser af den alm. str.l. er indtagne nedenfor i tilknytning til § 105.

³ Herunder indgaar alle gjenstande, som er bestemte til krigsmagtens brug, uden hensyn til, om de tilhører det offentlige eller ei; gjenstandens beskaffenhed forøvrigt kommer ikke i betragtning, naar det kun af dens ydre eller de forhold, hvorunder den findes, freंगाar, at den er bestemt til krigsmagtens brug og anvendt efter sin bestemmelse (jfr. Udk. til mil. str.pl. p. 143 note 1). — Jfr. forøvrigt den i alm. str.l. § 6 givne forklaring af udtrykket løseørgjenstand.

§ 105. (Formuesindgreb med hensyn til krigsbytte).

Den,¹ som forøver nogen i § 104 nævnt strafbar handling med hensyn til krigsbytte,² straffes som i den almindelige straffelov bestemt, dog saa, at arrest træder istedenfor bøder.

¹ Jfr. anm. 1 til § 101.

² Retten til krigsbytte er et regale, og private kan kun undtagelsesvis i henhold til særskilt bemyndigelse beholde, hvad de maatte gjøre til bytte. — Er en ting af rette vedkommende overladt til en krigsmand, er den ikke længere at anse som krigsbytte, og formuesindgrebet vil da ikke kunne straffes efter nærværende paragraf. Paa samme maade, vil krigsbytte, der faktisk er taget i brug af den vindende part, forsaavidt anvendelsen af nærværende paragraf angaar, have tabt sin egenskab af krigsbytte; og et formuesindgreb, rettet mod saadanne gjenstande, vil være at straffe efter § 104 eller efter den alm. str.l.s bestemmelser. Det er

altsaa alene i den mellemtid, som gaar hen, inden der er truffet endelig bestemmelse om byttets fordeling eller anvendelse, at formuesforbrydelser med hensyn til byttet vil være at henføre under nærværende paragraf. Jfr. forøvrigt § 106, der ikke som nærværende paragraf forudsætter vindesyg hensigt. — Spørgsmaalet om, hvad der kan gøres til krigsbytte, maa afgøres efter folkerettens regler (jfr. Brandt Tingsret, 3dje udg. side 468 fg.; Holtzendorff Den europæiske folkeret, oversat af Hagerup p. 122—3). Efter almindelig folkeretslig opfatning kan til krigsbytte gøres alle bevægelige gjenstande, tilhørende den fiendtlige stat, med undtagelse af kunstneriske og videnskabelige samlinger; desuden er det tilladt at tage som bytte gjenstande, der kan henregnes til krigsudrustning, ogsaa naar de tilhører private. Tilsjøs er derimod alt fiendtligt gods, privat som offentligt, frit bytte, naar det seiler under fiendtligt flag, med undtagelse af fiskerbaade; neutralt flag beskytter fiendtligt gods med undtagelse af krigskontrabande, jfr. dekl. 13 juni 1856 og kundgørelse 30 april 1904.

Alm. str.l. **24de kap. Underslag, tyveri og naskeri.**

☆ § 255. *Den, som, i hensigt derved at forskaffe sig eller andre en uberettiget vinding, retsstridig tilegner sig en løssøregenstand, som helt eller delvis tilhører en anden, eller fragaar besiddelsen af eller afhænder eller forbruger nogen ham betroet løssøregenstand, eller som medvirker dertil, er skyldig i underslag.* ☆

☆ § 256. *Underslag straffes med fængsel indtil 3 aar. Har den skyldige vidende tilføiet velfærdstab eller voldt fare for nogens liv eller helbred eller for udstrakt odelæggelse af fremmed eiendom eller underslaaet gjenstande af mere end 1000 kroners værdi, straffes han med fængsel indtil 6 aar, men med fængsel ikke under 3 aar, saafremt nogen paa grund af forbrydelsen omkommer eller faar betydelig skade paa legeme eller helbred.*

Er den underslaaede gjenstand af ringe værdi, eller er forøvrigt særdeles formildende omstændigheder tilstede, kan straffen nedsættes til bøder.¹

Underslag af hittegods straffes med bøder¹ eller med fængsel indtil 6 maaneder. Overstiger værdien af det ved en eller flere handlinger underslaaede hittegods ikke 5 kroner, behandles saadant underslag som forseelse efter § 394. ☆

¹ Jfr. mil. str.l. §§ 104 og 105.

☆ § 257. *Den, som uden besidderens samtykke borttager eller medvirker til borttagelsen af en gjenstand, der helt eller delvis tilhører en anden, i hensigt at forskaffe sig eller andre en uberettiget vinding ved dens tilegnelse, straffes for tyveri med fængsel indtil 3 aar. ☆*

- ☆ § 258. *Tyveriet er grovt, saafremt der stjales*
1. *i eller fra hus, skib, jernbanevogn eller noget rum i saadanne, lukket gaardsrum eller lignende opbevarings- eller tilholdssted, hvortil den skyldige i hensigt at stjæle har banet sig eller nogen anden adgang ved indbrud (§ 147, 1ste led)¹ eller ved hjælp af stige, reb eller andet særligt redskab, eller*
 2. *ved nattetid paa et sted, der da pleier at holdes stængt, af en person, som har indsneget sig der i hensigt at stjæle, eller*
 3. *i eller fra hus, skib, jernbanevogn, lukket gaardsrum eller lignende opbevarings- eller tilholdssted, fra derværende skab, kiste, skuffe eller lignende gjemme, der enten paa stedet eller efter at være bragt andetsteds hen opbrydes ved vold eller aabnes ved hjælp af dirik eller falsk nøgel eller ret nøgel, som ulovlig er fravendt besidderen, eller*
 4. *paa marken hest, hoppe eller føl, okse, ko eller kalv, ren eller simle, faar, gjed eller svin. ☆*

¹ Denne bestemmelse lyder: «Strafbart indbrud foreligger, naar nogen baner sig eller en anden uberettiget

adgang til hus, skib eller jernbanevogn eller noget rum i saadanne eller til lukket gaardsrum eller lignende opbevarings- eller tilholdssted ved beskadigelse af nogen til beskyttelse mod indtrængen egnet gjenstand eller ved hjælp af dirik, falsk nøgel eller ret nøgel, som ulovlig er fravendt besidderen.

☆ § 259. *Tyveriet er ligeledes grovt, hvis det forøves*

1. af flere, der har indgaaet forbund om at forøve tyverier, hælerier, udpresninger, ran eller lignende forbrydelser;
2. af nogen, der har medtaget vaaben for i tilfælde at anvende samme til angreb eller forsvar eller til trusel, eller
3. af nogen, som til dets fremme har iført sig forklædning eller foregivet eller misbrugt nogen offentlig egenkab eller ordre. ☆

☆ § 260. *Grovt tyveri foreligger ogsaa,*

1. naar den skyldige vidende har tilføiet velfærdstab eller voldt fare for nogens liv eller helbred eller for udstrakt ødelæggelse af fremmed eiendom, eller
2. naar der ved misbrug af tillidsforhold er stjaalet gjenstande af mere end 1000 kroners værdi. ☆

☆ § 261. *Grovt tyveri saavel som medvirkning til saadant straffes med fængsel indtil 6 aar. Støder flere af de i §§ 258—260 opregnede omstændigheder sammen, kan fængsel indtil 8 aar anvendes.*

Har forbrydelsen medført nogens død eller betydelig skade paa legeme eller helbred, anvendes fængsel i mindst 1 aar.¹ ☆

¹ Jfr. mil. str.l. § 29.

☆ § 262. *Den, som — uden at nogen i § 256, 2det led, eller i §§ 258—260 nævnt omstændighed er tilstede — forøver eller medvirker til forøvelsen af en i §§ 255 eller 257 omhandlet forbrydelse med hensyn til nærings-*
Den militære straffelov.

eller nydelsesmidler, som forbruges paa stedet, eller med hensyn til gjenstande af ikke høiere værdi end 5 kroner i hensigt enten selv at beholde eller forbruge dem eller vederlagsfrit at overlade dem til andre i saadant øiemed, straffes for naskeri med bøder¹ eller med fængsel indtil 6 maanedes. ☆

¹ Jfr. mil. str.l. §§ 104 og 105.

☆ § 263. Har den, som dømmes for underslag, tyveri eller naskeri, tidligere været straffet med fængsel efter dette kapitel eller kapitlerne 17, 18, 25, 26 eller 27 eller efter §§ 88, 1ste led, 143, 2det led, 147, 204, 206, 217 eller 318, kan straffen forhøies med indtil det halve, men til det dobbelte, saafremt han flere gange tidligere har været straffet saaledes. ☆

— — —
— — —

Alm. str.l. 25de kap. Udpressning og ran.

☆ § 265.¹ Den, som, i hensigt derved at forskaffe sig eller andre en uberettiget vinding, ved retsstridig adfærd eller ved at true med saadan tringer nogen til at foretage en handling, hvorved der voldes denne eller den, paa hvis vegne han handler, formuestab, eller som medvirker hertil, straffes med fængsel indtil 5 aar.

Med bøder² eller med fængsel indtil 3 aar straffes den, som i nævnte hensigt retsstridig tvinger nogen til at foretage en saadan handling ved at true med anklage eller anmeldelse for noget strafbart eller med fremsættelse af ærekrænkende beskyldning, eller som medvirker hertil.

§ 263 finder tilsvarende anvendelse.

— — — ☆

¹ Jfr. mil. str.l. § 29.

² Jfr. mil. str.l. §§ 104 og 105.

☆ § 267.¹ Som ran ansees det, naar nogen, i hensigt derved at forskaffe sig eller andre en uberettiget vinding,

ved at øve vold mod en person eller sætte ham ude af stand til forsvar eller ved hjælp af trusler, der fremkalder frygt for nogens liv eller helbred, bemægtiger sig en gjenstand, som helt eller delvis tilhører en anden, eller tvinger nogen til at foretage en handling, hvorved der voldes denne eller den, paa hvis vegne han handler, formuestab. Den, der gjør sig skyldig i ran, eller som medvirker hertil, straffes med fængsel indtil 10 aar, men med fængsel ikke under 3 aar, saafremt som følge af forbrydelsen nogen omkommer eller faar betydelig skade paa legeme eller helbred. ☆

¹ Jfr. mil. str.l. § 29.

☆ § 268.¹ Ran straffes med fængsel i mindst 3 aar, saafremt

1. den skyldige gjentagne gange har været straffet for ran eller grovt tyveri;
2. der ved forbrydelsen forsætlig tilføies skade paa legeme eller helbred eller betydelig smerte;
3. forbrydelsen forøves af flere, som har indgaaet forbund om at forøve tyverier, hælerier, udpresninger, ran eller lignende forbrydelser, eller af hvilke nogen er bevæbnet;
4. forbrydelsen forøves ved nattetid i beboet rum, hvortil den skyldige baner sig adgang paa nogen i § 258 nr. 1 og 2 eller § 259 nr. 3 nævnt maade.

Har et saadant ran som i denne paragraf omhandlet medført døden, eller er den skyldige tidligere fældet efter denne paragraf, kan fængsel paa livstid anvendes. ☆

¹ Jfr. mil. str.l. § 29.

☆ § 269. Med fængsel indtil 3 aar straffes den, som

1. indgaar forbund med nogen om at forøve ran, eller
2. i hensigt at forøve ran udruster eller paabegynder udrustning af noget skib, eller som medvirker hertil. ☆

Alm. str.l. § 275. (Utroskab).

☆ *Med bøder¹ eller med fængsel indtil 3 aar straffes den, som, i hensigt at forskaffe sig eller andre en uretrettiget vinding eller at skade, forsømmer en andens anliggender, der er undergivet hans bestyrelse eller tilsyn, eller med hensyn til disse handler mod vedkommendes tarv.*

Har den skyldige tilføiet skade for mere end 1000 kroner, eller har han til skjul for brøden ført urigtige regnskaber eller bøger, forfærdiget eller anskaffet falske dokumenter eller tilintetgjort, ubrugbargjort, forfalsket eller skjult regnskaber, bøger eller andre dokumenter, anvendes fængsel indtil 6 aar.

Paa samme maade straffes den, som ved forledelse eller tilskyndelse medvirker til nogen oven nævnt handling. ☆

¹ Jfr. mil. str.l. §§ 104 og 105.

Alm. str.l. §§ 291—293. (Skadetilføielser).

☆ § 291. *Med bøder¹ eller med fængsel indtil 1 aar straffes den, som bevirker eller medvirker til, at en gjenstand, som helt eller delvis tilhører en anden, retsstridig ødelægges, beskadiges, ubrugbargjøres eller paa anden maade forspildes.*

— — — ☆

☆ § 292. *Med bøder¹ eller med fængsel indtil 3 aar straffes den, som foretager nogen saadan handling som i § 291 nævnt mod offentligt mindesmerke eller mod gjenstande, der er betroet den offentlige post, henhører til offentlige samlinger eller er bestemte til almindelig nytte eller pryde, eller som ved forbrydelsen volder skade for mere end 1000 kroner.*

Med fængsel indtil 6 aar straffes den, som ved nogen i § 291 nævnt handling volder skade for mere end 5000 kroner eller fare for andens liv eller helbred.

Hvis nogen paa grund af forbrydelsen omkommer eller faar betydelig skade paa legeme eller helbred, eller den

skade, som den skyldige forsætlig har voldt, overstiger 50 000 kroner, kan fængsel indtil 10 aar idømmes. ☆

☆ § 293. Uagtsom skadetilføielse af de i § 292, 2det og 3dje led, omhandlede slags straffes med bøder¹ eller med fængsel indtil 6 maaneder.

— — — ☆

¹ Jfr. mil. str.l. §§ 104 og 105.

Alm. str.l. §§ 317—319. (Hæleri).

☆ § 317. Hæleri foreligger, naar nogen, i hensigt at forskaffe sig eller andre en uberettiget vinding, modtager til eie, pant eller brug, skjuler, forvarer, forbruger eller søger afhændet eller pantsat en gjenstand, hvormom han vidste eller maatte forstaa, at den er nogen fravendt ved underslag, tyveri, naskeri eller ran, eller medvirker hertil. ☆

☆ § 318. Hæleri straffes med fængsel indtil 3 aar.

Er den gjenstand, med hensyn til hvilken hæleriet er forøvet, af ringe værdi eller underslaaet hittegods, eller foreligger forøvrigt særdeles formildende omstændigheder, kan straffen nedsættes til bøder.¹

Har den skyldige drevet hæleriet sedvansmæssig, anvendes fængsel fra 6 maaneder indtil 6 aar.

Er den skyldige tidligere straffet med fængsel for hæleri eller for nogen i kapitlerne 17, 18, 24—27 eller i §§ 88, 1ste led, 143, 2det led, 147, 204, 206 eller 217 omhandlet forbrydelse, kan straffen forhøies med indtil det halve, men indtil det dobbelte, saafremt han flere gange tidligere har været straffet saaledes. ☆

¹ Jfr. mil. str.l. §§ 104 og 105.

☆ § 319. Straf for hæleri kommer ikke til anvendelse paa den, som modtager ulovlig erhvervede gjenstande til underhold eller forpleining for sig eller andre af nogen, der er pligtig at sørge herfor. ☆

Alm. str.l. § 393. (Retsstridig brug).

☆ *Med bøder¹ straffes den, som retsstridig bruger eller forføier over løsøregegenstand, der tilhører en anden, saaledes at den berettigede derved paaføres tab eller uleilighed, eller som medvirker hertil.* ☆

¹ Jfr. mil. str.l. §§ 104 og 105.

Alm. str.l. § 394. (Undladelse af at anmelde fund).

☆ *Med bøder¹ straffes den, som undlader paa lovlig maade at lyse op eller anmelde en funden gjenstand.*

Under særdeles formildende omstændigheder kan straf bortfalde. ☆

¹ Jfr. mil. str.l. §§ 104 og 105.

§ 106. (Egenmægtig søgen efter krigsbytte).

Krigsmand,¹ som egenmægtig² søger³ at gjøre krigsbytte,⁴ eller som medvirker hertil, straffes med fængsel indtil 1 aar.

¹ Se § 4.

² D. e.: uden tilladelse af vedkommende foresatte.

³ Det er ikke nødvendigt, at hensigten er selv at tilegne sig byttet. Er dette tilfældet, vil § 105 kunne finde anvendelse. — Forbrydelsen er fuldbyrdet med selve forsøget, og den alm. str.l. § 50 finder saaledes ikke anvendelse.

⁴ Jfr. anm. 2 til § 105. Ved anvendelsen af nærværende paragraf er det forøvrigt ligegyldigt, om den skyldige har til hensigt at gjøre til bytte gjenstande, som i sig selv kan være lovligt bytte, eller om det gjælder ting, som overhovedet ikke er underkastede retten til bytte. Hensigten med nærværende straffebestemmelse er nemlig at støtte den ofte vanskelige kontrol med, at ikke krigsmænd paa egen haand gjør krigsbytte, idet en saadan optræden i fremtrædende grad er egnet til at slappe mandstugten.

§ 107. (Folkeretsstridig krigsførsel).

Med fængsel¹ straffes den,² som

1. mod fienden bruger gift eller saadanne krigsredskaber, som er forbudt ved nogen af Norge tiltraadt international overenskomst,³ eller

2. dræber en fiende, der overgiver sig eller er gjort udygtig til modstand, eller lemlæster døde,

eller som medvirker til nogen oven nævnt handling.

I det i nr. 2 nævnte tilfælde kan fængsel paa livstid eller dødsstraf⁴ anvendes.

¹ Jfr. alm. str.l. § 17, 2det led.

² Jfr. anm. 1 til § 101.

³ Se Petersburgerdeklarationen 11 december 1868 angaaende beskaffenheden af de projektiler, som i krig maa anvendes, samt de af Haagerkonferencen vedtagne og for Norges vedkommende under 4 september 1900 ratificerede deklamationer angaaende forbud mod at kaste projektiler og sprængstoffer ned fra balloner eller paa andre lignende nye maader, angaaende afkald paa brug af projektiler, som har til eneste oiemed at udbrede kvælende eller giftige gasarter, samt angaaende afkald paa brug af kugler, som let udvider sig eller bliver flade i det menneskelige legeme. Jfr. ogsaa art. 23 i det af konferencen vedtagne reglement for krig tillands.

⁴ Se § 14.

hænt v. lov 45 21 m 2
de nu 45 21 m 3

Fjerde del.

Den militære disciplinærmyndighed.

11te kapitel.

Disciplinære forseelser.¹

¹ Udtrykket disciplinære forseelser er her brugt som fællesnavn for to forskellige forhold. Det betegner nemlig for det første en materiel udvidelse af de strafbare handlingers omraade, de rene disciplinærforseelser, der ikke efter lovens anden og tredje del er at henføre under de egentlige strafbare handlinger; herom handler § 108, 1ste led. Men dernæst sigter dette udtryk til den formelle behandlingsmaade af visse handlinger, der ikke er af saa udpræget beskaffenhed, at det findes nødvendigt for deres skyld at sætte de militære domstole i virksomhed. I sidstnævnte henseende maa der igjen skjelnes mellem den egentlige revselsesmyndighed, der foruden paa de rene disciplinærforseelser ogsaa kan anvendes ligeoverfor visse virkelig strafbare handlinger (se § 108, 2det og 3dje led), og forelægsmyndigheden, der kan anvendes overfor strafbare forseelser og visse forbrydelser (se § 109). — Jfr. med dette og det følgende kapitel det nedenfor p. 191 ff. meddelte disciplinærreglement af 22 oktbr. 1904.

§ 108. (Revselsesmyndigheden).¹

Forsømmelse af militære tjenesteplichter og forseelser mod militær tugt og orden,² der ikke er straf-

bare efter denne lovs anden og tredje del,³ kan straffes disciplinært⁴ med revselse.⁵

Det samme⁶ gjælder overtrædelser⁷ af §§ 34, 38, 39,⁸ 46, 1ste led, 67, 2det led, 71, 1ste led, 72, 73, 77, 1ste led og 78, 1ste og 2det led, saafremt en af de i § 110 nævnte revselse anses tilstrækkelig.⁹ Straffens skjærpelse i krigstid kommer her ikke i betragtning.¹⁰

I de tilfælde, som omhandles i 2det led, kan sigtede¹¹ inden 24 timer gennem sine foresatte¹² forlange sagen afgjort ved dom,¹³ ifald bøder over 5 kroner eller arrest over 3 dage er ilagt.¹⁴ Forlangendet kan være skriftligt eller mundtligt. Er det mundtligt, opsættes det paa stedet skriftligt af den foresatte¹² og medundertegnes af denne til vitterlighed.

¹ De rene disciplinærforseelser indgaar under udtrykket strafbare handlinger, hvor dette forekommer i nærværende lov. Som følge heraf finder ogsaa de almindelige bestemmelser om strafbarhed anvendelse paa de disciplinære forseelser, forsaavidt der intet særlig er bestemt (se mil. str.l. §§ 1, 24—26, 31 og 32 jfr. § 30, 2det led). Herved maa imidlertid bemærkes, at den almindelige straffelovs bestemmelser nærmest er skrevne for de egentlige forbrydelser og forseelser, hvorfor de ikke i alle tilfælde kan gives anvendelse paa de disciplinære forseelser (jfr. herom anm. 1 til § 12, anm. 2 til § 27 og anm. 2 til alm. str.l. § 61).

² De personer, der kan straffes efter § 108, 1ste led, er alle de i § 9 nr. 1—4 nævnte; med hensyn til krigsfanger mærkes art. 8 i det af Haagerkonferencen udarbejdede reglement for krig tillands.

³ Hvilke handlinger det er, som gaar ind under § 108, 1ste led, kan ikke engang tilnærmelsesvis specificeres. Paragrafen omfatter overtrædelser af almindelige tjeneste-

forskrifter, instruktioner, reglementer og anordninger af enhver art, men det er fra lovens side ikke en nødvendig betingelse for at anvende revselse, at der kan paavises en udtrykkelig tjenesteforskrift eller lignende, som er overtraadt. En begrænsning af disciplinærforseelsernes omraade vil imidlertid kunne gennemføres ved reglement (jfr. § 128), og dette er gjort i disciplinærreglementets § 1, som kræver, at der skal foreligge en paa forhaand given retsgyldig bestemmelse, hvad enten denne er af almindelig natur, saasom lov, reglement eller deslige, eller en speciel instruktion eller befaling (se nedenfor p. 191). Under enhver omstændighed vil dog bedømmelsen af, hvorvidt der foreligger en disciplinærforseelse, til en vis grad være overladt vedkommende foresattes skjøn, idet han alene vil kunne afgjøre, hvad der i den militære tjenestes medfør er nødvendigt til opnaaelse af den militære opdragelses oiemed og til opretholdelse af disciplin. — Nogen skarp grænse mellem de egentlig strafbare handlinger og disciplinærforseelserne er der i virkeligheden ikke; paa mange punkter glider de over i hinanden, navnlig hvor der foreligger en forsætlig overtrædelse, og af hensyn hertil har mil. str.l. § 108, 2det led aabnet adgang til at afgjøre visse strafbare handlinger disciplinært, idet det da er overladt til vedkommende foresattes skjøn at afgjøre, hvorvidt dette i det enkelte tilfælde er hensigtsmæssigst (jfr. anm. 9). I en henseende har dog mil. str.l. begrænset disciplinærforseelsernes omraade; hvor nemlig de specielle straffebestemmelser i anden og tredje del selv udtømmende angiver strafbarhedens grænser, kan der ikke med hjemmel af § 108, 1ste led gjøres nogen udvidelse af det strafbare felt. I hvilke tilfælde disciplinærmyndigheden paa denne maade begrænses, er imidlertid ofte et tvivlsomt spørgsmaal. Idet forøvrigt herom henvises til anm. til de enkelte paragrafer, kan som almindelige synspunkter fremhæves: De handlinger, som de enkelte bestemmelser i den militære straffelov alene sætter straf for, naar de begaaes forsætlig, vil i almindelighed

kunne straffes disciplinært, naar de begaaes af uagtsomhed. Dog synes det at have været forudsætningen ved bestemmelsen i § 38, at den udtømmende angiver de tilfælde, i hvilke undladelse af at vise de paabudte tegn paa respekt skal kunne straffes. Iøvrigt maa det fastholdes, at der ikke er adgang til paa de forhold, der omhandles i den militære straffelovs specielle del, at anvende disciplinærstraf, hvor noget af objektive momenter, der udgjør bestanddele af vedkommende forbrydelse eller forseelses gjerningsindhold, ikke foreligger (jfr. f. ex. om beruselse anm. 2 til § 72). Særlig maa det bemærkes, at det er en følge af den militære straffelovs særegne karakter som speciallov for forbrydelser og forseelser i eller mod den militære tjeneste, at handlinger eller undladelser, som ikke berører denne tjeneste, ikke heller kan straffes disciplinært.

⁴ D. e.: straffen ilægges efter bestemmelse af vedkommende foresatte (§ 115) istedetfor af de militære domstole, som overhovedet ikke kan tage de rene disciplinærforseelser, der omhandles i § 108, 1ste led, under paakjendelse.

⁵ Jfr. § 12 (med anm. 1) og § 110. — Revselsesmyndigheden er nærmest et middel til at indøve og haandhæve den militære disciplin. Da revselse imidlertid efter nærværende lovs opfatning er en egen strafart, vil ogsaa de øiemed, som forfølges ved straffen, og de grundsætninger, som befølges ved straffeudmaalingen, være bestemmende for anvendelsen af revselse. Revselsens art og strengthed afhænger dels af forseelsens betydning for den militære disciplin, dels af vedkommende persons større eller mindre skyld, tidligere opførsel, tidligere straffe, dannelsesstandpunkt og andre individuelle forhold. Jfr. disciplinærreglementets § 10 (se p. 194).

⁶ D. e.: at sagen kan afgjøres disciplinært istedetfor af domstolene; selve overtrædelsens karakter af en egentlig forbrydelse eller forseelse forandres ikke, men naar den alene behandles disciplinært, indtræder ikke de virkninger, som knytter sig til straf i egentlig forstand, f. eks. for-

høiet straf i gjentagelsestilfælde (jfr. anm. 1 og 2 til alm. str.l. § 61).

⁷ Om overtrædelsen er en forbrydelse eller blot en forseelse, er ligegyldigt.

⁸ Ogsaa overtrædelser af § 39, forevæde under de i § 45 fremhævede omstændigheder, vil kunne afgjøres disciplinært, idet den sidstnævnte paragraf ikke selv indeholder nogen egen straffetruusel, men giver en nærmere bestemmelse af omraadet for straffen efter § 39.

⁹ Afgjørelsen af, hvorvidt disciplinær afstraffelse bør anvendes istedetfor almindelig rettergangsbehandling, tilkommer vedkommende foresatte, der i tilfælde har at udøve revselsesmyndigheden. Hovedøiemedet med den disciplinære afstraffelsesmaade i disse tilfælde er at spare tid og uleilighed saavel for straffemyndighederne som for den skyldige, idet det fra et militært standpunkt er bedre, at en mindre forgaelse straks faar en om end mild straf, end at den først efter længere tids forløb faar den for tilfældet mere passende strengere straf. Det maa imidlertid mærkes, at underordnede befalingsmænds afgjørelser vil kunne omgjøres af deres foresatte efter § 124, 3dje punktum.

¹⁰ Hensigten med denne bestemmelse har alene været at gjøre det tydeligt, at den omstændighed, at visse af de nævnte overtrædelser paa grund af bestemmelserne i §§ 95, 97 nr. 3 og 99 gaar over til forbrydelser, ikke skal være til hinder for disciplinær afgjørelse, naar handlingen dog ikke er af nogen mere graverende art.

¹¹ Jfr. mil. str.pl. § 75.

¹² Se § 6.

¹³ Sagen behøver ikke altid at komme ind for krigsret; under de i mil. str.pl. § 142 angivne betingelser vil den kunne paadømmes af den militære forhørsret. — Om adgangen til besværing til høiere foresatte se kap. 14.

¹⁴ Hvorvidt der bør indrømmes den skyldige betænkingsfrist, forat han kan træffe bestemmelse om vedtagelse af den ilagte revselse, afhænger helt ud af den foresatte,

der i tilfælde ogsaa maa fastsætte fristens længde. Efter § 122 skal revselsen i regelen straks fuldbyrdes; hvorvidt denne regel kan fraviges, beror paa, om den militære disciplin vil lide noget skaar ved en mindre udsættelse. Jfr. forøvrigt disciplinærreglementets § 13 (se p. 195).

§ 109. (Forelægsmyndigheden).

Forseelser,¹ der er strafbare efter denne lovs anden eller tredje del,² kan søges afgjorte ved forelægsstraf (§ 112).³

Det samme gjælder forbrydelser¹ mod §§ 34, 35, 2det led, 39,⁴ 41, 2det led, 46, 2det punktum, 64, 71, 1ste led, 77, 1ste led, 78, 1ste og 2det led, saafremt nogen af de i § 112 nævnte straffe ansees tilstrækkelig.⁵

Straffens skjærpelse i krigstid kommer her ikke i betragtning.⁶

¹ Se § 2 med anm. 3.

² Handlinger, som er strafbare efter den almindelige straffelov, kan ikke søges afgjorte ved militær forelægsstraf. Vistnok har den militære paatalemyndighed ifølge mil. str.pl. § 7 i en vis udstrækning adgang til at reise paatale i sager angaaende borgerlige forbrydelser og forseelser, men alene gennem tiltale for krigsret eller indbringelse for militær forhørsret (jfr. mil. str.pl. §§ 142—146); skulde den i et givet tilfælde finde, at sagen bedst egnede sig til afgjørelse gennem forelæg, maatte der herom forhandles med den almindelige paatalemyndighed (jfr. mil. str.pl. § 10, 1ste led). Forelægget vilde isaafald følge den borgerlige straffeprocelses regler (se navnlig dennes §§ 287—290). Tiltale kunde derimod, om forelægget ikke blev vedtaget, reises for militær ret.

³ Forelægsstraffen indtager en mellemstilling mellem de almindelige straffe og revselsene. Den staar de almindelige straffe nærmest, og de grundsætninger, som gjælder

for straffendmaalingen, finder derfor anvendelse paa forelægsstraffen, jfr. disciplinærreglementets § 10 (se p. 194). Forelægsstraffen maa imidlertid ogsaa betragtes som hjælpemiddel ved den opdragelse til disciplin, som under den militære tjeneste søges opnaaet; oiemedet vil forsaavidt være det samme som ved revselse for strafbare handlinger, nemlig at spare tid og uleilighed (se anm. 9 til § 108).

⁴ Jfr. anm. 8 til § 108

⁵ Afgjørelsen af, hvorvidt en handling bedst egner sig til afstraffelse ved forelægsstraf istedetfor ved dom, tilkommer vedkommende foresatte (se § 116); afgjørelsen vil dog kunne omgjøres af høiere foresatte efter § 124, 3dje punktum, jfr. ogsaa anm. 9 til § 108.

⁶ Betydningen af denne bestemmelse er kun den, at de strafbare handlinger, der paa grund af bestemmelserne i 9de kapitel gaar over til at blive forbrydelser, kan afgjøres ved forelægsstraf, ogsaa om de ikke er forbrydelser af den i 2det led nævnte art, saaledes fornemmelig forbrydelser mod § 46, 1ste led.

§ 110. (Revselsesarter).¹

Som revselse maa alene anvendes:

1. *Irettesættelse, der kan gives i to grader:*

a. *som simpel irettesættelse i enrum eller i tjenestlig skrivelse, eller*

b. *som streng irettesættelse i nærvær af flere krigsmænd² eller ved oplæsning paa dagsordren.*

Irettesættelsen gives i sømmelige og værdige udtryk. En almindelig tilrettevisning er ikke at betragte som irettesættelse.

2. *Fremmøde udenfor de sedvanlige tider (parade) i regelen i parademæssigt antræk, efter omstændighederne med fuld pakning, tilfods eller tilhest. Saadan revselse maa for samme forseelse kun*

ilægges for indtil 3 paa hinanden følgende dage og 1 gang daglig.

3. Straffetjeneste, bestaaende i arbejde udenfor tur, saasom rengjøring, pulsning eller andre forefuldende tjenesteforretninger i kaserne, skib, munderingskammer, rustkammer, stald eller leir.
4. Straffeeexercits, bestaaende i øvelser udenfor de sedvanlige øvelsestider i et tidsrum af indtil 7 dage 1 à 2 timer daglig.
5. Straffevagt, bestaaende i vagt udenfor tur, dog for hærens vedkommende med mindst 3 nætters frist mellem hver vagt.
6. Frihedsindskrækning, bestaaende i forbud mod til visse tider af dagen eller det hele døgn i et tidsrum af indtil 21 dage at gaa udenfor kvarteret, kasernen, leiren eller andet nærmere betegnet omraade. Denne art revselse maa ikke atter benyttes, før dobbelt saa lang tid er hengaaet som den, hvori frihedsindskrækningen har været.
7. Negtelse af sedvanlig permission³ for et tidsrum af indtil 1 maaned eller af landlov for et tidsrum af indtil 3 maaneder eller for visse landgangsture.⁴ Den, der har været negtet permission eller landlov i den høieste tilladte tid, kan ikke atter ilægges saadan revselse, forinden den dobbelte tid er hengaaet.
8. Bøder indtil 20 kroner.⁵
9. Arrest indtil 10 dage.⁶

¹ Jfr. disciplinærreglementets §§ 2, 3 og 4 (se p. 191—192).

² Se § 4.

³ I skr. 28 oktober 1867 har armekommandoen udtalt: 1) At ved udtrykket «sædvanlig permission» forstaaes den tilladelse, som tilstaaes mandskaberne til om søndage eller hverdage at være ude af kvarteret eller kasernen efter den bestemte tid, og at derunder ogsaa kan indbefattes tilladelse til for 1 à 2 dage at være fraværende for at foretage en lysttur eller udføre et privat ærinde. 2) At negtelse af saadan permission ikke kan ansees som revselse, uden naar den udtrykkelig tilkjendegives som saadan. 3) At der af straffelovens bestemmelser om permissionsnegtelse aldrig kan udledes nogen rettighed for mandskaberne til ellers at erholde permission.

⁴ Jfr. anm. 3 til § 112 og disciplinærreglementets § 3 (p. 192).

⁵ Med hensyn til bøders anvendelse som revselse er det i Kommissionsudkastets motiver bemærket, at det som regel bør have for øie, at saadanne bøder kun anvendes for forseelser, forøvede uden for tjenesten; men for undtagelsestilfælde har det dog været anseet hensigtsmæssigt at have adgang til at anvende bøder ogsaa for forseelser i tjenesten, f. eks. naar forseelsen er forøvet saa nær for dimissionen, at anden hensigtsmæssig straf kun vanskelig kan anvendes; jfr. disciplinærreglementets § 4 (p. 192).

⁶ De nærmere regler om arrests anvendelse og fuldbyrdelse er givne i §§ 15—19, jfr. § 113.

§ 111. (Bøders omsætning til arrest).

I tilfælde af, at bøder ikke erlægges¹ eller kan inddrives (jfr. den almindelige straffelovs § 28, 2det led),² træder

1 dags arrest istedenfor bøder fra 1 til 4 kroner;

2 dages arrest istedenfor bøder fra 5 til 10 kroner;

3 dages arrest istedenfor bøder fra 11 til 20 kroner.

¹ Erlæggelse af bøder kan i henhold til alm. str.l. § 28, jfr. mil. str.l. § 13, efter nærmere regler, givne af kongen, ogsaa ske ved betaling afdragsvis eller ved optjening i statens eller kommunens tjeneste.

² Ved denne henvisning er det udtrykt, at inddrivelse ikke bør finde sted, naar den skyldiges formuesomstændigheder eller livserhverv derved findes at ville lide føleligt skaar. Med hensyn til reglerne for inddrivelsen se mil. str.pl. § 229.

§ 112. (Forelægsstraffe).

Som forelægsstraffe maa alene anvendes:

1. Arrest indtil 30 dage.¹
2. Bøder.²
3. Negtelse af landlov for et tidsrum indtil 6 maa-
neder.³
4. Inddragning.⁴

Naar nogen forelægges straf af bøder, skal der i forelægget fastsættes arreststraf fra 1 til 30 dage, hvilken straf indtræder, saafremt boden ikke paa nogen lovbestemt maade erlægges.⁵

¹ Se §§ 15—19. jfr. § 113.

² Da der ikke er sat nogen særegen grænse for bødernes størrelse, vil denne bestemmes efter den almindelige regel i alm. str.l. § 27, saaledes at der for forbrydelser kan ilægges bøder fra 3 kroner til 10 000 kroner og for forseelser fra 1 krone til 5000 kroner. Jfr. forøvrigt disciplinærreglementets § 4 (se p. 192).

³ Deri, at negtelse af landlov kan anvendes som straffemiddel, ligger ikke, at besætningen har en ubetinget ret til landlov, naar intet er at lægge vedkommende tillast. Findes det enten af hensyn til skibets sikkerhed eller af hensyn til vedkommendes person nødvendigt at forbyde landlov, maa adgangen hertil staa aaben, idet dette ikke

er at betragte som straf, men alene som en sikkerhedsforanstaltning. I det hele vil negtelse af landlov ikke være at anse som straf, uden hvor den udtrykkelig er betegnet som saadan. Jfr. ogsaa anm. 3 til § 110.

⁴ Se § 23.

⁵ Jfr. alm. str.l. § 28 og mil. str.l. § 13 med anm. 5.

§ 113. (Disciplinærstraffenes anvendelighed paa de forskellige grader).

Mod menige er samtlige disciplinærstraffe¹ anvendelige, mod underbefalingsmænd² alle undtagen de i § 110 nr. 2—4 nævnte, men mod personer, som ikke er krigsmænd,³ og mod officerer² alene arrest, bøder, inddragning og irettesættelse.

¹ Udtrykket disciplinærstraffe omfatter saavel revselsler (§ 110) som forelægsstraffe (§ 112).

² Jfr. § 6 og navnlig anm. 2 til denne paragraf.

³ Se § 4.

§ 114. (For samme forseelse kun én straf).

For samme forseelse maa kun én straf og af revselse kun én art anvendes.¹

¹ Jfr. §§ 124 og 125 for tilfælde af, at sagen indbringes for domstolene. — Afgjøres flere disciplinærforseelser samtidig, vil det være mest stemmende med den grundsætning, som har faaet udtryk i alm. str.l. §§ 62—64, at der ilægges en fælles straf for alle forseelser (jfr. anm. 2 til § 27). Som ubetinget regel kan dog dette ikke gjælde; disciplinærmyndighederne maa ogsaa have adgang til at vælge særskilt afstraffelse af hver enkelt forseelse, hvor særegne omstændigheder gjør dette paakrævet, f. ex. hvor den ene forseelse foranlediger længere tids undersøgelser, eller hvor straffen ikke vilde blive tilstrækkelig effektiv, om en fælles straf bragtes i anvendelse.

12te kapitel.

Disciplinærmyndighedens tjenestemænd og deres kompetence.

§ 115. (Myndighed til at ilægge revselse).

Myndighed til at ilægge undergivne¹ revselse² tilkommer:

1. *Generaljurisdiktionschefer,³ jurisdiktionschefer,⁴ generals- og admiralspersoner, der kan ilægge de dem undergivne¹ officerer af stabsofficers eller høiere grad⁵ husarrest⁶ eller bøder og sine øvrige undergivne¹ alle efter § 113 mod vedkommende anvendelige revselse.*
2. *Andre officerer, der a) almindeligvis eller for tilfældet fører kompanichefs eller dertil svarende eller høiere kommando, eller b) fører befaling over militær befæstning, anstalt eller skib, eller c) indehar tilsvarende selvstændig stilling i den militære forvaltning.⁷*

De kan, naar de er stabsofficerer,³ ilægge de dem undergivne¹

stabsofficerer indtil 2 dages husarrest⁶ eller bøder; kapteiner og løjtnanter indtil 4 dages arrest eller bøder;

underbefalingsmænd³ indtil 6 dages arrest eller de øvrige mod vedkommende anvendelige revselse⁸ og

menige indtil 8 dages arrest og forøvrigt alle revselse.⁸

Er de kapteiner eller løjtnanter, kan de ilægge de dem undergivne¹

officerer indtil 2 dages arrest eller bøder;
 underbefalingsmænd³ indtil 4 dages arrest, bøder,
 straffevagt, frihedsindskrækning indtil 14
 dage eller negtelse af permission eller landlov, og
 menige indtil 6 dages arrest og forøvrigt alle
 rejselser.⁸

3. Andre befalingsmænd,⁹ naar de fører kommando
 over afsondrede afdelinger,¹⁰ som paa grund af
 stedlige forhold ikke kan modtage befaling umid-
 delbart af den høiere befalingsmand, der indehar
 disciplinærmyndighed efter nr. 2, samt næstkom-
 manderende ombord.¹¹

De kan, naar de er officerer, ilægge de dem
 undergivne¹

officerer 1 dags arrest;

underbefalingsmænd³ indtil 2 dages arrest, fri-
 hedsindskrækning indtil 4 dage eller negtelse
 af permission eller landlov, og

menige indtil 4 dages arrest, parade, straffetjeneste,
 straffeexercits, frihedsindskrækning indtil 7
 dage eller negtelse af permission eller landlov.

Er de underofficerer, kan de ilægge de dem
 undergivne¹

underbefalingsmænd³ 1 dags arrest og

menige indtil 2 dages arrest, parade, straffetjeneste,
 straffeexercits, frihedsindskrækning indtil 4
 dage, negtelse af permission indtil 7 dage
 eller af landlov indtil 4 landgangsture.

Enhver militær foresat kan uden hensyn til sin
 tjenestegrad tildele sine undergivne¹ irettesættelse.

¹ Jfr. § 6. I hvilken udstrækning revselse kan ilægges andre end krigsmænd, afhænger af de specielle straffebestemmelser (se saaledes anm. 2 til § 108). For krigsfangers vedkommende afhænger straffen af den stilling de indtager (jfr. anm. 7 til § 9). — Loven indeholder ingen særlig bestemmelse om, hvem der har disciplinær straffemyndighed over afdelinger, som midlertidig er forenede med andre afdelinger under en fælles foresat, f. ex. sanitetsafdeling, som gør tjeneste ved en stridende afdeling, landtropper paa krigsskib og sjøtropper iland. Adgangen til at udøve revselsesmyndighed vil i saadanne tilfælde være afhængig af kommandoforholdet. I henhold hertil maa det antages, at chefen for vedkommende udsondrede afdeling har at udøve revselsesmyndighed i alt, hvad der angaar den indre tjeneste ved afdelingen, medens den fælles militære foresatte i alle øvrige forhold er kompetent til at ilægge revselse, hvorved det dog vil være naturligt, at han, om muligt, først hører vedkommende afdelingschefs meningsudtalelse. Jfr. i det hele disciplinærreglementets §§ 5—8 (se p. 193). — Deraf, at revselsesmyndigheden alene gjælder ligeoverfor undergivne, flyder, at om en disciplinærforseelse er begaaet af en person, som midlertidig opholder sig ved en militær afdeling uden dog at være dennes befalingsmand undergivet, vil denne ikke selv kunne straffe, men alene melde forseelsen til rette vedkommende. — Da revselsesmyndigheden er et udslag af kommandomyndigheden, vil civilmilitære chefer være udelukkede fra at udøve disciplinærmyndighed over sine undergivne.

² Se § 110.

³ Se mil. str.pl. § 52.

⁴ Se mil. str.pl. § 53, kgl. res. 26 januar 1901 og 29 december 1902 angaaende jurisdiktionsforholdenes ordning ved landmilitæretaten (jfr. ogsaa skrivelse 22 januar 1903 angaaende tjenesteforholdene mellem 1ste akershusiske distriktskommandos chef og chefen for 6te fæstningsbataljon) samt kgl. res. 9 marts 1901 angaaende jurisdiktionsforholdene i marinen.

⁵ Jfr. anm. 3 til § 6.

⁶ Jfr. § 16.

⁷ Jfr. mil. str.pl. § 50 nr. 3.

⁸ Se § 113.

⁹ Se anm. 2 til § 6.

¹⁰ Se anm. 2 til § 3.

¹¹ Jfr. sjøtjenestereglement 7 mai 1898 1ste kapitel.

§ 116. (Myndighed til at udfærdige forelæg).

Myndighed til at udfærdige forelæg¹ tilkommer de i § 115 nr. 1 omhandlede chefer samt de i § 115 nr. 2 nævnte officerer, forsaavidt disse fører befaling over militær afdeling,² befæstning, anstalt eller skib, der i almindelighed eller for tilfældet maa betragtes som selvstændig.³

Generaljurisdiktionschefer og jurisdiktionschefer⁴ samt generals- og admiralspersoner kan forelægge alle de i § 112 nævnte straffe.

De øvrige i nærværende paragraf nævnte officerer kan forelægge arrest indtil 20 dage samt de i § 112 nr. 2 til 4 nævnte straffe.

¹ Forelægsmyndigheden gjælder ligesom revselsesmyndigheden kun ligeoverfor undergivne (§ 6). Jfr. forøvrigt anm. 1 til § 115 og disciplinærreglementets §§ 5—8 (se p. 193).

² Se anm. 2 til § 3.

³ Hvorvidt en afdeling skal betragtes som selvstændig i den forstand, nærværende paragraf sigter paa, afhænger af, om vedkommende chef i en vis udstrækning har frihed til at tage bestemmelse med hensyn til afdelingens ledelse og øvelse i det hele, eller om hans virksomhed alene bestaar i en udførelse af ham givne ordrer eller opsatte planer for afdelingens øvelse eller anvendelse. I overensstemmelse hermed maa det vistnok for armeens vedkommende antages, at korps- og bataljonschefer har forelægsmynd-

dighed, og det nanseet, om de har et fra jurisdiktionschefen afsondret standkvarter eller ei. Det samme gjælder bl a. cheferne for krigsskolen og underofficersskolerne, fæstningskommandanter, overlæger ved militære sygehuse; derimod i almindelighed ikke chefer for rekrutkompanier og remonteskoler. Enhver af de i nærværende paragraf omhandlede officerer vil dog kunne udøve forelægsmyndighed, forsaavidt han fører kommando over afsondret afdeling, som paa grund af stedlige forhold ikke kan modtage befaling umiddelbart af den høiere befalingsmand inden den tid, da det ansees nødvendigt at træffe afgjørelse. For marinens vedkommende maa forelægsmyndigheden vistnok udstrækkes til sjømilitære distriktschefer, korpschefer, chefen for sjøkrigsskolen og afdelingschefer for distriktsjötropperne samt uafhængige skibshefer (jfr. sjötjenestereglement 5 mai 1900, 1ste kapitel).

⁴ Se anm. 3 og 4 til § 115.

§ 117. (Udøvelse af disciplinærmyndighed i foresattes overvær).

Ingen maa udøve disciplinærmyndighed i sin foresattes¹ overvær uden med hans samtykke.

¹ Se § 6.

§ 118. (Foresattes overtagelse af disciplinærmyndighedens udøvelse).

Med hensyn til forseelser, hvis disciplinære behandling¹ regelmæssig tilkommer en underordnet befalingsmand,² udøves disciplinærmyndigheden³ af hans foresatte,² saafremt⁴ forseelsen er forøvet i dennes overvær eller er ladet ustraffet af den underordnede.⁵

¹ Her sigtes saavel til revselsesmyndigheden som til forelægsmyndigheden.

² Se § 6 med anm.

³ Grænsen for den disciplinærmyndighed, som udøves af den foresatte i den underordnede befalingsmands sted, afhænger af vedkommende overordnede foresattes kompetence ifølge §§ 115 og 116.

⁴ Forøvrigt har altsaa den foresatte ikke ret til at gribe ind i underordnede befalingsmænds udøvelse af disciplinærmyndigheden, forsaavidt der ikke er adgang dertil efter § 124.

⁵ Har den underordnede befalingsmand forsætlig eller uagtsomt undladt at anvende sin myndighed, kan han straffes efter § 65, forsaavidt undladelsen er pligtstridig (jfr. anm. 5 til § 65).

§ 119. (Indhentelse af foresattes bestemmelse med hensyn til disciplinærmyndigheds udøvelse).

Finder en underordnet befalingsmand,¹ at der bør anvendes strengere straf² end den, han har myndighed til at ilægge,³ eller nærer han anden betænkelighed⁴ ved selv at afgjøre et straffespørgsmaal,² har han at indhente sin foresattes¹ bestemmelse.⁵

¹ Se § 6 med anm.

² Herunder saavel revselse som forelægsstraf.

³ Se §§ 115 og 116.

⁴ F. ex. om flere har deltaget i en disciplinærforseelse, og den foresatte kun har disciplinærmyndighed over enkelte af de delagtige.

⁵ Den foresatte kan selv afgjøre sagen, eller han kan henstille til den underordnede befalingsmand at afgjøre den. I sidste tilfælde bør det ikke henstilles til ham at ilægge straf af en bestemt størrelse, idet den, der udøver straffemyndigheden, selvstændig bør afgjøre spørgsmaalet om straffens størrelse efter sin overbevisning; jfr. disciplinærreglementets § 11 (se p. 194). — Forøvrigt bemærkes, at der ikke er adgang til at overdrage udøvelsen af disciplinærmyndighed til andre.

13de kapitel.

Disciplinærmyndighedens udøvelse.

§ 120. (Forelæg.)

Hvor forelægsstraf findes anvendelig, udfærdiges skriftligt forelæg, der i korthed, men saavidt muligt med nøiagtig angivelse af tid og sted, gjenstand og lignende skal fremstille den strafbare handling,¹ for hvilken straf forelægges, med fremhævelse af de i loven beskrevne kjendemerker² og under henvisning til den eller de straffebestemmelser, som antages at kunne komme til anvendelse.³

Forelægget skal desuden indeholde:

1. Angivelse af straffens størrelse og, hvis straffen er bøder, af det antal arrestdage, der i mangel af betaling skal træde istedenfor boden.⁴ Er der spørgsmaal om inddragning af penge eller gods, skal det, som paastaaes inddraget, endvidere angives. Er ved handlingen voldt skade, eller har undersøgelsen medført saadanne udgifter, som efter loven bør erstattes af den skyldige,⁵ kan forelægget tillige omfatte skadeserstatning og omkostninger.
2. Opfordring til den sigtede om inden en i forelægget angiven tid, som i almindelighed ikke bør være kortere end 24 timer, at erklære, om han vedtager forelægget.

Forelægget meddeles sigtede paa hensigtsmæssig maade,⁶ i fornødent fald ved forkyndelse overensstem-

mende med lov om rettergangsmaaden i militære straffesager af 29de mars 1900 § 100.

Negter sigtede at vedtage forelægget, eller undlader han at afgive nogen erklæring, afgjør jurisdiktionschefen,⁷ hvorvidt tiltale bliver at reise.

Vedtager sigtede forelægget, skal vedtagelsen nedtegnes og oplæses⁶ og medunderskrives, om muligt, af sigtede og af et tilkaldt vidne. Vedtagelsen har med den af §§ 124 og 125 følgende begjærsning samme virkning som en dom.⁸

7
 55
 177 25
 106 8 7

Lov om rettergangsmaaden i borgerlige straffesager af 1ste juli 1887 § 381 og lov om rettergangsmaaden i militære straffesager af 29de mars 1900 kapitel 24 finder tilsvarende anvendelse.

¹ Se § 109.

² Lovens ord behøver ikke at gjentages, naar blot de sider ved handlingen, der gjør den til den særlige forseelse, som den paastaaes at være, er nævnte paa en fremhævende maade (jfr. Getz og Hagerups udg. af straffeprocessloven, § 286 anm. 2).

³ Et og samme forhold kan altsaa alternativt henføres under flere straffebestemmelser, naar der blot er en mulighed for, at handlingen kan blive at straffe efter nogen af dem. — Jfr. mil. str.pl. § 145.

⁴ Se § 112.

⁵ Se mil. str.pl. 29de kapitel.

⁶ Meddelelsen af forelægget kan saaledes bl. a. ske mundtlig eller gennem posten; derimod maa vedtagelse af forelægget ifølge nærværende paragrafs 5te led ske i overvær af en anden person, i regelen den som udfærdiger forelægget.

⁷ Eller i tilfælde generaljurisdiktionschefen, jfr. mil. str.pl. §§ 50—53.

⁸ Vedtagelsen besidder saaledes retskraft, hvorfor der ikke kan reises ny forfølgning for samme sag; jfr. derimod § 125, 1ste led om ulovligt forelæg. Endvidere har vedtagelsen samme exekutionskraft som en dom. Med hensyn til anke over vedtaget straf se nærværende paragrafs sidste led. Ogsaa gjenoptagelse (mil. str.pl. § 218 jfr. den borgerlige str.pl. §§ 413—421) maa kunne finde anvendelse ligeoverfor en med forelægsstraf afsluttet sag.

§ 121. (Forberedende behandling).

Forinden revselse ilægges eller strafforelæg udfærdiges, maa vedkommende gives adgang til at forklare sig og de til en rigtig bedømmelse af forholdet fornødne oplysninger skaffes tilveie.¹

¹ Oplysningerne kan indhentes mundtlig eller skriftlig. Ifald det findes fornødent, optages krigsforhør (mil. str.pl. § 137, 2det led) eller retslig forklaring (mil. str.pl. § 138). Jfr. forøvrigt disciplinærreglementets § 9 (se p. 194).

§ 122. (Fuldbyrdelse af disciplinærstraffe).

En ilagt revselse saavel som en vedtagen forelægsstraf bliver i regelen¹ straks at fuldbyrde.

¹ Jfr. anm. 14 til § 108. Forlanger sigtede sagen afgjort ved dom i henhold til § 108, 2det led, vil det være rigtigst at udsætte fuldbyrdelsen, forsaavidt dette kan ske uden skade for disciplinens opretholdelse. Forsaavidt angaar besværing mærkes § 126, sidste led. Jfr. forøvrigt disciplinærreglementets §§ 12 og 13 (se p. 195).

§ 123. (Protokollation og anmeldelse).

Enhver ilagt revselse og vedtagen forelægsstraf anmeldes paa tjenestlig maade for den overordnede

myndighed og bliver, forsaavidt de ikke bestaar i revselse af nogen i § 110 nr. 1 til 5 nævnt art, at indføre i straffeprotokollen med angivelse af, naar og af hvem den er ilagt eller forelagt og for hvilken forseelse.¹

¹ Jfr. disciplinærreglementets § 14 (se p. 195).

§ 124. (Indseende med undergivnes udøvelse af disciplinærmyndigheden).

Enhver chef har at føre indseende med sine undergivnes¹ udøvelse af disciplinærmyndigheden.² Finder han en ilagt eller efter forelæg vedtagen straf ufortjent, for streng eller ulovlig, har han at nedsætte eller ophæve den.³ Finder han den⁴ for mild, skal det dog have sit forblivende med den trufne afgjørelse, medmindre det gjælder en strafbar handling, som ikke findes at burde afgjøres disciplinært.

¹ Se § 6 og anm. 1 til § 115.

² Jfr. disciplinærreglementets § 15 (se p. 195).

³ Jfr. § 120, 5te led og mil. str.pl. 24de kapitel. Erstatning af statskassen for en allerede fuldbyrdet straf kan vedkommende militære chef ikke tilkjende, idet saadan erstatning efter mil. str.pl. § 225, jfr. den borgerlige straffeprocesslovs § 469, 1ste led er betinget af, at vedkommende frifindes ved dom. Hvis det antages, at gjenoptagelse kan finde sted (jfr. anm. 8 til § 120), vil der saaledes i tilfælde af frifindende dom være adgang til at tilkjende erstatning for den udstaaede straf. Hvad angaar erstatning for ulovligt varetægtsfængsel, maa reglerne i den borgerlige straffeprocesslovs § 469, 2det led, jfr. mil. str.pl. § 225 finde anvendelse ogsaa, hvor en person er arresteret i anledning af disciplinærforfølgning; sagen maa i tilfælde indbringes for de militære dom-

stole overensstemmende med den borgerlige straffeprocess-lovs § 471, 2det led, jfr. mil. str.pl. § 225.

⁴ D. e. saavel en ilagt som en efter forelæg vedtagen straf. Jfr. § 108, 2det led med anm. 9 og § 109 med anm. 4.

§ 125. (Ulovlig ilagte straffe).

Er forelægsstraf vedtaget for en strafbar handling, som ikke efter § 109 kan afgjøres ved forelæg, træffer jurisdiktionschefen¹ bestemmelse om sagens behandling.

At revselse er ilagt for noget efter denne lov strafbart forhold² er ikke til hinder for forfølgning paa sedvanlig maade.

Skulde den ilagte eller vedtagne straf eller nogen del deraf allerede være udholdt, bringes den i afdrag ved strafudmaalingen.³

¹ Eller i tilfælde generaljurisdiktionschefen, jfr. mil. str.pl. §§ 50—53.

² Det er herved ligegyldigt, om der i henhold til § 108, 2det led er adgang til at afgjøre forseelsen ved revselse eller ei, jfr. § 124, 3dje punktum.

³ Jfr. alm. str.l. § 427.

14de kapitel.

Besværing.

§ 126. (Besværing til høiere disciplinærmyndighed).

Den, der er ilagt revselse¹ af nogen, som selv staar under høiere disciplinærmyndighed,² kan inden udløbet af de derpaa følgende 24 timer gennem sin foresatte³ indgive besværing til nærmeste høiere disciplinærmyndighed.⁴

Besværingen kan være skriftlig eller mundtlig.

Er den mundtlig, opsættes den paa stedet skriftlig af den foresatte³ og medundertegnes af denne til vittighed.

Den foresatte³ indsender uopholdelig besværingen ad foreskreven tjenestevei,⁵ hvorefter den myndighed, til hvem sagen er indbragt, under befølgelse af reglerne i § 121, jfr. §§ 119, 122, 124 og 125, enten selv træffer afgjørelse eller indhenter bestemmelse af høiere vedkommende.

Besværingen har ikke opsættende virkning, medmindre den ilagte revselse er bøder eller arrest eller det bestemmes af høiere myndighed.⁶

¹ Se § 108 jfr. § 110.

² Jfr. § 115. Er revselsen ilagt af en jurisdiktionschef, kan der under alle omstændigheder indgives besværing til generaljurisdiktionschefen; den i § 127 gennemførte begrænsning (jfr. anm. 2 til § 127) gjælder kun videre besværing.

³ Se § 6.

⁴ Se disciplinærreglementets § 13 (p. 195). Jfr. § 108, 3dje led med anm. 14.

⁵ Med hensyn til fremgangsmaaden ved indsendelse af besværing mærkes subordinationsanordning 27 april 1792 kap. I §§ 15—17. — Om ubeføiet besværing se § 41, 2det led. Om retsstridig behandling af besværing se § 57.

⁶ Jfr. § 122.

§ 127. (Videre besværing).

Mod den i anledning af besværingen truffne afgjørelse kan, saafremt der for en forseelse af den i § 108, 2det led omhandlede art er ilagt bøder eller arrest, videre besværing ske til jurisdiktionschefen¹ og

mod dennes afgjørelse i fredstid inden riget² til generaljurisdiktionschefen.³

Paa videre besværing finder reglerne i § 126 tilsvarende anvendelse.

¹ Se mil. str.pl. § 53.

² Jfr. resol. 22 (kanc. prom. 25) februar 1812 angaaende territorialgrænsen. Er afgjørelsen truffen ombord paa fartøi udenfor denne grænse, er der ikke adgang til videre besværing, ligegyldigt om fartøiet er paa togt eller sjøtogt (§ 8).

³ Se mil. str.pl. § 52.

§ 128. (Reglementsbestemmelser).

De nærmere regler angaaende den militære disciplinærmyndighed gives af kongen.¹

¹ Se det ved kgl. res. 22 oktober 1904 fastsatte foreløbige disciplinærreglement, der lyder:

§ 1. *For at revselse i henhold til første led af den militære straffelovs § 108 skal kunne ilægges nogen, maa han have gjort sig skyldig i forsømmelse eller overtrædelse af en pligt, som er begrundet i lov, reglement eller anden almindelig forskrift vedkommende den militære tjeneste eller den militære tugt og orden eller i en instruktion eller befaling desangaaende.*

§ 2. *Ved anvendelsen af de i den militære straffelovs § 110 nr. 2-7 omhandlede revselsers haves følgende veiledende regler for øie:*

1. *Fremmøde udenfor de sædvanlige tider (parade) anvendes særlig for ikke at møde til bestemt tid, for uorden og skjodesløshed i klædedragt, med munderingssager og vaaben samt med hestens røgt og pleie og lignende, og i det hele som et mildere revselsmiddel. Saadant fremmøde kan kun ilægges ved opsat afdeling, eller hvor fremmødet kan ordnes saaledes, at det sker udenfor sigtedes arbejdstid, eller uden at han paaføres nogen følelig udgift eller nedgang i indtægt.*

2. *Straffetjeneste (arbejde udenfor tur)* anvendes især for uorden i almindelighed, for mindre forseelser med hensyn til orden og tjeneste i leir, kaserne, kvarter, ombord og deslige.

3. *Straffeeværcits (øvelser udenfor de sædvanlige øvelsetider)* anvendes for efterladenhed og dovenskab under udførelsen af befalede øvelser.

4. *Straffevagt (vagt udenfor tur)* anvendes for mindre forseelser under væbnet tjeneste samt for efterladenhed ved fremmøde til vagttjeneste saavel som for uorden og ubetydeligere forsømmelser under samme.

5. *Frihedsindskrænkning (portforbud)* anvendes især for beruselse eller anden uanstændig opførsel, ufredeligt forhold, dovenskab ved undervisningen, overtrædelse af militære ordensforskrifter med hensyn til rolighed, renlighed, sundhedspleie, ildsikkerhed og lignende samt for unøiagtigt fremmøde til tjeneste, fravær fra de almindelige appeller eller ulovligt udevær fra leir, kaserne, kvarter eller skib.

6. *Negtelse af sædvanlig permission eller landlov* anvendes især for uorden, skjodesløshed, upaalidelighed, dovenskab ved undervisningen, beruselse eller anden uanstændig opførsel samt brud paa permissionsbestemmelser.

§ 3. *Efter nærmere regler, som gives af den kommanderende admiral, kan menige og underbefalingsmænd paa skibe deles i landlovsklasser, hvoraf de lavere klasser sjældnere end de høiere tilstaaes landlov, uden ganske at negtes saadan.*

Nedsættelse i lavere klasse er at betragte som straf (negtelse af landlov for visse landgangsture) og maa for én forseelse ikke ilægges ved siden af anden straf eller for længere tid end 3 maaneder.

§ 4. *Bøder anvendes i regelen alene paa vernepligtige samt paa civilmilitære og civile personer.*

Paa vernepligtige anvendes bøder i regelen alene for beruselse eller anden uanstændig opførsel under permission eller landlov samt for forseelser udenfor tjenestetiden (jfr. den militære straffelovs § 5).

§ 5. *Distriktskommandochefer, sjømilitære distriktschefer, kommandanter og andre militære chefer, som i visse henseender er tillagt kommandomyndighed over personer, der ikke forøvrig er deres undergivne, har alene disciplinærmyndighed over disse i den udstrækning, som den dem tillagte kommandomyndighed medfører.*

§ 6. *En jurisdiktionschef har disciplinærmyndighed over alle, der er underlagte hans jurisdiktion, selv personer, som ikke forøvrig er hans undergivne.*

Ligeoverfor saadanne personer bør dog jurisdiktionschefen som regel ikke træffe disciplinær afgjørelse, for deres almindelige foresatte har havt anledning til at tage bestemmelse om, hvorevidt de finder grund til at gjøre brug af sin disciplinærmyndighed.

§ 7. *Ligeoverfor personer tilhørende landvæbningen, der opholder sig paa skib, som staar under sjømilitær kommando, har skibets befalingsmænd disciplinærmyndigheden, forsaavidt angaar forseelser mod skibsdisciplinen, medens disciplinærmyndigheden forøvrig tilkommer disse personers egne befalingsmænd.*

Er personer tilhørende landvæbningen afgivne til tjeneste ombord paa saadant skib, saaledes at de kan regnes til skibets besætning, staar de i enhver henseende under de sjømilitære befalingsmænds disciplinærmyndighed. Tilsvarende regel gjælder, hvor personer tilhørende sjøvæbningen i land er stilled under landmilitære befalingsmænds kommando.

§ 8. *Disciplinærmyndigheden over andre end militærpersoner tilkommer befalingsmændene ved den afdeling, som har besat vedkommende strækning, eller som har personerne i sit følge eller under sin bevogtning.*

Ved disciplinærmyndighedens udøvelse over saadanne personer er disse at sætte i klasse med menige, undtagen krigsfanger af militær eller civilmilitær stilling, der er at sætte i klasse med militærpersoner af tilsvarende grad.

§ 9. *Forklaringer af sigtede og andre til oplysning i en disciplinærsag kan indhentes mundtlig eller skriftlig.*

Mundtlige forklaringer optages af en befalingsmand og bør, naar flere skal forklare sig, saavidt muligt indhentes enkeltvis, saa at der for den ene ikke er adgang til at paahøre den andens forklaring.

Hvis mundtlig forklaring ikke optages af en befalingsmand, der selv kan afgjøre sagen, bør forklaringens væsentlige indhold optegnes paa stedet eller snarest muligt derefter og oplæses til vedtagelse. Optegnelse kan dog undlades ved smaa forseelser, naar befalingsmanden strax har adgang til at afgive mundtlig melding om forklaringens indhold til den, der skal afgjøre sagen.

Hvis sigtede begjærer det, og det kan ske uden særlig ulempe eller bekostning, bør der gives ham anledning til personlig at forklare sig for den befalingsmand, der skal afgjøre sagen.

Ansees det paakrævet, at forklaringer indhentes ved krigsforhør eller retslig afhørelse, indsendes sagen til jurisdiktionschefen. I paatrængende tilfælde kan dog vedkommende befalingsmand herom direkte henvende sig til krigsadvokaten eller den militære forhørsdommer.

§ 10. *Ved udmaalingen af straf, der ilægges som revselse eller forelægges til vedtagelse, bør have for øie, at straffen sættes i et passende forhold til forseelsens størrelse under hensyn til de formildende eller skjærpene omstændigheder, som er tilstede, og til sigtedes tidligere opførsel.*

For mindre forseelser bør først anvendes de mildere midler og de strengere kun benyttes, naar de mildere har vist sig frugtesløse.

§ 11. *Enhver befalingsmand, der udøver disciplinærmyndighed, har at træffe sin afgjørelse efter egen bedste overbevisning, og hans foresatte kan ikke give ham paalæg om at anvende straf af en bestemt art eller størrelse.*

§ 12. Den, der er ilagt revselse, skal uopholdelig mundtlig eller skriftlig underrettes derom med kort angivelse af den forseelse, for hvilken han er straffet.

§ 13. Fra det tidspunkt, da sigtede har faaet saadan underretning som i § 12 nævnt, regnes den frist af 24 timer, som loven indrømmer ham til at indgive besværing eller til i visse tilfælde at forlange dom.

Hvis besværing har opsættende virkning, eller der er adgang til at forlange dom, bør fuldbyrdelse af revselsen paa sigtedes begjæring udstaa til fristens udløb.

§ 14. Revselse af den i den militære straffelovs § 110 nr. 6—9 nævnte art samt vedtagen forelægsstraf indføres i straffeprotokollen ved den afdeling, hvortil sigtede hører, uanset af hvem straffen er ilagt eller forelagt.

I vedkommende afdelings straffeprotokol indføres ogsaa straf, som er ilagt nogen ved militær rets dom.

Straffeprotokoller indrettes efter et af forsvarsdepartementet bestemt schema.

§ 15. Jurisdiktionschefen fører med bistand af sin krigsadvokat kontrol med disciplinærmyndighedens udøvelse ligeoverfor personer, der henhører til hans jurisdiktion, og med straffenes fuldbyrdelse.

Til jurisdiktionschefen indsendes hvert kvartal udskrift af vedkommende afdelingers straffeprotokoller. Er jurisdiktionschefen ikke afdelingens vaabenchef, indsendes udskriften gennem denne, der ved oversendelsen ledsager den med sin udtalelse om, hvorvidt han har fundet noget at bemærke.

Udskrift af straffeprotokoller førte paa togt, for hvilket er beskikket særlig jurisdiktionschef, indsendes til denne til tid, som han bestemmer; ellers indsendes saadan udskrift til sjøvæbningsens jurisdiktionschef.

Efter foretagen gennemgaaelse indsender jurisdiktionschefen udskrifterne til generaljurisdiktionschefen, ledsaget af

en af krigsadvokaten medundertegnet udtalelse om, hvorvidt man har fundet noget at bemærke, og hvilke skridt der i tilfælde er truffet.

Angaaende straffe, som ilægges eller forelægges personer af høiere grad end kaptein, sker for hvert enkelt tilfælde strax indmelding med fornødne oplysninger til generaljurisdiktionschefen. Saadan indmelding indsendes ogsaa hvert kvartal af jurisdiktionschefer og vaabenchefer samt generals- og admiralspersoner om alle af dem selv ilagte eller forelagte straffe.

Slutningsbestemmelse.

Nærværende lov træder i kraft samtidig med den almindelige straffelov.¹

Fra samme tid ophæves den militære straffelov af 23de mars 1866 med tillægslove af 27de juli 1892 og 14de juli 1894, lov om vernepligtige og udskrivning af 12te mai 1866 § 13, love om militærlovgivningens anvendelse paa armeens sanitets- og intendanturpersonale, paa marinens sanitetspersonale og paa de til armeens veterinærkorps hørende personer af 19de mai 1888, 28de mai 1892 og 14de juli 1893, lov om militære rekvisitioner i krigstid af 27de juli 1896 § 7, 2det led samt disciplinærreglementerne for armeen og for marinen, begge af 5te juli 1867, og enhver anden bestemmelse, der staaer i strid med nærværende lov.

Fra samme tid skal lov om ansættelse og afske-

digelse af hærens fastlønnede underofficerer af 6te juni 1885 § 2 lyde saaledes:

Udenfor de i den militære straffelov og i lov om den almindelige borgerlige straffelovs ikrafttræden § 10 omhandlede tilfælde kan fastlønnet underofficer ikke afskediges, undtagen

- a. naar han ved prøvetidens udløb af en bedømmelseskommission i henhold til angivne grunde erklæres uskikket til underbefalingsmand;*
- b. naar han af en lægekommission erklæres utjenestdygtig;*
- c. naar han i sergentstilling har fyldt det 52de aar eller i høiere stilling det 60de aar.*

Underofficer, som afskediges efter bogstav a, er berettiget til at fordrø afskrift af bedømmelseskommissionens erklæring.

¹ D. e. 1 januar 1905, jfr. lov om den alm. borgerlige straffelovs ikrafttræden 22 mai 1902 § 1 med ændring i lov 28 november 1903.

Sammenstilling

af den gamle militære straffelovs enkelte
paragrafer med de tilsvarende bestemmelser
i den nye lov.

Lov	Lov	Lov	Lov
23 marts 1866.	22 mai 1902.	23 marts 1866.	22 mai 1902.
§ 1	— § 9 nr. 1.	§ 14	— § 13.
§ 2	—	§§ 15 og 16	— § 16.
§ 3	— jfr. § 4.	§ 17	— § 17, 2det led.
§ 4	—	§ 18	— § 15.
§ 5	— § 10.	§ 19	— § 17, 1ste led.
§ 6	—	§ 20	—
§ 7, 1ste p.	— § 9 nr. 2 og 3.	§§ 21—26	— § 13 jfr. § 15, 2det led.
2det p.	—	§§ 27—30	—
3dje p.	— § 8.	§ 31	— § 13, 4de led.
4de p.	—	§ 32	— § 22 jfr. § 20 nr. 1.
§ 8	— § 9 nr. 4.	§§ 33—35	—
§ 9	— § 9 nr. 5.	§§ 36—39	— § 1.
§ 10	— § 12.	§ 40	— § 28.
§ 11	— (jfr. mil. str.pl. § 228).	§§ 41—50	—
§ 12	—	§§ 51 og 52	— §§ 1 og 30.
§ 13	— § 20 nr. 1.		

Lov		Lov		Lov		Lov	
23 marts 1866.		22 mai 1902		23 marts 1866		22 mai 1902.	
§ 53	—	§ 31.		§ 97	—	§§ 51 og 97	
§ 54	—					nr. 6.	
§ 55	—	§ 24.		§ 98	—	jfr. §§ 52 og 53.	
§§ 56—61	—			§ 99	—	§§ 52 og 97	
§ 62	—	§ 81.				nr. 7.	
§§ 63—66	—	§ 81 jfr. § 80.		§ 100	—		
§ 67	—	§ 86.		§ 101	—	§§ 47 og 97	
§ 68	—	§ 87.				nr. 4.	
§ 69	—	§ 88 jfr. § 80		§§ 102 og 103	—		
		nr. 10.		§§ 104 og 105	—	§§ 46 og 97	
§ 70	—	§ 89.				nr. 3.	
§§ 71 og 72	—			§ 106	—	§§ 44 og 97	
§ 73	—	§§ 81 nr. 10,				nr. 1.	
		83 og 84.		§ 107	—	§§ 43 og 97	
§ 74	—	§ 85.				nr. 2.	
§ 75	—	§ 69.		§ 108	—	§ 40.	
§ 76	—	§ 93.		§§ 109 og 110	—	§ 39.	
§§ 77—79	—	§ 35.		§ 111	—	§ 38.	
§§ 80 og 81	—	§ 96.		§ 112	—	§§ 38, 40, 43,	
§ 82	—	§§ 80 i. f. og				og 44.	
		96.		§ 113	—	§ 41.	
§ 83	—	§ 96.		§ 114	—	§ 74.	
§ 84	—	jfr. §§ 20 og 22.		§§ 115—118	—	§ 9 jfr. § 4	
§§ 85—89	—					nr. 4.	
§ 90	—	§ 93.		§§ 119—122	—	§ 55.	
§ 91	—	§§ 34 og 95.		§ 123	—		
§ 92	—	§ 37.		§ 124	—	§ 48	
§ 93	—	§ 34.		§ 125	—	§ 59.	
§ 94	—	§§ 36 og 96.		§ 126	—	§ 61.	
§ 95	—	§§ 52—54 og		§ 127	—	§ 59.	
		97 nr. 7.		§ 128	—	§§ 56 og 98.	
§ 96	—	§§ 49, 50 og		§ 129	—	§ 76.	
		97 nr. 6.		§ 130	—	§§ 56, 63 og 64.	

Lov 23 marts 1866.		Lov 22 mai 1902.		Lov 23 marts 1866.		Lov 22 mai 1902.	
<i>§</i> 131	—			<i>§</i> 153	—		
<i>§§</i> 132—138	— <i>§</i> 104.			<i>§</i> 154	— <i>§§</i> 77 og 78		
<i>§</i> 139	— <i>§</i> 78.				jfr. 63 og 99.		
<i>§</i> 140	— <i>§</i> 76.			<i>§§</i> 155 og 156	— <i>§§</i> 71 og 99.		
<i>§</i> 141	— <i>§</i> 104.			<i>§§</i> 157 og 158	— <i>§</i> 66.		
<i>§</i> 142	—			<i>§</i> 159	— <i>§§</i> 66 og 82.		
<i>§</i> 143	— <i>§</i> 76.			<i>§§</i> 160 og 161	—		
<i>§</i> 144	— <i>§</i> 100.			<i>§</i> 162	— <i>§</i> 108.		
<i>§</i> 145	—			<i>§</i> 163	— <i>§§</i> 78 og 108.		
<i>§§</i> 146—149	— <i>§</i> 104.			<i>§</i> 164	— <i>§</i> 79.		
<i>§§</i> 150 og 151	— <i>§§</i> 77, 78, 83 og 99.			<i>§</i> 165	— <i>§</i> 108.		
<i>§</i> 152	— <i>§</i> 43. 2det led.			<i>§</i> 166	—		
				<i>§</i> 172	— <i>§§</i> 110 og 112		

Ordregister.¹

Aabenbarelse af hemmelighed §§ 69, 80 nr. 7 og 81 jfr. alm. str.l. § 90.

Absentation se Fravær.

Adlydendes ansvarsfrihed § 24 med anm.

Admiralers disciplinærmyndighed §§ 115 nr. 1 og 116.

Advarsel i forbindelse med betinget straffedom alm. str.l. § 54 jfr. mil. str.l. § 27.

Afdeling, betydningen af udtrykket — anm. 2 til § 3.

Afdragsvis betaling af bøder alm. str.l. § 28 jfr. mil. str.l. §§ 13, 111 og 112.

Afmagt, fremkaldelse af — alm. str.l. § 229 jfr. mil. str.l. §§ 44, 59 og 97 nr. 1.

Afsatte krigsmænds udtjening af værnepligt § 22.

Afskedigede befalingsmænds stilling til mil. str.l. anm. 3 til § 9 jfr. anm. 2 til § 4.

Afsoning af pengestrafte alm. str.l. § 28, 3dje og 4de led jfr. § 64, mil. str.l. §§ 13, 4de led, 111 og 112.

Afsondret afdeling anm. 2 til § 31. § 115 nr. 3 og § 116.

Afsættelse anm. 2 til § 12.

Afværgelse af forbrydelser §§ 51, 93 og 97 nr. 6.

Agtelse se Respekt.

¹ Naar intet andet er sagt, angaar paragrafhenviisningerne den militære straffelov.

- Allieret se Forbunden stat.
- Almindelige strafferetsreglers anvendelse § 1 med anm.
- Ammunition, uforsigtighed med — § 75.
- Anciennet et anm. 3 til § 6.
- Andragender se Forestillinger.
- Anfører ved oprør § 54.
- Anger som strafnedsættelsesgrund alm. str.l. § 59.
- Angivelse se Anmeldelse.
- Ankes betydning for straffelovens virksomhed i tid alm. str.l. § 3.
- Anklage, falsk — §§ 41 og 60 jfr. alm. str.l. §§ 168—171 og 173.
- Anmeldelse af forbrydelser §§ 51, 93 og 97 nr. 6.
- af undergivnes strafbare handlinger § 65 med anm.
- af ilagt disciplinærstraf § 123.
- falsk — §§ 41 og 60 jfr. alm. str.l. §§ 168—171 og 173.
- Anstifter af oprør § 52 jfr. §§ 53 og 97 nr. 7.
- Ansvarsfrihed for adlydende § 24 med anm.
- Ansøgning, retsstridig behandling af — § 57.
- Apotheker, tab af ret til at være — § 12 nr. 2 d med anm. 5 og § 20 nr. 4.
- Arbejdere, mil. str.l.s anvendelse paa — anm. 5 til § 4.
- Arbejdshus, indsættelse i — alm. str.l. § 39.
- Arbejdsudygtighed, forvoldelse af — alm. str.l. §§ 229 og 237 jfr. mil. str.l. §§ 44, 59 og 97 nr. 1.
- Arbitrær straffemyndighed se Disciplinærmyndighed.
- Arrest §§ 12 nr. 1 og 15—19, 110 nr. 9 og 112 nr. 1.
- Arrestbrud af husarrestant § 37.
- Arsenalforvaltere anm. 6 til § 4.
- Attester, urigtige tjenestlige — § 67.
- Aviskorrespondenter anm. 6 til § 9.
- Bagtalelse** §§ 40 og 59 jfr. alm. str.l. §§ 247—249.
- Barns strafbarhed alm. str.l. § 46

Befaling, betydning anm. 6 til § 46.

- , i hvilken udstrækning en b. maa adlydes anm. 4 og 7 til § 46.
- , straffritagelse paa grund af foresattes — § 24 med anm.
- , misbilligelse af foresats — § 39

Befalingsmand anm. 2 til § 6.

- , værnepligtig og afskediget befalingsmands stilling til mil str.l. anm. 3 til § 9.
- blandt krigsfanger anm. 7 til § 9.
- , forsømmelighed, skjødesløshed og uforstand af — §§ 78 og 99.
- , drikfældighed eller uværdigt forhold af — § 79.
Se ogsaa Foresat.

Befordring af fiendens foretagender §§ 83 og 84.

Befrielse af fanger §§ 66, 80 nr. 14 og 82.

Bekjendtgjørelse af straffedom § 12 nr. 2 e, alm. str.l. § 71.

Benaadning alm. str.l. § 31, 3dje p.

Beruselse, indflydelse paa strafbarhed alm. str.l. §§ 44, 45 og 56.

- i tjenesten § 72 med anm. og anm. 3 til § 108.

Beskadigelse af fremmed eiendom § 103.

- af militære ting eller krigsbytte §§ 104 og 105 jfr. alm. str.l. §§ 291—293.

Beskjæftigelse af arrestfanger § 17.

Beskyldninger se Bagtalelse.

Beskyttelsesvagt se anm. 1 til § 7.

Bestikkelse § 63 jfr. alm. str.l. §§ 112 og 113

Bestilling, tab af — anm. 2 til § 12 og anm. 2 til § 20.

Bestyrer, tab af stilling som b. af undervisningsanstalt, opdragelsesanstalt § 12 nr. 2 d med anm. 5, § 20 nr. 4.

Besværing kap. 14.

- , ubeføiet — § 41, 2det led.
- , retsstridig behandling af — § 57.

Betingelser for strafbarhed alm. str.l. kap. 3.

- Betinget straffedom alm. str.l. §§ 52—54. jfr. mil. str.l. § 27.
- Betydelig skade paa legeme eller helbred alm. str.l. § 9.
- Betænkningsfrist ved prøvelse af eller besværing over revselse ann. 14 til § 108.
— m. h. t. vedtagelse af strafforelæg § 120 nr. 2.
- Bevidstløshed, indflydelse paa strafbarhed alm. str.l. §§ 44 og 45.
—, fremkaldelse af — alm. str.l. § 229 jfr. mil. str.l. §§ 44, 59 og 97 nr. 1.
- Bistand ydet fienden se Krigsforræderi.
- Blotstillelse af krigsmagten §§ 83, 84.
- Bolig ann. 3 til § 16.
- Brevbrud § 70.
- Brevvexling med fienden § 85.
- Brud paa husarrest § 37.
- Brug af militære ting eller krigsbytte §§ 104 og 105 jfr. alm. str.l. § 393.
- Bytte se Krigsbytte.
- Bøder § 12 nr. 1 og § 13 jfr. alm. str.l. §§ 27 og 28, §§ 110 nr. 8 og 112 nr. 2.
- Bødestraf ved sammenstød af forbrydelser eller forseelser alm. str.l. § 63.
-
- Chefers indseende med disciplinærmyndighedens anvendelse § 124.
- Civile personer, mil. str.l.s anvendelighed paa — § 9 nr. 2, 3 og 5.
- Civilmilitære § 4 nr. 4 med ann. 6, ann. 3 til § 6, ann. 6 til § 9.
- Croix rouge* se Genferkorset.
-
- Dag alm. str.l. § 11.
- Dagarbeidere se Arbeidere.

- Delagtighed alm. str.l. § 58.
— af foresatte i undergivnes handlinger §§ 28, 2det led og 61.
- Deltagere anm. 1 til § 53.
- Desertion se Fravær og Rømning.
- Detachementschefers disciplinærmyndighed §§ 115 nr. 3 og 116.
- Detacheret afdeling se Afsondret afdeling.
- Disciplinærforseelser § 108, 1ste led jfr. de indledende bemærkninger til kap. 11 og anm. 2 i f. til § 2.
—, foreldelse af — § 30, 2det p. med anm. 2 jfr. anm. 1 til § 31.
- Disciplinærmyndighed kap. 12 jfr. de indled. bemærkninger til kap. 11.
—, udøvelse af — kap. 13 jfr. § 117.
—, retsstridig udøvelse af — § 58 med anm.
—, overdragelse af — anm. 5 til § 119.
—, tilsyn med — § 124 jfr. § 125.
—, undladelse af at udøve — § 65.
- Disciplinærreglement § 128.
- Disciplinærstraffe §§ 110, 112, 113 og 114.
—, fuldbyrdelse af — § 122.
—, protokollation af — § 123.
- Domsmand, udelukkelse fra at tjenestgjøre som — anm. 2 til § 20.
- Drab af foresatte eller overordnede §§ 44 og 97 nr. 1 jfr. alm. str.l. § 233.
— af undergivne eller underordnede § 59 jfr. alm. str.l. § 233.
—, uagtsomt — alm. str.l. § 239 jfr. mil. str.l. §§ 44, 59, 75 og 97 nr. 1.
- Drikfældighed af befalingsmand § 79.
- Drivfjær, betydning af handlingens — alm. str.l. §§ 24, 33, 56 og 65.
- Drukenskab se Beruselse.
- Duel se Tvekamp.

- Dyrlæge, tab af stilling som — § 12 nr. 2 d med anm. 5, § 20 nr. 4.
- Død, den skyldiges — alm. str.l. §§ 66 og 71.
- Dødsstraf §§ 12 nr. 1 og 14.
- Efterretninger, udspredelse af — § 86.
- Efterskudsdomme alm. str.l. § 64.
- Eiendomsbeskadigelser §§ 103, 104 og 105 jfr. alm. str.l. §§ 291—293.
- Elever ved militære skoler hører under mil. str.l. anm. 5 til § 4.
- — kan ilægges husarrest § 16.
- Embede, fradømmelse af — anm. 2 til § 12 og anm. 2 til § 20.
- Enrum, indsættelse i — alm. str.l. § 20, 2det led.
- Erklæring, urigtig tjenestlig — § 67.
- , løgnagtig tjenestlig — § 68.
- Erstatning i stedet for inddragning alm. str.l. § 37, 2det led.
- som betingelse for udsættelse af straffuldbyrdelse alm. str.l. § 52, sidste p. og § 53, 2det led.
- for ulovlig disciplinærstraf eller for varetægtsfængsel anm. 3 til § 124.
- Extraarbejde se Straffetjeneste.
- Extraexercits se Straffeexercits.
- Extravagt se Straffevagt.
- Faktisk vildfarelse alm. str.l. § 42 jfr. anm. 2 og 5 til mil. str.l. § 24.
- Falsk anklage eller anmeldelse §§ 41 og 60 jfr. alm. str.l. §§ 168—171, 173.
- attest, erklæring eller meddelelse anm. 3 til § 67, § 80 nr. 8.
- tegn § 84.
- Fangers befrielse §§ 66, 80 nr. 14 og 82.
- Fare, straffrihed for handlinger under paatrængende — § 25 med anm.

- Feighed §§ 88 og 89 jfr. anm. 5 i. f. til § 34 og anm. 1 til § 36.
- Feil se Legemsfeil.
- Fienden, bistand ydet — se Krigsforræderi.
- Flere, betydningen af udtrykket — anm. 2 til § 28.
— forbrydelsers eller forseelsers sammenstød alm. str.l. §§ 62—64 jfr. mil. str.l. § 27 med anm. 2 og 3 og anm. 1 til § 114.
—, samvirken af — se Delagtighed.
— straffeskjælpelsesgrunde samtidig anm. 9 til § 28.
- Flugt §§ 88 og 89.
—, forrædersk opfordring til — § 80 nr. 10.
- Folkeretslig begrænsning af den norske strafferets omraade alm. str.l. § 14 jfr. anm. 1 til § 80.
— — af krigsfangers strafbarhed anm. 7 til § 9.
- Folkeretsstridig adfærd § 81 jfr. alm. str.l. § 85.
— krigsførsel § 107.
- Forberedende behandling ved disciplinærstraffe § 121.
- Forbindelse med fienden se Krigsforræderi.
- Forbrydelse, begreb § 2 med anm. 2 og 3.
- Forbud mod opholdssted alm. str.l. § 39.
- Forbudt handling, befalingsmands foretagelse af — § 78 jfr. § 99.
- Forbund, krigsforrædersk — alm. str.l. § 94 jfr. mil. str.l. § 81, 2det led.
— om at foreøve plyndring, tyverier m. v. § 101 og §§ 104 og 105 jfr. alm. str.l. §§ 259 nr. 1, 261, 263, 268 nr. 3 og 269 nr. 1.
— om rømning § 96 jfr. § 93.
- Forbunden stat, forbrydelser mod — § 10
- Fordel, uberettiget modtagelse af — § 64 med anm.
- Forebyggelse af en strafbar handling følger alm. str.l. § 59.
- Forelæg § § 109 og 120, alm. str.l. § 53, 3dje p.
- Forelægsmyndighed §§ 109 og 116 jfr. de indledende bemærkninger til kap. 11.
- Forelægsstraf § 109 med anm. 3 og anm. 1 til § 12.

- Foresat, begreb § 6, 1ste led med anm. jfr. anm. 3 til § 10.
- blandt krigsfanger anm. 7 til § 9.
 - , befaling af f. som straffritagelsesgrund § 24 med anm.
 - , overtagelse af disciplinærmyndigheden § 118 jfr. § 119.
 - , samvirken af f. i strafbar handling §§ 28 og 61.
- Forestilling, indgivelse anm. 9 til § 41.
- , retsstridig behandling af — § 57 med anm.
- Forfald anm. 3 til § 34 jfr. anm. 4 til § 46.
- Forfalskning af statsdokumenter § 81 jfr. alm. str.l. § 93.
- Forhaanelse §§ 40, 59 og 73.
- Forhandlinger med fremmed stat alm. str.l. § 89 jfr. mil. str.l. § 81.
- , tjenestlige — §§ 38, 45, 59, 72 og 73 jfr. anm. 3 til § 5.
- Forholdsordrer §§ 56, 2det led og 98.
- Forklaring, falsk — §§ 41 og 60 jfr. alm. str.l. § 168.
- Forkyndelse af betinget straffedom alm. str.l. § 54.
- af forelæg § 120, 3dje led.
- Forledelse til respektstridig opførsel § 39, 2det led.
- til u lydighed § 46, 4de led.
 - af undergivne § 61.
 - til forræderi § 80 nr. 3.
 - til flugt § 88.
- Formindsket tilregnelighed alm. str.l. §§ 39 og 56.
- Formuesforbrydelser m. h. t. militære ting indledende bemærkninger til kap. 7, § 104.
- m. h. t. krigsbytte § 105.
- Fornærmedes adgang til paatale anm. 1 til § 33.
- Forpleining under arrest § 17, 2det led.
- Forræderi se Krigsforræderi.
- Forseelse, begreb § 2 med anm. 2 og 3.
- Forspilden af militære ting eller krigsbytte §§ 104 og 105 jfr. alm. str.l. §§ 291—293.
- Forsvarspost, overgivelse af — § 87 nr. 2.
- Forsæt alm. str.l. § 40.

- Forsøg alm. str.l. §§ 49—51, mil. str.l. §§ 51, 2det led, 93, 2det led.
- Forsømmelighed af befalingsmand §§ 78 og 99.
- Forsømmelse af tjenesteplichter §§ 77 (med anm. 1 og 3), 78, 80 nr. 11 og 13, 83, 99, 108, 1ste led.
- af vagtplichter §§ 71 og 99.
- , straf for f. udelukkes ikke ved frygt for personlig fare § 26.
- Fortabelse af rettigheder se Tab af rettigheder.
- Forudgaaende undersøgelse ved disciplinærbehandling § 121.
- Forvisning fra bestemt sted § 12 nr. 2 jfr. alm. str.l. § 33.
- Forældelse af straf alm. str.l. §§ 31, 66—74, mil. str.l. §§ 30 og 31.
- , nye regler om — alm. str.l. § 3, 3dje led.
- af adgang til fradømmelse af tjeneste anm. 2 til § 12.
- af inddragning anm. 2 til alm. str.l. §§ 34—36.
- Fradræg for straf i udlandet alm. str.l. § 13, 3dje led.
- Frådømmelse af offentlig tjeneste § 12 nr. 1 og nr. 2 a med anm. 2, alm. str.l. § 68.
- Fravær, ulovligt — § 34 med anm. og § 95.
- Fremmede officerer anm. 5 til § 4 og anm. 6 til § 9.
- Frihed, forbrydelser mod den personlige — §§ 42 og 97 nr. 1 jfr. alm. str.l. kap. 21.
- Frihedsberøvelse §§ 42 og 97 nr. 1 jfr. alm. str.l. §§ 223—226.
- Frihedstab, betydning for forældelse alm. str.l. § 69, 3dje led.
- Frihedsstraf ved sammenstød af forbrydelser eller forseelser alm. str.l. §§ 62 og 63, sidste led, mil. str.l. § 27, 2det p.
- Se ogsaa Fængsel, Hefte, Arrest.
- Frihedsindskrænkning § 110 nr. 6.
- Frist for revselsers indbringelse for domstol § 108, 3dje led.
- for vedtagelse af strafforelæg § 120 nr. 2.
- for indgivelse af besværing § 126 jfr. § 127.
- Frivillige militære personer anm. 5 til § 4.

- Frygt ikke straffritagelsesgrund ved forsømmelse af militære tjenesteplichter § 26.
- Fuldbyrdelse af straf efter den ældre straffelovgivning anm. 1 til alm. str.l. § 3.
- —, nye straffeloves anvendelse paa — alm. str. § 3, 3dje led.
 - — efter domfældtes død alm. str.l. § 71.
 - — afbryder forældelse alm. str.l. § 73, 2det led.
 - af dødsstraf anm. 3 til § 14.
 - af disciplinærstraf § 122.
 - —, erstatning for ulovlig — anm. 3 til § 124.
- Fuldbyrdet forbrydelse alm. str.l. § 49.
- Fuldendt forsøg alm. str.l. § 50.
- Fællesskab, straffeskjærpelse for handlinger af flere krigsmænd i — § 28.
- Fængsel § 12 nr. 1 og § 13 jfr. alm. str.l. §§ 17—21, 24—26.
- , omsætning § 13, 2det led.
 - , forhold til arrest § 15 i. f.
- Se ogsaa Skjærpet fængsel.
- Følge af den strafbare handling alm. str.l. § 43.
- Gave, uberettiget modtagelse af — § 64 med anm.
- Generalers disciplinærmyndighed § 115 nr. 1 og § 116.
- Genferkorset anm. 6 til § 9.
- , misbrug af — § 92, 2det led.
- Gift, legemsfornærmelse ved — alm. str.l. § 232 jfr. mil. str.l. §§ 44, 59 og 97 nr. 1.
- , folkeretsstridig brug af — § 107.
- Gjenmæle mod tilrettevisning § 39.
- Gjenerhvervelse af ret til tjenestgjøring i krigsmagten § 21 jfr. § 22 og anm. 3 til § 9.
- Gjenindsættelse i de statsborgerlige rettigheder anm. 1 til alm. str.l. § 3, anm. 1 til mil. str.l. § 20, alm. str.l. §§ 75 og 76.
- Gjenoprettelse af skade som strafnedsettelsesgrund alm. str.l. § 59.

Gjenoptagelse alm. str.l. § 3, 2det led.

Gjenstand se Løsøregjenstand.

Gjentagelsesstraf alm. str.l. § 61.

— for ældre forbrydelser eller forseelser anm. 1 til alm. str.l. § 3.

Grad, militær — anm. 3 til § 6.

Grovt tyveri alm. str.l. §§ 258—261 og 263 jfr. mil. str.l. §§ 104 og 105.

Haandværkere, mil. str.l.s anvendelse paa — anm. 5 til § 4.

Handling alm. str.l. § 4.

—, stedet for en — alm. str.l. § 12, 2det led.

Harme, nedsættelse af straf paa grund af berettiget — alm. str.l. § 56.

Hefte § 12 nr. 1 og § 13 jfr. alm. str.l. §§ 21—26.

—, omsætning § 13, 2det led.

— kan udstaaes i militært lokale § 13, 3dje led.

—, forhold til arrest § 15 i. f.

Hemmeligheder, aabenbarelse af — §§ 69, 80 nr. 7 og 81 jfr. alm. str.l. § 90.

—, retsstridig erhvervelse af — § 81 jfr. alm. str.l. § 91.

Hensigt, vindesyg — anm. 4 til § 68.

Hilsningsrespekt § 38.

Hindring af tjenestehandling eller udførelse af befaling §§ 43 og 97 nr. 2

Hittegoods, underslag af — alm. str.l. §§ 256 og 318 jfr. mil. str.l. §§ 104 og 105.

Hjælpeløs tilstand, forluden i — §§ 44 (jfr. 97 nr. 1) og 59 jfr. alm. str.l. §§ 242 og 243.

Hovedmænd i oprør § 54.

Hovmestre anm. 5 til § 4.

Husarrest §§ 15, 16, 17.

Husarrestants arrestbrud § 37.

Hvervede krigsmænd anm. 5 til § 4.

Hæleri §§ 104 og 105 jfr. alm. str.l. §§ 317—319.

Hærværk § 103.

Høiesteret, militære h.s. stilling overfor tillægsstraffe
anm. 9 til § 12.

—, anvendelse af ubestemt straffedom § 29.

Høistbefalende, forældelse af h.s. strafbare handlinger § 31.

—, kapitulation af — § 87.

Ikrafttræden, Slutningsbestemmelsen.

Ildsvaade, forvoldelse af — § 103.

Indbrud, tyveri ved — alm. str.l. § 258 jfr. mil. str.l.
§§ 104 og 105.

Inddragning §§ 12 nr. 2 g, 23, 112 nr. 4 og 120, alm.
str.l. §§ 68 og 71.

Inddrivelse af bøder alm. str.l. § 28, 2det led.

Indfødsret alm. str.l. § 38 i. f.

Indhentelse af foresattes bestemmelse ang. disciplinær-
straf § 119.

Indseende med udøvelse af disciplinærmyndighed § 124.

Indsnigen, tyveri ved — alm. str.l. § 258 jfr. mil. str.l.
§§ 104 og 105.

Indstigning, tyveri ved — alm. str.l. § 258 jfr. mil.
str.l. §§ 104 og 105.

Injurie se Ærekrænkelser.

Insubordination se Underordning.

Intendantur anm. 6 til § 4, anm. 2 til § 6.

Irettesættelse § 110 nr. 1.

—, myndighed til at tildele — § 115 i. f.

Iteration se Gjentakelsesstraf.

Jernbaneulykke, forvoldelse af — § 103.

Jurisdiktionschefers disciplinærmyndighed §§ 115
nr. 1 og 116.

Kadetter anm. 5 til § 4, anm. 2 til § 6.

Kalendermaaned alm. str.l. § 11.

Kapitulation § 87.

- Kapteiners disciplinærmyndighed §§ 115 nr. 2 og 3 og 116.
- Kartelbærere anm. 3 til § 74.
- Kjendtmand, forræderi af — § 80 nr. 9.
- Kjæremaal alm. str.l. §§ 3, 2det led og 76, 2det led.
- Klage, ubefoiet — § 41, 2det led, anm. 4 til § 60.
- , retsstridig behandling af — § 57.
- Kniv, legemsfornærmelse ved — alm. str.l. § 232 jfr. mil. str.l. §§ 44 (jfr. 97 nr. 1) og 59.
- Konfiskation se Inddragning.
- Konvertering se Omsætning.
- Krigsartikler 3dje del.
- , deres anvendelse § 3 med anm.
- Krigsbytte §§ 105 og 106.
- Krigsfanger § 9 nr. 4 med anm. 7.
- , løsladelse af — §§ 80 nr. 14 og 82.
- , undvigelse § 90.
- , disciplinærmyndighed over — anm. 1 til § 115.
- Krigsfod anm. 4 til § 3.
- Krigsforræderi §§ 80 og 81.
- , undladelse af at hindre — § 93.
- Krigsførsel, folkeretsstridig — § 107.
- Krigskontrabande anm. 2 i. f. til § 105.
- Krigskontributioner se Rekvisitioner.
- Krigsmagt, tab af ret til tjenestgjøring i — §§ 12 nr. 2 c og 20 nr. 3 jfr. anm. 3 til § 9.
- Krigsmænd § 4 med anm.
- Krigsret, anvendelse af ubestemt straffedom § 29.
- Krigsskat, retsstridig udskrivning af — § 100.
- Krigsskuepladsen anm. 8 til § 9.
- , forbrydelser paa — § 9 nr. 5 og § 102 nr. 3.
- Krigstid § 3 med anm.
- Krigstjeneste, uværdighed til — § 12, 2 c og § 20 nr. 3.
- , unddragelse fra — §§ 34—36, 95 og 96.
- , ulovlig bringen af nogen i fremmed — alm. str.l. § 224 jfr. mil. str.l. §§ 42 og 97 nr. 1.

Kundgjørelse af straffedom, se Bekjendtgjørelse.
Kuranstalt alm. str.l. § 39.

Kvinder, diegivende alm. str.l. § 19.

Landlov, negtelse af — § 110 nr. 7, § 112 nr. 3 med anm. 3.
Lavalder alm. str.l. § 46.

Legemsbeskadigelse af foresatte eller overordnede
§§ 44 og 97 nr. 1 jfr. alm. str.l. §§ 229—232, 235, 237
og 238.

— af undergivne eller underordnede § 59 jfr. alm. str.l.
§§ 229—232, 235, 237 og 238.

—, uagtsom — alm. str.l. §§ 237 og 238 jfr. mil. str.l.
§§ 44, 59 og 75.

— for at undgaa farefuld tjeneste § 89.

Legemsfeil, forvoldelse af — alm. str.l. §§ 229 og 237
jfr. mil. str.l. §§ 44, 59 og 97 nr. 1.

Legemsfornærmelse mod foresatte eller overord-
nede §§ 44 og 97 nr. 1.

— mod undergivne eller underordnede § 59.

Legemsskade, betydelig alm. str.l. §§ 9, 231, 235 og 238.

Lemlæstelse for at undgaa militær tjeneste §§ 36 og
96 jfr. 89.

Livsstraf se Dødsstraf.

Livstidsfanger, straf for — alm. str.l. § 20.

Lods, forræderi af — § 80 nr. 9.

Lyde alm. str.l. §§ 229 og 237 jfr. mil. str.l. §§ 44 og 59.

Lydighed, grænsen for den militære — anm. 1 til § 24,
anm. 4 og 7 til § 46.

Se ogsaa Ulydighed.

Læge, tab af stilling som — § 12 nr. 2 d med anm. 5,
§ 20 nr. 4.

— ved duel anm. 3 til § 74.

Lærer, tab af stilling som — § 12 nr. 2 d med anm. 5,
§ 20 nr. 4.

Løgnagtige protokoltilførsler og erklæringer § 68.

Løitnanters disciplinærmyndighed §§ 115 nr. 2 og 3 og 116.

Løsladelse af fanger se Befrielse.

— paa prøve alm. str.l. §§ 17, sidste led, 31 og 73, sidste led.

Løsøregjenstand, begreb alm. str.l. § 6.

Maaned alm. str.l. § 11.

Marineingeniører anm. 6 til § 4.

Marketenterere anm. 6 til § 9.

Maskinmestre anm. 6 til § 4.

Meddelelse, urigtig tjenestlig — § 67.

—, forrædersk — § 80 nr. 4, 5, 7, 8.

Medfarende paa skib § 9 nr. 2 med anm. 4 og 6 jfr. anm. 5 til § 4.

Medlidenhed, drab af — alm. str.l. § 235, 2det led jfr. mil. str.l. §§ 44, 59 og 97 nr. 1.

Medvirkning af foresatte §§ 28 og 61.

— til spioneri § 80 nr. 6 og § 81 jfr. alm. str.l. § 87 nr. 2.

Se ogsaa Delagtighed.

Melding, urigtig eller falsk §§ 67, 80 nr. 8.

Meniges strafbarhed § 4 nr. 2 jfr. § 5, § 9 med anm. 3.

Militære forbrydelser og forseelser § 2 med anm. og § 32.

—, forhold til alm. str.l.s tilsvarende bestemmelser anm. 1 til § 2.

— personer § 9 nr. 1 med anm. 3.

— pligter, brud paa — indledende bemærkn. til kap. 7.

— ting, indledende bemærkn. til kap. 7, anm. 3 til § 104.

— tjenestemænd anm. 2 til § 4.

— retsvæsens og udskrivningsvæsens tjenestemænd § 4 nr. 4 med anm. 6 og § 9 nr. 1.

— tjenesteplichter anm. 2 til § 26.

— vaaben § 75.

Misbilligelse af foresats befaling § 39.

Misbrug af myndighed kap. 6.

—, forholdet til tilsvarende bestemmelser for insubordination, anm. 1 til § 6.

— af befalsstilling § 76.

— af parlamentærstilling eller af Genferkorset § 92.

Mishandling § 48.

Mord se Drab.

Mortifikation alm. str.l. § 68 og § 253 jfr. mil. str.l. §§ 40 og 59.

Motiv se Drivfjær, Hensigt.

Myndigheds misbrug mod undergivne eller underordnede kap. 6.

— — mod andre § 76.

Mytteri §§ 50 og 97 nr. 5.

—, undladelse af at hindre — §§ 51 og 97 nr. 6.

—, ophidselse til — §§ 49, 80 nr. 3 og 97 nr. 5.

Møder, tjenestlige — §§ 38, 45, 59, 72 og 73 jfr. anm. 3 til § 5.

Mønstringer se anm. 3 til § 5.

Naskeri §§ 104 og 105 jfr. alm. str.l. § 262.

Natteleie, haardt — alm. str.l. §§ 19 og 20.

Nattetid, tyveri og ran ved — alm. str.l. §§ 258, 2, 261, 263 og 268 nr. 4 jfr. mil. str.l. §§ 104 og 105.

Nydelsesmidler, underslag og tyveri af — alm. str.l. § 262 jfr. mil. str.l. §§ 104 og 105.

Næringsmidler, underslag og tyveri af — alm. str.l. § 262 jfr. mil. str.l. §§ 104 og 105.

Næringsvei, tab af ret til — indledende bemærkninger til kap. 2.

Nærmeste, betydningen af udtrykket nogens — alm. str.l. § 5.

Nød, straffrihed for handlinger under paatrængende — § 25.

Nødstilstand alm. str.l. §§ 47 og 56 jfr. mil. str.l. §§ 25 og 26.

Nødverge alm. str.l. § 48 jfr. mil. str.l. § 25.

—, overskridelse af — alm. str.l. § 56 jfr. mil. str.l. §§ 25 og 26.

Offentlig forøvet handling alm. str.l. § 7 nr. 2.

— sted alm. str.l. § 7 nr. 1.

- Offentlig tjeneste, tab af — § 12 nr. 1 og nr. 2 a med ann. 2, § 20 nr. 1 med ann. 2 og 3.
- Officerer, stilling til mil. str.l. ann. 2 til § 4.
- , fremmede ann. 5 til § 4, ann. 6 til § 9.
- , disciplinærmyndighed §§ 115 og 116.
- Officers elever se Kadetter.
- Ombud, tab af — ann. 2 til § 12 og ann. 2 til § 20.
- Omgang med fienden § 85.
- Omkostninger ved forelægsbehandling § 120 nr. 1.
- Omraade, mil. str.l.s — § 9 med ann.
- Omsætning af fængsel til skjærpet fængsel alm. str.l. § 18 jfr. mil. str.l. § 13, 2det led.
- af hefte til fængsel alm. str.l. § 23 jfr. mil. str.l. § 13, 2det led.
- af arrest § 18.
- af bøder alm. str.l. § 28, 3dje led jfr. mil. str.l. §§ 13, 4de led med ann. 5, 111, 112, 2det led.
- Opførdringer, forræderske — § 80 nr. 10, § 81 jfr. alm. str.l. § 94.
- Ophidselse af krigsmænd §§ 47, 49, 80 nr. 3, 97 nr. 4 og 5.
- Ophør af strafbarhed alm. str.l. kap. 6.
- Oplysninger, forræderske — § 80 nr. 4, 5, 7, 9.
- , vægring ved at meddele — alm. str.l. § 87 nr. 1 jfr. mil. str.l. § 81.
- Opraab, udbredelse af fiendtlige — § 80 nr. 12.
- Oprør §§ 52—54 og 97 nr. 7.
- Optjening af bøder alm. str.l. § 28 jfr. mil. str.l. §§ 13, 111 og 112.
- Opvigleri §§ 49 og 97 nr. 5.
- Orden, militær — kap. 7 og § 108, 1ste led.
- Overdragelse af disciplinærmyndighed ann. 5 til § 119.
- Overgangsbestemmelser ann. 1 til alm. str.l. § 3.
- Overgivelse § 87.
- Overhørigheid se Ulydighed.
- Overlæg, alm. str.l. §§ 231 og 233, 2det led jfr. mil. str.l. §§ 44 og 59.

- Overløberi § 80 i. f.
- Overordnet, begreb § 6, 2det led med anm. jfr. anm. 3 til § 10.
- Overskridelse af nødverge alm. str.l. § 48, sidste led og § 56.
- af befaling § 24 med anm. 3, §§ 46 og 97 nr. 3.
- af disciplinærmyndighed § 58.
- Oversvømmelse, forvoldelse af — § 103.
- Paagribelse, nødvergeret under — alm. str.l. § 48, 3dje led.
- med tilsidesættelse af lovbestemt fremgangsmaade § 42 jfr. alm. str.l. § 226.
- , undladelse af at udføre — § 66.
- Paatale af militære forbrydelser og forseelser § 31 med anm.
- Paatalemyndighed, den militære p. bestemmer, hvorvidt hefte eller skjærpet fængsel skal udstaaes i militært lokale — § 13, 3dje led.
- Parade § 110 nr. 2.
- Parlamentærens misbrug af sin stilling § 92.
- Patrolje se Vagt.
- Pension, tab af ret til — anm. 2 til § 12.
- Pensionerede militære tjenestemænd anm. 2 til § 4.
- Permissionsnegtelse § 110 nr. 7 med anm. 2.
- Pleieanstalt, indlæggelse i — alm. str.l. § 39.
- Pligtforsømmelse } se Tjenestepligt.
Pligtovertrædelse }
- Plyndring § 101.
- Portforbud § 110 nr. 6.
- Post se Forsvarspost.
- Presseforbrydelser se Trykt skrift.
- Prest, tab af stilling som — § 12 nr. 2 d med anm. 5, § 20 nr. 4.
- Projektiler, folkeretsstridige — § 107.
- Protokoltilførsel, løgnagtig § 68.

- Protokoludskrift, usand — § 68.
Protokollation af disciplinærstraffe § 123.
Præskription se Forældelse.
- R**aa eller utilbørlig tale § 73.
Ran §§ 102, 104, 105 jfr. alm. str.l. §§ 267—269.
Rangering anm. 3 til § 6.
Rapport, urigtig tjenestlig — § 67.
Redskaber, inddragning af r. til forøvelse af forbrydelse
alm. str.l. § 34.
—, legemsformærkelse ved særlig farlige — alm. str.l. § 232
jfr. mil. str.l. §§ 44, 59 og 97 nr. 1.
Regjeringsdepartement ophæver anbringelse i sinds-
sygeasyl m. v. alm. str.l. § 39, 2det p.
Reglement ang. arrest § 19.
— ang. disciplinærmyndigheden § 128.
Reglementsstridig behandling af undergivne eller
underordnede § 56, 2det led jfr. § 98.
Rekvisioner, undladelse af at efterkomme militære
— § 94.
—, retsstridig udskrivning af — § 100.
Religiøse grunde fritager ikke for straf for unddragelse
fra krigstjeneste anm. 3 til § 34.
Respekt, undladelse af de paabudte tegn paa — § 38.
Respektstridig opførsel § 39.
Retorsion alm. str.l. §§ 228, 3dje led og 250 jfr. mil.
str.l. §§ 40, 44, 59 og 97 nr. 1.
Retsmøder, militære — anm. 2 til § 45.
Retspleien, krænkelser af — indledende bemærkninger
til kap. 7, anm. 1 til § 58.
Retsstridighed, bedømmelse af angrebets r. ved nød-
verge alm. str.l. § 48.
—, uvidenhed om — alm. str.l. §§ 42 og 57.
Retsvildfarelse alm. str.l. § 57 jfr. anm. 2 og 5 til
mil. str.l. § 24.
Retsvæsen, tjenestemænd ved militære — § 4 nr. 4 med
anm. 6 og § 9 nr. 1.

- Rettergangspolitiet anm. 2 til § 45.
 Rettigheder, tab af — §§ 12 nr. 2 a—d og 20 med anm.
 Revselse § 12 nr. 1 med anm. 1, § 110.
 Se ogsaa Disciplinærstraffe.
 Revselsesmyndighed, indledende bemærkninger til
 kap. 11, §§ 108, 115.
 Ronde se Vagt.
 Røbelse af hemmeligheder se Aabenbarelse.
 Røde kors se Genferkorset.
 Rømning § 35 med anm., § 96.
 —, undladelse af at hindre forbund om — § 93.
 Rømningskompløt § 96, 2det led.
 Røveri § 102 samt §§ 104 og 105 jfr. alm. str.l. §§ 267—269.
- Sagfører, tab af stilling som — § 12 nr. 2 d med anm.
 5, § 20 nr. 4.
 Sammenstyrtning, forvoldelse af — § 103.
 Sammenstød af forbrydelser eller forseelser alm. str.l.
 §§ 62—64 jfr. mil. str.l. § 27.
 Samlet trop eller skibsmandskab anm. 11 til § 39.
 Samtykke til legemsforbarmelse eller drab alm. str.l.
 § 235 jfr. mil. str.l. §§ 44, 59 og 97 nr. 1.
 Samvirken, fleres — alm. str.l. § 58 jfr. anm. 8 til mil.
 str.l. § 28.
 Se ogsaa Delagtighed.
- Sandhed, bevis for en ærekrenkende ytrings — alm.
 str.l. § 249 nr. 1 og 4, § 253 jfr. mil. str.l. §§ 40 og 59.
 Sanitetsoverenskomst, misbrug af — § 92.
 Sanitetspersonalet anm. 6 til § 4 og anm. 2 til § 6.
 Sekundant anm. 3 til § 74.
 Selvangivelse alm. str.l. § 59.
 Selvbefrielse anm. 1 til § 66.
 Selvbeskadigelse, medvirkning til — alm. str.l. § 236
 jfr. mil. str.l. §§ 44, 59 og 97 nr. 1.
 Selvforskyldt beruselse — alm. str.l. § 56 i. f.
 — udygtighed § 36 med anm og § 96.

- Selv mord, medvirkning til — alm. str.l. § 236 jfr. mil. str.l. §§ 44, 59 og 97 nr. 1.
- Sendebuds utroskab § 81 jfr. alm. str.l. § 89.
- Signal, misbrug af s. ved oprør § 54 nr. 3.
—, forrædersk — § 80 nr. 10.
- Sikkerhedsforanstaltninger mod utilregnelige og formindsket tilregnelige alm. str.l. § 39
- Simulation § 36, 2det led, § 96.
- Sindssyg, utilregnelig alm. str.l. § 44.
—, indlæggelse i sindssygeasyl alm. str.l. § 39.
- Sjøskade, forvoldelse af — § 103.
- Sjøtogt § 8 med anm. jfr. anm. 6 til § 9.
- Skadetilføielser paa militære ting §§ 104 og 105 jfr. alm. str.l. §§ 291—293.
Se ogsaa Legemsbeskadigelse og Legems-skade.
- Skadelidende, inddragning til fordel for — alm. str.l. § 37, 2det led.
- Skadeserstatning i forelæg § 120.
- Skadetilføielse se Beskadigelse.
- Skib, forældelse af strafbare handlinger begaaede ombord paa — alm. str.l. § 69, 4de led.
- Skibsfører, tab af stilling som — § 12 nr. 2 d med anm. 5, § 20 nr. 4.
- Skibsmandskab, samlet — anm. 11 til § 39.
- Skildvagt se Vagt.
- Skjærpet fængsel alm. str.l. § 19 jfr. mil. str.l. § 13.
— kan i krigstid udstaaes i militært lokale § 13, 3dje led.
—, forhold til arrest anm. 9 til § 15.
- Skjødsløshed af befalingsmand §§ 78 og 99.
- Skytterlag, mil. str.l.s anvendelse paa — anm. 5 til § 4, anm. 6 til § 9.
- Slavehandel alm. str.l. § 225 jfr. mil. str.l. §§ 42 og 97 nr. 1.
- Smerte, forvoldelse af — alm. str.l. § 232 jfr. mil. str.l. §§ 44, 59 og 97 nr. 1.

- Spioneri §§ 91, 92.
 —, forrædersk bistand ved — § 80 nr. 6, alm. str.l. § 87 nr. 2 jfr. mil. str.l. § 81.
 —, undladelse af at hindre — § 93.
 Sprængning, forvoldelse af — § 103.
 Sprængstoffer, folkeretsstridige — § 107.
 Stabsofficerers disciplinærmyndighed §§ 115 nr. 2 og 116.
 Statsborger kan ikke udvises alm. str.l. § 38.
 Statsborgerlige rettigheders tab § 12, 2 b og § 20 nr. 2.
 Statsdokumenter, forfalskning eller ødelæggelse af — § 93 jfr. mil. str.l. § 81.
 Statshemmeligheder se Hemmeligheder.
 Statskassen, bøder tilfalder — alm. str.l. § 27, sidste led.
 —, inddragning til fordel for — alm. str.l. § 37.
 Stedet for en strafbar handlings foretagelse alm. str.l. § 12, 2det led.
 Stemmeret, tab af — § 12 nr. 2 b med anm. 3 og § 20 nr. 2.
 Stempling, usand tjenestlig — § 68.
 Stemplinger, forræderske § 81 jfr. alm. str.l. § 94.
 Strafarter § 12.
 Strafbarhedsbetingelser alm. str.l. kap. 3.
 Straffange, paagribelse af — alm. str.l. § 48, 3dje led.
 Straffe, militære — § 12.
 Strafexercits § 110 nr. 4.
 Straffelovens anvendelighed, begyndelse og ophør af — anm. 2 og 3 til § 9.
 — omraade § 9.
 Straffemyndighed se Disciplinær myndighed.
 Straffeskjerpelsesgrunde alm. str.l. §§ 61—65, mil. str.l. §§ 28, 29.
 Straffetjeneste § 110 nr. 3.
 Straffevagt § 110 nr. 5.
 Strafforelæg se Forelæg.

- Straffrihed for adlydende § 24 med anm.
— for handlinger under fare og nød § 25 med anm.
- Strafomsætning se Omsætning.
- Strafnedsættelsesgrunde alm. str.l. §§ 51—60, mil. str.l. §§ 24, 25 og 27.
- Strafudmåling, indledende bemærkninger til alm. str.l. kap. 5, anm. 5 til § 108 og anm. 3 til § 109.
— naar disciplinærstraf er anvendt § 125, 3dje led.
- Subalternofficerers disciplinærmyndighed § 115 nr. 2 og 3 jfr. § 116.
- Subordination se Underordning.
- Sygdom som følge af legemsfornærmelse alm. str.l. §§ 229 og 237 jfr. mil. str.l. §§ 44, 59 og 97 nr. 1.
— udelukker straf for ulovligt fravær anm. 3 til § 34.
- Tab af rettigheder §§ 12 nr. 2 a—d og 20 med anm.
- Tegn, forrædersk — § 80 nr. 10.
—, falsk eller vildledende — § 84.
- Telefon § 80 nr. 2 jfr. § 84.
—, beskadigelse af — alm. str.l. § 292 jfr. mil. str.l. § 104.
- Telefonmeddelelse, usand udfærdigelse af — § 68.
- Telegraf § 80 nr. 2 jfr. § 84.
—, beskadigelse af — alm. str.l. § 292 jfr. mil. str.l. § 104.
- Telegram, usand udfærdigelse af — § 68.
- Tidspunktet for tab af rettigheder alm. str.l. § 31.
- Tilbagetræden fra forsøg alm. str.l. § 50.
- Tilbagevenden til lydighed § 53.
- Tilbagevirkende kraft af str.l. alm. str.l. § 3.
- Tillægsstraffe § 12 nr. 2 med anm. 9, § 20 med anm. 1.
- Tilregnelighed alm. str.l. § 44.
—, formindsket alm. str.l. §§ 39 og 56.
- Tilrettevisning § 110 nr. 1.
- Tilskyndelse se Forledelse.
- Tilvendelse af gave eller fordel § 64.
- Tjenere anm. 5 til § 4, anm. 6 til § 9, anm. 5 til § 56.

- Tjeneste, tab af offentlig — § 12 nr. 1 og 2 a med anm. 2 og § 20 nr. 1.
- , tillægsstraf til tab af offentlig — § 20 nr. 1, 2, 3 og 4.
- , tab af adgangen til at opnaa offentlig — § 12 nr. 2 b og § 20 nr. 2.
- i rigets krigsmagt § 12 nr. 2 c og §§ 20 nr. 3, 21 og 22. alm. str.l. § 75, 3dje led.
- under exekution af arrest § 17, 1ste led.
- Tjenesteanliggende anm. 7 til § 46.
- Tjenestedragt, forbrydelser eller forseelser i — §§ 38, 45 (med anm. 4), 59, 2det led, 72.
- Tjenestehemmeligheder, aabenbarelse af — §§ 69, 80 nr. 7, 81 jfr. alm. str.l. § 90.
- Tjenestemand, militær — anm. 2 til § 4.
- Tjenesten, strafbare handlinger i — anm. 3 og 4 til § 39.
- Tjenestepligt, militær anm. 2 til § 26 og anm. 3 til § 77.
- , arrestfanges udførelse af — § 17 med anm.
- , undladelse eller overtrædelse af — indledende bemærkninger til kap. 7, §§ 77, 78, 80 nr. 13, 83, 99, 108.
- Tjenestetiden § 5 med anm. jfr. anm. 3 til § 9.
- Tjenestlige forhandlinger og møder §§ 38, 45, 59, 2det led, 72 og 73 jfr. anm. 3 til § 5.
- Togt § 8 med anm. jfr. anm. 6 til § 9.
- Troløshed, ophidselse til — § 80 nr. 3.
- af underhandlere § 81 jfr. alm. str.l. § 89.
- Trop, samlet — anm. 11 til § 39.
- Trusel, begrebet — anm. 2 til § 43.
- , strafbar §§ 42 (jfr. alm. str.l. § 227), 43 og 97 nr. 1 og 2.
- , forbundet med respektstridig opførelse anm. 10 til § 39.
- Trykt skrift, definition af — alm. str.l. §§ 7 nr. 2 og 10.
- , militære forbrydelser og forseelser ved — § 32 med anm.
- Trældom, hensættelse i — §§ 42 og 97 nr. 1 jfr. alm. str.l. § 225.
- Tugt og orden, forseelser mod — § 108, 1ste led med anm.

Tumult se Oprør.

Tvang mod foresatte eller overordnede §§ 42 (jfr. alm. str.l. § 222), 43 og 97 nr. 1 og 2.

— mod undergivne eller underordnede § 56.

Tvangsarbejdsanstalt se Arbejdshus.

Tvangsydelser se Rekvisitioner.

Tvekamp § 74.

Tyveri §§ 101, 104 og 105 jfr. alm. str.l. §§ 257—261.

Uagtsomhed alm. str.l. §§ 40, 42, 43.

Ubestemte straffedomme § 29 jfr. alm. str.l. § 65.

Ubrugbargjørelse af militære ting eller krigsbytte §§ 104 og 105 jfr. alm. str.l. §§ 291—293.

Udbredelse af fiendtlige opraab § 80 nr. 12.

Udbytte af en strafbar handling alm. str.l. § 36.

Udeblivelse fra tjenesten § 34 med anm. og § 95.

Udenlandsk straffedom alm. str.l. § 13, 3dje led.

Udfordring til duel § 74.

Udførelse af militære tjenesteplichter, strafbare handlinger under — anm. 4 til § 39.

Udgivelse, betydning alm. str.l. § 10, 2det led.

Udlandet, strafbare handlinger, begaaet i — § 11.

—, fradrag for straf, udstaaet i — alm. str.l. § 13, 3dje led.

—, betydning af domfældelse i u. med hensyn til uværdighed til krigstjeneste § 20 nr. 3.

Udlevering af forbrydere anm. 1 til § 11.

Udlændings strafbarhed anm. 8 til § 9.

Udmaaling af straf eller revselse se Strafadmaaling.

Udpresning §§ 101, 104 og 105 jfr. alm. str.l. § 266.

Udskrevne anm. 3 til § 9.

Udskrivningsvæsenets tjenestemænd § 4 nr. 4 med anm. 6 og § 9 nr. 1.

Udspredelse af nedstemmende efterretninger § 86.

Udsættelse af heftestrafts fuldbyrdelse af hensyn til fængselsstraf alm. str.l. § 21.

— af straffuldbyrdelse se Betinget straffedom.

- Udsættelse af hjælpeløse personer alm. str.l. §§ 42 og 43 jfr. mil. str.l. §§ 44, 59 og 97 nr. 1.
 — af krigsmagten for fare eller skade §§ 83 og 84.
- Udtjening af værnepligt efter afsættelse § 22.
- Udvisning af riget alm. str.l. § 38.
- Udygtighed til militær tjeneste, selvforvoldt — § 36, 1ste led og § 96.
- Uforstand af befalingsmand §§ 78 og 99.
- Uforsigtighed med militære vaaben eller ammunition § 75.
- Uforsætlig følge alm. str.l. §§ 43 og 51.
- Ulydighed mod foresats befaling §§ 46 og 97 nr. 3.
 —, forrædersk — § 80 nr. 11.
- Unddragelse fra tjeneste §§ 34—36, 95, 96 og 89.
- Undergiven, begreb § 6, 1ste led med anm. jfr. anm. 3 til § 10.
- Underhandlers troløshed alm. str.l. § 89 jfr. mil. str.l. § 81.
- Underhold af arrestfanger § 17.
- Underofficerer, stilling til mil. str.l. anm. 2 til § 4.
 —, disciplinærmyndighed § 115 nr. 3.
- Underofficerselever anm. 5 til § 4.
- Underordnet, begreb § 6, 2det led med anm. jfr. anm. 3 til § 10.
- Underordning, forbrydelser og forseelser mod den militære — kap. 5.
 —, forholdet til tilsvarende bestemmelser om misbrug af myndighed anm. 1 til § 6.
- Underslag §§ 101, 104 og 105 jfr. alm. str.l. §§ 255 og 256.
- Understøttelse af fienden §§ 80—84.
- Undladelse, strafbarhed alm. str.l. §§ 4, 40.
- Undladt anmeldelse §§ 51, 93 og 97 nr. 6.
- Undvigelse se Fravær og Rømning.
- Uniform se Tjenestedragt.
- Usandhed i Tjenesteanliggende §§ 46 med anm. 8 og 97 nr. 3.
- Utilbørlig tale § 73.

- Utilregnelige se Tilregnelighed.
- , sikkerhedsforanstaltninger mod — alm. str.l. § 39.
- Utroskab §§ 104 og 105 jfr. alm. str.l. § 275.
- af underhandlere § 81 jfr. alm. str.l. § 89.
- af veiviser § 80 nr. 9.
- Uvidenhed alm. str.l. § 42.
- Uvilje mod foresats befaling § 39.
- Uværdighed til at udføre krigstjeneste § 12 nr. 2 c og § 20 nr. 3 jfr. anm. 3 til § 9.
- , ophør af — § 21 jfr. § 22, alm. str.l. § 75, 3dje led.
- Uværdigt forhold af befalingsmand § 79.
- Vaaben, uforsigtighed med militære — § 75.
- Vagt, militær — § 7 med anm. jfr. anm. 2 til § 6, anm. 2 til § 25.
- , forbrydelser mod — § 55.
- , forbrydelser af — §§ 62 og 71 jfr. 99.
- Vagtarrest §§ 15—19.
- Vagtplichter, forsømmelse af — §§ 71 og 99 jfr. anm. 5 til § 34.
- Vand og brød, fængsel paa — alm. str.l. §§ 19 og 20.
- Vanrøgt se Hjælpeløs tilstand.
- Varetægtsarrest, fradrag for — alm. str.l. § 60.
- , erstatning for ulovlig — anm. 3 til § 124.
- Varetægtsfange alm. str.l. § 48, 3dje led.
- Vedtagelse af forelæg anm. 8 til § 120.
- Veiviser, forræderi af — § 80 nr. 9.
- Veterinærpersonalet anm. 6 til § 4, anm. 2 til § 6.
- Vildfarelse alm. str.l. § 42, anm. 2 og 5 til mil. str.l. § 24, anm. 3 til mil. str.l. § 40.
- om retsstridigheden alm. str.l. § 57.
- Vindesygt hensigt anm. 4 til § 68.
- Virkekreds, mil. str.l.s — § 9 med anm.
- Virkning af en strafbar handling alm. str.l. § 12, sidste led og § 69, 2det led.

Vold, begrebet anm. 2 til § 43.

- mod foresatte eller overordnede i tjenesten §§ 43, 44 og 97 nr. 1 og 2 jfr. alm. str.l. § 228, 1ste led.
- mod militær vagt § 55.
- , undladelse af at hindre voldsforbrydelser §§ 51 og 97 nr. 6.

Vægning af lydighed §§ 46 og 97 nr. 3.

- af oplysninger alm. str.l. § 87 nr. 1 jfr. mil. str.l. § 81.

Værdi, vildfarelse om — alm. str.l. § 42, sidste led.

Værnepligtige befalingsmænd, spillemænd og menige anm. 3 til § 4, anm. 3 til § 9.

- befalingsmænds anciennetet anm. 3 til § 6.

Værnepligtsed anm. 1 til § 5.

Ærekrænkelser mod foresatte eller overordnede § 40 jfr. alm. str.l. §§ 246—250 og 252—254.

- mod undergivne eller underordnede § 59 jfr. alm. str.l. §§ 246—250 og 252—254.

Æresopreisning anm. 1 til alm. str.l. § 3.

Se forøvrigt Gjenindsættelse i de statsborgerlige rettigheder.

Æresord § 90.

Ødelæggelse af statsdokumenter alm. str.l. § 93 jfr. mil. str.l. § 81.

- af fremmed eiendom § 103.
- af militære ting eller krigsbytte §§ 104 og 105 jfr. alm. str.l. §§ 291—293.
- i forrædersk hensigt § 80 nr. 2.
- til skade for krigsmagten § 84.

Øvrigheden, bestemmelse m. h. t. foranstaltninger mod utilregnelige alm. str.l. § 39.

344

m1

Hagerup, F.

Militær straffelov 1902

344

H122

=

10

344
HAG

m1.eks.

Hagerup, F.

Militær straffelov 1902

Depotbiblioteket

76g0 93 478

